

ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM

MOTTO:

„Škola nesmie byť miestom sĺz, bludiskom a drinou, ale hrou, hostinou a rajom“. J. A. KOMENSKÝ

Vzdelávací program

Stupeň vzdelania ISCED 1, ISCED 2

Dĺžka štúdia: deväť rokov (štyri roky, päť rokov)

Vyučovací jazyk: maďarský

Študijná forma – denná

Druh školy: štátna

Predkladateľ:

Názov školy: Základná škola s VJM - Alapiskola

Adresa: Mládežnícka 7, 986 01 Fiľakovo

IČO 37828878

Riaditeľ školy: Mgr. Agnesa Janušeková

Koordinátor pre tvorbu ŠVP: Mgr. Agnesa Janušeková

Ďalšie kontakty: 047/4381924, 0908023943, skola@zsmfilakovo.edu.sk

Zriaďovateľ:

Názov: Mestský úrad

Adresa: Radničná 25, 986 01 Fiľakovo

Kontakty: 047/4381001, 047/4381011

Platnosť dokumentu do 2012 (ISCED 1), 2013 (ISCED 2)

Podpis riaditeľa

ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM

PRE 2. STUPEŇ ZŠ – ISCED 2

I. Všeobecná charakteristika školy

Základná škola s VJM-Alapiskola na Mládežníckej ulici č. 7 vo Filakove je plnoorganizovaná základná škola, to znamená, že má ročníky 0 až 9, má školský klub detí a školskú jedáleň. Areál školy tvorí šesť budov, veľké športové ako aj moderné detské ihrisko, priestranný asfaltový školský dvor a veľká nezastavaná plocha zelene. V dvoch hlavných budovách sú učebne a kabinety. Ďalšie budovy tvoria telocvičňa, školský klub a jedáleň, dielňa a byt školníka.

Škola pôsobí ako právny subjekt. Je samostatnou rozpočtovou organizáciou na úseku základného školstva. Zriaďovateľom školy je Mesto Filakovo, Radničná 25, 986 01 Filakovo.

Kontaktné možnosti: 047/4381924 – tel.-fax.

www.zsmfilakovo.edu.sk

e-mail: skola@zsmfilakovo.edu.sk

Počet tried v šk. roku 2012/2013	27
I. stupeň	11
II. stupeň	16

Školský klub detí pracuje v šiestich oddeleniach. Škola má metodické združenie ročníkov 1. – 4. vrátane prípravného ročníka a 8 predmetových komisií na II. stupni, ktoré pracujú v tomto zoskupení predmetov:

- maďarský jazyk
- slovenský jazyk
- cudzie jazyky (anglický a nemecký jazyk)
- dejepis, občianska výchova, etická výchova
- matematika, fyzika, informatika,
- geografia, prírodopis, chémia
- hudobná a výtvarná výchova, pracovné vyučovanie, technická výchova, svet práce, výchova umením
- telesná výchova, pohybová príprava

Naša škola je vybavená jazykovým laboratóriom na výučbu cudzích jazykov, fitnesscentrom pre učiteľov. Máme odborné učebne na vyučovanie informatiky, chémie, fyziky, hudobnej výchovy a pracovnej výchovy. Pre žiakov I. stupňa našej ZŠ sme zariadili tzv. rozprávkovú izbu, na stene ktorej sú namaľované rozprávkové bytosti. Táto miestnosť je vybavená videorekordérom a televíznym prijímačom. V rámci projektu Moderný svet, moderný život, moderná škola sa pripravuje vybavenie novozriadených odborných učební IKT prostriedkami a učebnými pomôckami pre vyučovanie jazykov, geografie, robotiky a čítania s porozumením.

Čo sa týka technického stavu budov, to už je menej vyhovujúce. Za posledných pár rokov sa nám podarilo po etapách zrekonštruovať sociálne zariadenia vo všetkých budovách, obnoviť zariadenie v 80% učebni, obnoviť triedy v ŠKD, vymaľovať priestory školskej kuchyne a skladu zemiakov, zabudovať spojovaciu chodbu medzi budovami A a B.

II. Charakteristika školského vzdelávacieho programu

Naša škola sa nachádza v Novohradskom regióne, v málopodnetnom prostredí, kde je vysoké percento nezamestnanosti. Je to najväčšia plnoorganizovaná škola s vyučovacím jazykom maďarským v meste aj v jeho okolí. Zároveň je aj spádovou školou pre viaceré obce, z ktorých k nám prichádzajú žiaci s rôznymi záujmami a pripravenosťou na ďalšie štúdium. Z uvedených dôvodov musíme na druhom stupni pokračovať vo vzdelávaní v dvoch smeroch:

- a) Pre deti nadané, zistené na základe prijímacích skúšok do 5. ročníka, ponúkame posilnenie prírodovedných predmetov.
- b) Pre žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia a pre slaboprospeievajúcich žiakov naďalej budeme zabezpečovať tradičné vyučovanie s dôrazom na pracovnú výchovu.

Naším cieľom je vyhovieť požiadavkám rodičov, aby každý žiak v škole zažil úspech a radosť z úspechu, aby sa plne rozvíjal podľa svojich schopností. Veľký dôraz budeme hneď od začiatku klásť na vytvorenie dobrého tímu v triede, na rozvíjanie sebapoznania, sebahodnotenia, samostatnosti a tvorivosti žiaka. Chceme si všímať nadanie a talent jednotlivých žiakov v rôznych oblastiach a rozvíjať ich do maximálnej možnej miery.

1. Pedagogický princíp školy

Ciele výchovy a vzdelávania školy:

- premeniť tradičné encyklopedicko - memorovacie a direktívno – neživotné školstvo na tvorivo – humánnu výchovu a vzdelávanie, kde je dôraz na multidisciplinárnych zručnostiach: schopnosť pracovať v tíme, schopnosť komunikovať, schopnosť tvorivo riešiť problémy, rozhodovať sa, robiť závery, kriticky a samostatne myslieť, rozvíjať seba a podnecovať rozvoj iných, možnosť výberu cudzích jazykov, schopnosť používania najnovších (najmä informačných a telekomunikačných) technológií.

Priority školy:

- zabezpečiť kvalitné vzdelávanie a výchovu žiakov, vzdelávanie a výchovu k právam dieťaťa;
- skvalitňovať vyučovanie slovenského jazyka a cudzích jazykov (anglického a nemeckého jazyka);
- zvyšovať zručnosť počítačovej gramotnosti;
- organizovať školské projekty zamerané na netradičné formy vyučovania;
- skvalitňovať medziľudské vzťahy projektmi zameranými na sebapoznávanie a zážitkové učenie;
- ponúknuť kvalitné aktivity na voľný čas pre deti aj dospelých;
- udržiavať dobrý imidž školy;
- sloboda výberu, rozhodovania a voľby;
- vytvoriť v škole prostredie, ktoré rešpektuje práva detí, vďaka čomu sa deti v škole cítia dobre, bezpečne a chodia do nej s radosťou.

Ostatné ciele školy:

- aby žiaci získali dobrý učebný štýl, poznali svoje silné a slabé stránky;
- posilniť motiváciu učiteľov;
- skvalitniť spoluprácu s rodičmi, inými školami a organizáciami.
- stať sa školou priateľskou k deťom

Poslanie školy:

- základná škola zabezpečuje výchovu a vzdelávanie prostredníctvom vzdelávacích programov, ktoré poskytujú základné vzdelanie podľa § 16 ods. 3 školského zákona 245/2008.

Hodnoty školy:

- česťnosť;
- dobrá pracovná morálka;
- úcta;
- cieľavedomosť;
- kultúrne správanie sa;
- vyhovujúca komunikačná kultúra;
- sloboda a zodpovednosť;
- dôvera;
- kreativita;
- rovnosť šancí pre všetkých;
- rešpektovanie vzájomných práv;
- úcta navzájom i k sebe samému;
- schopnosť sebareflexie;
- uvedomenie si vlastnej chyby;
- kooperácia.

Vízia:

- stať sa školou priateľskou k deťom
- vychovávať deti pre strednú školu a pre život

Silné stránky školy:

- najväčšia plnoorganizovaná základná škola s vyučovacím jazykom maďarským v regióne;
- kvalifikovanosť učiteľov – odborná úroveň;
- školský psychológ;
- tradície, tábory;
- úspešnosť väčšiny našich absolventov školy na stredných školách;
- žiacky parlament;
- Občianske združenie PRO IUVENTUS;
- dobrovoľnícka činnosť, spolupráca s Detským fondom UNICEF
- jedáleň, odborné učebne, telocvične, ŠKD;
- bohatá záujmová činnosť;
- úspešné reprezentovanie školy na rôznych súťažiach;
- logo školy;
- 0. ročník;
- školský časopis KÁÓ;
- spolupráca s inými organizáciami, školami, medzinárodné vzťahy;
- ďalšie vzdelávanie pedagógov;
- odborné učebne;
- úspešné projekty: INFOVEK, NADÁCIA PÉTERA PÁZMÁNYA, RODNÁ ZEM, MOBILITÁS; MODERNÝ SVET, MODERNÝ ŽIVOT, MODERNÁ ŠKOLA;
- možnosť výberu foriem a metód vo vyučovacom procese;
- plavecký výcvik, škola v prírode, lyžiarsky výcvik;
- krásne zelené prostredie.

Slabé stránky školy:

- nedostatok financií;
- hodnotenie pracovníkov;
- zloženie žiakov (50 % zo sociálne znevýhodneného prostredia);
- nevhodné rodinné prostredie, málo vyhovujúca rodinná výchova;
- agresivita žiakov;
- nezáujem zo strany rodičov aj žiakov;
- chýba spolupráca so školami z okolia;
- potreba rekonštrukcie jednotlivých miestností (učebňa hudobnej výchovy, dielňa, šatne);

Strategický program školy:

- účinné rozvíjanie základných zručností a schopností (vnútorné merania, merania na konci roka, hospitácie);
- príprava žiakov 5. a 9. ročníka na Testovanie;
- účinné vyučovanie informatiky, cudzích jazykov a športu (zabezpečovaním kvalifikovaných učiteľov, odborných učební, rozširovaním strojového parku, softvéru, ďalším vzdelávaním učiteľov);
- podpora optimálneho telesného aj duševného vývoja (byť príkladom);
- rozvoj samostatnosti žiaka;
- zvyšovanie finančných zdrojov (projekty, sponzorský dar atď.);
- starostlivosť o talentované deti (záujmové krúžky, účasť na súťažiach, projektoch atď.);
- sprostredkovanie identity, národnostného bytia, Európanstva a ľudských hodnôt (byť osobným príkladom, uchovávaním tradícií);
- kvalifikovaní učitelia;
- rekonštrukcia budovy školy a jej okolia (výmena strechy, tabúľ, učebne, osvetlenie, výsadba zelene...);
- zachovanie počtu žiakov (pravidelné udržiavanie kontaktu, rodičovské združenia, otvorené týždne - dni otvorených dverí, konzultačné hodiny, prieskum trhu, hľadanie partnerov);
- účinná reklama školy (zvýšením záujmu o školu);
- nové metódy a formy vo vyučovaní (projektové vyučovanie);
- fórum pre deti.

2. Profil absolventa

Profil absolventa nižšieho sekundárneho stupňa je založený na kľúčových spôsobilostiach (kompetenciách). Ide o spôsobilosť uplatniť svoje vzdelanie v pracovnom, občianskom, rodinnom a osobnom živote. Jednotlivé kľúčové kompetencie sa navzájom prelínajú, prepájajú a majú nadpredmetový programový charakter. Získavajú sa ako produkt celkového procesu vzdelávania a sebvzdelávania. Nižšie sekundárne vzdelanie nadväzuje na získané vedomosti primárneho vzdelávania.

Absolvent nižšieho sekundárneho vzdelávania (variant A1, A2) má osvojené tieto kľúčové kompetencie:

- kompetencia (spôsobilosť) k celoživotnému učeniu sa
 - uvedomuje si potrebu učenia sa ako prostriedku sebarealizácie a osobného rozvoja;
 - dokáže kriticky zhodnotiť informácie a ich zdroj, tvorivo ich spracovať a prakticky využívať;
 - kriticky hodnotí svoj pokrok, prijíma spätnú väzbu a uvedomuje si svoje ďalšie rozvojové možnosti;
 - je pripravený na celoživotné učenie sa;
 - uvedomuje si dôležitosť sebvzdelávania pri uplatňovaní sa v živote, je schopný získať vyššie odborné vzdelanie.
- sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti)
 - dokáže využívať všetky dostupné formy komunikácie pri spracovávaní a vyjadrovaní informácií rôzneho typu, má adekvátny ústny a písomný prejav zodpovedajúci situácii a účelu komunikácie;
 - efektívne využíva dostupné informačno-komunikačné technológie;
 - vie prezentovať sám seba a výsledky svojej práce na verejnosti, používa odborný jazyk;
 - dokáže primerane komunikovať v štátnom jazyku, v materinskom jazyku a v dvoch cudzích jazykoch;
 - chápe význam a uplatňuje formy takých komunikačných spôsobilostí, ktoré sú základom efektívnej spolupráce, založenej na vzájomnom rešpektovaní práv a povinností a na prevzatí osobnej zodpovednosti.
- kompetencia uplatňovať základ matematického myslenia a základné schopnosti poznávať v oblasti vedy a techniky
 - používa matematické modely logického a priestorového myslenia a prezentácie(vzorce, modely, štatistika, diagramy, grafy, tabuľky);

- kompetencia v oblasti informačných a komunikačných technológií
 - má osvojené základné zručnosti v oblasti IKT ako predpoklad ďalšieho rozvoja;
 - používa základné postupy pri práci s textom a jednoduchou prezentáciou;
 - dokáže vytvoriť jednoduché tabuľky a grafy a pracovať v jednoduchom grafickom prostredí;
 - je schopný nahrávať a prehrávať zvuky a videá;
 - dokáže využívať IKT pri vzdelaní.
- kompetencia riešiť problémy
 - je otvorený (pri riešení problémov) získavaniu a využívaniu rôznych, aj inovatívnych postupov, formuluje argumenty a dôkazy na obhájenie svojich výsledkov;
 - dokáže spoznávať pri jednotlivých riešení ich klady i zápory a uvedomuje si aj potrebu zvažovať úroveň ich rizika;
 - má predpoklady na konštruktívne a kooperatívne riešenie konfliktov.
- kompetencie občianske
 - uvedomuje si základné humanistické hodnoty, zmysel národného kultúrneho dedičstva, uplatňuje a ochraňuje princípy demokracie;
 - uvedomuje si svoje práva a povinnosti, prispieva k naplneniu práv iných;
 - je otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti;
 - aktívne sa zapája do ochrany životného prostredia.
- kompetencie sociálne a personálne
 - vie si svoje ciele a priority stanoviť v súlade so svojimi reálnymi schopnosťami, záujmami a potrebami;
 - efektívne spolupracuje v skupine – prispievať k dosahovaniu spoločných cieľov.
- kompetencie pracovné
 - dokáže si stanoviť ciele s ohľadom na svoje profesijné záujmy, kriticky hodnotí svoje výsledky a aktívne pristupuje k uskutočneniu svojich cieľov;
 - je flexibilný a schopný prijať a zvládať inovatívne zmeny;
 - dokáže získať a využiť informácie o vzdelávacích a pracovných príležitostiach.
- kompetencie vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry
 - dokáže sa vyjadrovať na vyššom stupni umeleckej gramotnosti prostredníctvom vyjadrovacích prostriedkov výtvarného a hudobného umenia;
 - dokáže sa orientovať v umeleckých druhoch a štýloch a používať ich hlavné vyjadrovacie prostriedky;
 - cení si a rešpektuje umenie a kultúrne historické tradície;
 - pozná pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu);
 - správa sa kultivovane, primerane okolnostiam a situáciám

Absolvent nižšieho sekundárneho vzdelávania (variant B) má osvojené tieto kľúčové kompetencie:

- kompetencia (spôsobilosť) k celoživotnému učeniu sa
 - chápe pojem a prijíma myšlienku celoživotného vzdelávania ako predpokladu pre svoje budúce uplatnenie sa v práci;
 - vie vyjadriť a obhájiť svoju predstavu budúceho povolania;
 - má vyvinuté manuálne zručnosti na uplatnenie sa v budúcom povolaní;
- sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti)
 - chápe význam a uplatňuje formy takých komunikačných spôsobilostí, ktoré sú základom efektívnej spolupráce, založenej na vzájomnom rešpektovaní práv a povinností a na prevzatí osobnej zodpovednosti;
 - vie komunikovať v štátnom a materinskom jazyku na dorozumievacej úrovni;
 - ovláda aspoň jeden cudzí jazyk (nemecký alebo anglický) na úrovni začiatocníkov.

- kompetencia v oblasti informačných a komunikačných technológií
 - má osvojené základné zručnosti v oblasti IKT ako predpoklad ďalšieho rozvoja;
 - je schopný nahrávať a prehrávať zvuky a videá;
 - dokáže využívať IKT, vie získať informácie o vzdelávacích; a pracovných príležitostiach.
- kompetencia riešiť problémy
 - je otvorený (pri riešení problémov).
- kompetencie občianske
 - uvedomuje si základné humanistické hodnoty, zmysel národného kultúrneho dedičstva, uplatňuje a ochraňuje princípy demokracie;
 - uvedomuje si svoje práva a povinnosti, prispieva k naplneniu práv iných;
 - je otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti;
 - aktívne sa zapája do ochrany životného prostredia.
- kompetencie sociálne a personálne
 - vie si svoje ciele a priority stanoviť v súlade so svojimi reálnymi schopnosťami, záujmami a potrebami;
 - efektívne spolupracuje v skupine.
- kompetencie pracovné
 - dokáže si stanoviť ciele s ohľadom na svoje profesijné záujmy;
 - je flexibilný a schopný prijať a zvládať zmeny;
 - dokáže získať a využiť informácie o vzdelávacích a pracovných príležitostiach;
 - uvedomuje si potrebu mať prácu;
 - má záujem o prácu, o profesijný rast, aby sa vedel uplatniť a byť sebestačným.
- kompetencie vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry
 - cení si a rešpektuje umenie a kultúrne historické tradície;
 - pozná pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu);
 - správa sa kultivovane, primerane okolnostiam a situáciám
 je tolerantný a empatický k prejavom iných kultúr.

3. Pedagogické stratégie

Stratégia vyučovania určuje metódy a formy práce, ktoré sú prostriedkom motivácie a usmernenia žiakov na vyučovaní a učení. Okrem informačno-receptívnych metód, ktoré sú charakteristické pre tradičné vyučovanie budeme využívať aj metódy a formy pomocou ktorých sa dosahuje vyššia aktivita, samostatnosť a tvorivá činnosť žiakov ako skupinové vyučovanie, problémové vyučovanie, heuristické metódy, tvorivé vyučovanie (tvorivá dramatika), integrované, programové, individuálne vyučovanie, vyučovacie bloky, projekčné etapy, vyučovanie v rôznom prostredí, exkurzie, športové aktivity, účelové kurzy(plavecký kurz, lyžiarsky kurz), škola v prírode a pod. Budeme sa snažiť dôsledne vychádzať z potrieb žiakov a motivovať ich do učenia pestrými formami výučby. Viac budeme preferovať samostatnú prácu žiakov. Budeme sa viac orientovať na pozitívne hodnotenie žiakov, najmä slaboprospeievajúcich, pre zvýšenie vnútornej motivácie.

Podporujeme vyučovanie pomocou didaktickej techniky, semináre, diskusie, samostatné a tímové projekty, dlhodobé samostatné práce, prezentácie výstupov, praktickú výučbu. Využívame IKT vo vyučovaní, zapojili sme sa do medzinárodného projektu.

4. Zabezpečenie výučby pre žiakov so špeciálnymi potrebami

a) Žiaci so zdravotným znevýhodnením:

- spolupráca so školským zariadením výchovného poradenstva a prevencie (centrum špeciálno-pedagogického poradenstva, centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie), resp. so špeciálnou školou;
- odborné personálne zabezpečenie (servis školského špeciálneho pedagóga, školského psychológa, výchovného poradcu, asistenta učiteľa);
- spolupráca s rodičmi a ďalšími subjektmi podľa potreby;
- špecifiká hodnotenia vzdelávacích výsledkov žiakov.

b) Žiaci zo sociálne znevýhodneného prostredia:

- školský psychológ, asistent učiteľa, školský klub, spolupráca s rodičmi, bezplatné doučovanie.

c) Žiaci s nadaním:

- spolupráca so školským zariadením výchovného poradenstva a prevencie;
- vedomostné súťaže, olympiády, Poznaj slovenskú reč, Prednes poézie a prózy, výtvarné, umelecké, športové súťaže;
- spolupráca s rodičmi (vrátane ich informovaného súhlasu so zaradením dieťaťa do programu pre nadaných);
- materiálne zabezpečenie pre vzdelávanie nadaných žiakov (špeciálne učebnice, encyklopédie, alternatívne učebné materiály, učebné pomôcky, výpočtová a rozmnožovacia technika a pod.).

III. Vnútny systém kontroly a hodnotenia

1. Hodnotenie vzdelávacích výsledkov práce žiakov

Pri hodnotení a klasifikácii výsledkov žiakov budeme vychádzať z metodických pokynov na hodnotenie a klasifikáciu. Budeme dbať na to, aby sme prostredníctvom hodnotenia nerozdeľovali žiakov na úspešných a neúspešných.

2. Vnútny systém kontroly a hodnotenia zamestnancov

Hodnotenie zamestnancov sa bude zakladať na bodovom hodnotení. Body sa budú prideľovať na základe:

- pozorovania(hospitácie);
- rozhovoru;
- výsledkov žiakov, ktorých učiteľ vyučuje(prospech, žiacke súťaže, didaktické testy zadané naraz vo všetkých paralelných triedach, úspešnosť prijatia žiakov na vyšší stupeň školy);
- sledovania pokroku žiakov vo výsledkoch pod vedením učiteľa;
- hodnotenia výsledkov pedagogických zamestnancov v oblasti ďalšieho vzdelávania, tvorby učebných pomôcok, mimoškolskej činnosti atď.;
- hodnotenia pedagogických a odborných zamestnancov manažmentom školy;
- vzájomného hodnotenia učiteľov;
- hodnotenia učiteľov žiakmi.

3. Hodnotenie školy

Monitorujeme pravidelne:

- podmienky na vzdelanie;
- spokojnosť s vedením školy a učiteľmi;
- prostredie – klímu školy;
- priebeh vzdelávania- vyučovací proces- metódy a formy vyučovania;
- úroveň podpory žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami;
- výsledky vzdelávania;
- riadenie školy;
- úroveň výsledkov práce školy.

Kritériom pre nás je:

- spokojnosť žiakov, rodičov, učiteľov;
- kvalita výsledkov.

Nástroje na zisťovanie úrovne stavu školy sú:

- dotazníky pre žiakov a rodičov;
- dotazníky pre absolventov školy;
- analýza úspešnosti žiakov na súťažiach, olympiádach;
- SWOT analýza, analýza portfólia P. Kotlera.

IV. Školský učebný plán

5. ročník

Vzdelávacia oblasť	Predmet	Variant B	
		Počet hodín 5. ročník	
		Variant A1	Variant B
Jazyk a komunikácia	Maďarský jazyk a literatúra	5	5
	Slovenský jazyk a slovenská literatúra	5	5
	Prvý cudzí jazyk	3	3
Človek a príroda	Biológia	2	1
Človek a spoločnosť	Dejepis	1	1
	Geografia (Zemepis)	2	1
	Občianska náuka	1	1
Človek a hodnoty	Etická výchova/ Náboženská výchova	1	1
Matematika a práca s informáciami	Matematika	4	4
	Informatika	1	1
Človek a svet práce	Pracovné vyučovanie/ Technika	-	2
Umenie a kultúra	Výtvarná výchova	1	1
	Hudobná výchova	1	1
	Regionálna výchova	-	-
	Učíme sa učiť	-	-
Zdravie a pohyb	Telesná výchova	2	2
	Pohybová príprava	1	1
SPOLU		30	30

6. ročník

Vzdelávacia oblasť	Predmet	Počet hodín 6. ročník	
		Variant A1	
		Variant A1	Variant B
Jazyk a komunikácia	Maďarský jazyk a literatúra	5	5
	Slovenský jazyk a slovenská literatúra	5	4
	Prvý cudzí jazyk	3	3
	Druhý cudzí jazyk	1	1
Človek a príroda	Biológia	1	1
	Fyzika	1	1
	Chémia	1	1
Človek a spoločnosť	Dejepis	2	1
	Geografia (Zemepis)	1	1
	Občianska náuka	1	1
Človek a hodnoty	Etická výchova/ Náboženská výchova	1	1
Matematika a práca s informáciami	Matematika	4	4
	Informatika	1	1
Človek a svet práce	Pracovné vyučovanie/ Technika	-	2
Umenie a kultúra	Výtvarná výchova	1	1
	Hudobná výchova	1	1
	Regionálna výchova	-	-
	Učíme sa učiť	-	-
Zdravie a pohyb	Telesná výchova	2	2
	Pohybová príprava	1	1
SPOLU		32	32

7. ročník

Vzdelávacia oblasť	Predmet	Počet hodín 7. ročník	
		Variant A1	Variant B
Jazyk a komunikácia	Maďarský jazyk a literatúra	5	4
	Slovenský jazyk a slovenská literatúra	4	4
	Prvý cudzí jazyk	3	3
	Druhý cudzí jazyk	1	1
Človek a príroda	Biológia	2	2
	Fyzika	1	1
	Chémia	1	1
Človek a spoločnosť	Dejepis	2	1
	Geografia	1	1
	Občianska náuka	1	1
Človek a hodnoty	Etická výchova/	1	1
	Náboženská výchova	1	1
Matematika a práca s informáciami	Matematika	4	4
	Informatika	1	1
Človek a svet práce	Pracovné vyučovanie/	-	2
	Svet práce	0,5	0,5
	Technika	0,5	0,5
Umenie a kultúra	Výtvarná výchova	1	1
	Hudobná výchova	1	1
Zdravie a pohyb	Telesná výchova	2	2
SPOLU		32	32

8. ročník

Vzdelávacia oblasť	Predmet	Počet hodín 8. ročník	
		Variant A	Variant B
Jazyk a komunikácia	Maďarský jazyk a literatúra	5	5
	Slovenský jazyk a slovenská literatúra	5	5
	Prvý cudzí jazyk	3	3
	Druhý cudzí jazyk	1	1
Človek a príroda	Biológia	1	1
	Fyzika	2	1
	Chémia	2	1
Človek a spoločnosť	Dejepis	1	1
	Geografia	1	1
	Občianska náuka	0,5	0,5
Človek a hodnoty	Etická výchova/	0,5	0,5
	Náboženská výchova	0,5	0,5
Matematika a práca s informáciami	Matematika	4	4
	Informatika	1	1
Človek a svet práce	Pracovné vyučovanie/	-	2
	Svet práce	0,5	0,5
	Technika	0,5	0,5
Výchova umením		1	1
Zdravie a pohyb	Telesná výchova	2	2
SPOLU		32	32

9. ročník

Vzdelávacia oblasť	Predmet	Počet hodín 9. ročník	
		Variant A	Variant B
Jazyk a komunikácia	Maďarský jazyk a literatúra	5	5
	Slovenský jazyk a slovenská literatúra	5	5
	Prvý cudzí jazyk	3	3
	Druhý cudzí jazyk	1	1
Človek a príroda	Biológia	1	2
	Fyzika	1	1
	Chémia	2	2
Človek a spoločnosť	Dejepis	2	2
	Geografia	1	1
	Občianska náuka	0,5	0,5
Človek a hodnoty	Etická výchova/	0,5	0,5
	Náboženská výchova	0,5	0,5
Matematika a práca s informáciami	Matematika	5	5
	Informatika	2	1
Človek a svet práce	Pracovné vyučovanie/	-	2
	Výchova umením	1	1
Zdravie a pohyb	Telesná výchova	2	2
SPOLU		32	32

V. Učebné osnovy

CIELE 5. až 9. ROČNÍKA:

- a) naučiť sa komunikovať v štátnom a materinskom jazyku, argumentovať,
- b) naučiť sa komunikovať v cudzom jazyku,
- c) vedieť počítať do milión,
- d) vedieť sa orientovať na mape, poznať rozloženie a charakteristiku svetadielov a vybraných miest na zemi.

K DOSIAHNUTIU CIEĽOV SÚ VYBRANÉ OKRUHY UČIVA:

Ja
Trieda a škola
Človek a komunikácia
Moja rodina
Vzdelanie
Orientácia v priestore
Objavovanie Zeme a priestoru na Zemi , okruh práca s mapou
Orientácia v čase
Poznávanie sveta
Životný priestor, príroda a človek
Ochrana prírody
Logika
Kombinatorika, pravdepodobnosť
Geometria
Numerické základy
Umenie
Pohyb
Dohovor o právach dieťaťa

PEDAGOGICKÉ STRATÉGIE:

Hodnotenie:

Žiaci v 5. až 9. ročníku sú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy.

HODNOTIACE PORTFÓLIO:

Práce v hodnotiacom portfóliu v 5. až 9. ročníku:

Povinné:

Vybrané písomné práce z jednotlivých predmetov
Prezentovanie ľubovoľnej témy

Voliteľné:

Triedny, resp. školský časopis – príspevky
Projekt škola budúcnosti
Zapojenie sa do ročníkového projektu
Výsledky zo súťaží
Herbárium

VI. Návrh tematických okruhov jednotlivých predmetov

Maďarský jazyk

1. FUNKCIA UČEBNÉHO PREDMETU

Vyučovací predmet **maďarský jazyk a literatúra** má v podsystéme národnostného školského vzdelávania Slovenskej republiky centrálnu postavenie.

Vyučovací predmet maďarský jazyk a literatúra ako aj maďarský jazyk ako vyučovací jazyk v školách s vyučovacím jazykom maďarským sa dá charakterizovať v prvom rade všeobecnými vlastnosťami.

Pre príslušníkov maďarskej národnosti je hlavným komunikačným prostriedkom zároveň významným symbolom národnej identity ako aj kultúry.

2. CIELE UČEBNÉHO PREDMETU

Materinský jazyk je zároveň aj vyučovacím jazykom na ZŠ a SŠ s VJM, z čoho vyplýva, že bezprostredne ovplyvňuje osvojenie si učiva všetkých vyučovacích predmetov.

Maďarský jazyk a literatúra ako učebný predmet umožňuje na vyššej úrovni rozvíjať jazykové kompetencie tak v štátnom jazyku ako aj v cudzích jazykoch.

Cieľom vzdelávania je rozvíjať kľúčové kompetencie tak, aby žiaci:

- pochopili vzdelávanie v príslušnom jazyku ako svojbytný historický jav, v ktorom sa odráža historický a kultúrny vývoj národa a zároveň ako významný zjednocujúci činiteľ národného spoločenstva a ako dôležitý prostriedok;
- rozvíjať pozitívny vzťah k materinskému jazyku a pochopili jeho potenciálne zdroje pre svoje osobné a kultúrne bohatstvo;
- vnímali a postupne osvojovali si jazyk ako bohatý mnohotvárný prostriedok k získaniu a odovzdávaniu informácií, k vyjadrovaniu vlastných postojov;
- komunikatívne schopnosti a návyky, aby získali kvalitnú jazykovú kompetenciu, t. j. schopnosť primerane reagovať v rozličných jazykových situáciách;
- základné pravidlá medziľudskej komunikácie daného kultúrneho prostredia a nadobudli pozitívny vzťah k jazyku;
- získali informácie z rozličných zdrojov a zvládli prácu s jazykovými a literárnymi textami;
- nadobudli sebavedomie pri vystupovaní na verejnosti a kultivovaný prejav ako prostriedok presadenia samého seba;
- nadobudli vzťah a dokázali individuálne prežiť slovesné umelecké dielo, mali vlastné čitateľské zážitky, rozvíjali svoj pozitívny vzťah k literatúre.

3. OBSAH VZDELÁVANIA

ŠTRUKTÚRA VZDELÁVACEJ OBLASTI

I. JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

Zvuková stránka jazyka a pravopis
Lexikológia
Morfológia
Syntax

II. KOMUNIKÁCIA A SLOH

Komunikácia ako zdroj informácií
Ústny a písomný prejav
Rozprávanie príbehov a zážitkov
Vlastné tvorivé písanie
Subjektívna a objektívna komunikácia

III. LITERATÚRA

Všeobecne o literatúre
Základné literárne druhy
Základné literárne zánre
Kompozícia literárneho diela
Štylistika literárneho textu
Informácie o autoroch literárnych diel

4. VZDELÁVACIE ŠTANDARDY Z MAĎARSKÉHO JAZYKA A LITERATÚRY

OBSAHOVÝ ŠTANDARD

5. ročník

Jazyková komunikácia

Gramatika, štylistika, pravopis

1. Hlásokový systém maďarského jazyka

Samohlásky a spoluhlásky – účasť rečových orgánov na ich tvorení. Rozdelenie samohlások – vysoké a nízke, krátke a dlhé. Zákonitosti výskytu samohlások v slove. Sústava spoluhlások. Krátke a dlhé, znelé a neznelé spoluhlásky. Vzájomný vplyv spoluhlások v reči i v písme. Typy spodobovania. Dvojaké písanie hlásky –j.

2. Náuka o slove – morfológia a lexikológia

Vzťah významu a tvaru slov. Jedno- a viacvýznamové slová, homonymá, antonymá,. Rovnoznačné slová (synonymá) a ich funkcia. Zvukomalebné slová. Ustálené spojenia: príslovia, porekadlá, prirovnania

3. Kultúra reči. Situačné cvičenia. Obohacovanie individuálnej slovnej zásoby

4. Pravopis. Uplatnenie zásad maďarského pravopisu (výslovnostný a etymologický princíp, princíp tradície) a zjednodušenia. Rozdeľovanie slov. Interpunkčné znamienka.

5. Pozorovanie makroštruktúry prejavu (úvod, jadro, záver).

Literatúra

a) Vznik písma a knihy; začiatky písomníctva

b) Svet rozprávok

Tvorby ľudovej slovesnosti v maďarskej a svetovej literatúre. Kompozícia rozprávok; čarovné čísla v rozprávkach; funkcia skutočných a rozprávkových prvkov. Ľudová a umelá rozprávka

c) Z najkrajších rozprávok svetovej literatúry

d) Maďarské ľudové rozprávky

e) Umelé rozprávky maďarskej a svetovej literatúry (napr. Mórá Ferenc: A didergő király; Benedek Elek: Világszép nádszálkisasszony, Andersen: A császár új ruhája; A rút kiskacsa; Božena Nemcová: A tizenkét hónap). Rozlíšenie reálneho a fantastického sveta v rozprávkach. Bezčasovosť rozprávky

Petőfi Sándor: János vitéz. Fazekas Mihály: Lúdas Matyi. Dej a kompozícia diela. Rozprávkové motívy. Gradácia deja v rozprávke

6. Rozprávkový román. Antoine de Saint-Exupéry: A kis herceg. Frank Baum: Óz, a nagy varázsló

7. Svet povesti

8. Žánrové kritériá povestí a vznik povestí.

9. Kompozičné odlišnosti rozprávky a poviedky.

Komunikácia a sloh

Sloh, ústny a písomný prejav, komunikácia

Pozdrav
Oslovenie
Predstavenie sa – vizitka
Ospravedlnenie – ústne
Ospravedlnenie s vysvetlením
Vyjadriť súhlas / nesúhlas
Blahoželenie – ústne / písomne
Adresa, pohľadnica, súkromný list – písomne
Tvorba otázok (žiadosť o informáciu)
Rozhovor
Začiatok a koniec telefonického rozhovoru
Osnova, nápis, nadpis, odsek
Jednoduché rozprávanie – ústne / písomne: úvod, jadro, záver;
Časová postupnosť v rozprávaní
Rozprávanie s prvkami opisu – ústne / písomne
Krátke správy: SMS, e-mail
Oznam, správa, pozvánka, plagát, vizitka
Inzerát, reklama

VÝKONOVÝ ŠTANDARD

I. JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

ZVUKOVÁ, VÝZNAMOVÁ, TVAROVÁ ROVINA JAZYKA A PRAVOPIS

Správne vymenovať maďarskú abecedu a pomocou nej vyhľadávať slová vo výkladových a frazeologických slovníkoch
Správne rozlíšiť, vyslovovať a písať krátke a dlhé samohlásky a spoluhlásky
Správne rozlíšiť a písať hlásky –j a -ly – dvojaké označenie
Uplatnenie princípov maďarského pravopisu
Poznať spisovné a nespisovné slová, vedieť ich rozlíšiť v texte
Poznať slová s citovým zafarbením a bez citového zafarbenia, vedieť ich navzájom zamieňať
Vedieť určiť slovotvorný základ a prípony
Vedieť určiť slová skladaním
Vedieť sa orientovať v pravopisnom, výkladovom, synonymickom a frazeologickom slovníku, dokázať v ňom vyhľadať slová a slovné spojenia.
Disponovať vhodným výberom slovnej zásoby pre 5. ročník ZŠ.
Vedieť samostatne opraviť svoju prácu
Správne používať pravidlá maďarského pravopisu primerané pre 5. ročník ZŠ
Vedieť sa orientovať v pravopisnom slovníku
Prekonávať prekážky v porozumení textu. Čítať text s porozumením.

II. KOMUNIKÁCIA A SLOH

Vyjadrovať sa zrozumiteľne
Rešpektovať základné komunikačné pravidlá
Vedieť sa zapojiť do rozhovoru
Porozumieť jednoduchým informáciám a podať ich ďalej
Vedieť reagovať na otázky, inzeráty, ponuky atď.
Vedieť poskytnúť informácie o sebe, o svojich každodenných aktivitách
Vedieť viesť telefónne rozhovory
Porozprávať o svojich zážitkoch, túžbach, prianiach
Vyjadriť svoje pocity a zážitky
Opísať veci, predmety, činnosti
Rozprávanie, napísanie príbehu podľa názvu, obrázkov
Tvoriť nadpis k príbehom, k textom a obrázkom

Zostaviť osnovu
Vyžiadať a podávať informácie
Napísať blahoželenie k meninám, narodeninám, sviatkom
Napísať pohľadnicu, krátky súkromný list
Napísať krátky odkaz
Napísať krátke správy – SMS, e-mail
Napísať krátke oznamy, správy, poznámky
Napísať krátke rozprávanie s opisom

III. ČÍTANIE A LITERATÚRA

Čítanie

Čítať s porozumením rôzne druhy primerane obťažných textov
Zreprodukovať čitateľský zážitok
Výrazne (esteticky) čítať umelecké texty
Čítať s prirodzenou intonáciou, so správnym slovným a vetným prízvukom, vety členiť podľa zmyslu
Vyjadriť v ústnych a písomných prejavoch svoje zážitky z prečítaného textu a z bežných životných situácií
V texte vyhľadať kľúčové slová

Literatúrna výchova

Rozprávať o prečítanom texte
Zreprodukovať, dramatizovať rozprávky, poviedky alebo povesti
Zreprodukovať dej so zachovaním časovej a príčinnej postupnosti a s obmenami
Výrazne predniesť báseň a úryvok z prózy
Aktívne a tvorivo sa zúčastňovať na dramatizácii
Orientovať sa v deji rozprávok a povestí
Hodnotiť postavy literárneho diela a určiť ich vzájomný vzťah
Hodnotiť ilustrácie v literárnych textoch
Porovnávať literárne texty
Určiť hlavnú myšlienku prečítaného diela
Vnímať a vyjadriť rytmus básní
Tvoriť jednoduché rýmy
Orientovať sa v knižnici.

6. ročník

Jazyková komunikácia

Zvuková, tvarová rovina jazyka, pravopis

Slovné druhy

a) Základné slovné druhy

slovesá, podstatné mená, prídavné mená, číslovky, príslovky

zámená

neurčitok, príčastie, prechodník

b) Slovné druhy, ktoré vyjadrujú gramatický vzťah postpozície, členy: určitý a neurčitý, spojky

c) Slova-vety

citoslovcia

častice

1 Slovesá

Druhy sloves - činnostné, stavové, zvrtné, predmetové, bezpredmetové.

Sústava slovesných časov a spôsobov - prítomný, minulý, budúci čas; oznamovací, podmienovací, rozkazovací spôsob.

Časovanie sloves - všeobecné (podmetové), určité (predmetové).

Pomocné slovesá, slovesné predpony.

2 Podstatné mená

Všeobecné mená a vlastné mená - osobné mená, zvieracie mená, zemepisné názvy, názvy

planét, názvy inštitúcií, názvy kníh a periodík, názvy značiek.

Systém gramatických prípon - prípona množného čísla a predmetu. Vyjadrenie prívlastňovania.

3. Prídavné mená

Systém gramatických prípon - stupňovanie, odvodenie príponou -i.

Stupňovanie prídavných mien s koncovkami -só, -so a zložených prídavných mien s koncovkami -ú, -.

4. Číslovky

Rozdelenie a funkcia čísloviek, základné, radové číslovky, zlomky. Určité, neurčité číslovky.

5. Príslovky

Funkcia prísloviok. Príslovky miesta, času, spôsobu.

6. Zámená

Rozdelenie a funkcia zámen. Osobné, prívlastňovacie, zvrtné, ukazovacie, opytovacie, vzťahné, neurčité, vymedzovacie zámeno.

7. Neurčitok, prídavné, prechodník

8. Pravopis

Správne tvary slovies zo zakončením na -s, -sz, -z, -dz, -t. Písanie vlastných mien - malé a veľké začiatkové písmená. Písanie odvodených prídavných mien. Radové číslovky, dátum.

9. Slohový výcvik. Práca s textami a témami z každodenného života.

Komunikácia a sloh

1. Rozprávanie s charakteristikou
2. Práca s textami rôzneho druhu (populárno-náučné, úradné, hovorené) a s rôznymi témami napr. rastlinný a živočíšny svet, zvieratá, svet techniky, kultúra národov, známe osobnosti, sviatky, voľný čas. Čítanie s porozumením.

Literatúra

1. Balady - umelé a ľudové. Kompozícia balady.
Ľudové balady - Kádár Kata, Kórmúves Kelemen
Umelé balady - Arany János: V. László, Gyulai Pál: Pókainé
2. Arany János: *Toldi*
Dej a kompozícia diela. Porovnanie charakteru Miklósa a Györgya, triedenie postáv v diele. Jazyk diela, básnické jazykové prostriedky - metafora, metonymia, personifikácia. Žánrová svojráznosť epickej básne. Kompozícia diela: úvod, zápleтка, vrchol, obrat, rozuzlenie. Rým, rytmus.

Literárne čítanie

1. Problém komičnosti, pravdy a lži
anekdoty, M. Twain: *Tom Sawyer* alebo Mark Twain: *Huckleberry Finn kalandjai*, Szabó Magda: *Abigél*, Gyurkovics Tibor: *Nem akarok felhőni*, Milne: *Micimackó*, Fehér Klára: *Bezzeg az én időmben* alebo *Mi szemüvegesek*.
2. Objavenie sa prírody v literatúre
Rudyard Kipling: *A dzsungel könyve*, Daniel Defoe: *Robinson Crusoe*, Fekete István: *Tűskevár* atď.
3. Vlast (domovina) a sloboda v literatúre
Gárdonyi Géza: *Egri csillagok*

Literárnoteoretické poznatky

1. Vzťah ľudovej slovesnosti a umelej literatúry
2. Vlastnosti literárneho hrdinu
3. Charakteristika; autorove postupy: opis zovňajška, opis prostredia, reč postavy
4. Kompozícia diela (úvod, zápleтка, vrchol, obrat, rozuzlenie)
5. Pojem balady a epickej básne
6. Metafora, personifikácia, metonymia, básnický prívlastok, básnická otázka, antitéza, stupňovanie, myšlienkový rytmus
7. Rytmus a rým, prízvučná prozódia

KLÚČOVÉ POJMY

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

Zvuková rovina jazyka a pravopis

pravopis slovies v minulom čase

slovesá zakončené na -s, -sz, -z, -dz

slovesá zakončené na -t

kratší a dlhší tvar rozkazovacieho spôsobu

archaizmy v priezviskách

malé a veľké začiatkové písmená v zemepisných názvoch

stupňovanie prídavných mien

odvodené prídavné mená s príponou -i

spodobovanie spoluhlások

základné, radové číslovky

dátum

pravopis slovesných predložiek

Tvarová rovina

sloveso

slovesá z hľadiska podmetu, predmetu a priebehu činnosti

slovesný čas - prítomný, inulý, budúci

slovesný spôsob - oznamovací, rozkazovací, podmieňovací

ikové slovesá

podstatné mená

všeobecné mená

vlastné mená - osobné mená a priezviská, zvieracie mená, zemepisné názvy, názvy inštitúcií, názvy planét, názvy kníh a periodík, názvy značiek

prídavné mená

funkcia prídavných mien

stupňovanie prídavných mien

odvodenie príponou -i

čísllovky - určité, neurčité, základné, radové, zlomky

príslovky

príslovka miesta, času, spôsobu

zámená

zámená - osobné, privlastňovacie, vzratné, ukazovacie, opytovacie, vzťažné, neurčité

neurčitok

príčastie

prechodník

pomocné sloveso

slovesné predpony

KOMUNIKÁCIA A SLOH

Sloh

prosba - želanie

poďakovanie

privítanie - rozlúčenie

tvorba otázok

diskusia - argument

opis - statický, dynamický, umelecký

charakteristika osoby

cielený rozhovor - interview (ústne a písomne)

ústna reprodukcia

LITERATÚRA

Všeobecné pojmy

text
hlavná myšlienka humor, irónia ex
libris

Literárne žánre a druhy

ľudová slovesnosť
umelá, umelecká literatúra
poézia, próza
balada – ľudová, autorská
epická báseň
román

Štylizácia textu

básnická otázka
prirovnávanie
personifikácia
metafora
metonymia
epiteton

Štruktúra diela

dej
literárna postava
kompozícia - vonkajšia, vnútorná
vnútorná kompozícia - expozícia, zápleтка, vrchol, obrat, rozuzlenie

Metrika

refrén
rým - združený, striedavý, obkročný
rytmus

7. ročník

OBSAHOVÝ ŠTANDARD

Jazyková komunikácia

Gramatika, štylistika, pravopis

Slovné druhy, ktoré vyjadrujú gramatický vzťah Členy: určitý a neurčitý, postpozície, spojky

Slová-vety Citoslovčia Častice

Veta podľa zloženia – jednoduchá (holá, rozvitá), súvetie podľa obsahu – oznamovacie, opytovacie, rozkazovacie, zvolacie, želacie Kladné a záporné vety

Pravopis Oslovenie vo vetách – čiarka pri oslovení Spodobovanie s príponami -val, -vel

Slohový výcvik – rozhovor, dialóg, interview, práca s rôznymi textami, komunikačné situácie – odosielateľ, prijímateľ

Literatúra

Maďari v období sťahovania národov, v období osídlenia vlasti, šamani.

Stredoveká literatúra – slohy stredovekého výtvarníctva, stredoveké kroniky: iniciály, legendy, kódexy. Anonymus, Kézai Simon, Kálti Márk

Maďarské jazykové pamiatky: Tihanyi apátság alapítólevele, Halotti beszéd és könyörgés, Ómagyar Mária-siralom Margit-legenda, Ferenc-legenda

3. Humanizmus a renesancia – renesancia v umení, dvor kráľa Matiaša – šírenie renesancie a humanizmu.

Janus Pannonius – epigram, elégia; Pannónia dicsérete, Búcsú Váradtól Reformácia v Maďarsku – preklad Biblie (Károlyi Gáspár) Tinódi Lantos Sebestyén Balassi Bálint – Balassiho strofa; Ťúboštné básne: Hogy Júliára talála pobožné básne: Adj már csendességet vojenské básne: Egy katonaének

Obdobie baroku – výtvarníctvo, architektúra, hudba a literatúra Zrínyi Miklós – epos; Szigeti veszedelem

Obdobie osvietenstva – encyklopedisti, maďarskí jakobíni, Časomerná prozódia (základy)

Kazinczy Ferenc – obnovenie jazyka; Írói érdem, Fogságom naplója Csokonai Vitéz Mihály – Még egyszer Lillához, Reményhez, Zsugori uram, Szerелеmdal a csikóbirós kulacshoz Katona József – dráma; Bánk bán

Obdobie reforiem Kölcsey Ferenc – Himnusz, Huszt, Emléklapra Vörösmarty Mihály – A bűvár Kund, Szózat, Szép Ilonka, A merengőhöz,

Romantická literatúra Petőfi Sándor – A borozó, Fa leszek, ha..., Szeptember végén, Szabadság szerelem, Az Alföld, XIX. század költői, Nemzeti dal, Egy gondolat bánt engemet Arany János – Szondi két apródja, A walesi bárdok, Családi kör, Tengeri hántás, Tetemre hívás Jókai Mór – román; Az arany ember, Szegény gazdagok, A kiszívó ember fiai, Mikszáth Kálmán – A nagy enyedi két füzfa

Kľúčové pojmy JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

Zvuková rovina jazyka a pravopis: spodobovanie s príponami -val, -vel čiarky a spojky čiarka pri oslovení

Významová/lexikálna rovina funkcia postpozícií – miatt, végett predmetové, bezpredmetové slovesá

Tvarová/morfologická rovina prípona predmetu prípona príslovkového určenia zhoda podmetu s prísudkom určitý, neurčitý predmet ustálené spojenia

Syntaktická /skladobná rovina	
veta	
jednoduchá – holá, rozvitá	
zložená	
podľa obsahu – oznamovacia, opytovacia, rozkazovacia, želacia,	zvolacia
opytovacie vety – zisťovacie, doplňovacie	
syntagmy	
podradňovacie	
priradňovacie	
základné vetné členy	
prísudok – slovesný, menný, slovesno-menný	
podmet – určitý, neurčitý	
predmet – určitý, neurčitý, sklad s predmetom	
príslovkové určenie – času, miesta, spôsobu, príčiny, pôvodu,	sklad s príslovkovým
určením	
prívlastok	
prí stavok	

KOMUNIKÁCIA A SLOH

Sloh		
komunikačné situácie	– odosielateľ, prijímateľ, SMS,	e-mail
dialóg		
rozhovor		
interview		

ČÍTANIE A LITERATÚRA

Všeobecné pojmy šaman

sťahovanie národov osídlenie vlasti

stredovek latinský jazyk románsky sloh gotický sloh maďarské jazykové pamiatky

renesancia renesancia humanizmus reformácia Sväté písmo

barok protireformácia monumentalita

osvietenstvo encyklopedisti maďarskí jakobíni obnovenie jazyka maďarské národné divadlo prvé noviny, časopisy

romantizmus obdobie reforiem

Literárne žánre a druhy
kroniky (iniciály, miniatúry) povesti legendy kódexy gesty epigram elégia epos vojenské, pobožné, ľúbostné básne dráma hymnické básne básnický list balada novela román

Štylizácia textu básnické obrazy prirovnanie personifikácia metafora aliterácie

básnický prívlastok metonymia básnická otázka

Štruktúra diela kompozícia eposu kompozícia drámy kompozícia románu kompozícia balady

Metrika Balassiho strofa časomerná prozódia prízvukná prozódia

VÝKONOVÝ ŠTANDARD

I. JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

ZVUKOVÁ, VÝZNAMOVÁ, TVAROVÁ A SKLADOBNÁ ROVINA JAZYKA A PRAVOPIS

Vedieť rozoznať v texte postpozície.

Správne používať postpozície – miatt, végett.

Správne používať spojky vo vete.

Ovládať pravopis čiarky pred spojkami.

Rozoznať v texte citoslovčia.

Ovládať pravopis citosloviec vo vete (nem, ne, sem, -e).

Vedieť správne používať čiarky za časticami.

Vedieť rozdeliť vety podľa zloženia a obsahu.

Rozoznať holú a rozvitú vetu.

Správne rozlišovať druhy prísudku.

Vo vete nájsť slovesný, menný a slovesno-menný prísudok.

Rozpoznať prísudzovací sklad.

Rozoznať určitý a neurčitý podmet.

Ovládať zhodu podmetu s prísudkom.

Vo vete nájsť predmet, rozoznať či je určitý alebo neurčitý.

Správne rozlišovať sklad s predmetom.

Vedieť rozlišovať druhy príslovkového určenia.

Poznať funkciu postpozícií pri rozlišovaní druhov príslovkového určenia.

Správne písať viacnásobné príslovkové určenie.

Ovládať pravopis spodobovania v príslovkových určeníach.

Rozoznať v texte rôzne druhy prívlastkov.

Vedieť rozlišovať prívlastkový sklad od slovesno-menného prísudku.

Vyjadriť vlastnícky vzťah pomocou prívlastkov.

Rozoznať prístavok vo vete, rozlišovať od ostatných vetných členov, dôležitosť čiarok.

II. KOMUNIKÁCIA A SLOH

Vyjadrovať sa zrozumiteľne.

Rešpektovať základné komunikačné pravidlá.

Pripraviť rozhovor.

Charakterizovať sms a e-mail správy.
Napísať interview.
Plynule a zrozumiteľne zreprodukovať obsah prečítaného textu.

III. ČÍTANIE A LITERATÚRA

Čítať plynule s porozumením rôzne druhy textov.

Vedieť reprodukovať čitateľský zážitok vlastnými slovami.

Vytvoriť si vlastný názor k postavám a situáciám.

Po prečítaní textu vedieť určiť žáner textu na základe literárnoteoretických poznatkov: legendy, kroniky, epigram, elégia, epos, ľúbostné a vojenské básne, dráma, hymnické básne, básnický list, balada, novela, román.

Na základe získaných poznatkov vedieť stručne charakterizovať obdobie: renesancie, baroku, osvietenstva, romantizmu a obdobie reforiem.

Pri práci s textom správne používať vedomosti z metriky: Balassiho-strofa, refrén, rým, prízvučná prozódia a základy časomernej prozódie.

Vedieť nájsť v prečítanom diele: prirovnanie, metaforu, metonymiu, básnickú otázku, aliterácie, básnický prívlastok.

Charakterizovať literárne postavy.

Zostaviť stručnú dejovú osnovu prečítaných diel alebo úryvkov: Margit-legenda,

Ferenc-legenda, Szigeti veszedelem, Zsugori uram, Bánk bán, A búvár Kund, Szép Ilonka, Szondi két apródja, A walesi bárdok, Tengeri hántás, Tetemre hívás, Az arany ember, A kőszívő ember fiai.

8. ročník

Obsahový štandard

Jazyková komunikácia

Významová, tvarová, skladobná rovina, pravopis, sloh

1. Súvetia

Jednoduché súvetie – podradňovacie, priradňovacie

Zložené súvetia

2. *Podradňovacie súvetia* – hlavná veta, vedľajšia veta, obsahové a štrukturálne súvislosti vo vetách.

Hlavná veta – odkazovací deiktický výraz

Vedľajšia veta – spojka

Podradňovacie súvetie s vedľajšou vetou:

- podmetovou
- predmetovou
- príslovkovou (miestna, časová, spôsobová, príčinná, účelová)
- prívlastkovou
- prísudkovou, vetnozákladovou

3. *Priradňovacie súvetia* – rovnocenné vety, obsahovo-logické súvislosti vo vetách, spojky

Druhy priradňovacích súvetí:

- zlučovacie
- odporovacie
- vylučovacie
- vysvetľovacie
- dôsledkové

4. *Zložené súvetia* – vzájomné vzťahy viet, grafické znázornenie

5. *Priama reč* – uvádzacia veta, priama reč

6. *Pravopis*

Interpunkcia v zložených vetách a v zložených súvetiach.

Grafická úprava priamej reči.

Komunikácia a sloh

Referát – ústny, písomný

Úvaha

Kritika

Diskusia

Projekt

Čítanie s porozumením – práca s textom

Literatúra

Realistická literatúra

Vznik realistického románu a novely

Mikszáth Kálmán – krátky životopis a analýza niektorých diel. Diela na analýzu:

- novely: A néhai bárány, A bágyi csoda
- romány: Szent Péter esernyője, Beszterce ostroma (úryvky).

Literárna moderna - maďarská literatúra v druhej polovici 19. storočia a začiatku 20. storočia až do konca II. svetovej vojny

Naturalizmus, symbolizmus, impresionizmus. Nové umelecké smery koncom 19. storočia a na začiatku 20. storočia. ŠVP, Maďarský jazyk a literatúra – príloha ISCED 2

Úloha a význam časopisu Nyugat.

Ady Endre – symbolizmus a jeho básnická revolúcia. Krátky životopis a analýza nasledovných básní: Góg és Magóg fia vagyok én..., A föl-földobott kő, Nekünk Mohács kell, Fölszállott a páva, A magyar Ugaron, Páris az én Bakonyom, Léldával a bálban, Őrizem a szemed, Hiszek hitetlenül Istenben.

Realistický a naturalistický román a novela

Móricz Zsigmond – realistické zobrazovanie sedliaka a života na dedine. Krátky životopis. Diela na analýzu:

- novely: Tragédia
- romány: Pillangó, Rózsa Sándor a lovát ugratja (úryvky).

Impresionistická lyrika

Juhász Gyula – jeho život a tvorba. Impresionistický svet farieb jeho básní.

Básne na analýzu: Magyar táj, magyar ecsettel, Anna örök, Milyen volt... .

Babits Mihály – poet doctus, jeho život a tvorba.

Básne na analýzu: Messze...messze..., Új leoninusok, Szerelmes vers, Jónás imája.

Kosztolányi Dezső – život a tvorba. Impresionistický svet jeho básní. Moderné zobrazovanie vnútorného sveta človeka v jeho epike.

- básne: Üllői-úti fák, Akarsz-e játszani, Szegény kisgyermek panasza,
- esej: Nyelv és lélek(úryvok)
- román: Pacsirta (úryvok).

Tóth Árpád – jeho život a samota.

Básne na analýzu: Esti sugárkoszorú, Lélektől lélekig, Jó éjszakát!

Prozaici časopisu Nyugat

Krúdy Gyula – jeho život a tvorba. Moderná kompozícia novely.

Novely na analýzu: Missis Kittie és Fekete bőrű komornája, Régi magyar író ebédje

Karinthy Frigyes – jeho život a tvorba. Literárne karikatúry, humor v jeho dielach.

Novely na analýzu: Találkozás egy fiatalemberrel, Tanár úr, kérem... .

Expresionistická lyrika a nadrealizmus

József Attila – curriculum vitae, jeho život a tvorba.

Básne na analýzu: Tiszta szívvel, Mikor az uccán átment a kedves, Ars poetica, Születésnapomra, Flóra, Mama, Óda - 3. a 4. cyklus

Literatúra počas II. svetovej vojny

Radnóti Miklós – život a tvorba počas II. svetovej vojny. Diela na analýzu:

- epika: Naptár, Ikrek hava (úryvky)
- lyrika: Levél a hitveshez, Razglednica, Hetedik ecloga, Nem tudhatom (úryvok).

9.ročník

Obsahový štandard

Jazyková komunikácia

Gramatika, štylistika, pravopis

1. Slovná zásoba maďarského jazyka:

- pôvod maďarských slov (slová ugrofínskeho pôvodu, prebraté zdomácnené slová, slová cudzieho pôvodu)
- spisovný jazyk
- dialektizmy
- profesionalizmy
- slang
- archaizmy, neologizmy

Rozvíjanie slovnej zásoby:

- skladaním
- tvorením

2. Zložené a tvorené slová – pravopisné otázky

Komunikácia a sloh

Súkromný list

Úradný list

Životopis

Žiadosť

Plagát

Masmédiá

Literatúra

Tematické okruhy:

I. Maďarská literatúra od roku 1945 do roku 1980

II. Maďarská literatúra na Slovensku od roku 1918 po súčasnosť

I. Maďarská literatúra od roku 1945 do roku 1980

Druhá generácia časopisu *Nyugat*

1. Illyés Gyula – centrálna postava literárneho života v 20. storočí, básnik, spisovateľ, redaktor časopisu *Válasz a Magyar Csillag*

literárna sociografia: *Puszták népe* (úryvok)

štvorverš: *Esti csoda*

2. Szabó Lőrinc – prívrženec Mihálya Babitsa

Lóci verset ír; Szeretlek; TücsökHzene (úryky)

3. Németh László – lekár, pedagóg a spisovateľ

román: *Lányaim*

4. Márai Sándor – stelesníteľ občianskych hodnôt v literatúre

dielo *Füveskönyv* (úryvky)

Tretia generácia časopisu *Nyugat*

1. Weöres Sándor – jeho originálna, svojská lyrická tvorba

Ars poetica, Galagonya,

2. Tamási Áron – unikátny humor a štýl jeho prózy

trilógia: *Ábel a rengetegben* (úryvok)

Generácia časopisu *Újhold*

1. Nagy László – jednota tradície a moderny v jeho lyrike

lyrika: *Ki viszi át a Szerelmet? Táncbéli tánc-szók*

2. Örkény István - predstaviteľ grotesky

novely: *Válogatott egyperces novellák* (úryvky)

román: *Tóték* (úryvok)

II. Maďarská literatúra na Slovensku od roku 1918 po súčasnosť

Obdobia maďarskej literatúry na Slovensku (1. obdobie: 1918 – 1938; 2. obdobie: 1938 – 1945; 3. obdobie: 1945 – 1989; 4. obdobie: 1989 – súčasnosť)

Špecifiká jednotlivých období maďarskej literatúry na Slovensku

Fábry Zoltán: *A vádlott megszólal* (úryvok)

Dobos László: *A kis viking* (úryvok)

Ozsvald Árpád: *A kis postás*

Zs. Nagy Lajos: *Szárnyas történetek* (úryvok)

Duba Gyula: *Az elrabolt taliga* (úryvky)

Regionálne prvky

V jednotlivých ročníkoch sa to môže uskutočniť návštevou miestnej knižnice, múzeí a galérií v blízkom okolí.

Rozširujúce učivo

Zaradenie čítania detských a mládežníckych časopisov na vyučovacích hodinách, je vhodné spomedzi voliteľných hodín vyčleniť hodiny na predmet „konverzácia v slovenskom jazyku“ s jednogodinovou alebo dvojhodinovou týždennou hodinovou dotáciou.

1. Výchovo-vzdelávacie ciele

Hlavným výchovno-vzdelávacím cieľom vyučovania-osvojovania slovenského jazyka slovenskej literatúry je ku koncu 5. ročníka dosiahnuť mierne pokročilú úroveň ovládania slovenského jazyka.

1. Výchovo - vzdelávacie ciele

- Využiť jazykové a komunikatívne zručnosti z prvého stupňa a plynulým prechodom pokračovať v rozvíjaní vedomostí žiakov.
- Vhodným metódami uplatniť gramatické javy v komunikácii, v pravopise a v štylizácii jazyka
- Úvodná práca s literárnym textom
- Naučiť žiakov samostatne používať rôzne jazykové príručky / slovníky /
- Vieť deti k samostatnosti v práci s učebnicou, s PZ a k sledovaniu rôznych detských tel. relácií
- Osvojiť si najjednoduchšie formy komunikácie v SJ
- Prehlbovať pozitívny vzťah k SJ

Formou komunikácií rozvíjať čo najviac voľových a charakterových vlastností / napr. sebapoznávanie, pozitívne hodnotenie druhých, dotváranie textov, samostatnosť..../

5.ročník

PREHĽAD TEMATICKÝCH CELKOV

I. KOMUNIKÁCIA

(počúvanie s porozumením, čítania, ústne a písomné vyjadrovanie)

1. Rečové zámery

Nadviazanie kontaktu s osobami hovoriacimi po slovensky: pozdravy, oslovenia, rozlúčenie, zoznamovanie, predstavovanie; prosba, poďakovanie, ospravedlnenie, vyjadrenie záujmu.

Oznámenie a vyjadrenie stanoviska: získavať informácie, informovať niekoho, informovať sa, požiadať o radu, vyjadriť, že sa niečo páči/ nepáči, vyjadriť súhlas, nesúhlas.

Vyjadrenie vôle a pocitov: požiadať o zopakovanie výpovede, slušne vyjadriť prosbu a želanie, príkaz a zákaz, požiadať o pomoc, vyjadriť pomoc, spokojnosť, nespokojnosť.

2. Pojmové okruhy

Vyjadrenie jestvovania v slovenskom jazyku (je, sú) s osobitným dôrazom pri tvorbe viet s neslovesným prísudkom.

Vyjadrenie vlastníctva a vlastníka

Vyjadrenie priestorových vzťahov: miesto, smerovanie, poloha, vzdialenosť.

Vyjadrenie časových vzťahov: dĺžka trvania, určitý čas, približný čas; časová postupnosť činností a dejov; odkazovanie na prítomnosť, minulosť a budúcnosť.

Vyjadrenie kvalitatívnych vzťahov: vlastnosť, farba, vek.

Vyjadrenie kvantitatívnych vzťahov: počet

Vyjadrenie logických vzťahov: priradenie, protiklady.

Vyjadrenie modality: potreby.

Jazykové a mimojazykové prostriedky kohézie: foneticko- fonologické, predložkové vyjadrenia, oslovenie, zrakový kontakt, vzdialenosť medzi účastníkmi komunikácie.

3. Čítanie

Technika čítania, plynulé hlasné čítanie, čítanie s porozumením a výrazné čítanie textov z oblasti foriem spoločenského styku, informačných textov, výrazné čítanie.

4. Tvorba dialógov a súvislých ústnych a písomných prejavov

Štylizácia a kompozícia. Zoštylizovanie viet a vetných konštrukcií, usporiadanie myšlienok podľa časovej postupnosti, členenie prejavu na úvod, jadro a záver.

Ústne a písomné formy spoločenského styku: rozhovory doma, v škole, na nákupoch, v obchodoch, na pošte, v poštovom novinovom stánku, na železničnej / autobusovej stanici; ústne a písomne blahoželaní; telefonovanie, písomný styk pomocou sms; pozdravy z výletov.

Zážitkovo – dejové prejavy: reprodukcia, rozprávania, dramatizácia textov.

Administratívne prejavy: vyplňanie žiackeho preukazu, čitateľského preukazu, spriavodky na balík.

5. Tematické zamerania rozvoja komunikačných schopností

Rodina: poskytnutie informácií o sebe, členovia rodiny, príbuzní, práce v domácnosti, režim dňa.

Bývanie: Dom, byt, rastliny a zvieratá v najbližšom prostredí, bydlisko, ochrana životného prostredia.

Škola: adresa školy, trieda, život v škole, rozvrh hodín, učebné predmety, záujmové krúžky.

Mesto a doprava: dopravné prostriedky, dopravné predpisy pre chodcov.

Príroda: ročné obdobia – počasie a príroda; práce v ovocnom sade a v záhrade; domáce, poľné a lesné zvieratá; zvieratá zoo; čas: presný a približný čas, kalendár.

Zdravie: osobná hygiena; odev a obuv, jedlá; predchádzanie chorobám, starostlivosť o chrup, u lekára, u zubného lekára, v lekárni.

Voľný čas: hry, športy, záľuby; turistika, orientácia v prírode, určovanie svetových strán, plávanie, bicyklovanie, loptové hry; hra na hudobnom nástroji; návšteva centra voľného času, mestskej / miestnej knižnice; ručné práce, majstrovanie.

Obchody a služby: Nákupy v rozličných obchodoch, pošta.

Naša vlasť: pamätihodnosti a prírodné osobitosti bydliska a okolia; známejšie mestá, rieky, hory v najbližšom okolí; Bratislava – hlavné mesto SR.

II. JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

1. Lexikológia

Slovná zásoba: v súlade s tematickým zameraním rozvoja komunikačných schopností osvojovanie a praktická aplikácia lexikálnych jednotiek.

Poučenie o slovnej zásobe: poučenie o lexikálnom význame slov (jednovýznamové a viacvýznamové slová, súradné slová, rovnozvučné a rovnoznačné slová, slová s opačným významom).

Poučenie o používaní slovníkov: práca so slovensko – maďarským a maďarsko – slovenským slovníkom a obrázkovým slovníkom.

2. Zvuková stránka reči a pravopis

Hláska – písmeno, abeceda – odlišnosti v hláskovej a grafickej sústave slovenského a maďarského jazyka. Správna výslovnosť a artikulácia slovenských hlások. Delenie slovenských hlások. Významotvorná funkcia dĺžky sasmohlások.

Pravidlo o rytmickom krátení.

Delenie slovenských hlások z hľadiska pravopisu.

Poučenie a praktický výcvik v písaní i/y v koreni známych slovenských slov po tvrdých a mäkkých spoluhláskach.

Poučenie a praktický výcvik v písaní i/y v koreni známych slovenských slov po obojakých spoluhláskach.

3. Morfológia

Slovesá: lexikálny význam a delenie slovies – odlišnosti od maďarského jazyka. Tvorenie a používanie správnych tvarov slovies podľa osoby, čísla a času.

Podstatné mená: lexikálny význam a delenie podstatných mien – odlišnosti od maďarského jazyka. Pravopis vlastných mien – odlišnosti od maďarského jazyka.

Predložky: vyjadrenie miesta, smerovania, času, prostriedku a účelu pomocou predložiek.

4. Syntax

Vety podľa zámeru hovoriaceho. Tvorenie jednoduchých viet podľa obsahu. Správna intonácia viet a pravopis.

Jednoduchá veta súvetie. Tvorenie jednoduchých viet a súvetí podľa vetných modelov.

III. LITERÁRNA KOMUNIKÁCIA

1. Čítanie

Hlasné a tiché čítanie literárnych ukážok.

Výrazné čítanie a predčítanie vyznačených častí literárnych ukážok.

2. Tematické okruhy a témy

Svet rozprávok: ľudové a umelé rozprávky.

Slovenské ľudové rozprávky. Charakteristické prvky ľudových rozprávok (čarovné prvky, rozprávkové motívy, hrdinovia ľudových rozprávok, podobní a odlišní hrdinovia slovenských a maďarských rozprávok), kompozícia ľudových rozprávok.

Umelé rozprávky. Rozprávky pre deti od súčasných slovenských autorov – prozaická a básnická podoba rozprávky. Hrdinovia umelých rozprávok.

Ľudové piesne, detské hry, malé formy ľudovej slovesnosti: (príslovia, porekadlá, hádanky, žarty): podobné a odlišné motívy v slovenskej a maďarskej ľudovej slovesnosti, obraznosť, rým, **rytmus**.

Obrazy zo života detí a prírody: krátke básnické a prozaické diela zo súčasnej literatúry pre deti a mládež; detský hrdina; hlavné a vedľajšie postavy v literárnom diele; štruktúra a jazyk básní (verš, štrofa, rytmus, básnický obraz, opakovanie).

Príležitostná výchova literatúrou.

Metódy, formy a postupy vyučovania slovenského jazyka a slovenskej literatúry

1. Metódy, formy a postupy vyučovania SJL

Metódy, formy a postupy vyučovania SJL si zvolí individuálne každý vyučujúci:

- podľa zloženia triedy / počet SZP /
- podľa vyučovacích výsledkov

6. ročník

PREHLAD TEMATICKÝCH CELKOV

I. Komunikácia a sloh

(počúvanie s porozumením, čítanie, ústne a písomné vyjadrovanie)

1. RECOVÉ ZÁMERY

Nadviazanie kontaktu s osobami hovoriacimi po slovensky: - informovať sa a informovať o telesnom a duševnom stave, slušne reagovať na otázky; pozvanie – poďakovanie; akceptovať a odmietnuť pozvánku; vyjadriť pochopenie a záujem.

Oznámenie a vyjadrenie stanoviska: vyjadriť vlastnú mienku, názor, zámer, postoje; vyjadriť vďaku a pochvalu; vyjadriť uvažovanie, presvedčenie, vedomosť, informovanosť.

Vyjadrenie vôle: príkaz, zákaz, návrh, odporúčanie, nahováranie, odhováranie.

Vyjadrenie duševných pocitov a nálady: radosti, obdivu, žiaľu, prekvapenia, sklamania.

2. POJMOVÉ OKRUHY

Vyjadrenie jestvovania v priestore a čase; prikazovanie a podmieňovanie.

Vyjadrenie vlastníctva a vlastníka.

Vyjadrenie priestorových vzťahov: miesto, smerovanie, poloha, diaľka, vzdialenosť.

Vyjadrenie časových vzťahov: dĺžka, trvanie, časové ohraničenie deja, konkrétny a približný čas, termíny, dáta; časová následnosť dejov; rýchlosť, častosť; jednorazové, prebiehajúce a opakované činnosti, deje a udalosti.

Vyjadrenie kvalitatívnych vzťahov: postava, tvar, forma, rozloha, kvalita, stav zraku, sluchy; farba, vek, hmota/látka/materiál, ; chute, pachy, vône .

Vyjadrenie kvantitatívnych vzťahov: počet, množstvo, dĺžka, hmotnosť, miera, objem, stupňovanie, porovnávanie počtu, množstva a miery.

Vyjadrenie modality: potreby, nutnosti, nevyhnutnosti, možnosti, vôle, pochybnosti, zámeru.

Jazykové a mimojazykové prostriedky kohézie: foneticko-fonologické, prozodické, zámená, slovesá, príslovky, častice, spojky, opakovania, synonymá, oslovenia, mimika, gestá, udržiavanie kontaktu zrakom, vzdialenosťou a polohou tela.

3. ČÍTANIE

Technika čítania, plynulé hlasné čítanie, čítanie s porozumením a výrazné čítanie textov z oblasti foriem spoločenského styku, ako aj informačných, zážitkovo-dejových, jednoduchých náučných a administratívnych textov.

Selektívne čítanie.

4. TVORBA DIALÓGOV A SÚVISLÝCH JAZYKOVÝCH PREJAVOV

Štylizácia a kompozícia

Správne štylistické usporiadanie viet. Spájanie viet a vetných celkov do súvislých textov. Osnova prejavu, členenie prejavu na úvod, jadro a záver, rozvíjanie tematických celkov do žiaducej hĺbky. Logické usporiadanie myšlienok, členenie textov na menšie logické celky.

Časová následnosť pri rozprávaní.

Súkromný list. Štruktúra súkromného listu (oslovenie, úvod, jadro, záver, lúčenie, podpis), odlišné písanie dátumu, oslovenia a zámen v Maďarskom a slovenskom jazyku. Praktický výcvik v písaní súkromných listov; rozličné formy posielania súkromných listov. Oznámenie a správa. Štruktúra oznámenia a správy. Tvary slovies v oznámení a správe. Praktický výcvik v tvorbe oznámení a správ.

Ústne a písomné formy spoločenského styku: pozvanie, poďakovanie, privítanie; výhovorky, ospravedlnenie; rozhovory v rozličných službách a obchodoch; blahoželanía, pozdravy, súkromný list, oznámenie, správa, telefonovanie, krátke správy formou SMS a e-mailu.

Zážitkovo – dejové prejavy: reprodukcia, rozprávanie, tematické rozprávanie, beseda, opis s rozprávaním (napríklad jednoduchého pracovného postupu, činnosti, hry, predmetov, miestnosti, prírody a pod.), dramatizácia. Hodnotenie zážitkov a udalostí pri rozprávaní.

Náučné prejavy: reprodukcia opisov a výkladov v učebnici, v detských a populárny – náučných časopisoch.

Administratívne prejavy: hlásenie, nástenné noviny.

5. TEMATICKÉ ZAMERANIE ROZVOJA KOMUNIKAČNÝCH SCHOPNOSTÍ

Rodina: osobné údaje – adresa, telefónne číslo, dáta narodenia, materinský jazyk, stav členov rodiny, rodinné udalosti, záľuby členov rodiny, vzájomná pomoc v rodine; víkendy, prázdniny a sviatky v rodinnom kruhu; písomný styk s blízkymi členmi rodiny.

Receptívne: Zvyky a tradičné sviatky v slovenských rodinách.

Škola: život a práca v triede; telocvičňa, školská jedáleň; návšteva nepovinných predmetov; učitelia školy; zaujímavosti zo školského života.

Bývanie: zariadenie a výbava domácnosti; prostredie, v ktorom žijeme; utváranie životného prostredia – skrášľovanie bytu, okolia, mesta/dediny; starostlivosť o estetický vzhľad a čistotu prostredia.

Zdravie: správna životospráva, stravovanie, obľúbené jedlá a nápoje, národné jedlá, stravovací režim, stravovacie zvyky v rodine, stravovanie v školskej jedálni, kultúra stolovania a stravovania; v reštaurácii, v bufete, v cukrárni; choroby a úrazy, predchádzanie chorobám a úrazom; prvá pomoc, lekárska pohotovosť.

Obchody a služby: obchody v mieste bydliska; nákupy v obchodnom dome, na trhu, v tržnici; merné jednotky a ceny.

Voľný čas: hry, záľuby; loptové hry; zimné športy; jazda na bicykli, dopravné predpisy pre chodcov a cyklistov; spoločenské hry detí; návštevy, návšteva kina, divadla, výstavy, múzea; sledovanie detských programov v rozhlase a televízii.

Sociálne kontakty žiakov. Priateľstvo, priatelia. Osobné a písomné kontakty so známymi a priateľmi inej národnosti.

Príroda: ochrana lesov, vtákov a zveri; zber liečivých rastlín; na hubách; návšteva národných parkov, chránených oblastí a prírodných rezervácií.

Naša Vlást: cestovanie po vlasti - kultúrne, historické a etnické osobitosti vlastného a navštíveného regiónu; Vysoké Tatry, Košice – metropola východného Slovenska; príprava na výlety, táborenie, turistický výstroj.

II. JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

1. LEXIKOLÓGIA

Slovná zásoba: v súlade s tematickým zameraním rozvoja komunikačných schopností osvojovanie približne 350 lexikálnych jednotiek aktívne, 150 receptívne, praktická aplikácia osvojených lexikálnych jednotiek.

Poučenie o slovnej zásobe: poučenie o tvorení slov predponami a príponami podľa zásady dvojčlennosti pri tvorení slov, slovná rodina, príbuzné slová. Praktický výcvik v tvorení slovných rodín, príbuzných slov a slov opačného významu.

Poučenie o používaní slovníkov. Práca so slovensko-maďarským slovníkom a s obrázkovým slovníkom.

2. ZVUKOVÁ STRÁNKA REČI A PRAVOPIS

Písanie *i/y* v odvodených slovách a vybraných slovách. Výslovnosť a pravopis slabík *de, te, ne, le, di, ti, ni, li* v známych slovách cudzieho pôvodu a v niektorých domácich slovách (*dirigent, diktát, literatúra, teraz, vtedy*), písanie „*i*“ po tvrdých spoluhláskach v známych slovách cudzieho pôvodu a vo zvukomalebných slovách (*kilogram, gitara, chichi*).

Rozdeľovanie slov na konci riadka.

3. MORFOLÓGIA

Podstatné mená

Poučenie o ohýbaní podstatných mien v slovenskom jazyku podľa pádov.

Poučenie o predložkových väzbách podstatných mien podľa pádov, tvorenie a používanie predložkových väzieb podľa pádových otázok a modelov.

Tvorenie správnych tvarov podstatných mien mužského, ženského a stredného rodu podľa modelov - praktické precvičovanie v rečových situáciách.

Písanie *i, y* v príponách podstatných mien. Výnimky z rytmického krátenia v príponách podstatných mien. Výslovnosť pádovej prípony –*ov*.

Tvorenie správnych tvarov známych pomnožných podstatných mien v genitíve a lokáli.

Slovesá

Lexikálny význam sloves – činnostné a stavové slovesá. Zvratné slovesá – odlišnosti od maďarského jazyka. Modálne slovesá.

Slovesný vid, vidové dvojice.

Tvorenie správnych tvarov sloves v oznamovacom, rozkazovacom a podmieňovacom spôsobe podľa modelov. Budúci čas dokonavých sloves. Vykanie v slovenskom jazyku.

Infinitív – slovníkový tvar sloves v slovenskom jazyku.

Tvorenie a používanie správnych tvarov nepravidelných sloves.

Pravidlo o rytmickom krátení v osobných príponách slovies.

Výslovnosť a pravopis osobnej prípony –li, splývavá výslovnosť zložených tvarov slovies v minulom čase.

III. LITERÁRNA KOMUNIKÁCIA

1. ČÍTANIE

Plynulé tiché a hlasné čítanie literárnych ukážok.

Výrazné čítanie vyznačených častí literárnych ukážok.

Predčítanie prebratých a známych textov.

2. TEMATICKÉ OKRUHY A TÉMY

Príbehy zo života detí

Hrdinovia detských príbehov. Hodnotenie literárneho hrdinu na základe jeho vlastností a činov. Dejová osnova príbehu.

Reprodukcia životného príbehu hrdinu podľa osnovy.

Jazykové osobitosti v súčasnej detskej literatúre. Dialógy v literárnych textov. Poznatky o poviedke – na základe poznatkov získaných na hodinách maďarskej literatúry.

Obrazy zo života prírody a ľudí

Vzťah k prírode a k domovine v literatúre. Jazykové prostriedky na vystihnúť obsahu: výber slov, slovných spojení, dialógy, básnické obrazy, zdobeniny, básnické prívlastky, zosobňovanie. Stavba básní, rytmus, rým, opakovanie.

Slovenské báje a povesti

Poznatky o bájach na základe poznatkov z maďarskej literatúry. Tematika a hrdinovia slovenských bájí - porovnanie s hrdinami rozprávok.

Povesti – poznatky z maďarskej literatúry. Tematika povestí (historické udalosti, miestne povesti). Hrdinovia slovenských povestí . Spoločné a odlišné črty v rozprávkach, bájach a povestiach.

Postava kráľa Mateja a Juraja Jánošíka v slovenských ľudových povestiach.

Slovenské ľudové piesne. Tematika a stavba, rým, rytmus, strofa, refrén, opakovanie slov, časti.

Jazykové výrazové prostriedky ľudových piesní: obrazné pomenovanie, slovosled, prízvuk.

3. PRÍLEŽITOSTNÁ VÝCHOVA LITERATÚROU. NÁVŠTEVA KNIŽNÍC, FILMOVÝCH A DIVADELNÝCH PREDSTAVENÍ, BESEDY O KNIHÁCH.

7. ročník

PREHĽAD TEMATICKÝCH CELKOV

I. Komunikácia a sloh

(počúvanie s porozumením, čítanie, ústne a písomné vyjadrovanie)

1. Rečové zámery

V nadväznosti na zručnosti získané v 5. a 6. ročníku upevňovanie a prehľbovania zručnosti realizovať rečový zámer s dôrazom na tvorbu dlhších replík, na rýchle reagovanie na podnet a jazykovú správnosť.

Nadviazanie kontaktu s osobami hovoriacimi po slovensky: pozdravy, oslovenia, rozlúčenie; zoznamovanie sa; prosba, poďakovanie, ospravedlnenie; vyjadriť pochopenie, záujem – nezáujem.

Oznámenie a vyjadrenie stanoviska: získavať a poskytovať informácie; požiadať o radu, poskytnúť radu; vyjadriť ochotu, neochotu, istotu, neistotu, pochybnosť, vlastnú mienku, zámer; vyjadriť, že sa niečo páči/nepáči, že komunikujúca osoba má – nemá rád/rada

niekoho alebo niečo; vyjadriť presvedčenie, uvažovanie, vedomosť, informovanosť, prekvapenie.

Vyjadriť súhlas a nesúhlas, schválenie a neschválenie niečoho; zaujať stanovisko k niečomu, presvedčiť partnera o pravdivosti svojho tvrdenia, o správnosti stanoviska, zdôvodniť mienku a stanovisko.

Vyjadrenie vôle a pocitov: požiadať o zopakovanie výpovede, slušne vyjadriť prosbu a želanie; návrhy, podnety; požiadať o pomoc; vyjadriť radosť, spokojnosť, nespokojnosť, ľútosť, prekvapenie, hnev.

Vyjadriť požiadavku, objednávku; zložitejšie pokyny, inštrukcie, ponuky; upozornenie, príkazy, zákazy so zdôvodnením; výzva.

Vyjadrenie duševných pocitov a nálady: vyjadriť sympatie, antipatie, pohoršenie.

Opis voľakoho alebo voľačoho: opis ľudí, predmetov a vecí, opis problému; opis prostredia, širšieho okolia a prírody.

2. Pojmové okruhy

Zvyšovania úrovně vyjadrovania zo stránky rozsahu a jazykovej korektnosti výpovedí, s osobitným dôrazom na vyjadrenie vlastníka a vlastníctva, ako aj na presnejšie, výstižnejšie vyjadrenie kvalitatívnych a kvantitatívnych vzťahov.

Vyjadrenie vlastníctva a vlastníka.

Vyjadrenie priestorových vzťahov: miesto, smerovanie, poloha, diaľka, vzdialenosť.

Vyjadrenie časových vzťahov: dĺžka trvania, časové ohraničenie deja, konkrétny a približný čas, termíny, dáta; časová následnosť dejov; rýchlosť, častosť; jednorazové, prebiehajúce a opakované činnosti, deje a udalosti.

Vyjadrenie kvalitatívnych vzťahov: postava, tvar, forma, rozloha, kvalita, stav zraku, sluchy; farba, vek, hmota/látka/materiál, ; chute, pachy, vône .

Vyjadrenie kvantitatívnych vzťahov: počet, množstvo, dĺžka, hmotnosť, miera, objem, stupňovanie, porovnávanie počtu, množstva a miery.

Vyjadrenie logických vzťahov: priradenosť, podradenosť, odporovanie, vylučovanie, príčina - dôsledok.

3. Čítanie

Hlasné a tiché plynulé čítanie s porozumením.

Samostatne čítanie dlhších textov v detských a populárno - náučných časopisoch a magazínoch.

Výrazne čítanie a predčítanie.

Rýchle, selektívne a kritické čítanie.

Orientácia v jednoduchých informačných textoch v slovenskom jazyku (cestovný poriadok, jedálny lístok, oznamy, jednoduché tlačivá, dotazníky, listy, návody, reklamy, pútače; programy kín, rozhlasu, televízie, orientačné mapky miest, turistické orientačné tabule).

4 . Tvorba dialógov a súvislých ústnych a písomných prejavov

Štylizácia a kompozícia

Osnova zážitkovo-dejových prejavov, spájanie tematických jednotiek prejavu do vyšších celkov. Členenie textov na logické celky, tvorenie vhodných nadpisov vyčleneným celkom. Členenie slohových útvarov na úvod, jadro a záver. Časová následnosť dejov.

Jazykové a štylistické prostriedky charakteristiky a opisu.

Ústne a písomne formy spoločenského styku

Rozličné formy blahoželania, pozvania, privítania a poďakovania (napr. priateľské, slávnostné a oficiálne privítanie, blahoželanie atd.), ospravedlnenie, telefonovanie, spoločenské rozhovory pri nákupoch a službách.

Oznámenie a správa o živote v škole a mimo nej, súkromný list, zoznam nákupu, zostavenie jedálneho lístka na rôzne príležitosti, recepty, návody, odporúčania, zostavenie programu (napr. rodinných osláv, vychádzky, kultúrneho programu atď.).

Zážitkovo-dejové prejavy

Rozprávanie. – Vyrozprávanie zážitku, príhody s dejovým napätím, rozprávanie spojené s opisom prostredia a situácie, s opisom alebo charakteristikou konajúcich osôb, s hodnotením ich konania. Rozprávanie na základe tvorivej fantázie. Hodnotenie zážitkov a udalostí pri rozprávaní.

Opis s rozprávaním. Rozprávanie spojené s opisom prírody; opis činnosti a pracovného postupu.

Opis predmetu, prírodných javov (napr. búrky), prírody a prostredia. Opis osoby.

Porovnávanie a prirovnávanie pri opise.

Dramatizácia. Voľné pretváranie reči postáv. Dramatizácia s rozvíjaním tvorivej fantázie.

Hodnotiace prejavy

Charakteristika podľa vonkajších znakov osoby a jej charakterových vlastností.

Hodnotenie správania, postojov a činnosti opisovanej osoby.

Reprodukcia opisov a primeraných výkladov v učebnici a časopisoch.

V súlade s tematickým zameraním rozvoja komunikačných schopností tvorba primeraných opisov a výkladov v nadväznosti na preberané učivo dejepisu, zemepisu a iných učebných predmetov.

Referovanie o aktuálnom učive predmetov, ktoré si žiaci osvojujú v materinskom jazyku.

Referovanie o individuálne prečítaných populárno-náučných textoch.

Administratívne prejavy.

Program výletu, návštevy, zoznam kníh vo vlastnej knižnici, zoznam účastníkov výletu, jednoduchá objednávka, vyplňanie podacieho lístka, zloženky, tlačiva do tábora; korešpondenčný lístok.

5. Tematické zameranie rozvoja komunikačných schopností

Rodina a ľudské vzťahy. Život v rodine. Domácnosť. Životné podmienky; byt, vybavenie domácnosti. Širšie príbuzenské vzťahy. Rodinné udalosti: napr. narodenie nového člena rodiny, sobáš, zásnuby, maturita. Rodinný stav. Vonkajšia a vnútorná charakteristika členov rodiny. Život v neúplných rodinách, život v detských domovoch.

Škola. Život v škole. Nové predmety v 7. ročníku. Rozširujúce a voliteľné predmety.

Učíme sa cudzie jazyky.

Zdravie. Naše telo – časti tela. Osobná hygiena. Najčastejšie choroby a úrazy.

Predchádzanie úrazom a chorobám. Prvá pomoc. Domáca lekárnička. Lekár, lekáreň, lieky.

Racionálna výživa. Liečivé byliny a čaje. Otravné látky, fajčenie, drogy – ochrana a boj proti nim. Utváranie zdravého životného prostredia.

Obchod a služby. Služby pre obyvateľstvo, obchody, nákupy. V reštaurácii, u obuvníka, sklenára, opravára hodín a hodiniek, u holiča a kaderníčky, u krajčírky a krajčírky, v kvetinárstve. Nákupy v textilnej galantérii, v metrovom textile, v predajni fotoaparátov, hodín a v klenotníctve.

Cestovanie a doprava. Príprava na cestovanie. Cestovanie po vlasti vlakom a autobusom.

Cestovný poriadok. V informačnej kancelárii na železničnej a autobusovej stanici.

Bezpečnosť pri cestovaní vlakom a autobusom. Dobrodružstvá a zážitky pri cestovaní.

Sociálne kontakty žiakov. Priateľstvo. Vzťah k priateľom, rovesníkom, dospelým a starým. Styky medzi maďarskou mládežou a mládežou inej národnosti.

Voľný čas. Šport, záľuby, diskotéka, záujmová činnosť v škole, krúžky, umelecké činnosti, prázdniny, zážitky, príhody, udalosti. Činnosti v rôznych zväzoch, kluboch, v centrách voľného času.

Príroda. Kvety a rastliny okolo nás. Pestovanie izbových kvetín a rastlín. Záhradkárstvo.

Skleníky, pareniská, fóliovníky – ich výhody a nevýhody.

Počasia – meteorológia.

Dobývanie prírody, skultúrňovanie životného prostredia a krajiny. Ochrana prírody pred ničením a zdevastovaním.

Národné parky, chránené oblasti a prírodné rezervácie v regióne žiaka.

Svet kultúry a umenia. Knihy, časopisy, noviny, rozhlas, televízia, film, divadlo, hudba v našom živote. Oblúbená kniha.

Oblúbený filmový herec. Oblúbená hudobná skupina, oblúbený spevák.

Naša vlasť. Prírodné, historické a kultúrne zaujímavosti vlastného regiónu. Kúpeľné mestá a známejšie výletné a rekreačné strediská v našej vlasti. Vybrané miesta viažuce sa k známym osobnostiam.

II. JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

1. Lexikológia

Slovná zásoba: v súlade s tematickým zameraním rozvoja komunikačných schopností osvojovanie približne 400 lexikálnych jednotiek aktívne a 200 receptívne, praktická aplikácia osvojených lexikálnych jednotiek; poučenie o používaní synonymického a frazeologického slovníka.

Poučenie o slovnej zásobe: poučenie o lexikálnom význame slov, jednovýznamové a viacvýznamové slová, rovnozvučné a rovnoznačné slová, súradné slová, slová s opačným významom, citovo zafarbené a zvukomalebné slová; štylistické využívanie synonymických dvojíc a radov, citovo zafarbených a zvukomalebných slov.

Ustálené prirovnania – porovnanie s maďarským jazykom.

Poučenie o používaní slovníkov. Práca so synonymickým a frazeologickým slovníkom.

2. Morfológia.

Prídavné mená.

Lexikálny význam prídavných mien – na základe poznatkov z maďarského jazyka. Pojem vlastnostných (akostných a vzťahových) prídavných mien. Živočišne a privlastňovacie prídavné mená – odlišné javy od maďarského jazyka. Stupňovanie akostných prídavných mien. Gramatická zhoda prídavného mena s podstatným menom v rode, čísle a páde.

Tvorenie správnych tvarov prídavných mien tvrdého a mäkkého zakončenia podľa modelov. Vyjadrenie vlastníka privlastňovacími prídavnými menami – porovnanie s maďarským jazykom. Tvorenie a používanie privlastňovacích prídavných mien.

Štylistický význam prídavných mien.

Písanie i, y a rytmické krátenie v príponách prídavných mien. Správna výslovnosť prípon prídavných mien.

Číslovky.

Druhy čísloviek – porovnanie s maďarským jazykom. Tvorenie správnych tvarov základných čísloviek a ich používanie v reči. Správny gramatický tvar počítanej veci.

Správny gramatický tvar slov vo vetnej štruktúre: číslovka - počítaný predmet - sloveso.

Pravopis základných čísloviek. Zlomkové číslovky – lexikálne osvojovanie, tvorenie, spájanie s počítaným predmetom.

Tvorenie správnych radových čísloviek podľa modelov. Gramatická zhoda radových čísloviek a podstatného mena. Pravopis radových čísloviek.

Odlišné druhy čísloviek od maďarského jazyka: skupinové, druhové a násobné číslovky.

Lexikálny význam a funkcia skupinových čísloviek, spájanie s pomnožnými podstatnými menami.

Druhové a násobné číslovky – lexikálne osvojenie, tvorenie a používanie. Pravopis.

Neurčité číslovky – tvorenie, používanie, pravopis.

Príslovky.

Príslovky miesta, času, spôsobu, príčiny a miery – odlišnosti od maďarského jazyka.

Odlišovanie prísloviek od prídavných mien a predložkových väzieb podstatných mien.

Využívanie prísloviek v textovej nadväznosti. Tvorenie prísloviek z prídavných mien.

Stupňovanie prísloviek.

Syntax.

Tvorenie jednoduchých viet podľa modelov a na základe grafického znázornenia jednoduchých vetných štruktúr.

Správna intonácia, interpunkcia vnútri a na konci viet, správny slovosled slov vo vetách.

III. LITERÁRNA KOMUNIKÁCIA

1. Čítanie

Výrazné, tvorivé a kritické čítanie známych literárnych textov.

Analytické čítanie literárnych textov.

Predčítanie známych literárnych textov.

2. Tematické okruhy a témy

Príbehy zo života mládeže

Ukážky zo súčasnej literatúry pre deti a mládež. Príbehy a osudy detských hrdinov.

Tematika a žánre súčasnej literatúry pre deti a mládež. Jazyk a štýl literárnych diel.

Dejová osnova poviedok.

Televízna hra, filmová tvorba, rozhlasová hra pre deti a mládež.

Populárne piesne.

Balady

Ukážky zo slovenských balád. Ľudová a umelá balada. Ľudské vzťahy, osudy a charaktery v baladách.

Stavba balady, strofa, verš. Funkcia rýmu a opakovania v balade. Obrazné pomenovanie v baladách.

Bájky

Ukážky zo slovenských bájok. Ľudské vzťahy a charaktery v bájkach. Zosmiešňovanie a kritika ľudských nerestí v bájkach. Ponaučenia z bájok. Stavba a jazyk bájok.

3. Príležitostná výchova literatúrou.

Beseda o knihách. Návšteva knižnice, divadelných a filmových predstavení. Vhodné dopĺňanie učiva aktuálnymi témami a udalosťami (napríklad spomienka na spisovateľov v súvislosti s výročím narodenia, úmrtia). Využívanie regionálnych literárnych a kultúrnych pamiatok.

8. ročník

Triedy 8. ročníka sa naďalej budú deliť na varianty A a B, aby sme sa lepšie priblížili k mentálnej úrovni žiakov.

Žiaľ, učebnice 8. ročníkov vyučujúci nebudú mať k dispozícii, preto sa bude vyučovať podľa starých učebníc Ypsilonu. Zmena nastane v rozsahu prebraného učiva. V 8.ročníku si vyučujúci musia precízne rozpracovať tematické plány, pretože nového učiva tu bude veľa. V časti „Lexikológia“ sa bude opakovať a upevňovať už doteraz osvojené učivo, rozširovať vedomosti si budú žiaci len „z ustanovených slovných spojení“. Rozširovať si budú svoje znalosti i z čítania.

Ako „nové učivo“ bude zavedená časť z morfológie – zámená. Pridajú sa k nim tzv. neohyb. slovné druhy – spojky, častice i citoslovčia.

Najnáročnejšou časťou 8.ročníka bude syntax – t.j. – vetné členy, vety podľa členitosti a súvetie, ktoré sa doteraz preberalo v 9.ročníku. K tomu sa priraduje aj priama – nepriama reč, doteraz tiež učivo 9.ročníka. V slohovej časti jazyka sa bude preberať koncept a diskusia ako nové učivo.

Učivo gramatiky sa musí preberať vo všetkých triedach (A-B variant) 8.ročníka, aby bola dodržaná nová koncepcia vyučovania.

9. ročník

Nové učivo v 9. ročníku je minimálne, žiaci si budú svoje vedomosti rozširovať len v oblasti slohu učivami ako prejav, životopis...

Tematické plány budú vypracované spoločne pre varianty A i B, nakoľko v marci 2013 budú deviataci všetkých tried písať spoločný MONITOR i zo SJL. Celé učivo 9. ročníka tvorí opakovanie z nižších ročníkov.

Úvod

Vyučovanie cudzích jazykov patrí v súčasnosti k prioritným úlohám, pretože podporuje otvorenejší prístup k ľuďom. Komunikácia a rozvoj kompetencií v cudzom jazyku sú dôležité pre podporu mobility v rámci Európskej únie, umožňujú občanom plne využívať slobodu pracovať a študovať v niektorom z jej členských štátov. Orientácia jazykového vzdelávania na kompetencie v nemalej miere vytvára podmienky pre nadpredmetové a medzipredmetové vzťahy, ktoré pomáhajú učiacemu sa chápať vzťahy medzi jednotlivými zložkami okolia a sveta, v ktorom existujú. Chápanie jazykového vzdelávania ako „vzdelávania pre život“ umožňuje každému jedincovi žiť podľa vlastných predstáv a uspokojenia.

Pedagogická dokumentácia našej školy vychádza zo základného dokumentu: *Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky*, ďalej SERR (Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment (Cambridge, 2001)), ktorý bol vytvorený na pôde Rady Európy. Tento dokument na jednej strane sa zameriava na rozvoj komunikačných a kognitívnych kompetencií žiaka a na druhej strane stanovuje všeobecný stupeň dosiahnutia jednotlivých presne špecifikovaných kompetencií, čím vytvára rámec komunikačných spôsobilostí, ktoré môžu učitelia sa pri presne stanovených podmienkach dosiahnuť.

Na základe SERR sa vyučovanie cudzích jazykov na našej škole uskutočňuje na úrovni A.

Ø **základná úroveň A** nazvaná *Používateľ základov jazyka*, ktorá sa ďalej delí na **úroveň A1** (fáza objavovania/oboznamovania sa s jazykom) a **úroveň A2** (počiatočná fáza využívania základných komunikačných nástrojov).

Vyučovanie cudzích jazykov (t.j. AJ, NJ) sa realizuje za vyhovujúce podmienky: v dobre vybavenom jazykovom laboratóriu, pomocou kvalitných ministervom školstva schválených učebníc a učebných pomôcok, pod vedením kvalifikovaných pedagógov. Uvedené podmienky umožňujú diferenciálne vyučovanie našich žiakov v 5. ročníku. Máme možnosť vytvoriť triedy pre talentovaných žiakov s rozšíreným vyučovaním cudzích jazykov (4 hod týždenne) a majú možnosť do konca 9. roč. dosiahnuť úroveň A2. Žiaci so slabším prospechom sú zaradení do triedy, kde sa vyučovanie cudzieho jazyka uskutoční na troch vyučovacích hodinách týždenne a dosiahnu úroveň A1/A2.

I. Kompetencie

Podľa *Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky* pri používaní a učení sa jazyka sa rozvíja celý rad kompetencií.

Kompetencie definujeme ako súhrn vedomostí, zručností, postojov a hodnôt, ktoré umožňujú osobe konať. Preto základným princípom jazykového vzdelávania na báze kompetencií je zabezpečiť, aby učitelia sa:

- dokázal riešiť každodenné životné situácie v cudzej krajine a v ich riešení pomáhal cudzincom, ktorí sú v jeho vlastnej krajine,
- dokázal vymieňať si informácie a nápady s mladými ľuďmi a dospelými, ktorí hovoria iným jazykom a sprostredkujú mu svoje myšlienky a pocity,
- viac a lepšie chápal spôsob života a myslenia iných národov a ich kultúrne dedičstvo.

Stanovenie úrovni ovládania jazyka má za cieľ presne vymedziť rámec pre harmonizáciu dosiahnutých jazykových kompetencií učiaceho sa, pričom kľúčovými kompetenciami v oblasti jazykovej prípravy sú: **porozumieť** (počúvať, čítať), **hovoriť** (ústna interakcia, samostatný ústny prejav) a **písať**. Kľúčové kompetencie sú priamo ovplyvňované kvalitatívnymi aspektmi ako rozsah, presnosť, plynulosť, interakcia a koherencia.

II. Všeobecné kompetencie

Všeobecné kompetencie sú tie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale ktoré sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností.

Učitelia sa na úrovni A1 rozvíja všeobecné kompetencie tak, aby dokázal:

- získavať uvedomene nové vedomosti a zručnosti,
- opakovať si osvojené vedomosti a dopĺňať si ich,
- uvedomovať si stratégie učenia pri osvojovaní si cudzieho jazyka,
- dopĺňať si vedomosti a rozvíjať rečové zručnosti, prepájať ich s poznaným, systematizovať ich a využívať pre svoj ďalší rozvoj a reálny život,
- kriticky hodnotiť svoj pokrok, prijímať spätnú väzbu a uvedomovať si možnosti svojho rozvoja,
- pochopiť zámer zadanej úlohy,
- účinne spolupracovať vo dvojiciach i v pracovných skupinách,
- aktívne a často využívať doteraz osvojený jazyk,
- využívať dostupné materiály pri samostatnom štúdiu,
- byť otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti.

III. Komunikačné jazykové kompetencie

Učiaci sa, ktorý dosiahne úroveň A1:

- rozumie známym každodenným výrazom a najzákladnejším frázam, ktorých účelom je uspokojenie konkrétnych potrieb, tieto výrazy a frázy dokáže používať,
- dokáže predstaviť seba aj iných, dokáže klásť a odpovedať na otázky o osobných údajoch, ako napríklad kde žije, o ľuďoch, ktorých pozná a o veciach, ktoré vlastní,
- dokáže sa dohovoriť jednoduchým spôsobom za predpokladu, že partner v komunikácii rozpráva pomaly a jasne a je pripravený mu pomôcť.

1 Jazyková kompetencia

Učiaci sa na úrovni A1:

- používa iba základný rozsah jednoduchých výrazov týkajúcich sa osobných údajov a potrieb konkrétneho typu,
- má základný repertoár slovnej zásoby izolovaných slov a slovných spojení vzťahujúcich sa na dané konkrétne situácie,
- prejavuje iba obmedzené ovládanie základných gramatických štruktúr a typov viet, ktoré sú súčasťou osvojeného repertoáru,
- ovláda výslovnosť obmedzeného repertoáru naučených slov a slovných spojení zrozumiteľnú pre rodených hovoriacich, ktorí sú zvyknutí komunikovať s cudzincami,
- dokáže odpísať známe slová a krátke slovné spojenia, napríklad jednoduché pokyny alebo inštrukcie, názvy každodenných predmetov, názvy obchodov a bežne používané ustálené spojenia,
- dokáže vyhlásť svoju adresu, štátnu príslušnosť a ostatné osobné údaje.

2 Sociolingvistická kompetencia

Učiaci sa na úrovni A1:

- dokáže nadviazať základnú spoločenskú konverzáciu tak, že použije najjednoduchšie spôsoby vyjadrenia zdvorilosti: dokáže pozdraviť aj rozlúčiť sa, predstaviť sa, poďakovať, ospravedlniť sa, atď.

3 Pragmatická kompetencia

Učiaci sa na úrovni A1:

- dokáže spájať slová alebo skupiny slov pomocou najzákladnejších lineárnych spojovacích výrazov, napríklad „a“ alebo „potom“,
- dokáže zvládnuť veľmi krátke izolované a väčšinou vopred naučené výpovede, ktoré sú poznamenané mnohými pauzami, nevyhnutnými na hľadanie výrazových prostriedkov, na artikuláciu menej známych slov a na pokusy o vhodnejšiu formuláciu.

IV. Komunikačné zručnosti

1 Počúvanie s porozumením

Učiaci sa na úrovni A1:

- dokáže rozoznať známe slová a najzákladnejšie slovné spojenia týkajúce sa jeho samého, jeho rodiny a bezprostredného konkrétneho okolia, keď ľudia hovoria pomaly a jasne,
- rozumie, ak sa hovorí veľmi pomaly a pozorne, a ak dlhšie pauzy poskytujú čas na pochopenie zmyslu,
- rozumie jednoduchým pokynom, ktoré sú pomaly a zreteľne adresované a dokáže porozumieť krátkemu jednoduchému popisu cesty.

2 Čítanie s porozumením

Učiaci sa na úrovni A1

- rozumie známym menám, názvom, slovám a veľmi jednoduchým vetám, napríklad na oznámeniach a plagátoch alebo v katalógoch, na pohľadniciach,
- rozozná základné slovné spojenia v jednoduchých oznamoch z každodenného života,
- dokáže si pri jednoduchšom informačnom materiáli a krátkych, jednoduchých opisoch urobiť predstavu o obsahu, najmä ak má k dispozícii vizuálnu pomoc,
- rozumie krátkemu jednoduchému písomnému popisu cesty.

3 Písomný prejav

Učiaci sa na úrovni A1:

- dokáže napísať krátky osobný list alebo pohľadnicu, napríklad pozdrav z dovolenky,
- dokáže vyplniť jednoduché registračné formuláre s osobnými údajmi ako meno, štátna príslušnosť, adresa, telefón a podobne,
- dokáže napísať jednoduché slovné spojenia a vety o sebe a iných ľuďoch, o tom kde žijú a čo robia,

- vie si písomne vyžiadať informácie alebo ich podať ďalej,
- vie napísať jednoduché slovné spojenia alebo vety a použiť v nich spojovacie výrazy ako „a“, „ale“ alebo „pretože“.

4 Ústny prejav

Ústny prejav - dialóg

Učiaci sa na úrovni A1:

- dokáže komunikovať jednoduchým spôsobom za predpokladu, že jeho partner v komunikácii je pripravený zopakovať alebo preformulovať svoju výpoveď pri pomalšej rýchlosti reči, a že mu pomôže sformulovať, čo sa pokúša povedať,
- dokáže klásť a odpovedať na jednoduché otázky z oblasti jeho základných potrieb alebo na známe témy,
- používať jednoduché zdvorilostné formulácie ako pozdrav, lúčenie, opýtať sa niekoho ako sa má,
- vie predstaviť seba a iných a reaguje, keď ho predstavujú,
- rozumie každodenným výrazom, ktoré sú zamerané na uspokojenie jednoduchých konkrétnych komunikačných potrieb a vie reagovať na jednoduché informácie, ktoré sa dozvie,
- rozumie otázkam a pokynom, jednoduchému opisu cesty, vie niekoho o niečo požiadať a niekomu niečo oznámiť.

Ústny prejav - monológ

Učiaci sa na úrovni A1:

- dokáže využívať jednoduché slovné spojenia a ucelenými vetami opísať seba, miesto, kde žije, čo robí a ľudí, ktorých pozná.

Prehľad spôsobilostí a funkcií komunikácie stanovených pre úrovne A1 a A2 podľa SERR pre jazyky:

SPÔSOBILOSTI	FUNKCIE
1. Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou A1/A2	Upútať pozornosť Pozdraviť Odpovedať na pozdrav Rozlúčiť sa
2. Vypočuť si a podať informácie A1/A2	Informovať sa Potvrdiť (trvať na niečom) Začleniť informáciu
3. Vybrať si z ponúkaných možností A1/A2	Identifikovať Opísať Potvrdiť/Odmietnuť (vyjadriť nesúhlas) Opraviť (korigovať)
4. Vyjadriť svoj názor A1/A2	Vyjadriť svoj názor Vyjadriť svoj súhlas Vyjadriť svoj nesúhlas Vyjadriť presvedčenie Vyjadriť vzdor Protestovať
5. Vyjadriť svoju vôľu A1/A2	Vyjadriť svoje želania/túžby Vyjadriť svoje plány (blízke a budúce)
6. Vyjadriť svoju schopnosť A1/A2	Vyjadriť vedomosti/poznatky/zistenia Vyjadriť neznalosť Vyjadriť svoju schopnosť vykonať nejakú činnosť
7. Vnímať a prejavovať svoje city A1/A2	Vyjadriť radosť z niečoho, šťastie, uspokojenie Vyjadriť smútok, sklúčenosť Vyjadriť sympatie Vyjadriť fyzickú bolesť Utešiť, podporiť, dodať odvahy

8. Vyjadriť očakávania a reagovať na ne A1/A2	Vyjadriť nádej Vyjadriť sklamanie Vyjadriť strach, znepokojenie, obavu Ubezpečiť Vyjadriť úľavu Vyjadriť spokojnosť Vyjadriť nespokojnosť, poťažovať si Zistiť spokojnosť/nespokojnosť niekoho s niekým/s niečím
9. Predstaviť svoje záľuby a svoj vkus A1/A2	Vyjadriť, čo mám rád, čo sa mi páči, čo uznávam Vyjadriť, že niekoho/niečo nemám rád Vybrať si z ponúkaných možností najobľúbenejšiu
10. Reagovať vo vyhrotenej situácii A2	Vyjadriť svoj hnev, zlú náladu Reagovať na hnev, na zlú náladu niekoho iného Urážať Nadávať
11. Stanoviť, oznámiť a prijať pravidlá alebo povinnosti A1/A2	Vyjadriť ríkaz/zákaz Vyjadriť morálnu alebo sociálnu normu Získať povolenie, súhlas Dať súhlas, povoliť niečo Odmietnuť Zakázať Vzoprieť sa proti zákazu/Spochybníť zákaz Vyhrážať sa Sľúbiť
12. Reagovať na nesplnenie pravidiel alebo povinností A1/A2	Obviniť, obviniť sa, priznať sa Ospravedlniť sa Odmietnuť obvinenie Vyčítať
13. Reagovať na príbeh alebo udalosť A1/A2	Vyjadriť záujem o niečo Vyjadriť záujem o to, čo niekto rozpráva Vyjadriť prekvapenie Vyjadriť, že ma niekto/niečo neprekvapil/-lo Vyjadriť nezáujem
14. Ponúknuť a reagovať na ponuku A1/A2	Žiadať od niekoho niečo Odpovedať na žiadosť Navrhnuť niekomu, aby niečo vykonal Navrhnuť niekomu, aby sme spoločne niečo vykonali Ponúknuť pomoc (urobiť niečo namiesto niekoho iného) Navrhnuť, že niečo požičiam/darujem Odpovedať na návrh niekoho iného
15. Reagovať na niečo, čo sa má udiť v budúcnosti A1/A2	Varovať pred niekým/niečím Poradiť Dodať odvalu/Podporiť Adresovať niekomu svoje želanie
16. Reagovať na niečo, čo sa udialo v minulosti A2	Spomenúť si na niečo/niekoho Vyjadriť, že som na niečo/niekoho zabudol Pripomenúť Kondolovať Gratulovať
17. Reagovať pri prvom stretnutí A1/A2	Predstaviť niekoho Predstaviť sa Reagovať na predstavenie niekoho Privítať Predniesť prípitok

18. Korešpondovať A2	Korešpondovať Začať list Ukončiť list
19. Telefonovať A1	Začať, udržiavať a ukončiť telefonický rozhovor
20. Vymieňať si názory, komunikovať s niekým A1/A2	Začať rozhovor Ujať sa slova v rozhovore Vypýtať si slovo Vrátiť sa k nedopovedanému, keď ma prerušili Zabrániť niekomu v rozhovore
21. Uistiť sa v rozhovore, že moje slová/môj výklad/môj argument boli pochopené A1/A2	Uistiť sa, že účastníci komunikácie Uistiť sa, že som dobre pochopil to, čo bolo povedané pochopili moje vyjadrenia Požiadať o pomoc pri vyjadrovaní ohľadom problematického slova/vyjadrenia/frázy
22. Porozprávať niečo A2	Rozprávať príbeh Začať príbeh, historku, anekdotu Zhrnúť príbeh, historku

V. SLOVNÁ ZÁSoba

Slovná zásoba je popri gramatike základným „stavebným materiálom“ pre tvorbu zmysluplných verbálnych výpovedí. Preto aj pri vyučovaní a učení sa cudzieho jazyka je potrebné venovať jej výberu a osvojovaniu si náležitú pozornosť. Slovná zásoba má istú tematickú príslušnosť, ktorá sa prirodzene vo viacerých prípadoch (najmä pri menej špecifickej, všeobecnej lexike) prelína.

Témy pre komunikačné úrovne

Uvádzame zoznam tém pre komunikačné úrovne A1.

- o **Rodina a spoločnosť**
 - Osobné údaje
 - Rodina - vzťahy v rodine
 - Národnosť/štátna príslušnosť
- o **Domov a bývanie**
 - Môj dom/byt
 - Zariadenie bytu
 - Domov a jeho okolie
 - Bývanie v meste a na dedine
- o **Ľudské telo, starostlivosť o zdravie**
 - Ľudské telo
 - Fyzické charakteristiky
 - Charakterové vlastnosti človeka
 - Choroby a nehody
- o **Vzdelávanie a práca**
 - Škola a jej zariadenie
 - Učebné predmety
- o **Človek a príroda**
 - Zvieratá/fauna
 - Počasie
- o **Voľný čas a záľuby**
 - Záľuby
- o **Stravovanie**
 - Stravovacie návyky
 - Mäso a mäsové výrobky
 - Zelenina a ovocie
 - Nápoje
- Príprava jedál
 - o **Multikultúrna spoločnosť**
 - Cudzie jazyky
 - Rodinné sviatky
 - Cudzojazyčná komunikácia
 - Štátne a cirkevné sviatky
 - o **Obliekanie a móda**
 - Základné druhy oblečenia
 - Odevné doplnky
 - o **Doprava a cestovanie**
 - Dopravné prostriedky
 - Osobná doprava
 - Príprava na cestu a cestovanie
 - o **Šport**
 - Druhy športu: zimné a letné
 - Športové disciplíny
 - o **Obchod a služby**
 - Nákupné zariadenia
 - Druhy a spôsoby nákupu a platenia
 - o **Krajina, ktorej jazyk sa učím**
 - Geografické údaje
 - Turistické miesta, kultúrne zvyky a tradície

Vybraná povinná lexika pre komunikačnú úroveň A1

Témy/Všeobecne/ Podtémy	Úroveň A1
1 Rodina a spoločnosť - Osobné údaje - Rodina - vzťahy v rodine - Národnosť/Štátna príslušnosť	Osobné údaje Rodina - vzťahy v rodine name, address, age, birthday, street, telephone number, country, boy, girl, family, mother, father, brother, sister, parents, grandmother, aunt, uncle, boy-cousin, girl-cousin, baby, child, family tree
2 Domov a bývanie - Môj dom/byt - Zariadenie bytu - Domov a jeho okolie - Bývanie v meste a na dedine	Môj dom/byt Zariadenie bytu house, flat, building, castle, farm, downstairs, upstairs, stairs, floor, room, living room, sitting room, dining room, bathroom, bedroom, kitchen, toilet, hall, door, window, wall, live, stay, build, move, paint, repair, table, desk, chair, armchair, bed, wardrobe, cupboard, drawer, light, lamp, carpet, rug, sofa, vase, fridge, cooker, washbasin, bath, picture, shower, mirror, cup
3 Ľudské telo, starostlivosť o zdravie - Ľudské telo - Fyzické charakteristiky - Charakterové vlastnosti človeka - Choroby a nehody	Ľudské telo Fyzické charakteristiky head: face, nose, eyes, ears, mouth, lips, tooth/ teeth body: neck, throat, back, stomach, arms, hands, wrist, fingers, shoulder, elbow, legs, knee, foot/ feet, ankle, thumb, heart, lungs, What's the matter with you?, I have got /a / an / - ache, pain, temperature, cough, sore throat, cold, back ache, I am - fit, tired, cold ..., doctor, nurse, patient, dentist, pills, what does s/he look like?, tall, short, young, old, hair - long, short, wavy, curly, straight
4 Doprava a cestovanie - Dopravné prostriedky - Osobná doprava - Príprava na cestu a cestovanie	Dopravné prostriedky car, bus, ship, boat, plane, rocket, bike, taxi, train, helicopter, go by car, take a taxi, arrive, leave, fly, drive, ride
5 Vzdelávanie a práca - Škola a jej zariadenie - Učebné predmety	Škola a jej zariadenie Učebné predmety school, classroom, teacher, pupil, board/blackboard, chair, desk, schoolbag, pencil, pen, book, exercise book, homework, popular, important, favourite learn, write, read, start/finish the lessons, timetable, subject, English, Slovak, Maths, Geography, History, Science, Music, Art, P.E. (physical education), R.E. (religious education), double period, break
6 Človek a príroda - Zvieratá/fauna - Počasie - Rastliny/flóra	Zvieratá/ rastliny Počasie the natural world animals: mammals, birds, reptiles, pets, cow, pig, dog, mouse, frog, elephant, horse..., sun/ny, rain/y, fog/gy, cloud/y, hot, cold, snow, sky, wind, clear, showery, rainbow, plants: flowers, trees, bushes, roots, leaf / leaves, trunk, branch, grass, weather, climate, weather - seasons, calm climate- dry, continental, wet
7 Voľný čas a záľuby - Záľuby	Záľuby hobby, photography, stamp collecting, keeping pets, reading, playing, computer games/ dominoes/a musical instrument/chess, collecting badges/pop-star photos, model-making, board games, spare time, join a club, collect, swap, show

8 Stravovanie - Stravovacie návyky - Mäso a mäsové výrobky - Zelenina a ovocie - Nápoje - Cestoviny a múčne výrobky - Mliečne výrobky - Príprava jedál	Stravovacie návyky Mäso a mäsové výrobky Zelenina a ovocie Nápoje food, meal, breakfast, lunch, dinner, supper, fast food, restaurant, be hungry, thirsty eat, drink, cook, meat, sausages, egg, chicken, fish, hot dog, hamburger, fruit, apple, orange, lemon, banana, pear, peach, cherry, vegetable, carrot, tomato, potato, bean, pea, pepper, onion, mineral water, milk, tea, coffee, fruit juice, lemonade, cold, hot, pour, have a drink
9 Multikultúrna spoločnosť - Cudzie jazyky - Rodinné sviatky - Cudzojazyčná komunikácia - Štátne a cirkevné sviatky	Cudzie jazyky Rodinné sviatky nation/ nationality, language foreign / native, grammar, spelling, vocabulary, pronunciation, different and common words, cultures, family, festivals, church, birthday, wedding, relatives, presents, food, meet, visit, congratulations, cards, Christmas, carol, socks, reindeer, turkey Easter, buy/ give/ get presents, candles, tree, stars
10 Oblečenie a móda - Základné druhy oblečenia	Základné druhy oblečenia T-shirt, jeans, trousers, cap, skirt, shoes, jumper, dress, hat, jacket, clothes, trainers, sandals, shorts, anorak, coat, socks, boots, fancy dress, pullover, sweater, night dress, slippers, get dressed, put on, take off, wear, go with
11 Šport - Druhy športu: zimné a letné, individuálne a kolektívne - Športové disciplíny	
12 Obchod a služby - Nákupné zariadenia - Druhy a spôsoby nákupu a platenia	
21 Krajina, ktorej jazyk sa učím +13 - Geografické údaje - Turistické miesta, kultúrne zvyky a tradície	

Vybraná povinná lexika pre komunikačnú úroveň A1 - A2

Témy/Všeobecne/ Podtémy	Úroveň A1
1 Rodina a spoločnosť - Osobné údaje - Rodina - vzťahy v rodine - Národnosť/Štátna príslušnosť	Osobné údaje Rodina - vzťahy v rodine name, address, age, birthday, street, telephone number, country, boy, girl, family, mother, father, brother, sister, parents, grandmother, aunt, uncle, boy-cousin, girl-cousin, baby, child, family tree
2 Domov a bývanie - Môj dom/byt - Zariadenie bytu - Domov a jeho okolie - Bývanie v meste a na dedine	Môj dom/byt Zariadenie bytu house, flat, building, castle, farm, downstairs, upstairs, stairs, floor, room, living room, sitting room, dining room, bathroom, bedroom, kitchen, toilet, hall, door, window, wall, live, stay, build, move, paint, repair, table, desk, chair, armchair, bed, wardrobe, cupboard, drawer, light, lamp, carpet, rug, sofa, vase, fridge, cooker, washbasin, bath, picture, shower, mirror, cup

3 Ľudské telo, starostlivosť o zdravie - Ľudské telo - Fyzické charakteristiky - Charakterové vlastnosti človeka - Choroby a nehody	Ľudské telo Fyzické charakteristiky head: face, nose, eyes, ears, mouth, lips, tooth/ teeth body: neck, throat, back, stomach, arms, hands, wrist, fingers, shoulder, elbow, legs, knee, foot/ feet, ankle, thumb, heart, lungs, What's the matter with you?, I have got /a / an / - ache, pain, temperature, cough, sore throat, cold, back ache, I am - fit, tired, cold ..., doctor, nurse, patient, dentist, pills, what does s/he look like?, tall, short, young, old, hair - long, short, wavy, curly, straight
4 Doprava a cestovanie - Dopravné prostriedky - Osobná doprava - Príprava na cestu a cestovanie	Dopravné prostriedky car, bus, ship, boat, plane, rocket, bike, taxi, train, helicopter, go by car, take a taxi, arrive, leave, fly, drive, ride
5 Vzdelávanie a práca - Škola a jej zariadenie - Učebné predmety	Škola a jej zariadenie Učebné predmety school, classroom, teacher, pupil, board/blackboard, chair, desk, schoolbag, pencil, pen, book, exercise book, homework, popular, important, favourite learn, write, read, start/finish the lessons, timetable, subject, English, Slovak, Maths, Geography, History, Science, Music, Art, P.E. (physical education), R.E. (religious education), double period, break
6 Človek a príroda - Zvieratá/fauna - Počasie - Rastliny/flóra - Klíma	Zvieratá/ rastliny Počasie the natural world animals: mammals, birds, reptiles, pets, cow, pig, dog, mouse, frog, elephant, horse..., sun/ny, rain/y, fog/gy, cloud/y, hot, cold, snow, sky, wind, clear, showery, rainbow, plants: flowers, trees, bushes, roots, leaf / leaves, trunk, branch, grass, weather, climate, weather - seasons, calm climate- dry, continental, wet
7 Voľný čas a záľuby - Záľuby	Záľuby hobby, photography, stamp collecting, keeping pets, reading, playing, computer games/ dominoes/a musical instrument/chess, collecting badges/pop-star photos, model-making, board games, spare time, join a club, collect, swap, show
8 Stravovanie - Stravovacie návyky - Mäso a mäsové výrobky - Zelenina a ovocie - Nápoje - Cestoviny a múčne výrobky - Mliečne výrobky - Príprava jedál	Stravovacie návyky Mäso a mäsové výrobky Zelenina a ovocie Nápoje food, meal, breakfast, lunch, dinner, supper, fast food, restaurant, be hungry, thirsty eat, drink, cook, meat, sausages, egg, chicken, fish, hot dog, hamburger, fruit, apple, orange, lemon, banana, pear, peach, cherry, vegetable, carrot, tomato, potato, bean, pea, pepper, onion, mineral water, milk, tea, coffee, fruit juice, lemonade, cold, hot, pour, have a drink
9 Multikultúrna spoločnosť - Cudzie jazyky - Rodinné sviatky - Cudzojazyčná komunikácia - Štátne a cirkevné sviatky	Cudzie jazyky Rodinné sviatky nation/ nationality, language foreign / native, grammar, spelling, vocabulary, pronunciation, different and common words, cultures, family, festivals, church, birthday, wedding, relatives, presents, food, meet, visit, congratulations, cards, Christmas, carol, socks, reindeer, turkey Easter, buy/ give/ get presents, candles, tree, stars
10 Obliekanie a móda - Základné druhy oblečenia	Základné druhy oblečenia T-shirt, jeans, trousers, cap, skirt, shoes, jumper, dress, hat, jacket, clothes, trainers, sandals, shorts, anorak, coat, socks, boots, fancy dress, pullover, sweater, night dress, slippers, get dressed, put on, take off, wear, go with

11 Šport - Druhy športu: zimné a letné, individuálne a kolektívne - Športové disciplíny	
12 Obchod a služby - Nákupné zariadenia - Druhy a spôsoby nákupu a platenia	
13 Krajina, ktorej jazyk sa učím +13 - Geografické údaje kultúrne zvyky a tradície	

Anglický jazyk

KOMPETENCIE	GRAMATIKA	TÉMY
Reagovať po prvom stretnutí Nadviazať kontakt Vyjadriť čo mám a čo nemám rád	Precvičenie jednoduchého a pribehového prítomného času	Vzdelávanie a práca Krajiny, jazyk ktorých sa učím Záľuby a voľný čas, Šport
Vyjadriť svoje city Reagovať na príbeh Vyjadriť svoj názor	Použitie minulých časov – pribeh., jednod a predprít. Prítomný a predprítomný čas Používanie členov	Mládež a ich svet Umenie a kultúra Človek a spoločnosť
Vypočuť a podať informáciu Reagovať na príbeh alebo udalosť Vyjadriť svoj názor Stanoviť pravidla	Vyjadrenie budúcnosti Pribehový prítomný čas na vyjadrenie budúcnosti Podmienkové vety 1.podm.	Krajina, mestá a miesta Cestovanie a doprava Ľudské telo, Človek a príroda Vzdelávanie a práca
Vybrať z ponúknutých možností Vyjadriť svoje schopnosti Stanoviť a oznámiť pravidlá	Podmienkové vety – 2.podm. “would”so ... that Reflexívne zámená	Človek a príroda Mládež a jej svet Cestovanie a doprava
Predstaviť svoje záľuby Vyjadriť svoje schopnosti Reagovať na prvom stretnutí Vypočuť a podať informáciu	Tvorenie otázok Gerundium Frázové slovesá	Človek a spoločnosť, Umenie a kultúra Obchod a služby Zamestnanie
Vybrať z ponúknutých možností Stanoviť pravidlá Ponúknuť a reagovať na ponuku Vyjadriť svoj názor	Trpný rod Modálne slovesá v trpnom rode Precvičovanie predložiek	Obchod a služby Krajina, mestá, miesta Človek a príroda Cestovanie a doprava
Vypočuť a podať informáciu Vybrať z ponúknutých možností Nadviazať kontakt v súlade s komunikač. situáciou	Trpný rod Modálne slovesá v trpnom rode Precvičovanie predložiek	Obchod a služby Krajina, mestá, miesta Človek a príroda Cestovanie a doprava

Plán postavený podľa ŠVP, obsahuje úroveň A2-B1 podľa SERR

Anglický jazyk

9. ročník

encie - jazykové portfólio, získavať vedomosti a zručnosti v ANJ, práca s výkladovým slovníkom

ré s myslením – projektová práca, myšlienková mapa, prezentácia

i s CD ROMom, Internet, iTOOLS

zťahy – triednická hodina

čnosť – kde je možné využiť naučený jazyk v praxi doma alebo v zahraničí

vyuč.j	kompetencie	funkcia	formulácia	gramatika	téma	
	Reagovať po prvom stretnutí	Predstaviť niekoho	How long have you been...	Precvičenie jednoduchého a priebehového prítomného času	Vzdelávanie a práca	RZ:a)vedieť reago dospievajúcich os
	Nadviazať kontakt v súvislosti s komunikačnou situáciou	Upútať pozornosť	What do you think of...		Krajiny, jazyk ktorých sa učím	PZ: diskusia v tried
	Vyjadriť čo mám a čo nemám rád	Opis situácie	Do you like...		Záľuby a voľný čas	
			I love playing ...		Šport	

Nemecký jazyk

Nadalej sa snažíme efektívne rozvíjať jazykové zručnosti bez potreby zvýšenia vyučovacieho času v učebnom pláne prostredníctvom obsahovo a jazykovo intergrovaného vyučovania (CLIL) poskytujúceho žiakom príležitosť používať nadobudnuté jazykové zručnosti v prirodzenom zmysluplnom kontexte. Podporujeme využívanie aktuálnych informačno-komunikačných technológií pri výučbe cudzích jazykov zriaďovaním jazykových laboratórií resp. multimediálnych učební. Naša škola podporuje profesijnú mobilitu učiteľov cudzích jazykov tak, aby učitelia mohli využívať všetky

dostupné finančné zdroje, napr. z fondov európskych inštitúcií (rozvojové projekty, vzdelávacie programy – Comenius, Erasmus, Leonardo, Grundtvig atď.)

Matematika

Vyučovanie matematiky musí byť vedené snahou umožniť žiakom, aby získavali nové vedomosti a rozvíjali svoje schopnosti a postoje, prostredníctvom riešenia úloh s rôznorodým kontextom, tvorili jednoduché hypotézy a skúmali ich pravdivosť.

Na splnenie vytýčených cieľov vyučovania matematiky je nevyhnutné používať aktivizujúce vyučovacie metódy, a to predovšetkým samostatnú prácu žiakov, prácu vo dvojiciach a skupinovú prácu. Okrem samostatnej práce zacielenej na získanie počtových návykov a ďalších zručností je nevyhnutné, aby žiaci objavovali nové poznatky experimentovaním a vlastnou činnosťou.

Hodiny matematiky musia byť naplnené živým pracovným ruchom. Objaviteľský prístup pri získavaní nových poznatkov a radosť zo samostatne vyriešenej úlohy posilňujú pozitívny vzťah žiaka k predmetu.

Pri vyučovaní treba dbať na priebežné opakovanie a precvičovanie učiva, riešenie primeraných úloh so stále rastúcou náročnosťou vo vzťahu k individuálnemu rozvoju žiakov.

Vyučujúci budú mať na starosti, aby nadaných žiakov pripravili na rôzne matematické súťaže, a to: na Olympiádu, Pytagoriádu a na korešpondenčnú súťaž Katedra, a na súťaže informatiky.

Obsah vzdelávania učebného predmetu

5. ročník

1. Násobenie a delenie v obore do 10 000

Rozvíjajúce ciele	Obsah (obsahový štandard)	Výstupy (výstupný štandard)
Rozvíjanie pohotového počítania spamäti v prípadoch, kde rýchlosť počítania spamäti je väčšia ako pri počítaní na kalkulačke. Rozvíjanie algoritmického myslenia žiakov.	Násobenie a delenie spamäti mimo obor násobilky v obore do 100. Delenie so zvyškom v obore do 100. Násobenie a delenie písomne jednociferným číslom a v jednoduchých prípadoch aj spamäti v obore do 10 000. Násobenie a delenie pomocou kalkulačky aj dvojciferným číslom. Kontrola správnosti výpočtu. Riešenie slovných úloh na násobenie a delenie.	Vedieť pohotovo spamäti násobiť a deliť v obore do 100, v jednoduchých prípadoch aj vo vyššom obore. Poznať a vedieť používať algoritmus písomného násobenia jednociferným a dvojciferným číslom. Poznať a vedieť používať algoritmus písomného delenia jednociferným číslom aj so zvyškom.

2. Vytvorenie oboru prirodzených čísel do a nad milión

Rozvíjajúce ciele	Obsah (obsahový štandard)	Výstupy (výstupný štandard)
Ďalšie rozvíjanie nazerania žiakov na vzťah reality a matematiky prostredníctvom lepšej orientácie žiakov medzi veľkými číslami. Dotvorenie správnej interpretácie zaokrúhleného čísla.	Vytvorenie predstavy o veľkých číslach. Počítanie po desaťtisícoch, tisícoch, stovkách. Čítanie a písanie prirodzených čísel. Rád číslice v zápise prirodzeného čísla, porovnanie, usporiadanie, zaokrúhľovanie, zobrazovanie na číselnej osi. Vzťahy medzi číslami, susedné čísla, párne, nepárne čísla. Rímske číslice. Riešenie slovných úloh.	vedieť čítať, písať, znázorňovať, zaokrúhľovať, porovnať dve prirodzené čísla, rozkladať na jednotky rôzneho rádu a opačne, skladať z jednotiek rôzneho rádu dané číslo. Vedieť riešiť slovné úlohy na porovnávanie dvoch čísel.

3. Počtové výkony s prirodzenými číslami

Rozvíjajúce ciele	Obsah (obsahový štandard)	Výstupy (výstupný štandard)
Bližšie zoznámenie sa s princípom práce kalkulačiek a hlbšie zamyslenie sa nad poradím počtových výkonov v kontexte so skúmaním ich vlastností (komutatívnosť, asociatívnosť, distributívnosť) a pri ich využívaní pre racionálnejší postup počítania. Rozvíjanie schopnosti žiakov odhadnúť výsledok počtového výkonu, ako metódy skúšky približnej presnosti výpočtu.	Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel spamäti, písomne a na kalkulačke (písomne hlavne kvôli pochopeniu princípu). Násobenie a delenie prirodzených čísel spamäti (v obore do 100, mimo obor do 100 s násobkami 10, 100, atď.), písomne dvojcifernými a trojcifernými deliteľmi aj so zvyškom. Na kalkulačke všetky prípady delenia vrátane delenia so zvyškom. Znaky deliteľnosti 2, 3, 5, 10. Sčítanie a odčítanie, resp. násobenie a delenie ako navzájom opačné operácie, využitie tejto vlastnosti pri riešení jednoduchých úloh ako propedeutiku riešenia rovníc. Dohoda o poradí počtových výkonov, porovnanie s poradím operácií na kalkulačkách používaných žiakmi. Propedeutika počítania s približnými (zaokrúhlenými) číslami.	Vedieť pohotovo počítať spamäti praktického hľadiska primerané príklady na všetky počtové výkony, vrátane aj delenia so zvyškom. Vedieť pohotovo počítať na kalkulačke.

4. Geometria a meranie

Rozvíjajúce ciele	Obsah (obsahový štandard)	Výstupy (výstupný štandard)
Získanie skúseností s rovinnými a priestorovými útvarmi. Pociťovanie celého útvaru a jeho častí. Rozvíjanie schopnosti stanovenia polohy. Dbáť na presnosť pri meraniach, úhľadnosť pri rysovaniach a na rozvíjanie jemnej motoriky rúk	Rovinné útvary trojuholník, štvoruholník a ich porovnanie, kruh, kružnica. Vytváranie rovinných útvarov rysovaním kolmíc a rovnobežiek. Meranie dĺžky úsečky, súčet a rozdiel dĺžok úsečiek, násobok dĺžky úsečky. Obvod trojuholníka, štvorca a obdĺžnika. Stavba telies zo stavebnícových kociek na základe stanovených podmienok. Zväčšovanie a zmenšovanie geometrických tvarov vo štvorcovej sieti.	Vytvárať rovinné a priestorové útvary zodpovedajúce udaným podmienkam. Spoznať geometrickú vlastnosť a na základe toho výber útvaru tejto vlastnosti. Vedieť odmerať dĺžku úsečky s presnosťou na milimeter, vzdialenosť na metre, narysovať úsečku danej dĺžky. Vedieť premieňať jednotky dĺžky. Vedieť rysovať trojuholník, štvoruholník, označiť jeho vrcholy a strany, kružnicu, určiť jeho polomer a priemer. Vedieť rysovať vo štvorcovej sieti štvorec a obdĺžnik, zväčšovať a zmenšovať ich.

5. Riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúce špecifické matematické myslenie

Rozvíjajúce ciele	Obsah (obsahový štandard)	Výstupy (výstupný štandard)
Rozvíjanie pozorovacej a analytickej schopnosti. Rozvíjanie štatistického a pravdepodobnostného nazerania žiakov	Zhromažďovanie, usporiadanie a grafické znázornenie údajov. Pravdepodobnostné hry, pokusy, pozorovania. Zisťovanie počtu náhodných udalostí pri pokusoch. Riešenie nepriamo sformulovaných úloh.	Na konkrétnych príkladoch rozoznať istú a nemožnú udalosť

6. ročník

Prehľad tematických celkov a ich obsahu

I. Počtové výkony s prirodzenými číslami (orientačný počet hodín 35)

Násobenie a delenie prirodzených čísel spamäti, písomne a na kalkulačke vrátane delenia so zvyškom.

Deliteľnosť dvoma, piatimi, desiatimi - len ako propedeutika.

Sčítanie a odčítanie, resp. násobenie a delenie ako navzájom opačné operácie a ich využití pri riešení jednoduchých slovných úloh (aj ako propedeutika rovníc).

Dohoda o poradí početných výkonov a porovnanie s poradím operácií na kalkulačke.

Propedeutika počítania s približnými (zaokrúhlenými číslami).

II. Desatinné čísla. Počtové výkony (operácie) s desatinnými číslami (orientačný počet hodín 45)

Kladne desatinne číslo - rad číslice v jeho zápise.

Zobrazenie desatinného čísla na číselnej osi.

Vzdialenosť čísel na číselnej osi.

Porovnávanie, usporiadanie a zaokrúhľovanie desatinných čísel.

Sčítanie, odčítanie, násobenie a delenie desatinných čísel (spamäti, písomne a na kalkulačke).

Násobenie a delenie desatinných čísel číslami 10, 100, 1000.

Násobenie a delenie desatinného čísla číslom prirodzeným (napr. aj pri výpočte aritmetického priemeru) a číslom desatinným (spamäti, písomne) a na kalkulačke jednoduché úlohy na poradie početných operácií na riešenie jednoduchších kontextových úloh z reálneho života.

Objav periodickosti pri delení dvoch prirodzených čísel. Propedeutika zlomkov (desatinný zlomok) a nepriamej úmernosti.

Sčítanie a odčítanie, resp. násobenie a delenie ako navzájom opačné operácie (propedeutika rovníc).

Premena jednotiek dĺžky (km, m, dm, cm, mm), hmotnosti (t, kg, dag, g, mg).

III. Obsah Obdĺžnika a Štvorca (orientačný počet hodín 15)

Výpočet približného obsahu rovinných útvarov v štvorcovej sieti.

Obvod a obsah štvorca a obdĺžnika s celočíselnými (ako počet štvorcov štvorcovej siete) a s desatinnými rozmermi.

Jednotky obsahu - premena jednotiek obsahu - mm², cm², dm², m², km², ha, a.

Výpočet obvodov a obsahov obrazcov zložených zo štvorcov a obdĺžnikov.

Kontextové úlohy.

IV. Uhol a jeho veľkosť, operácie s uhlami (orientačný počet hodín 22)

Uhol a jeho veľkosť.

Veľkosť uhla, jednotky a pomôcky na meranie uhlov.

Konstruktúra osi uhla.

Porovnávanie uhlov. Rozdelenie uhlov podľa veľkosti.

Uhly v trojuholníku.

Rozdelenie trojuholníkov podľa veľkosti uhlov.

Uhly vrcholové a susedne.

Operácie s uhlami.

Sčítanie a odčítanie uhlov a ich veľkosti.

Násobenie a delenie uhlov dvomi.

Kombinatorika V Úlohách (orientačný počet hodín 15)

Usporiadanie prvkov do radu (rôzne systémy vypisovania).

Tvorenie dvoj-, troj-, štvorciferných čísel (prvkov) z daného počtu číslic (prvkov).

Riešenie slovných (kontextových) úloh s kombinatorickou motiváciou - rôznymi spôsobmi (priebežne).

Propedeutika štatistiky, pravdepodobnosti a kombinatoriky (zhromažďovanie, usporiadanie a grafické znázornenie údajov).

Poznámka: Počty hodín pri jednotlivých tematických okruhoch sú len orientačné. Rozdelenie časovej dotácie je v právomoci školy.

7. ročník

(3,5 hodiny týždenne, 115,5 hodín za rok/ 4 hodiny týždenne, 132 hodín za rok)

I. Zlomky. Počtové výkony so zlomkami. Racionálne čísla

(orientačný počet hodín 25/35)

Zlomok, znázornenie zlomkovej časti celku (aj vhodným diagramom). Znázornenie zlomkov na číselnej osi. Rovnosť zlomkov pre ten istý celok, ich krátenie a rozširovanie. Základný tvar zlomku. Porovnávanie a usporadúvanie zlomkov s rovnakými číslami alebo rovnakými menovateľmi. Sčítanie a odčítanie zlomkov s rovnakými menovateľmi, sčítanie a odčítanie prevodom na spoločný menovateľ (nie nevyhnutne najmenší), objav krížového pravidla. Zmiešané číslo (pravý, nepravý zlomok). Násobenie a delenie zlomku prirodzeným číslom (ostatné výpočty prevažne prevodom na desatinné čísla). Interpretácia násobenia zlomkom ako výpočtu zlomkovej časti z čísla. Počítanie so zlomkami prevodom na desatinné čísla (hlavne na kalkulačke aj približne s danou presnosťou). Vzťah medzi zlomkom a desatinným číslom. Zlomok a delenie, vzťah zlomkov a delenia, zlomok ako číslo. Zložený zlomok. Slovné úlohy.

II. Percentá

(orientačný počet hodín 22/26)

Percento, základ, časť prislúchajúca k počtu percent, počet percent. Promile. Použitie promile v praxi. Vzťah percent (promile), zlomkov a desatinných čísel. Znázorňovanie časti celku a počtu percent vhodným diagramom. Jednoduché úrokovanie. Riešenie slovných úloh a podnetových úloh.

III. Objem a povrch kvádra a kocky

(orientačný počet hodín 24/30)

Niektoré spôsoby zobrazovania priestoru (voľné rovnobežné premietanie, perspektíva). Obrazy kvádra a kocky vo voľnom rovnobežnom premietaní, viditeľnosť hrán. Telesá zložené z kvádrov a kociek, ich znázorňovanie, nárys, pôdorys, a bokorys, úlohy na rozvoj priestorovej predstavivosti (aj príklady jednoduchých a zložených telies v reálnom živote ako propedeutika). Sieť kvádra a kocky. Objem kvádra a kocky. Jednotky objemu m^3 , dm^3 , cm^3 , mm^3 , hl, liter, dl, cl, ml a ich premena. Povrch kvádra a kocky. Slovné úlohy.

IV. Pomer. Priama a nepriama úmernosť

(orientačný počet hodín 26)

Pomer, rozdeľovanie celku v danom pomere. Mierka plánu a mapy. Riešenie úloh. Priama a nepriama úmernosť. Jednoduchá trojčlenka (aj zložená). Využitie priamej úmernosti v praxi (kontextové a podnetové úlohy).

V. Kombinatorika - riešenie úloh

(orientačný počet hodín 18,5/15)

Úlohy na tvorbu skupín predmetov a ich počte z oblasti rôznych hier, športu a z rôznych oblastí života (propedeutika variácií). Rôzne spôsoby vypisovania na jednoduchých úlohách (bez podmienok; využiť pravidlo súčtu). Objavovanie možností a zákonitostí. Pravidlo súčinu. Úlohy s podmienkami (propedeutika základných modelov kombinatoriky). Riešenie jednoduchých kombinatorických úloh (na základe hier a pokusov). Riešenie kombinatorických úloh rôznymi metódami (stromový diagram (stromový graf), príprava tabuliek, systematické vypisovanie možností)

8. ročník

(4 hodiny týždenne, 132 hodín za rok/ 5 hodín týždenne, 165 hodín za rok)

I. Celé čísla. Počtové výkony s celými číslami (orientačný počet hodín 33/50)

Kladné a záporné čísla v rozšírenom obore desatinných čísel. Navzájom opačné čísla. Absolútna hodnota celého a desatinného čísla na číselnej osi. Absolútna hodnota nuly. Usporiadanie a porovnanie celých a desatinných čísel a ich zobrazenie na číselnej osi. Sčítovanie a odčítavanie celých a desatinných čísel. Slovné úlohy – kontextové a podnetové. Výpočty so zlomkami (prevodom na desatinné čísla). Násobenie a delenie záporného čísla kladným. Slovné úlohy – kontextové a podnetové.

II. Premenná, výraz, rovnica (orientačný počet hodín 15/15)

Riešenie jednoduchých úloh vedúcich na lineárne rovnice bez formalizácie do podoby rovnice: úvahou, metódou pokus – omyl, znázornením. Lineárna rovnica s formálnym zápisom (ako propedeutika). Overenie, či dané číslo je riešením slovnej úlohy. Zápis vzťahov vychádzajúcich z jednotlivých operácií, z porovnávaní. Výrazy s premennými, dosadzovanie čísel za jednotlivé premenné. Vzorce. Vyjadrenie a výpočet neznámej z jednoduchého vzorca. Dovoľovanie chýbajúcich údajov v jednoduchých vzorcoch. Využitie úloh na priamu a nepriamu úmernosť na propedeutiku funkcií.

III. Trojuholník, zhodnosť trojuholníkov (orientačný počet hodín 19/20)

Konštrukcia trojuholníka (sss, sus, usu), jej jednoznačnosť a súvis so zhodnosťou trojuholníkov. Trojuholník určený stranami - (sss). Trojuholník určený stranami a uhlami – (sus, usu). Súčet vnútorných uhlov v trojuholníku. Objav trojuholníkovej nerovnosti a veľkosti súčtu vnútorných uhlov trojuholníka. Rovnoramenný a rovnostranný trojuholník, objav niektorých ich základných vlastností. Výška trojuholníka, niektoré ďalšie konštrukčné úlohy.

IV. Rovnobežníky, lichobežníky, obsah trojuholníka (orientačný počet hodín 30/40)

Rovnobežky preťaté priamkou (priečkou). Striedavé a súhlasné uhly pri rovnobežkách. Rovnobežníky a ich základné vlastnosti vyplývajúce z rovnobežnosti. Výška rovnobežníka. Konštrukcia rovnobežníkov. Lichobežník. Pravouhlý a rovnoramenný lichobežník, objav niektorých ich vlastností. Jednoduché konštrukcie rovnobežníkov a lichobežníka. Obsah a obvod kosoštvorca, kosodĺžnika a trojuholníka. Slovné (kontextové a podnetové) úlohy z praxe (z reálneho života). Obvod a obsah lichobežníka. Slovné (kontextové a podnetové) úlohy z praxe (z reálneho života).

V. Kruh, kružnica (orientačný počet hodín 15/15)

Kruh, kružnica. Dotyčnica ku kružnici, jej poloha voči príslušnému polomeru. Tetiva kružnice. Kružnicový oblúk a kruhový výsek (odsek), ich stredový uhol. Obsah kruhu a dĺžka kružnice (obvod kruhu). Ako propedeutika aj výpočet medzikružia. Kontextové úlohy.

VI. Hranoly (orientačný počet hodín 10/10)

Hranol, jeho znázornenie a sieť. Objem a povrch hranola. Použitie vzorcov na výpočet objemu a povrchu hranola (aj v slovných úlohách z praxe).

VII. Pravdepodobnosť, štatistika (orientačný počet hodín 10/10)

Pravdepodobnostné hry a pokusy. Rôzne úlohy na porovnávanie šancí rôznych udalostí. Číselné porovnávanie šancí. Plánovitý zber údajov a ich systemizácia pri jednoduchých a primeraných experimentoch. Zobrazenie skupín údajov, tvorba grafov a diagramov.

9. ročník

(5 hodín týždenne, 165 hodín za rok)

I. Opakovanie učív z ôsmeho ročníka (orientačný počet hodín 12)

II. Mocniny a odmocniny, zápis veľkých čísel (orientačný počet hodín 14)

Druhá a tretia mocnina a odmocnina. Mocniny s mocniteľom – prirodzeným číslom. Mocniny čísla 10, predpony a ich súvis s mocninami. Zápis veľkých čísel v tvare $a \cdot 10^n$ a práca s takýmito číslami na kalkulačke. Vytváranie predstavy o veľmi veľkých a veľmi malých číslach. Počítanie s veľkými číslami, zaokrúhľovanie a odhad výsledku.

III. Riešenie lineárnych rovníc a nerovníc (orientačný počet hodín 35)

Riešenie jednoduchých lineárnych rovníc pomocou ekvivalentných úprav. Riešenie jednoduchých lineárnych nerovníc, ich vzťah k príslušnej lineárnej rovnici. (Ako propedeutika jednoduché grafické znázornenie riešenia). Riešenie jednoduchých lineárnych rovníc s neznámou v menovateli. Vyjadrenie neznámej zo vzorca. Riešenie slovných (kontextových) úloh, ktoré vedú k lineárnej rovnici alebo nerovnici.

IV. Pytagorova veta (orientačný počet hodín 12)

Pytagorova veta, jej odvodenie. Použitie Pytagorovej vety pri riešení praktických úloh.

V. Niektoré ďalšie telesá, ich objem a povrch (orientačný počet hodín 22)

Valec, ihlan, kužeľ a ich siete. Objem a povrch valca, ihlana a kužeľa. Guľa a rez guľou. Objem a povrch gule. Použitie vzorcov na výpočet objemu a povrchu valca, ihlana, kužeľa a gule (aj v slovných úlohách z praxe).

VI. Súmernosť v rovine (orientačný počet hodín 9)

Osová súmernosť, os súmernosti. Stredová súmernosť, stred súmernosti. Konštrukcia obrazu v osovej súmernosti. Konštrukcia obrazu v stredovej súmernosti. Ukážky stredovej súmernosti – útvarov (aj v štvorcovej sieti).

VII. Grafické znázorňovanie závislostí (orientačný počet hodín 13)

Karteziánsky (pravouhlý - dvojrozmerný) súradnicový systém. Rôzne spôsoby znázorňovania – grafy závislostí. Súvis grafu s niektorými základnými vlastnosťami závislostí (rast, klesanie, najväčšie a najmenšie hodnoty). Lineárna závislosť (lineárna funkcia), jej vlastnosti a graf. Všeobecná rovnica lineárnej funkcie: $y = k \cdot x + q$ Koeficienty k a q v predpise lineárnej funkcie. Znázornenie priamej a nepriamej úmernosti graficky. Graf a predpis priamej a nepriamej úmernosti.

VIII. Podobnosť trojuholníkov (orientačný počet hodín 14)

Podobnosť geometrických útvarov, pomer podobnosti. Úsečka rozdelená v danom pomere. Podobnosť trojuholníkov. Riešenie primeraných matematických (numerických) a konštrukčných úloh. Použitie podobnosti pri meraní výšok a vzdialeností, topografické práce v reálnych situáciách.

IX. Štatistika (orientačný počet hodín 14)

Štatistické prieskumy, triedenie, náhodný výber. Realizácia vlastných jednoduchých štatistických prieskumov - projektov, ich spracovanie. Tabuľky, grafy a diagramy, ich čítanie, interpretácia a tvorba, prechod od jedného typu znázornenia k inému.

Hore uvedený orientačný počet hodín je doplnený s 20 hodinovou prípravou na Testovanie 9.

Informatika - Charakteristika predmetu

Informatika má dôležité postavenie vo vzdelávaní, pretože podobne ako matematika rozvíja myslenie žiakov, ich schopnosť analyzovať a syntetizovať, zovšeobecňovať, hľadať vhodné stratégie riešenia problémov a overovať ich v praxi. Vedie k presnému vyjadrovaniu myšlienok a postupov a ich zaznamenaniu vo formálnych zápisoch, ktoré slúžia ako všeobecný prostriedok komunikácie.

Poslaním vyučovania informatiky je viesť žiakov k pochopeniu základných pojmov, postupov a techník používaných pri práci s údajmi a toku informácií v počítačových systémoch. Buduje tak informatickú kultúru, t.j. vychováva k efektívnemu využívaniu prostriedkov informačnej civilizácie s rešpektovaním právnych a etických zásad používania informačných technológií a produktov. Toto poslanie je potrebné dosiahnuť spoločným pôsobením predmetu informatika a aplikovaním informačných technológií vo vyučovaní iných predmetov, medzi predmetových projektov, celoškolských programov a pri riadení školy.

Systematické základné vzdelanie v oblasti informatiky a využitia jej nástrojov zabezpečí rovnakú príležitosť pre produktívny a plnohodnotný život obyvateľov SR v informačnej a znalostnej spoločnosti, ktorú budujeme.

Oblasť informatiky zaznamenáva mimoriadny rozvoj, preto v predmete informatika je potrebné dôkladnejšie sa zamerať na štúdium základných univerzálnych pojmov, ktoré prekračujú súčasné technológie. Dostupné technológie majú poskytnúť vyučovaniu informatiky široký priestor na motiváciu a praktické projekty.

Ciele predmetu

Cieľom vyučovania informatiky na 2. stupni ZŠ je sprístupniť základné pojmy a techniky používané pri práci s údajmi a pri tvorbe algoritmov a výpočtových procesov. Podobne ako matematika aj informatika v spojení s informačnými technológiami vytvára platformu pre všetky ďalšie predmety. V predmete informatika je potrebné dôkladnejšie sa zamerať na štúdium základných univerzálnych pojmov, ktoré prekračujú súčasné technológie. Dostupné technológie majú poskytnúť vyučovaniu informatiky široký priestor na motiváciu a praktické projekty.

Výchovno-vzdelávací proces na 2. stupni základnej školy smeruje k tomu, aby žiaci:

- sa oboznámili s pojmami údaj a informácia, s rôznymi typmi údajov, s ich zbieraním, uchovávaním, zobrazovaním, spracovaním a prezentovaním.
- rozumeli pojmom algoritmus a program (formálny zápis automatizovaného spracovania údajov);
- sa oboznámili so systémami na spracovanie údajov – z pohľadu ich architektúry (počítač, prídavné zariadenia, médiá, komunikácie) a logickej štruktúry (napr. operačný systém);
- si rozvíjali schopnosť algoritmizovať zadaný problém, rozvíjali si programátorské zručnosti, naučili sa pracovať v prostredí bežných aplikačných programov, naučili sa efektívne vyhľadávať informácie uložené na CD alebo na sieti a naučili sa komunikovať cez sieť;
- nadobudli schopnosti potrebné pre výskumnú prácu (t. j. schopnosť realizovať jednoduchý výskumný projekt, sformulovať problém), rozvíjali si formálne a logické myslenie, naučili sa viaceré metódy na riešenie problémov.
- rozvíjali si svoje schopnosti kooperácie a komunikácie (naučili sa spolupracovať v skupine pri riešení problému, verejne so skupinou o ňom diskutovať a referovať);
- rozvíjali si svoju osobnosť, tvorivosť, logické myslenie, zodpovednosť, morálne a vôľové vlastnosti, húževnatosť, sebakritickosť a snažili sa o sebavzdelávanie;
- naučili sa rešpektovať intelektuálne vlastníctvo a autorstvo informatických produktov, systémov a aplikácií (aby chápali, že informácie, údaje a programy sú produkty intelektuálnej práce, sú predmetmi vlastníctva a majú hodnotu), pochopili sociálne, etické a právne aspekty informatiky.

Obsah

- Informácie okolo nás
- Komunikácia prostredníctvom IKT
- Postupy, riešenie problémov, algoritmické myslenie
- Princípy fungovania IKT
- Informačná spoločnosť

Učivo v tematickom okruhu **Informácie okolo nás** je kľúčové aj pre nižšie sekundárne vzdelávanie. Pojem informácia, typy informácií (textová, multimediálna, atď.), aplikácie na spracovávanie špecifických informácií sú veľmi dôležité pre pochopenie mechanizmov pri riešení najrôznejších problémov pomocou, resp. prostredníctvom IKT. Žiaci by sa už od prvej triedy mali učiť pracovať so základnými počítačovými aplikáciami, aby

1. vedeli základné postupy pri práci s textom a jednoduchou prezentáciou,
2. vedeli vytvárať jednoduché tabuľky a grafy,
3. získali ďalšie zručnosti kreslenia v grafickom prostredí a spracovávaní grafických informácií,
4. porozumeli nahrávaniu a prehrávaniu zvukov a videí,
5. prostredníctvom didaktických hier, edukačných prostredí a encyklopédií pochopili využitie IKT v iných predmetoch,
6. pomocou IKT dokázali realizovať čiastkové úlohy a výstupy z projektového vyučovania.

Ďalší tematický okruh **Komunikácia prostredníctvom IKT** sa venuje využitiu nástrojov internetu na komunikáciu na vlastné učenie sa a aj na riešenie školských problémov, na získavanie a sprostredkovanie informácií. Žiaci

1. by sa mali naučiť pracovať s elektronickou poštou,
2. by mali pochopiť spôsob a mechanizmy vyhľadávania informácií na internete,
3. by mali získať základné vedomosti o priamej komunikácii prostredníctvom IKT (rozhovory, okamžité správy),
4. by mali poznať niektoré základné postupy pri využívaní internetu v informačnej spoločnosti (cestovný poriadok, mapy, internetový obchod),
5. by si mali uvedomovať bezpečnostné riziká pri práci s internetom.

V tematickom okruhu **Postupy, riešenie problémov, algoritmické myslenie** sa žiaci zoznámia so špecifickými postupmi riešenia problémov prostredníctvom IKT. Zoznámia sa s pojmami ako algoritmus, program, programovanie. Najväčším prínosom tohto okruhu bude to, že žiaci získajú základy algoritmického myslenia a schopnosť uvažovať nad riešením problémov pomocou IKT. Naučia sa uvažovať nad rôznymi parametrami efektívnosti rôznych riešení problémov, naučia sa rôzne postupy a mechanizmy pri riešení úloh z rôznych oblastí.

Tematický okruh **Princípy fungovania IKT** sa venuje popisu a pochopeniu mechanizmov informačných a komunikačných technológií. Žiaci by sa mali zoznámiť s princípmi fungovania

1. jednoduchého hardvéru,
2. rôznych oblastí určenia softvéru,
3. úlohami operačných systémov (napr. práca so súbormi a priečkami),
4. lokálnej siete a internetu.

Tematický okruh **Informačná spoločnosť** sa nachádza v prieniku informatiky a občianskej výchovy. Zaoberá sa etickými, morálnymi a spoločenskými aspektmi informatiky.

Oboznamuje s možnými rizikami a metódami na riešenie týchto rizík. Žiaci by mali

1. sa oboznámiť s využitím IKT v najrôznejších oblastiach znalostnej spoločnosti,
2. pochopiť, že používanie IKT si vyžaduje kritický a zvažujúci postoj k dostupným informáciám,
3. viesť k zodpovednému používaniu interaktívnych médií – rozumieť rizikám, ktoré sa tu nachádzajú.

Tematické okruhy v jednotlivých ročníkoch:

5. ročník

2 hod. týždenne:

Čo je informatika? - *Informačná spoločnosť* - 7 hodín

Operačný systém - *Princípy fungovania IKT* - 11 hodín

Nastavenia - *Princípy fungovania IKT* - 4 hodiny

Kreslenie - *Informácie okolo nás* - 5 hodín

Textový editor - *Informácie okolo nás* - 19 hodín

Komunikácia - *Komunikácia prostredníctvom IKT* - 5 hodín

Architektúra počítačov - *Princípy fungovania IKT* - 6 hodín

Pomocné programy - *Princípy fungovania IKT* - 3 hodiny

Počítačové siete - *Princípy fungovania IKT* - 1 hodina

Internet - *Princípy fungovania IKT* - 5 hodín

1 hod. týždenne:

Čo je informatika? - *Informačná spoločnosť* - 7 hodín

Operačný systém - *Princípy fungovania IKT* - 8 hodín
Nastavenia - *Princípy fungovania IKT* - 4 hodiny
Kreslenie - *Informácie okolo nás* - 5 hodín
Textový editor - *Informácie okolo nás* - 9 hodín

1/2 hod. týždenne:

Čo je informatika? - *Informačná spoločnosť* - 8 hodín
Operačný systém - *Princípy fungovania IKT* - 8 hodín

6. ročník

1 a 1/2 hod. týždenne:

Dejiny výpočtovej techniky - *Informačná spoločnosť* - 4 hodín
Textový editor - *Informácie okolo nás* 9 hodín
Tabuľkový editor - *Informácie okolo nás* 10 hodín
Programovanie v jazyku Logo - *Postupy, riešenie problémov, algoritmické myslenie* 10 hodín
Pomocné programy - *Princípy fungovania IKT* - 3 hodín
Vytvorenie prezentácií - *Informácie okolo nás* 5 hodín
Geometrický softvér Euklides - *Informácie okolo nás* 2 hodín
Grafika - *Informácie okolo nás* 6 hodín

1/2 hod. týždenne:

Komunikácia - *Komunikácia prostredníctvom IKT* - 4 hodín
Architektúra počítačov - *Princípy fungovania IKT* - 6 hodín
Operačný systém - *Princípy fungovania IKT* - 3 hodín
Pomocné programy - *Princípy fungovania IKT* - 3 hodiny

7. ročník

(0,5 hodiny týždenne, 16 hodín za rok/ 1,5 hodiny týždenne, 48 hodín za rok)

1/2 hod týždenne

Počítačové siete - *Princípy fungovania IKT* - 1 hodina
Internet - *Princípy fungovania IKT* - 5 hodín
Operačný systém - *Princípy fungovania IKT* - 4 hodiny
Textový editor - *Informácie okolo nás* - 6 hodín

1 a 1/2 hod týždenne

Textový editor - *Informácie okolo nás* - 7 hodín
Tabuľkový editor - *Informácie okolo nás* - 7 hodín
Grafika - *Informácie okolo nás* - 6 hodín
Vytvorenie prezentácií - *Informácie okolo nás* - 6 hodín
Multimédia - *Informácie okolo nás* - 4 hodiny
Základné princípy programovania - *Postupy, riešenie problémov, algoritmické myslenie* – 2 hodiny
Programovanie v jazyku Logo - *Postupy, riešenie problémov, algoritmické myslenie* - 10 hodín
Robotika - *Postupy, riešenie problémov, algoritmické myslenie* - 6 hodín

8. ročník

(1 hodina týždenne, 33 hodín za rok/ 2 hodiny týždenne, 66 hodín za rok)

1 hod týždenne

Dejiny výpočtovej techniky - *Inform. spoločnosť* - 4 hodina

Textový editor - Informácie okolo nás – 9 hodín

Tabuľkový editor - Informácie okolo nás - 10 hodín

Programovanie v jazyku Logo - Postupy, riešenie problémov, algoritmické myslenie - 10 hodín

2 hod týždenne

Multimédia - Informácie okolo nás - 15 hodiny

Webové technológie - Informácie okolo nás - 15 hodín

Spracovanie videa pomocou WMM - Informácie okolo nás - 15 hodín

Robotika - Postupy, riešenie problémov, algoritmické myslenie – 15 hodín

Príprava projektov z rôznych temat. okruhov - Postupy, riešenie problémov – 6 hodín

9. ročník

(1 hodina týždenne, 33 hodín za rok)

Obsahový štandard

- Informačné technológie v znalostnej spoločnosti.
- Riziká technológií, vírusy, antivírusové programy.
- Zásady bezpečnosti.
- Platnosť, správnosť informácií, nebezpečný obsah.
- Licencie programov, legálnosť používania, freeware, shareware.
- Prezentácia, snímka, prezentačný program, prezentácia na webe.
- **Úprava zvukov, hudobný formát, prehrávanie a vytváranie videa.**

Výkonový štandard

Žiak

- Pozná využitie informačných a komunikačných technológií v znalostnej spoločnosti (bankovníctvo, zdravotníctvo, doprava, umenie...).
- Chápe ako sa šíria počítačové vírusy, ako sa odhaľujú a odstraňujú, pozná spôsoby bezpečnosti na internete a ochrany počítača.
- Pozná riziko počítačovej kriminality a jej dopady.
- Dokáže posúdiť spoľahlivosť získaných informácií.
- Vie čo sú autorské práva, legálny a nelegálny softvér, pozná rozdiel v používaní a šírení programov s rôznymi stupňami licencií.
- Dokáže graficky prezentovať výsledky prieskumu.
- **Dokáže vytvoriť prezentáciu a pozná zásady správneho prezentovania prostredníctvom videozáznamov**

Mediálna výchova

9. ročník

(1 hodina týždenne, 33 hodín za rok)

Hlavným cieľom mediálnej výchovy je získanie a rozvoj mediálnej gramotnosti a osvojenie mediálnych kompetencií - t. z. schopnosti prijímať, analyzovať, hodnotiť a komunikovať širokú škálu mediálnych obsahov (Zettl, 1999).

Na základe získaných vedomostí o médiách (ich funkciách a fungovaní) potrebných pre získanie kritického odstupu od nich, dokázať prehodnotiť svoj vzťah k nim, reflektovať svoje návyky využívania médií, maximálne využívať pozitívny prínos ich produktov k rozvoju svojej osobnosti ako aj eliminovať ich negatívne vplyvy na svoju osobnosť.

Cieľom predmetu je viesť žiakov:

- k základnej orientácii v druhoch médií, k poznaniu ich rozdielov a funkcií,
- k poznaniu ich vplyvu na detského príjemcu (poslucháča, diváka, čitateľa...),
- k pochopeniu mediálnej spracovanej a znázorňovanej reality, používaných mediálnych výrazových prostriedkov a spôsobov usporiadania mediálnych produktov,
- k pochopeniu pozitívneho ale aj negatívneho vplyvu médií a ich produktov
- k odmietaniu mediálnych obsahov, ktoré odporujú etickým normám, prinášajú deformovaný pohľad na hodnoty a ohrozujú či škodia jeho osobnostnému vývinu,
- k eliminácii negatívnych mediálnych vplyvov na svoju osobnosť zodpovedným prístupom k nim,
- k uvedomeniu si hodnôt vlastného života a zodpovednosti za jeho naplnenie,

Obsahový štandard možno zhrnúť do piatich tematických oblastí:

- médiá v súčasnom svete (základné druhy médií a masmédií – ich funkcie)
- druhy (typy) mediálnych produktov
- mediálna realita a jej účinky na osobnosť človeka - vplyv televízie (filmy, reality show, spravodajstvo, reklama...), rozhlasu, novín, časopisov, internetu...atd.
- etika v médiách (bulvarizácia médií)
- mediálna produkcia (tvorba mediálnych produktov)

1. Charakteristika učebného predmetu

Učebný predmet umožňuje rozvíjať a prehĺbovať poznatky o živých organizmoch s dôrazom na vzájomné vzťahy organizmov a vzťahy k prostrediu, ako aj človeka k živým a neživým zložkám prostredia. Predmet je zameraný na chápanie živej a neživej prírody ako celku. To predstavuje poznanie konkrétnych prírodných celkov a život organizmov v ich životnom prostredí. Orientuje sa na prejavy života a vzájomné vzťahy organizmov, chápanie základných súvislostí živých a neživých zložiek prírody, ako výsledku vzájomného pôsobenia rôznych procesov. Vedie k schopnosti triediť informácie a poznatky, využívať ich v praktickom živote, rozvíjať aktívny a pozitívny vzťah k prírode, človeku a ochrane jeho zdravia.

2. Ciele učebného predmetu

Ciele sú zamerané na poznávanie živej a neživej prírody ako celku, čo predstavuje:

1. Poznať a chápať život v prírodných celkoch a život organizmov v nich žijúcich.
2. Poznať väzby organizmov na životné prostredie v prejavoch života a vzájomných vzťahoch ako súčastí celku.
3. Chápať základné súvislosti a vzťahy prírodných objektov, ako výsledok vzájomného pôsobenia prírodných procesov a javov.
4. Chápať základné biologické procesy vo väzbe na živé a neživé zložky prírody.
5. viesť k schopnosti triediť informácie a osvojené poznatky a využívať v praktickom živote.

Kompetencie v oblasti prírodných vied:

- Poznávať živé organizmy a ich význam v prírode a pre život človeka.
- Rozvíjať schopnosti a zručnosti pri riešení praktických aktivít, spracovávaní jednoduchých správ z pozorovaní a jednoduchých školských projektov.
- Rozvíjať zručnosti pri práci s prírodninami a pri terénnych pozorovaniach.
- Identifikovať a správne používať základné pojmy.
- Objektívne opísať základné znaky biologických objektov a procesov.
- Vedieť vysvetliť podstatu javov, procesov a vzťahov.
- Predpokladať a určiť príčinné súvislosti, pozorovať, experimentovať a odhadovať.
- Aplikovať poznatky a skúsenosti v praktických podmienkach.

Stanovené ciele sa dosahujú rozvíjaním ďalších kľúčových kompetencií žiakov

- **v oblasti komunikačných schopností:**
 - vecne správne sa vyjadrovať verbálne, písomne a graficky k danej učebnej téme,
 - vedieť využiť informačné a komunikačné zdroje,
 - vyhľadávať, triediť a spracovávať informácie a dáta z rôznych zdrojov,
 - zrozumiteľne prezentovať svoje poznatky, skúsenosti a zručnosti,
 - vedieť spracovať jednoduchú správu z pozorovania na základe danej štruktúry.
 - vedieť spracovať a prezentovať jednoduchý projekt so zameraním na ciele, metódy, výsledky a ich využitie.
- **v oblasti identifikácie problémov, navrhovania riešenia a schopnosti ich riešiť:**
 - navrhovať rôzne riešenia úloh, postupov a prístupov,
 - využívať tvorivosť a nápaditosť, samostatne tvoriť závery na základe zistení, skúmaní alebo riešení úloh,
 - riešiť úlohy zamerané na rozvoj porozumenia a aplikácie,
- **v oblasti sociálnych kompetencií:**
 - vyjadrovať svoje názory, postoje a skúsenosti,
 - pracovať vo dvojiciach alebo v skupinách, vzájomne radiť a pomáhať,
 - prezentovať a zhodnotiť výsledky svojej alebo skupinovej činnosti, hodnotiť vlastné výkony a pokroky v učení,
- **v oblasti získavať, osvojovať si a rozvíjať manuálne zručnosti:**
 - používať správne postupy a techniky pri praktických činnostiach,
 - dodržiavať pravidlá bezpečnosti a ochrany zdravia,
 - využívať učebné, kompenzačné a iné pomôcky,

5. ročník

PRÍRODA A ŽIVOT

1 h.

Ciele: Chápať význam pojmov príroda, živé a neživé prírodniny. Osvojiť si základné postupy pozorovania prírodnín, prácu s lupou a mikroskopom.

Obsah: Príroda a prírodniny. Metódy a prostriedky skúmania v biológii.

ŽIVOT V LESE

11 h.

Ciele: Chápať lesný ekosystém ako životný priestor organizmov. Poznať typických predstaviteľov lesných rastlín, húb a živočíchov podľa vonkajších znakov, životných prejavov a potravných vzťahov. Poznať význam lesných organizmov pre život v lese.

Obsah: Les. Štruktúra lesa. Život a zmeny lesa počas roka. Dreviny v lese. Ihličnaté a listnaté stromy. Kry. Mikroskopické a nekvitnúce rastliny v lese. Kvitnúce byliny v lese. Huby a lišajníky v lese. Poznávanie húb (jedlých, jedovatých), spolužitie stromov a húb. Pomoc pri otrave hubami. Lesné bezstavovce. Lesné vtáky. Lesné cicavce.

ŽIVOT VO VODE A NA BREHU

10 h.

Ciele: Chápať vodný ekosystém ako životný priestor organizmov. Poznať typických predstaviteľov vodných a brehových organizmov podľa vonkajších znakov, životných prejavov a potravných vzťahov. Poznať význam vodných a brehových organizmov pre život vo vode a okolí.

Obsah: Voda a jej okolie. Význam kyslíka, teploty a čistoty vody pre život vodných organizmov. Rastliny žijúce vo vode. Význam planktónu a vodných zelených rastlín. Brehové rastlinstvo. Mikroskopické a drobné vodné živočíchov. Vodné bezstavovce. Hmyz žijúci vo vode a na brehu. Ryby žijúce vo vode. Živočíchov žijúce na brehu. Vtáky žijúce pri vode.

ŽIVOT NA POLIACH A LÚKACH

9 h.

Ciele: Chápať poľný a trávnatý ekosystém, ako životný priestor organizmov. Poznať typických predstaviteľov poľných a lúčnych organizmov podľa vonkajších znakov, životných prejavov a potravných vzťahov. Poznať význam poľných a lúčnych organizmov pre život na poliach a lúčach a výživu človeka

Obsah: Polia, lúky, pastviny. Životný priestor organizmov, druhová rozmanitosť, vplyv ľudskej činnosti. Rastliny a huby na lúčach. Obilniny. Krmoviny. Olejiny a okopaniny. Bezstavovce žijúce na lúčach a poliach. Obojživelníky a plazy žijúce na lúčach a poliach. Vtáky žijúce na lúčach a po-liach. Cicavce žijúce na lúčach a poliach.

PRAKTICKÉ AKTIVITY

2 h.

- Pozorovanie vybraných rastlinných alebo živočíšnych objektov lupou a mikroskopom.
- Pozorovanie drobnozrnka lupou a mikroskopom.
- Poznávanie lesných bylín (podľa prírodnín, herbárových položiek, obrazov, atlasov a pod.).
- Poznávanie a rozlišovanie jedlých a jedovatých húb.
- Pozorovanie machu lupou alebo mikroskopom.
- Pozorovanie schránok mäkkýšov lupou, rozlíšenie ulity a lastúry.
- Pozorovanie vonkajších znakov a spôsob pohybu rýb v akváriu.
- Poznávanie poľných a lúčnych rastlín a živočíchov (v životnom prostredí, podľa atlasu, obrazov, herbárových položiek, trvalých preparátov, a pod.).
- Život listnatých a ihličnatých drevín počas roka.
- Stopy živočíchov v lese.
- Hniezdenie vtákov.
- Vonkajšie znaky a prejavy života vodných mäkkýšov v akváriu.
- Vplyv znečistenej vody na vodné mikroorganizmy.
- Rast obilniny od siatia po žatvu.
- Rast ľuľka zemiakový od sadenia po zber hlúz.
- Les v okolí obce (mesta, školy, bydliska). Cieľ: Zistiť výskyt drevín a bylín v okolitom lese.
- Rastliny a živočíchov v našom potoku (rieke, rybníku) a jeho okolí. Cieľ: Zistiť výskyt vodných a pobrežných rastlín a živočíchov.
- Dreviny v našej obci (meste, parku, okolí školy). Cieľ: Zistiť výskyt druhov drevín.
- Obojživelníky v okolí môjho bydliska. Cieľ: Zistiť výskyt obojživelníkov v okolí.
- Liečivé rastliny v mojom okolí. Cieľ: Zistiť výskyt a využívanie liečivých rastlín v okolí.
- Prikrmovanie vtákov v zime (v okolí školy, bydliska). Cieľ: Zhotoviť krmidlá pre zimné kŕmenie vtákov a zistiť výskyt druhov na krmidle.

Život v lese

- Regionálne významné, chránené, liečivé a jedovaté rastliny, huby a živočíchov žijúce v lese.
- Drobné článkonožce žijúce v lese - kôrovce, mnohonôžky, stonožky.

- Vysokohorské rastliny a živočíchy
- Les ako celok. Vzájomné vzťahy a potravné väzby lesných organizmov
- Vplyv človeka na stav lesov (odlesňovanie, ťažba dreva, pestovanie lesa). Význam lesov a ich ochrana.
- Vplyv negatívnych ekologických vplyvov a ekologickej havárie na život lesa.

Život vo vode a na brehu

- Regionálne významné a chránené rastliny a živočíchy žijúce vo vode a na brehu.
- Jazero (rybník) ako celok. Vzájomné vzťahy a potravné väzby vodných a brehových organizmov.
- Vplyv negatívnych ekologických vplyvov a ekologickej havárie (ropná, chemická havária a pod.) na vodný ekosystém.

Život na poliach a lúkach

- Regionálne významné liečivé a chránené druhy organizmov polí, lúk a pastvín.
- Polia a lúky ako celok. Život polí, lúk a pastvín počas roka, starostlivosť o lúky a pastviny.
- Regulácia polí, lúk, pasienkov pre potreby poľnohospodárstva, monokultúry a ich dôsledky.
- Závislosť výživností polí od geologických faktorov (podložie, vietor, dážď a pod.).
- Vplyv negatívnych ekologických vplyvov a ekologickej havárie (zamorenie pôdy a vody chemickými látkami a pod.) na život poľného a trávnatého ekosystému.

Z **organizačných foriem** sa uplatňuje **vyučovacia hodina** (základného, motivačného, expozičného, fixačného, aplikačného, diagnostického typu); **Terénne pozorovania, praktické aktivity a exkurzie**.

6. ročník

OBSAHOVÁ ČASŤ	VÝKONOVÁ ČASŤ
ŽIVOT S ČLOVEKOM A V ĽUDSKÝCH SÍDLACH	
Ľudské obydliá a ich okolie. Vplyv ľudskej činnosti na prispôsobovanie sa organizmov prostrediu.	Uviesť osobitosti ľudských obydlií a ich okolia pre život organizmov. Uviesť význam kríženia rastlín a živočíchov pre človeka. Uviesť význam zdomácnovania živočíchov pre človeka.
Mikroorganizmy žijúce s človekom. Poznávanie a význam pre človeka.	Uviesť prejavy škodlivosti parazitickej baktérie pre človeka. Opísať využitie mliečnych a kvasných baktérií. Uviesť príklad využitia kvasiniek človekom. Uviesť podmienky výskytu plesní v domácnosti. Uviesť príklad priemyselnej výroby s využívaním kvasinky.
Pestované rastliny v záhradách. Pestované ovocné stromy a kry. Poznávanie podľa vonkajších znakov, význam.	Pomenovať podľa ukážky zástupcu cibulovej, hlúbovej a koreňovej zeleniny. Poznať na ukážke a pomenovať strukovinu. Rozlíšiť a pomenovať na ukážke päť druhov zeleniny. Vysvetliť potrebu hnojenia pôdy v záhrade pri dlhoročnom pestovaní plodín. Vysvetliť význam zeleniny vo výžive človeka. Poznať na ukážke a pomenovať dva ovocné stromy. Poznať na ukážke a pomenovať dve rastliny s drobným dužinatým ovocím. Vysvetliť význam ovocia pre zdravie človeka.
Nežiaduci spoločníci človeka. Poznávanie podľa vonkajších znakov, význam. Zásady prevencie pred šírením nákazy.	Zdôvodniť na príklade škodlivosť vnútorného a vonkajšieho parazita. Poznať na ukážke dva živočíchy znehodnocujúce potraviny. Poznať zásady ochrany pred vnútornými parazitmi. Poznať spôsob odstránenia vši z vlasov.
Včelárstvo, rybárstvo a rybníkársť. Spoločenský život včiel. Zásady chovu včiel a rýb. Chovateľský význam vtákov.	Opísať na ukážke význam včely matky, robotnice, trúda v úli. Uviesť príklady významu chovu včely pre človeka. Vysvetliť význam rýb pre človeka. Na ukážke pomenovať samca a samicu kury, kačice, husi a morky. Vysvetliť na príklade kohúta a sliepky pohlavnú dvojtvarosť. Uviesť význam chovu kury, kačice, husi alebo morky pre človeka.

Bližky spoločníci človeka. Poznávanie podľa vonkajších znakov, význam. Spolunažívanie živočíchov a ľudí v domácnosti.	Porovnať odlišnosti vonkajších znakov psa a mačky. Pomenovať na ukážke jedno plemeno psa. Uviesť zásady chovu psa a mačky v domácnosti. Uviesť príklad starostlivosti o drobné domáce živočíchy.
ZÁKLADNÁ ŠTRUKTÚRA ŽIVOTA	
Rastlinná a živočíšna bunka. Základná stavba a funkcia častí bunky.	Pomenovať na ukážke časti rastlinnej bunky. Vysvetliť význam bunkového jadra a chloroplastu. Pomenovať na ukážke časti živočíšnej bunky. Určiť na ukážke zhodné a rozdielne znaky rastlinnej a živočíšnej bunky.
ŽIVÉ ORGANIZMY A ICH STAVBA	
Nebunkové a jednoduché bunkové organizmy. Stavba tela. Význam, vplyv na človeka, nákazlivé ochorenia, prevencia.	Porovnať stavbu vírusu a baktérie. Rozhodnúť, či pôvodcom nákazy chrípky, žltacky, angíny je vírus alebo baktéria. Uviesť príklad troch nákazlivých ochorení. Uviesť možnosti predchádzania šíreniu vírusových a bakteriálnych nákaz.
Stavba tela jednobunkových organizmov. Stavba tela mnohobunkových organizmov.	Pomenovať na ukážke črievičky hlavné časti tela. Porovnať na ukážke stavbu tela drobnozrnka a črievičky. Priradiť pletivo a tkanivo k rastline a živočíchovi. Určiť na ukážke rastliny jej orgány. Určiť na ukážke štruktúry tela živočicha bunku, tkanivo, orgán, sústavu orgánov.
STAVBA TELA RASTLÍN A HŮB	
Stavba tela nekvitnúcich rastlín. Machy a paprade.	Pomenovať na ukážke časti tela machu. Pomenovať na ukážke časti tela paprade. Uviesť význam výtrusov pre machy a paprade.
Stavba tela kvitnúcich rastlín. Koreň, prijímanie živín koreňom, význam pre život rastliny.	Rozlíšiť na ukážke stavby koreňa pokožku, dužinu, cievné zväzky, koreňové vlásky. Uviesť živiny, ktoré rastlina prijíma koreňom. Vysvetliť význam koreňa pre rastlinu.
Stonka (dreviny, byliny), prúdenie látok stonkou, význam pre život rastliny.	Roztriediť na ukážke dreviny a byliny podľa stavby stonky. Vysvetliť význam cievnych zväzkov v stonke. Určiť na konáriku púčiky a vysvetliť ich význam. Zdôvodniť význam stonky pre život rastliny.
List. Fotosyntéza, dýchanie, vyparovanie vody, význam pre život v prírode.	Určiť na ukážke stavby listu dôležité časti pre fotosyntézu. Uviesť význam prieduchov v pokožke listu. Vymenovať látky, ktoré listy pri dýchaní zo vzduchu prijímajú a ktoré do vzduchu vylučujú. Uviesť význam listov pre prijímanie živín a dýchanie.
Kvet. Opeľenie a oplodnenie. Význam pre rozmnožovanie rastlín.	Rozlíšiť na ukážke kvetný obal, tyčinku a piestik. Uviesť význam peľového zrnka a vajíčka. Opísať na schéme opeľenie kvetu. Uviesť, kedy nastáva v kvete oplodnenie. Zdôvodniť, prečo je kvet rozmnožovací orgán rastliny.
Plod a semeno. Rozdelenie plodov, význam pre rozmnožovanie rastlín.	Určiť na ukážke plodu oplodnenie a semeno. Rozlíšiť na ukážke dužinatý a suchý plod. Pomenovať na ukážke semena zárodok a klíčne listy. Vysvetliť význam plodu a semena pre rastlinu, živočíchov a človeka.
Rastlinné telo. Súčinnosť orgánov pre príjem živín, prenos a vylučovanie látok. Vplyv svetla, tepla, vody a živín.	Vymenovať látky, ktoré potrebuje rastlina pre život. Pomenovať na ukážke rozmnožovacie a vyživovacie orgány kvitnúcej rastliny. Pomenovať na ukážke orgány, ktorými rastlina prijíma výživu a dýcha, prúdia látky, prijíma a vyparuje vodu.
Huby s plodnicou jedlé a jedovaté, rozlíšenie podľa typických znakov. Kvasinky, plesne, lišajníky, stavba tela.	Rozlíšiť stavbu jedlej a jedovatej huby s plodnicou. Rozlíšiť na ukážke huby s výtrusnicami na lupeňoch a v rúrkach. Rozlíšiť na ukážke kvasinku a plesň podľa stavby tela. Uviesť význam výtrusnice plesne. Opísať na ukážke stavbu tela lišajníka.
Pŕhlivce - drobné vodné živočíchy. Stavba tela a základné telesné funkcie.	Vysvetliť, ako nezmar prijíma potravu a dýcha. Vysvetliť, prečo sa nervová sústava nezmaru nazýva rozptýlená. Uviesť význam vajíčok a spermií nezmaru. Vysvetliť význam púčikov u nezmaru. Vysvetliť význam slova oboj pohlavný živočích.

Ploskavce a hlístovce - vnútorné parazity. Stavba tela.	Uviesť časť tráviacej sústavy človeka, v ktorej žije pásomnica a hlíst. Opísať prijímanie potravy hlísty a pásomnice. Opísať podľa ukážky rozmnožovanie hlísty alebo pásomnice. Vysvetliť nevyhnutnosť dostatočnej tepelnej úpravy mäsa a umytia ovocia a zeleniny pred konzumáciou.
Mäkkýše - živočíchy so schránkou. Stavba tela a základné telesné funkcie.	Uviesť miesto uloženia vnútorných orgánov slimáka. Porovnať podľa ukážky schránku slimáka a škľabky. Vysvetliť, prečo je slimák obojpohlavný živočích. Uviesť orgánovú sústavu, ktorou slimák prijíma a spracováva potravu. Porovnať dýchacie orgány slimáka a škľabky. Určiť na ukážke ústny, prijímací a vyvrhovací otvor škľabky.
Obrúčkavce - živočíchy s obrúčkami. Stavba tela a základné telesné funkcie.	Uviesť, aký orgán umožňuje dážďovke pohyb. Zdôvodniť, názov zatvorená obehovej sústavy dážďovky. Opísať, ako dýcha dážďovka. Zdôvodniť názov rebríčkovej nervovej sústavy dážďovky. Uviesť význam opasku dážďovky.
Článkonožce - živočíchy s článkovaným telom. Stavba tela a základné telesné funkcie.	Vysvetliť význam jedovej žľazy pavúka. Pomenovať sústavu, ktorá rozvádza u pavúka a raka v tele kyslík. Uviesť orgán raka, ktorý tvorí vonkajšiu kostru. Porovnať dýchacie orgány pavúka a raka. Uviesť na ukážke ústneho orgánu hmyzu príklad potravy. Určiť na ukážke končatiny spôsob pohybu hmyzu. Pomenovať dýchací orgán hmyzu. Zdôvodniť názov rebríčkovej nervovej sústavy hmyzu.

Námety praktických aktivít

Pozorovanie buniek pokožky dužinatej šupiny cibule, plesne alebo kvasinky mikroskopom.

Pozorovanie a rozlišovanie vyživovacích a rozmnožovacích orgánov kvitnúcej rastliny voľným okom. Pozorovanie vnútornej stavby koreňa, stonky dreviny a byliny, vnútornej stavby kvetu. Pozorovanie stavby tela a prejavov života črievičky, vonkajšej stavby tela hmyzu, ústnych ústrojov, končatín a krídel hmyzu.

Námety na samostatné pozorovania (krátkodobé, dlhodobé)

Vypestovať podľa návodu plesneň a pozorovať stavbu tela. Naklíčiť podľa návodu semeno a pozorovať jeho stavbu. Ako vplýva smer svetla na rast stonky? Potrebujú semená na klíčenie vzduch (vodu, teplo)? Prečo sa v sfarbenej vode zafarbili biele kvety?

Námety na tvorbu projektov

Zeleň v okolí môjho bydliska (školy, obce, mesta, sídliska). Pestovanie a ochrana zelene v triede (škole, v domácnosti). Dreviny v našom parku (záhrade, okolí školy). Môj pes (mačka, chrček, morča, kanárik). Vtáky v okolí môjho bydliska (školy, parku, sídliska). Starostlivosť o vtáky v zime (v okolí školy, bydliska).

7.ročník

Obsahová časť	Výkonová časť
Stavba tela stavovcov	

Povrch tela stavovcov. Spoločné a odlišné znaky.	Uviesť príklady stavovcov pokrytých šupinami, perím, srsťou. Zdôvodniť odlišnosti kožných útvarov stavovcov. Označiť na ukážke časti vtáčieho pera. Zdôvodniť na príklade stavovca význam sfarbenia podľa prostredia v ktorom žije.
Oporná sústava stavovcov. Pohybová sústava stavovcov. Základné funkcie a význam orgánov.	Zdôvodniť prispôsobenie stavovcov životnému prostrediu na ukážke kostry končatín. Vysvetliť význam prsnej kosti s hrebeňom u vtákov. Zdôvodniť význam dutých kostí vtákov. Rozlíšiť párnokopytníka a nepárnokopytníka na ukážke kostry končatiny. Pomenovať tkanivá tvoriace svalstvo končatín, vnútorných orgánov, srdca stavovcov. Vysvetliť princíp činnosti dvoch svalov. Uviesť príklad stavovca, ktorý sa pohybuje plávaním, skákaním, plazením, lietaním, kráčaním a behom.
Tráviaca sústava rýb, obojživelníkov, plazov a vtákov. Tráviaca sústava cicavcov. Základné funkcie a význam orgánov.	Opísať na ukážke časti tráviacej sústavy stavovcov. Uviesť príklad stavovca s jedovými zubami. Uviesť význam vysu-novateľného jazyka obojživelníkov, plazov, niektorých vtákov. Uviesť význam hrvoľa, žľaznatého a svalnatého žalúdka vtákov. Určiť na ukážke orgány na prijímanie potravy, trávenie a vstrebávanie cicavcov. Priradiť hlodavé zuby a kly k prí-

Obsahová časť	Výkonová časť
Nervová sústava stavovcov. Základné funkcie a význam orgánov.	Pomenovať sústavy, ktoré zabezpečujú látkovú a nervovú reguláciu. Vymenovať hlavné orgány ústrednej nervovej sústavy. Porovnať na ukážke predný mozog stavovcov. Charakterizovať podnet a nervový vzruch. Uviesť podľa ukážky význam reflexného oblúka. Uviesť príklad nepodmieneného a podmieneného reflexu stavovcov.
Zmyslové orgány stavovcov. Základné funkcie a význam orgánov.	Opísať umiestnenie zmyslových orgánov stavovcov. Uviesť príklad stavovcov s dobrým čuchom. Uviesť príklad uloženia hmatového orgánu stavovca. Vysvetliť význam bočnej čiary rýb. Uviesť príklad stavovca s veľmi dobrým zrakom a sluchom.
Rozmnožovanie stavovcov. Základné funkcie a význam orgánov.	Uviesť príklad pohlavnej dvojtvorosti stavovcov. Pomenovať samčie a samičie pohlavné bunky. Vysvetliť podstatu oplodnenia. Vysvetliť význam rozmnožovania.
Rozmnožovacia sústava stavovcov. Základné funkcie a význam orgánov. Vývin mláďat, starostlivosť o potomstvo.	Opísať na ukážke rozmnožovanie a vývin ryby. Opísať na ukážke rozmnožovanie a vývin obojživelníka. Porovnať rozmnožovanie plaza a vtáka. Opísať na ukážke vývin mláďat cicavcov.
Typické životné prejavy, správanie stavovcov.	Uviesť príklad stavovca aktívneho v noci. Uviesť význam značkovania priestoru. Vysvetliť na príklade inštinktívne správanie stavovca. Uviesť príklad sťahovavého a stáleho vtáka.
Význam stavovcov v prírode a pre človeka.	Uviesť príklad stavovca živiaceho sa hmyzom alebo hlodavcami. Uviesť príklad stavovca, ktorý po premnožení ohrozuje úrodu na poliach a potraviny v domácnosti. Uviesť dopad úbytku dravých vtákov a mäsožravých cicavcov v prírode.
Ochrana stavovcov. Ohrozenia a možnosti ochrany.	Uviesť najčastejšie príčiny úhynu rýb a obojživelníkov. Uviesť príklad ohrozenia životných podmienok vtáka alebo cicavca. Uviesť príklad možnosti ochrany obojživelníkov. Uviesť príklad chráneného obojživelníka, plaza, vtáka a cicavca.

Ľudský a živočíšny organizmus. Špecifiká ľudského spoločenstva a ľudskej populácie.	Vysvetliť na príklade význam človeka v ľudskom spoločenstve. Porovnať spoločné a odlišné znaky lebky, chrbtice a končatín ľudského a živočíšneho organizmu. Vysvetliť na príklade podstatu rasizmu a jeho dôsledky.
Človek a jeho telo	
Povrch tela a kožná sústava	
Koža. Stavba a funkcie kože. Význam pre styk s vonkajším prostredím a vnútorným prostredím.	Pomenovať na ukážke časti kože, ktoré zabezpečujú ochranu povrchu tela, telesnú teplotu, vylučovanie, vodný režim a zmyslové podnety. Pomenovať viditeľné kožné útvary na svojej koži. Uviesť význam kože pre človeka.
Starostlivosť o kožu. Typické poranenia, zásady predlekárskej prvej pomoci.	Sformulovať zásady starostlivosti o kožu a kožné útvary. Zdôvodniť nevhodnosť opaľovania na prudkom slnku. Opísať postup predlekárskej prvej pomoci ošetrenia popáleniny a omrzliny. Predviesť ukážku ošetrenia odreniny alebo pľuzgiera.

Oporná a pohybová sústava

Kosti. Kostra a jej stavba. Význam kostí a kostry.	Opísať na ukážke stavbu kosti. Ukázať a pomenovať na ukážke hrudník, chrbticu, lebku, stavce, rebrá, hrudnú kosť. Rozlíšiť na ukážke spojenie kostí väzivom, chrupkou, zrasením, kĺbom. Zistiť jednoduchým telesným pohybom časti kostry, ktoré sa na ňom zúčastnili.
--	---

Lebka a chrbtica. Stavba a význam.	Určiť na ukážke kostry tri kosti mozgovej časti lebky. Určiť na ukážke kostry tri kosti tvárovej časti lebky. Určiť na ukážke kostry časti chrbtice.
Kostra končatín. Stavba kostry horných a dolných končatín.	Ukázať a pomenovať kosti hornej končatiny na ukážke (vlastnej končatine). Ukázať a pomenovať kosti dolnej končatiny na ukážke (vlastnej končatine). Porovnať stavbu kostru ruky a nohy. Zdôvodniť význam nosenia správnej obuvi podľa obrysu správnej a nesprávnej klenby nohy.
Svaly. Svalové tkanivá, činnosť a význam svalov.	Určiť na ukážke základné typy svalového tkaniva. Porovnať činnosť hladkého a priečne pruhovaného svalového tkaniva. Opísať na ukážke kostrového svalu jeho stavbu. Zdôvodniť vlastnosti svalu na príklade ohnutia a vys-tretia ruky v lakti.
Svaly hlavy, trupu a končatín.	Určiť na ukážke aspoň tri svaly hlavy a krku. Určiť na ukážke aspoň tri svaly trupu. Určiť na ukážke aspoň tri svaly hornej a dolnej končatiny. Predviesť jednoduché cviky na posilnenie svalov hrudníka, chrbta, brucha a končatín.
Význam opornej a pohybovej sústavy. Poranenia kostí a svalov.	Predviesť postup predlekárskej prvej pomoci pri otvorenej a zatvorenej zlomenine. Ukázať postup predlekárskej prvej pomoci pri vytknutí, vykĺbení.

Tráviaca sústava

Tráviaca sústava. Stavba a činnosť orgánov tráviacej sústavy.	Opísať na ukážke stavbu tráviacej sústavy. Pomenovať viditeľnú časť zuba v ústach. Určiť na ukážke vnútorné časti zuba. Rozlíšiť druhy zubov v chrupe. Porovnať mliečny a trvalý chrup. Uviesť základné procesy v orgánoch tráviacej sústavy.
Zložky potravy. Premena látok a energie. Energetická hodnota potravín.	Uviesť príklad enzýmu a jeho význam. Opísať podstatu trávenia, vstrebávania, látkovej premeny. Vymenovať základné živiny v potrave človeka. Zdôvodniť význam bielkovín, sacharidov (cukrov), tukov, vitamínov, vody, minerálnych látok. Uviesť dva druhy potravín s vysokou a nízkou energetickou hodnotu

Dýchacia sústava	
Dýchacia sústava. Stavba a funkcia orgánov dýchacej sústavy.	Opísať na ukážke hlavné časti dýchacej sústavy. Rozlíšiť horné a dolné dýchacie cesty. Opísať priebeh výmeny dýchacích plynov v pľúcach.
Dýchanie. Mechanizmus vonkajšieho dýchania. Význam dýchacej sústavy.	Vysvetliť podstatu dýchania. Porovnať zloženie vdychovaného a vydychovaného vzduchu. Vymenovať najdôležitejšie dýchacie svaly. Zistiť pohyby bránice a medzirebrových svalov pozorovaním nádychu a výdychu.
Starostlivosť o dýchaciu sústavu. Škodlivosť fajčenia, vdychovania toxických látok.	Zdôvodniť význam čistoty ovzdušia pre človeka. Uviesť názov škodlivej látky v cigaretách. Uviesť príklad účinkov fajčenia na dýchaciu sústavu.
Poškodenia dýchacej sústavy. Zásady prvej predlekárskej pomoci. Význam dýchacej sústavy.	Opísať spôsob pomoci človeku pri zastavení dychu. Opísať na ukážke postup pri umelom dýchaní. Uviesť význam dýchacej sústavy pre život človeka.
Obehová sústava	
Krv. Zložky krvi, vlastnosti, krvné skupiny, darcovstvo krvi. Význam krvi.	Určiť na ukážke zložky krvi a vysvetliť ich význam. Vymenovať krvné skupiny. Uviesť význam transfúzie krvi.

Obsahová časť	Výkonová časť
Srdce. Stavba a činnosť srdca, krvný obeh.	Označiť a pomenovať na ukážke časti srdca. Opísať podľa schémy veľký a malý krvný obeh. Uviesť význam srdcových chlopní pre činnosť srdca.
Krvné cievy. Význam a činnosť ciev. Miazgové cievy a slezina. Význam obehovej sústavy.	Rozlíšiť tepny, žily a vlásočnice podľa významu. Uviesť význam vencovitých tepien pre činnosť srdca. Rozlíšiť tepny a žily podľa smeru prúdenia krvi. Poznať význam miazgy pre ľudský organizmus. Opísať význam miazgových ciev. Určiť umiestnenie a význam sleziny. Vysvetliť funkcie obehovej sústavy.
Poškodenia obehovej sústavy. Zásady predlekárskej prvej pomoci pri krvácaní a zastavení činnosti srdca.	Zdôvodniť význam pohybu pre činnosť srdca a ciev. Uviesť príklad ochorenia obehovej sústavy zapríčineného nevhodným spôsobom života. Ukázať na ukážke alebo slovne opísať nepriamu masáž srdca. Opísať postup prvej predlekárskej pomoci pri poranení tepny a žily.

Vylučovanie a močová sústava

Vylučovanie. Močová sústava. Stavba a činnosť, poškodenia a prevencia ochorení.	Vymenovať odpadové látky vznikajúce pri činnosti ľudského organizmu. Určiť na ukážke umiestnenie obličiek a opísať ich tvar. Ukázať na svojom tele uloženie obličiek. Vysvetliť význam obličiek a močových ciest. Uviesť príklad príčiny ochorenia močovej sústavy. Vymenovať zásady prevencie ochorenia obličiek. Zdôvodniť význam pitia tekutín pre funkciu obličiek. Vysvetliť význam močovej sústavy pre človeka.
Regulačné sústavy	
Regulovanie organizmu. Látková a nervová regulácia	Pomenovať spôsoby regulácie organizmu človeka. Pomenovať

vacia. Význam regulačných sústav.	vať orgánovú sústavu, ktorá umožňuje nervovú reguláciu. Uviesť význam regulovania činnosti organizmu.
Žľazy s vnútorným vylučovaním. Význam hormónov.	Určiť na ukážke tri žľazy s vnútorným vylučovaním. Uviesť význam inzulínu. Uviesť príklad významu troch žliaz s vnútorným vylučovaním.
Nervová sústava. Stavba a funkcia nervov, reflexná povaha nervovej činnosti.	Opísať význam nervovej bunky. Pomenovať časti reflexného oblúka na schéme. Uviesť príklad reflexnej činnosti človeka. Opísať na ukážke základné časti ústrednej nervovej sústavy. Určiť na ukážke jednotlivé časti mozgu. Vysvetliť význam mozgovej kôry predného mozgu. Uviesť základné časti obvodovej nervovej sústavy.

Zmyslové orgány chuti, čuchu a hmatu. Receptory a zmyslové vnemy.	Vysvetliť význam chuti, čuchu a hmatu pre človeka. Ukázať na svojom tele uloženie orgánov chuti, čuchu a hmatu. Rozlíšiť chuťové, čuchové a hmatové bunky podľa podnetov, ktoré prijímajú.
Zrak. Sluch. Stavba, činnosť a význam zrakového a sluchového orgánu.	Opísať na ukážke stavbu oka. Opísať podľa ukážky podstatu krátkozrakosti a ďalekozrakosti. Opísať na príklade možnosti poškodenia zraku. Určiť na ukážke vonkajšie, stredné a vnútorné ucho. Pomenovať na ukážke časti stredného ucha. Určiť na ukážke uloženie a význam rovnovážneho orgánu. Opísať na príklade možnosti poškodenia sluchu.
Poškodenia zraku a sluchu. Zásady hygieny zraku a sluchu.	Vymenovať zásady starostlivosti o zrakový orgán. Vymenovať zásady starostlivosti o sluchový orgán. Uviesť príklad komunikácie s osobou s poškodeným zrakom lebo sluchom.
Vyššia nervová činnosť. Myslenie, pamäť, reč, schopnosti a vedomosti človeka.	Uviesť príklad podmieneného reflexu. Uviesť príklad nepodmieneného reflexu. Uviesť význam myslenia a reči v živote človeka.

Obsahová časť	Výkonová časť
Zásady hygieny duševnej činnosti. Význam nervovej sústavy. Zásady predlekárskej prvej pomoci pri poranení mozgu, chrbtice a miechy.	Vymenovať zásady hygieny duševnej činnosti. Uviesť na príklad správneho režimu dňa. Opísať postup prvej predlekárskej pomoci pri poranení mozgu, chrbtice a miechy. Rozlíšiť protišokovú a stabilizovanú polohu na
Rozmnožovanie, vývin jedinca a rodičovstvo	
Rozmnožovacia sústava. Pohlavné bunky, funkcia. Stavba a funkcia reprodukčných orgánov.	Určiť a pomenovať na ukážke ženské a mužské pohlavné orgány. Vymenovať orgány, v ktorých sa tvoria ženské a mužské pohlavné bunky. Vysvetliť význam menštruačného cyklu.
Vývin jedinca. Oplodnenie, tehotenstvo a pôrod. Obdobia ľudského života.	Označiť na ukážke pohlavných orgánov miesto splynutia vajíčka a spermie. Uviesť dĺžku trvania tehotenstva. Opísať začiatok, priebeh a koniec tehotenstva. Uviesť uloženie plodu a spôsob jeho výživy. Vymenovať zásady starostlivosti o zdravý vývin novorodenca. Zdôvodniť význam výživy dieťaťa materským mliekom. Uviesť príklad troch znakov dospievania. Uviesť typické znaky troch
Pohlavné ochorenia. Prevencia pohlavných ochorení a AIDS. Priateľské a partnerské vzťahy, rodina.	Uviesť príklad pohlavnej choroby a možnosti nákazy. Opísať podstatu ochorenia AIDS a možnosti jej predchádzania. Uviesť zásady predchádzania pohlavných ochorení Uviesť príklad priateľských vzťahov, vzájomnej pomoci mladých

a dospelých ľudí. Uviesť na príklade význam rodiny.	
Zdravie a život človeka	
Vonkajšie vplyvy na ľudské zdravie. Zdravie a choroba. Nákazlivé ochorenia, očkovanie, prevencia.	Uviesť tri príklady infekčného ochorenia. Charakterizovať výraz imunita a inkubačná doba. Vysvetliť základný princíp očkovania. Uviesť zásady prevencie infekčných ochorení. Vysvetliť na príklade význam dezinfekcie, dezinsekcie a deratizácie.
Toxické a návykové látky. Vplyv na zdravie človeka. Drogové závislosti a ich prevencia.	Uviesť príklad návykovej látky. Vysvetliť na príklade drogovú závislosť. Zdôvodniť na príklade škodlivosť drogovej závislosti zdravie človeka. Uviesť zásady prevencie drogových závislostí.
Vnútorné vplyvy na ľudské zdravie. Dedičné vlastnosti a vplyv na zdravie a život človeka.	Uviesť vplyv dedičnosti na zdravie človeka. Uviesť príklad dedičnej vlastnosti človeka. Uviesť príklad dedičného ochorenia.

Schopnosti a osobitosti človeka.	Uviesť príklad významu jedinca v živote spoločnosti. Vyjadriť vlastný názor na význam záujmov, sebapoznávania, vzdelávania a rozvoj zručností pre život človeka.
Životný štýl. Etické a morálne princípy, kultúra medziľudských vzťahov, vzťah človeka k prírode.	Vymenovať základné podmienky života človeka. Zdôvodniť význam striedania práce a odpočinku. Uviesť príklad nesprávnej životosprávy a dôsledkov na život človeka. Uviesť príklad zdravého životného štýlu.

Námety praktických aktivít Pozorovanie a určovanie kostí (na modeloch, obrazoch, diapozitívoch a pod.). Porovnanie stavby a funkcie kostry stavovcov (na modeloch, obrazoch, diapozitívoch a pod.). Porovnanie šupiny ryby, pera vtáka a chľpu cicavca. Stavba vtáčieho vajca. Pozorovanie stavby pera vtáka. Prvá pomoc pri zlomeninách a vykĺbení. Prvá pomoc pri zastavení dychu. Prvá pomoc pri krvácaní zo žily a tepny. Prvá pomoc pri zastavení činnosti srdca. Prvá pomoc pri šoku. Činnosť zmyslových orgánov

Námety na samostatné pozorovania (krátkodobé, dlhodobé) Vonkajšie prejavy dýchania a v pokoji a pri telesnej aktivite. Zmeny tepu v pokoji a pri pohybovej činnosti.

Námety na tvorbu projektov

Režim dňa. Zdravý životný štýl. Škodlivosť fajčenia. Drogy okolo nás. Živíme sa správne? Medziľudské vzťahy v našej triede.

8. ročník

Obsahová časť

Neživá príroda a jej poznávanie

Neživá a živá príroda. Závislosť organizmov a človeka od neživej prírody. Poznávanie neživej prírody, význam vied o Zemi.

Zem a jej stavba

Stavba Zeme. Sféry zemského telesa. Stavba zemskej kôry pevnín a dna oceánov.

Zemská kôra v pohybe. Pohyby zemskej kôry a ich príčiny. Vzďaľovanie, približovanie a podsúvanie litosferických platní.

Stavebné jednotky zemskej kôry

Minerály a horniny. Rozlišovacie znaky minerálov a hornín. Vznik minerálov a hornín. Príklady minerálov a hornín.

Minerály. Vznik, vonkajší tvar a vnútorná stavba. Vlastnosti minerálov (fyzikálne, chemické), ich význam a využívanie.

1.praktické cvičenie

Geologické procesy

Geologické procesy. Vonkajšie a vnútorné geologické procesy. Katastrofické geologické procesy, príčiny a dôsledky pre človeka.

Vnútorné geologické procesy.

Magmatická a sopečná činnosť, magma a láva. Časti sopky. Prejavy sopečnej činnosti.

Výkonová časť

Preukázať na príklade závislosť organizmov od neživej prírody. Uviesť príklad vplyvu organizmov na neživú prírodu. Preukázať na príklade význam vied o Zemi. Poznať význam nerastných surovín pre život človeka.

Určiť a pomenovať podľa ukážky členenie sfér zemského telesa. Rozlíšiť na ukážke pevninskú a oceánsku zemskú kôru.

Poznať príčinu pohybu litosferických platní. Uviesť dôsledky vzďaľovania litosferických platní. Uviesť dôsledky približovania a podsúvania litosferických platní. Opísať na ukážke vznik a zánik oceánskej zemskej kôry.

Charakterizovať minerál a uviesť konkrétny príklad. Charakterizovať horninu a uviesť konkrétny príklad. Rozlíšiť na ukážke minerál a horninu. Uviesť aspoň jeden spôsob vzniku hornín.

Poznať podstatu vzniku minerálov. Pomenovať priestorový útvar, od ktorého závisí tvar a vlastnosti kryštálov. Vymenovať tri fyzikálne vlastnosti minerálov. Uviesť príklad využitia mechanickej a optickej vlastnosti minerálu. Poznať jednu chemickú vlastnosť minerálu.

Uviesť príklad zdroja energie, energiu a súvisiaci geologický proces. Rozlíšiť na príklade vonkajší a vnútorný geologický proces. Dokumentovať na príklade katastrofický geologický proces a jeho následky. Rozlíšiť magmatickú a sopečnú činnosť. Odlíšiť magmu a lávu podľa miesta vzniku. Opísať podľa ukážky časti sopky. Uviesť príklad prejavov sopečnej

vyvreté horniny. Vznik, rozlišovacie znaky hlbinných a výlevných vyvretých hornín. Typické horniny, vlastnosti, využitie, výs-kyt.

2.praktické cvičenie

Horotvorná činnosť a poruchy zemskej kôry. Prejavy horotvornej činnosti. Vrásnenie, vrásky a zlomy.

Zemetrasenie. Vznik a druhy zemetrasenia, prejavy a dôsledky. Ochrana pred zemetrasením a jeho dôsledkami. Výskyt na Slovensku.

Premena hornín a premenené horniny. Činitele premeny, vznik premenených hornín. Typické premenené horniny, vlastnosti, využitie.

Vonkajšie geologické procesy. Pôsobenie vonkajších geologických činiteľov, ich prejavy. Zvetrávanie, príčiny a dôsledky. Vplyv, prejavy a dôsledky zemskej príťažlivosti, vody, ľadovca a vetra.

Usadené horniny. Podstata vzniku usadených hornín. Úlomkovité, organické a chemické usadené horniny; vznik, vlastnosti, využitie.

3.praktické cvičenie

Krasové procesy. Podstata krasových procesov. Povrchové a podzemné krasové útvary. Kvapľové a ľadové jaskyne.

Dejiny Zeme

Vek Zeme a skameneliny. Charakteristika skamenelín, podstata ich vzniku. Druhy skamenelín, príklady. Určovanie veku Zeme a hornín.

Geologická história Zeme. Prahory a starohory. Prvohory a druhohory. Treťohory a štvrtohory. Významné geologické procesy, prejavy života, príklady vedúcich skamenelín.

Príroda Slovenska

Neživá príroda Slovenska. Geologické jednotky Západných Karpát.

4.praktické cvičenie

Podmienky života a vzťahy organizmov

činnosti. Uviesť príklad významu sopečnej činnosti pre človeka.

Poznať podstatu vzniku vyvretých hornín. Rozlíšiť na ukážke hlbinnú a výlevnú vyvretú horninu. Odlišiť štruktúru žuly a čadiča. Poznať využitie aspoň jednej hlbinej a jednej výlevnej vyvretej horniny.

Charakterizovať horotvornú činnosť. Rozlíšiť na ukážke (alebo načrtnúť) príklad poruchy zemskej kôry. Rozlíšiť vrásky a zlomy podľa ich vzniku a charakteristických znakov.

Poznať príčinu vzniku zemetrasenia. Uviesť príklad druhu zemetrasenia a jeho dôsledkov. Rozlíšiť rozdiel medzi ohniskom a epicentrom zemetrasenia. Poznať možnosti ochrany ľudí a budov pred dôsledkami zemetrasenia.

Uviesť hlavné činitele premeny hornín. Opísať na ukážke typickú vlastnosť premenených hornín. Poznať jednu premenenú horninu, typickú vlastnosť a jej využitie.

Poznať pôsobenie vonkajších geologických procesov a ich čiastkové procesy. Rozlíšiť mechanické a chemické zvetrávanie a ich dôsledky. Poznať dôsledky zemskej príťažlivosti, činnosti toku rieky a morskej vody. Poznať podstatu vzniku ľadovca a dôsledky činnosti horského ľadovca. Opísať prejavy a dôsledky rušivej a tvorivej činnosti vetra.

Pomenovať usporiadanie útvarov usadených hornín. Poznať využitie nespevnenej a spevnenej úlomkovitej usadenej horniny. Opísať podstatu vzniku organických usadených hornín. Uviesť príklad využitia organickej usadenej horniny. Poznať podstatu vzniku chemických usadených hornín. Uviesť príklad využitia chemickej usadenej horniny.

Poznať podstatu krasového procesu. Uviesť príklad povrchového a podzemného krasového útvaru. Rozlíšiť kvapľovú a ľadovú jaskyňu podľa výzdoby. Uviesť príklad kvapľovej a ľadovej jaskyne na Slovensku.

Charakterizovať skamenelinu. Uviesť príklad skamene-liny. Opísať proces vzniku skameneliny. Poznať postup určovania pomerného a skutočného veku hornín.

Uviesť významné geologické procesy v jednotlivých sférach vývoja Zeme. Poznať na ukážke príklad vedúcej skameneliny prvohôr, druhohôr, treťohôr a štvrtohôr. Uviesť význam prvohorných papradí a prasličiek v súčasnosti. Poznať dôkazy predchodcu človeka a vývoja človeka v treťohorách a štvrtohorách.

Poznať významné geologické procesy a vývoj organizmov na Slovensku. Pomenovať a určiť podľa ukážky geologické jednotky Slovenska podľa typických znakov. Uviesť príklad a význam typickej horniny aspoň troch pásiem.

Organizmy a prostredie. Neživé zložky prostredia.
Znečisťovanie neživých zložiek prostredia. Živé
zložky prostredia. Populácia.
Biosféra. Zložky biosféry.

Spoločenstvo organizmov.
Ekosystém.
Život ekosystému.

Biologická a ekologická rovnováha.
Globálne ekologické problémy (kyslé dažde, smog,
skleníkový efekt, stenčovanie ozónovej vrstvy,
hromadenie odpadov).

Poznať aspoň tri anorganické a tri organické látky,
ktoré sú súčasťou organizmov. Uviesť príklad
závislosti organizmu od prostredia a vzájomného
vzťahu medzi organizmami. Poznať prispôsobivosť
organizmov životným podmienkam. Uviesť na
príklade rozsah znášanlivosti podmienok prostredia
organizmami.

Poznať význam slnečného žiarenia pre rastliny.
Rozlíšiť nároky rastlín a živočíchov na svetlo. Poznať
prispôbenie organizmov teplote prostredia. Uviesť
význam vody pre organizmy. Preukázať na príklade
prispôbenie organizmov množstvu vody v
prostredí. Poznať význam vzduchu pre rastliny a
živočíchov. Uviesť zložky pôdy a ich význam pre
organizmy.

Uviesť príklad dôsledkov znečistenia vody, vzduchu a
pôdy na život rastlín. Poznať dôsledky znečistenia
vody, vzduchu a pôdy pre život živočíchov.

Rozlíšiť na ukážke jedinca populáciu rastlín a
živočíchov. Uviesť príklad početnosti populácie.
Chápať podmienky rastu populácie. Poznať význam
hustoty pre prežitie populácie. Rozlíšiť na príklade
konkurenciu, predáciu, parazitizmus, symbiózu.

Rozlíšiť živé a neživé zložky biosféry. Rozlíšiť na
ukážke ekosystému biosféru podľa životných
podmienok. Uviesť príklad obeh látok v bio-
biosfére. Poznať význam toku energie v biosfére.

Rozlíšiť rastlinné a živočíšne, prírodné a umelé spo-
ločenstvo, suchozemské, sladkovodné a morské spo-
ločenstvo. Uviesť príklad druhej rozmanitosti.
Poznať význam priestorovej štruktúry spoločenstva.
Uviesť príklad dominancie v spoločenstve.
Rozlíšiť živé a neživé zložky ekosystému. Poznať
typy suchozemských a vodných ekosystémov. Uviesť
príklad producenta, konzumenta, rozkladača.
Poznať význam premeny látok a energie v
ekosystéme. Zostaviť príklad potravného reťazca.
Chápať význam obnovy ekosystému. Poznať štádiá
vývoja ekosystému.

Poznať význam biologickej rovnováhy. Chápať
spätnú väzbu na príklade. Uviesť príklad narušenia
biologickej rovnováhy. Poznať význam ekologickej
rovnováhy. Porovnať stabilný a nestabilný ekosystém.
Uviesť tri príklady narušenia ekologickej rovnováhy.
Poznať zásady ekologického hospodárenia v krajine.
Poznať príčiny a dopady stenčovania ozónovej vrstvy,
vzniku smogu, skleníkového efektu a kyslých dažďov.
Uviesť príklad zabránenia vzniku smogu,
skleníkového efektu, kyslých dažďov. Uviesť príklad
príčiny hromadenia odpadov. Uviesť význam
recyklácie druhotných surovín. Demonštrovať na
príklade alternatívny zdroj energie a jeho prínos.

Námety praktických aktivít

Poznávanie minerálov a hornín. Zisťovanie ich vlastností. Rozlišovanie vyvetrených a premenených, usadených hornín.
Minerály a horniny v okolí (školy, bydliska). Príroda nášho okolia.

Námety na samostatné krátkodobé a dlhodobé pozorovania a aktivity žiakov

Pozorovanie rastu kryštálov kuchynskej soli. Zistiť výskyt minerálov a hornín v okolí návštevy miestneho múzea (na vychádzke, exkurzii). Spoločenstvá v okolí našej školy (bydliska) a na území geoparku. Aký ekosystém je v našom okolí? Prírodné a ekologické podmienky najbližšieho alebo širšieho okolia školy. Zistiť čistotu ovzdušia v okolí.

Námety na tvorbu žiackych projektov

Horniny v našej obci a jej okolí. Skameneliny v našom okolí. Geologické hodnoty nášho okolia. Globálne ekologické problémy.

9.ročník

Obsahová časť	Výkonová časť
Základné životné procesy organizmov	
Životné procesy organizmov. Výživa, dýchanie, vylučovanie, rozmnožovanie, rast a vývin, dráždivosť a citlivosť, pohyb a ich význam pre život	Poznať základné životné procesy organizmov. Chápať význam jednotlivých životných procesov pre život organizmov. Porovnať spoločné a odlišné znaky životných procesov rastlín a živočíchov.
Životné procesy baktérií, rastlín a húb. Výživa a dýchanie baktérií a húb.	Poznať výživu a prijímanie živín baktérií (rozkladných, kvasných, mliečnych, hľuzkových, parazitických). Rozlíšiť výživu saprofytickej a parazitickej huby.
Výživa a dýchanie rastlín. Proces a význam fotosyntézy rastlín. Autotrofná výživa rastlín. Proces a význam dýchania rastlín pre organizmy a človeka.	Poznať podstatu výživy rastlín. Opísať podľa schémy podstatu procesu fotosyntézy. Zdôvodniť autotrofnú výživu rastlín. Poznať podstatu dýchania rastlín. Vymenovať látky, ktoré pri dýchaní prijíma a vylučuje rastlina, živočích, človek. Poznať význam fotosyntézy a dýchania pre rastliny, živočíchy a človeka.
Rozmnožovanie baktérií a húb. Rozmnožovanie delením, pučaním a výtrusmi.	Poznať spoločné a odlišné znaky rozmnožovania baktérií a húb. Rozlíšiť na príkladoch rozmnožovanie delením, pučaním a výtrusmi.
Rozmnožovanie rastlín. Nepohlavné a pohlavné rozmnožovanie rastlín. Opelenie a oplodnenie. Vznik plodu a semena.	Poznať podstatu nepohlavného a pohlavného rozmnožovania rastlín. Uviesť príklady rozmnožovania poplazi, hľuzami, odrezkami, podzemkom a cibuľou. Poznať význam pohlavných buniek rastlín. Chápať podstatu oplodnenia vajíčka rastlín. Rozlíšiť uloženie pohlavných buniek a semien ihličnatých drevín, listnatých drevín a bylín.
Dráždivosť, citlivosť a pohyb rastlín. Pôsobenie fyzikálnych, chemických, biologických faktorov. Reakcie rastlín na svetlo, teplo, vodu, chemické látky, žiarenie, dotyk, gravitáciu.	Chápať súvislosť dráždivosti a pohybu. Poznať aspoň jeden faktor dráždivosti rastlín. Uviesť príklad pohybu častí rastlinných tel spôsobeného svetlom, vodou, teplom, gravitáciou, chemickými látkami, dotykom a žiarením.
Život rastlín. Klíčenie semena, rast a vývin rastliny. Život rastlín počas roka, dĺžka života rastlín.	Charakterizovať proces klíčenia. Vymenovať podmienky klíčenia semien. Porovnať podmienky klíčenia a rastu rastliny. Poznať podľa ročného životného cyklu jednoročnú, dvojročnú a trvácú rastlinu. Porovnať na príklade vývin jednoklíčnolistovej a dvojklíčnolistovej rastliny.
Životné procesy živočíchov. Heterotrofná výživa živočíchov. Prijím živín živočíchmi a ich význam. Osobitosti výživy bezstavovcov a stavovcov.	Poznať význam živín pre živočíchy. Zdôvodniť heterotrofnú výživu živočíchov. Porovnať časti tráviacej rúry bezstavovcov a stavovcov, v ktorých prebieha trávenie a vstrebávanie. Poznať bezstavovca s mimotelovým trávením. Poznať význam zubov, jazyka a slinných žliaz pri spracovaní potravy. Zdôvodniť súvislosť stavby chrupu cicavcov s prijímanou potravou. Porovnať stavbu tráviacej sústavy mäsožravcov a bylinožravcov.
Dýchanie živočíchov. Význam dýchania živočíchov. Osobitosti dýchania bezstavovcov a stavovcov.	Charakterizovať proces dýchania. Rozlíšiť vnútorné a vonkajšie dýchanie. Preukázať na príklade dýchanie povrchom tela. Poznať osobitosti dýchania vodných a suchozemských bezstavovcov. Poznať princíp dýchania

	stavovcov žiabrami, kožné dýchanie obojživelníkov. Zdôvodniť význam vzdušných vakov vtákov. Poznať princíp vonkajšieho a vnútorného dýchania cicavcov.
Vylučovanie živočíchov. Význam a osobitosti vylučovania bezstavovcov a stavovcov.	Poznať význam vylučovania. Uviesť príklad bezstavovca s vyvinutou vylučovacou sústavou. Vymenovať odpadové látky v organizme stavovcov. Poznať sústavy orgánov stavovcov, ktorými sa vylučujú odpadové látky. Zdôvodniť význam močovej sústavy stavovcov.
Obeh telových tekutín živočíchov. Význam a osobitosti obehu tekutín bezstavovcov a stavovcov.	Poznať význam obehu telových tekutín. Poznať obeh telových tekutín v otvorenej a zatvorenej obehovej sústave bezstavovcov. Poznať význam krvi stavovcov. Chápať princíp obehu krvi v zatvorenej obehovej sústave stavovcov. Uviesť funkciu ciev a srdca stavovcov. Vysvetliť súvislosť obehu krvi stavovcov so stálou telesnou teplotou.
Regulácia tela živočíchov. Význam a osobitosti regulácie tela a zmyslového vnímania bezstavovcov a stavovcov	Poznať význam regulovania organizmu živočíchov. Rozlíšiť význam hormonálnej a nervovej regulácie. Rozlíšiť typy nervovej sústavy bezstavovcov. Poznať súvislosť dráždivosti a nervového riadenia. Poznať súvislosť prijímania informácií zmyslovými receptormi s nervovou sústavou. Porovnať zmyslové vnímanie zástupcu bezstavovca a stavovca. Poznať regulačný význam nervovej sústavy stavovcov. Opísať princíp prenosu informácií stavovcov. Uviesť príklad cicavca s dobre vyvinutými zmyslovými orgánmi potrebnými na lov koristi. Rozlíšiť aspoň dva nepodmienené a dva podmienené reflexy, významné pre život stavovcov.
Pohyb živočíchov. Význam a osobitosti pohybu bezstavovcov a stavovcov.	Poznať význam pohybu živočíchov. Poznať a zdôvodniť odlišnosti pohybového systému aspoň dvoch zástupcov bezstavovcov. Uviesť príklad spôsobu pohybu jedného bezstavovca. Poznať a zdôvodniť prispôsobenie pohybu zástupcov stavovcov životnému prostrediu a spôsobu života.
Rozmnožovanie a vývin živočíchov. Osobitosti rozmnožovania a vývinu bezstavovcov a stavovcov.	Charakterizovať proces rozmnožovania. Poznať podstatu oplodnenia vajíčka. Odlíšiť na príklade pohlavné a nepohlavné rozmnožovanie. Poznať rozmnožovanie obojpohlavného živočícha. Porovnať priamy a nepriamy vývin jedinca. Rozlíšiť na ukážke (schéme) úplnú a neúplnú premenu hmyzu. Odlíšiť vonkajšie a vnútorné oplodnenie stavovcov. Opísať nepriamy vývin obojživelníkov. Rozlíšiť starostlivosť vtákov o mláďatá na príklade kŕmivého a nekŕmivého vtáka. Poznať vývin a spôsob výživy mláďat cicavcov.
Organizácia živej hmoty organizmov	
Bunka a jej štruktúra. Štruktúra a funkcie rastlinnej a živočíšnej bunky	Poznať význam bunky pre organizmy. Poznať stavbu a funkciu jednotlivých častí bunky. Odlíšiť živé a neživé súčasti bunky. Porovnať znaky a funkcie rastlinnej a živočíšnej bunky. Zdôvodniť odlišnosť stavby rastlinnej a živočíšnej bunky. Pomenovať časti bunky, ktoré zabezpečujú dýchanie, fotosyntézu a tvorbu bielkovín.
Život bunky. Základné životné procesy v bunke – príjem a výdaj látok, fotosyntéza a dýchanie, dráždivosť a citlivosť, pohyb, rozmnožovanie. Bunka ako celok.	Poznať význam príjmu a výdaja látok, fotosyntézy a dýchania ako procesov premeny látok v bunke. Rozlíšiť aktívny a pasívny pohyb bunky. Poznať súvislosť rozmnožovania bunky s prenosom dedičných informácií. Opísať na schéme rozmnožovanie bunky delením.

Dedičnosť a premenlivosť organizmov	
Dedičnosť a jej podstata. Jednotka genetickej informácie.	Opísať prejavy dedičnosti organizmov. Pomenovať časť bunky, v ktorej sú uložené dedičné informácie. Vysvetliť význam nukleových kyselín pri prenose genetickej informácie. Poznať uloženie genetickej informácie v bunke. Opísať stavbu chromozómu.
Prenos genetických informácií, podstata a princíp prenosu.	Poznať význam zníženia počtu chromozómov pri vzniku pohlavných buniek. Chápať príčinu tvorby kópií nukleovej kyseliny pred delením jadra bunky. Poznať význam vzťahu alela, gén a znak. Opísať podľa schémy kríženia vznik určitého znaku nového jedinca.
Význam dedičnosti. Premennivosť a rozmanitosť organizmov, druhové vlastnosti, vlastnosti jedinca.	Poznať význam premenlivosti. Odlíšiť nededičnú a dedičnú premenlivosť. Uviesť príklad premenlivosti organizmov. Opísať podstatu šľachtenia. Uviesť príklad odrody rastliny alebo plemena živočícha. Uviesť príklad vplyvu dedičnej choroby na život človeka
Životné prostredie organizmov a človeka	
Životné prostredie. Zložky životného prostredia, vzájomné vzťahy a ich význam.	Charakterizovať životné prostredie človeka. Uviesť príklad prírodnej, umelej, sociálnej zložky prostredia. Poznať význam pracovného, obytného a rekreačného životného prostredia človeka. Vysvetliť rozdiel medzi vednými odbormi ekológia a environmentalistika
Faktory ovplyvňujúce životné prostredie a podmienky života. Vplyv na zdravie, život organizmov a ľudí.	Uviesť príklad vplyvu znečistenej vody, pôdy, ovzdušia na život organizmov a človeka. Poznať príčiny znečisťovania vody, pôdy, ovzdušia. Uviesť príklad nepriaznivého vplyvu priemyselnej výroby a dopravy na životné prostredie. Poznať možnosti alternatívnych zdrojov energie.
Starostlivosť o prírodné prostredie a životné prostredie človeka. Ochrana prírody. Chránené rastliny, živočíchy, územia a ich význam.	Rozlíšiť všeobecnú ochranu prírody a osobitnú ochranu prírody a krajiny. Poznať a pomenovať na ukážke aspoň tri druhy chránených rastlín, chráneného obojživelníka, plaza, vtáka a cicavca. Poznať aspoň tri kategórie chránených území. Uviesť príklad národného parku, chránenej krajinskej oblasti a prírodnej rezervácie.

Námety praktických aktivít

Rozlíšenie typických znakov húb a rastlín podľa životných procesov.

Pozorovanie a odlíšenie bunkovej stavby tiel organizmov.

Námety na samostatné krátkodobé a dlhodobé pozorovania a aktivity žiakov

Zložky životného prostredia našej triedy (školy, bydliska).

Námety na tvorbu žiackych projektov

Ako zlepšiť životné prostredie našej triedy (vybraného priestoru školy a pod.).

Dejepis

Charakteristika predmetu

Dejepis je samostatným predmetom a spolu s humánnou zložkou zemepisu a občianskou výchovou tvorí vzdelávaciu oblasť spoločenskovedných predmetov. Spolu s nimi predstavuje jeden z významných prostriedkov procesu humanizácie žiakov. Pomocou vyučovania dejepisu sa žiaci oboznamujú s vývojom ľudskej spoločnosti najmä z hľadiska aspektu konajúcich osôb, či skupín ľudí a tiež prostredníctvom pohľadov na dôležité formy života spoločnosti v jednotlivých historických obdobiach. Postupne si osvojujú kultúru spoločenskej komunikácie a demokratické spôsoby svojho konania.

Hlavnou funkciou dejepisu je kultivovanie historického vedomia žiaka a uchovanie kontinuity historickej pamäti v zmysle odovzdávania historickej skúsenosti či už z miestnej, regionálnej, celoslovenskej, európskej alebo svetovej perspektívy. Ide predovšetkým o postupné poznávanie takých historických udalostí, dejov, javov a procesov v priestore a čase, ktoré zásadným spôsobom ovplyvnili vývoj slovenskej spoločnosti a premietli sa do obrazu našej prítomnosti. Dejepis na základnej škole kladie dôraz najmä na dejiny 19. a 20. storočia, v ktorých môžeme nájsť z väčšej časti korene súčasných spoločenských javov i problémov.

Vyučovanie dejepisu vedie žiakov k úcte k vlastnému národu, k rozvíjaniu vlastenectva ako súčasti kultivovania ich historického vedomia. Pritom rezonuje i úcta k iným národom a etnikám, rovnako tak rešpektuje kultúrne a iné odlišnosti ľudí, rôznych skupín a spoločenských. Prispieva tak k rozvíjaniu hodnotovej škály demokratickej spoločnosti. Rovnako dôležitosť pripisuje aj demokratickým hodnotám európskej civilizácie.

Ciele predmetu

Za základnú cieľovú kategóriu výučby dejepisu považujeme tvorbu študijných predmetových, medzipredmetových kompetencií – spôsobilostí, schopností využívať kvalitu získaných znalostí v rôznych poznávacích i praktických situáciách, ktoré umožnia žiakom, aby nepristupovali k histórii len ako k uzavretej minulosti, ale aj k rozvíjaniu celej škály kompetencií (spôsobilostí) klásť si v aktívnej činnosti kognitívne rôznorodé otázky, pomocou ktorých sa cez prizmu prítomnosti pýtajú na minulosť a vytvárajú si tak postupne vlastný názor.

Významným prostriedkom k tomu je súbor primeraných školských historických prameňov (aj exemplárne mnohostranných), ktorý sa považuje za integrálnu súčasť didaktického systému výučby dejepisu i dejepisných učebníc na základných školách.

Závažným predpokladom rozvíjania a uplatňovania uvedených cieľových kategórií je prekonávať transmisívnu výučbu dejepisu, ktorej podstatou je odovzdávanie poznatkov v hotovej podobe prevažne explikačnými (vysvetľujúcimi) metódami a prostredníctvom frontálnej výučby, a v širšej miere aplikovať prístupy, ktoré kladú dôraz na aktívne učenie, na proces hľadania, objavovania a konštruovania (vytvárania) poznatkov na základe vlastnej činnosti a skúsenosti v interakcii s učiteľom a spolužiakmi v kooperatívnom učení.

Základné predmetové kompetencie (spôsobilosti)

Žiaci sa naučia pochopiť a pracovať :

- **s historickým časom**
 - zaraďovať historické udalosti, javy, procesy a osobnosti chronologicky
 - zaraďovať historické udalosti, javy, procesy a osobnosti synchrónne
 - rozpoznať postupne nerovnomernosť historického vývoja
 - využívať medzníky ako prostriedok orientácie v minulosti
- **s historickým priestorom**
 - rozlišovať miestny, regionálny, národný, globálny historický priestor
 - zaraďovať historické udalosti, javy, procesy a osobnosti priestorovo
 - rozpoznať podmienenosť medzi historickým priestorom a spôsobom života a obživy človeka, spoločnosti
- **s historickými faktami, udalosťami, javmi a procesmi a ich hodnotiacim posudzovaním**
 - vymedziť jednotlivú historickú udalosť, jav, proces, osobnosť
 - popísať jednotlivé historické udalosti, javy, procesy, osobnosti na základe určujúcich znakov
 - rekonštruovať konanie a postoje ľudí v minulosti
 - skúmať konanie ľudí v daných podmienkach a vysvetľovať ho
 - určiť príčiny jednotlivých historických udalostí, javov, procesov
 - vymedziť dôsledky jednotlivých historických udalostí, javov, procesov
 - rozpoznať charakteristické znaky jednotlivých historických období
 - rozpoznať základné faktory, ktoré ovplyvňovali historický vývoj

Žiaci získajú základné informácie ako:

- **vyhľadávať relevantné informácie**
 - z rôznych zdrojov – textov verbálnych, obrazových, grafických, i z textov kombinovaných
 - z učebníc, cvičebníc, pracovných zošitov, slovníka cudzích slov, atlasov, novín, časopisov, webových stránok
 - z populárnovedeckej literatúry a historickej beletrie
- **využívať tieto informácie a verifikovať ich hodnoty**
 - vo vyberaní informácií
 - v organizovaní informácií
 - v porovnávaní informácií
 - v rozlišovaní informácií
 - v zaraďovaní informácií.
 - v kritickom zhodnotení rôznych zdrojov informácií
- **štruktúrovať výsledky, výstupy a potvrdenia vybraného postupu**
 - v zoradení výsledkov rozpoznaní podstatného od nepodstatného
 - integrovaní výsledkov do chronologického a historického rámca
 - vyhodnocovaní správnosti postupu
 - tvorbe súboru vlastných prác

Uvedený komplex študijných (predmetových) kompetencií (spôsobilostí) sa spresňuje, konkretizuje v učebných požiadavkách v jednotlivých tematických celkoch učebného obsahu v podobe systematizovaného výkonového štandardu.

5. ročník

Vzdelávací program z dejepisu je dopracovaný na základe Štátneho vzdelávacieho programu na počet hodín 33.

Cieľ	Tematický celok	Obsahový štandard		Výkonový štandard spôsobilosti	Odporúčany počet hodín
		Téma	Pojmy		
Naučiť žiakov orientovať sa v historickom čase	Od blízkeho k vzdialenému	Priestor a čas	Čo je minulosť a dejepis, prečo sa učíme?	– Vysvetliť pojmy <i>minulosť, prítomnosť a budúcnosť, uviesť dôležitosť učenia dejepisu</i>	12
			Prírodný a historický čas	Žiaci vedia: – rozpoznať čo sa zmenilo a čo sa nezmenilo v mieste ich bydliska	
			Kategórie historického času – meniny, narodeniny, dátum, letopočet, sviatky	Žiaci sú schopní: – identifikovať rozdiel medzi prírodným a historickým časom. – zostaviť tabuľku dátumov štátnych, cirkevných sviatkov a pamätných dní.	
		Pamiatky v priestore a čase	Fotografia – obrazová spomienka, rodinný album, rodostrom	Žiaci vedia: – zaradiť letopočty do príslušného storočia. – z ľubovoľného storočia vybrať správny letopočet. – rozlíšiť dátum a letopočet. – zakresliť na časovú priamku významné údaje	

				zo života svojej rodiny. – rozpoznať pojmy pred Kr. a po Kristovi/pred naším letopočtom a po našom letopočte. – vytvoriť jednoduchú časovú priamku.	
			Historické pramene (písomné, obrazové, hmotné) múzeum, knižnica, archív	Žiaci sú schopní : – pochopiť pojem generácia v rodinnom kontexte na príklade starých rodičov, rodičov. – zostaviť rodostrom svojej rodiny. – napísať krátky príbeh zo života svojej rodiny. – položiť adekvátne otázky súvisiace s fotografiami – zaznamenať rozprávanie starých rodičov, rodičov o minulosti svojho rodiska.	
				Žiaci sú schopní : – poznať historickú udalosť, osobnosť, ktorú pripomína pomník, pamätník, pamätná tabuľa v mieste, kde žijú. – identifikovať najstarší hrob na cintoríne. – poznať jednotlivé druhy historických prameňov. – rozpoznať rozdiel medzi múzeom a archívom. – usporiadať širšiu škálu historických obrázkov a objektov. – vymenovať hlavné body z jedného prameňa na základe otázok učiteľa. – používať rozširujúcu sa škálu pojmov v závislosti od témy. – zhodnotiť význam rodinného albumu pre život rodiny	
Naučiť žiakov orientovať sa na historických mapách	Človek v premenách priestoru a času	Priestor na mape	Dejepisná mapa glóbus	Žiaci sa naučia : – orientovať sa na dejepisnej mape – čítať dejepisnú mapu rozpoznať rozdiel medzi mapou a glóbusom – uviesť príčiny sťahovania ľudí v minulosti i prítomnosti. – vysvetliť pojem kolonizácia – zostaviť tabuľku najdôležitejších dopravných prostriedkov v chronologickej postupnosti. – porovnať spôsoby dopravy v minulosti i prítomnosti. – rozpoznať vplyv dopravných prostriedkov na životné prostredie svojho regiónu. – charakterizovať život roľníkov v minulosti. – vysvetliť oddelenie remeselníkov od roľníkov.	
		Človek v pohybe	Sťahovanie národov		
		Ako si človek zmenšoval svet	Kolonizácia		
			Vystahovalectvo		
			Spôsoby dopravy v minulosti i prítomnosti.		
		Spôsob obživy človeka	Roľník		
			Remeselník		
			Obchodník		
		Človek vládca prírody ?	Prírodná energia Umelá energia		
		Vývoj človeka	O rasách a národoch		

				– zhodnotiť význam špecializácie remeselnej výroby. – vysvetliť príslovie: „remeslo má zlaté dno.“ – nakresliť znak, ktorý výstižne charakterizuje zamestnanie remeselníka. – nájsť rozdiely medzi výmenným a peňažným obchodom – vystihnúť rozdiely medzi prírodnou a umelou energiou. – uviesť príklady využívania prírody v prospech človeka. – zdôvodniť príčiny neustáleho hľadania nových zdrojov energie. – vymenovať vynálezy, ktoré pomohli človeku využiť energiu vo svoj prospech. – uviesť príklad zneužívania prírody človekom.	
Naučiť žiakov význam komunikácie medzi ľuďmi	Človek a komunikácia	Pamäť ľudstva	Jazyk, písmo Kniha, noviny, rozhlas, televízia, internet, e-mail Náboženstvo, legendy, mýty, povesti (región)	Žiaci vedia: – zhodnotiť význam vynálezu písma – vymenovať najstaršie druhy slovanského písma. – vymenovať druhy písma z minulosti. – rozpoznať príbeh z minulosti svojho regiónu z povesti. – uviesť prostriedky dorozumievania medzi ľuďmi v minulosti. – uviesť druhy moderných masovokomunikačných prostriedkov. – identifikovať rozdiely medzi rukopisom a tlačenou knihou – zhodnotiť význam vynálezu kníhtlače.	12
			vojna mier víťazi – porazení	Žiaci sú schopní : – uviesť dôsledky vojen pre človeka a prostredie, v ktorom žije. – zdôvodniť stálu prítomnosť vojen v minulosti i prítomnosti. – zostaviť správu o vojenskom konflikte v súčasnosti.	
			<u>Poznámka:</u> prepojenie na geografiu, občiansku výchovu a slovenský jazyk		

Rozširujúce učivo

Tematické celky

1. **Prečo sa učíme dejepis** (minulosť – prítomnosť – budúcnosť, dejiny – dejepis, historik – pátrač, školské historické pramene, periodizácia dejín, historické medzníky).
2. **Kolobeh sviatočných dní (narodeniny, meniny človeka, význam zvykov a tradícií,** štátne a iné sviatky a významné dni, Vianoce, Veľká noc, ľudový folklór (spevy, tance, zvyky, obyčaje).
3. **Prírodné a historické pamätihodnosti môjho rodiska (doliny, rieky, jazerá, parky,** chránené územia významné stavby: kostol, kaštieľ, zámok, hrad, knižnica, múzeum, galéria, pamätné tabule, významné osobnosti).

6. ročník

TEMATICKÝ CELOK	OBSAHOVÝ ŠTANDARD		VÝKONOVÝ ŠTANDARD
	TÉMA	POJMY	SPÔSOBILOSTI
Obrazy pravekého sveta	Vznik vesmíru, slnečnej sústavy, prvých kontinentov, predkovia ľudí Od lovca k roľníkovi a remeselníkovi	Big Bang, Pangea, Australopithecus, Homo sapiens sapiens zberač, lovec, roľník lovec doby medenej - Ótzi (odev, nástroje, zbrane, prírodná múmia)	
Obrazy starovekého sveta	Doba medená, bronzová, železná Riečne civilizácie a ich dedičstvo, Mezopotámia Egypt Staroveké Grécko Rímska republika Rímske cisárstvo Limes Romanus	meď, bronz, železo mestský štát, písmo, Šumer, Hammurapi, piramídy Perikles, aténska demokracia, Sparta grécko-peržské vojny, Alexandros III. olympijské hry, náboženstvo, kultúra vec verejná, púnske vojny, Spartakus, triumviráty Augustus, Diocletianus, Constantinus Theodosius	
	Ľudia a ich každodenný život Divy starovekého sveta	Markus Aurelius, Gerulata, Iža, Carnuntum roľník, remeselník, obchodník, škola príklad - piramídy, etc.	
Svetové náboženstva	Kresťanstvo, islam	starý zákon, nový zákon, korán	

Obrazy stredovekého sveta	Tri ríše raného stredoveku Prepožičiavanie pôdy Každodenný život Vzdelanie	Byzantská ríša (Justinián) Franská ríša (Karol Veľký) Arabská ríša (kalifát) léno, vazal, poddaný hrad, mesto, dedina, kláštor pisár univerzity	
---------------------------------	---	--	--

7. ročník

TEMATICKÝ CELOK	OBSAHOVÝ ŠTANDARD		VÝKONOVÝ ŠTANDARD
Predkovia Slovákov v Karpatskej kotline	téma	pojmy	spôsobilosti
	Príchod Slovanov	pravlasť, migrácia, Samo	
	Veľká Morava	kresťanské misie - Cyril a Metod Pribina, Rastislav, Svätopluk	

TEMATICKÝ CELOK	OBSAHOVÝ ŠTANDARD		VÝKONOVÝ ŠTANDARD
Pravlasť a príchod Maďarov do Karpatskej kotline Uhorské (Maďarské) kráľovstvo	téma	pojmy	spôsobilosti
	Dynastia Árpádovcov Vpád Mongolov do Maďarska Posledný Árpádovci	Urál Magna Hungária Levédia Etelköz Bitka pri Augsburgu (955) Knieža Géza, István I., Orseolo Péter, László I., Könyves Kálmán, Béla III., András II. Béla IV. László IV., András III.	
		Károly Róbert, Lajos I.	
		Zsigmond Luxemburgi	
	Dynastia Hunyadiovcov	János Hunyadi, Mátyás Korvin	
	Dynastia Jagellovcov	Ulászló I., Ulászló II., Lajos II., György Dózsa, Mohács	
	Rozdelené Maďarsko	Ferdinánd I., János Szapolyai	
	Protihabsburské povstania	István Bocskai, Gábor Bethlen, Imre Thököly, Ferenc Rákóczi II.	
	Vyhnanie Turkov z	Karlóca	

	Maďarska		
TEMATICKÝ CELOK	OBSAHOVÝ ŠTANDARD		VÝKONOVÝ ŠTANDARD
	téma	pojmy	spôsobilosti
Stredovek v Európe	Vikingovia		
	Vznik Anglicka	Anglosaské kmeňe, Viliam Dobyvateľ	
	Slovanské kmeňe - národy	Češi, Poliaci, Chorváti, Srbi, Bulhari, Rusi	
Obrazy novovekého sveta	Kríza stredoveku	humanizmus, renesancia Mikuláš Kopernik	
	Kníhtlač	L. da Vinci J.Gutenberg	
	Objavitelia a dobyvatelia	karavela objavenie Ameriky (K. Kolumbus) oboplávanie zemegule (F. Magalhaes)	
	Hospodárske zmeny	kolonializmus od cechu k manufaktúre, mešťan, zámorský obchod	
	Reformácia a protireformácia	M. Luther, Ignác z Loyoly,	
TEMATICKÝ CELOK	OBSAHOVÝ ŠTANDARD		VÝKONOVÝ ŠTANDARD
	téma	pojmy	spôsobilosti
Habsburská monarchia	Osvietenský absolutizmus	Károly VI.,Mária Terézia, József II. Matej Bej – Bél Mátyás Adam F. Kollár reformy	

8. ročník

tematický celok	obsahový štandard		výkonový štandard
Európa na ceste k moderným národom	téma	pojmy	spôsobilosti
	Vek rozumu - Osvietenstvo	encyklopédia	
	Francúzska revolúcia	občan revolúcia	
	Zrod modernej doby	Napoleon národný štát (Nemecko, Taliansko)	
	Modernizácia	priemyselná revolúcia továreň najväčšie vynálezy	
	Nacionalizmus	národné hnutia, politické strany	

tematický celok	obsahový štandard		výkonový štandard
Moderný slovenský národ	téma	pojmy	spôsobilosti
	Slovenské národné hnutie	spisovný jazyk A. Bernolák, Ľ. Štúr revolučný rok 1848/49, SNR, dobrovoľnícke výpravy	
tematický celok	obsahový štandard		výkonový štandard
Rakúsko - Uhorsko	téma	pojmy	spôsobilosti
	Slováci v Uhorsku	dualizmus modernizácia, industrializácia Maďarizácia, Černová slovenská otázka	

tematický celok	obsahový štandard		výkonový štandard
	téma	pojmy	spôsobilosti
Prvá svetová vojna	Rozdelená Európa	dohoda	
		trojspolok	
	Zákopová vojna	front a zázemie	
	Odboj Čechov a Slovákov	M.R. Štefánik	
		T.G. Masaryk	
	Zmeny na mape Európy	nástupnícke štáty	
		vznik ČSR	

9. ročník

tematický celok	obsahový štandard		výkonový štandard
	téma	pojmy	spôsobilosti
Európa v medzivojnovom období	Demokracia vs. diktatúra	komunizmus (ZSSR)	
		Fašizmus (Taliansko), nacizmus (Nemecko)	
	Zlaté dvadsiate roky?	každodennosť	
tematický celok	obsahový štandard		výkonový štandard
	téma	pojmy	spôsobilosti
Československo v medzivojnovom období	Politický systém	Česi, Slováci, menšiny	
		T.G.Masaryk, M. Hodža, A. Hlinka	
	Každodenný život	kultúra, spolky, školstvo, rozhlas	
	Zánik ČSR	Mníchovská dohoda, Viedenská arbitráž	
tematický celok	obsahový štandard		výkonový štandard
	téma	pojmy	spôsobilosti
Druhá svetová vojna	Priebeh vojny	Európa, ZSSR, Tichomorie	

		protihitlerovská koalícia protifašistický odboj život v čase vojny holokaust, šoa, Oswienčim	
	Tragédia židov		
tematický celok	obsahový štandard		výkonový štandard
	téma	pojmy	spôsobilosti
Slovenská republika (1939-1945)	Politický systém Slováci v odboji Život na Slovensku	autoritatívny režim židovský kódex, deportácie SNP hospodárstvo, kultúra,	
tematický celok	obsahový štandard		výkonový štandard
	téma	pojmy	spôsobilosti
Povojnový svet	Rozdelený svet Život v rozdelenom svete	studená vojna železná opona politické bloky strach z atómovej vojny čiernobiely svet bohatstvo a chudoba	
tematický celok	obsahový štandard		výkonový štandard
	téma	pojmy	spôsobilosti
Československo za železnou oponou	Podoby totality Pokus o reformu Nežná revolúcia	februárový prevrat obete totality odpor proti totalite pražská jar normalizácia sviečková manifestácia návrat k parlamentnej demokracii	
tematický celok	obsahový štandard		výkonový štandard
	téma	pojmy	spôsobilosti

Slovenská republika 1993	Doba premien	rozdelenie Českej a Slovenskej republiky vstup do NATO, EU, Schengen, Euro	
tematický celok	obsahový štandard		výkonový štandard
	téma	pojmy	spôsobilosti
Súčasný svet	Koniec rozdeleného sveta Fenomény súčasnosti	pád železnej opony EU, NATO globalizácia terorizmus internet globálne otepľovanie	

Ciele geografie v 5. ročníku

Rozvíjať si chuť učiť sa,
Rozvíjať schopnosť objavovať a snahu vysvetľovať,
Všímať si priestor, v ktorom žijeme a jeho zmeny,
Prejavovať záujem o spôsob života ľudí v rôznych častiach sveta,
Vedieť čítať mapu, orientovať sa na nej a podľa nej v praxi – plány miest, autoatlas,
Vnímať jedinečnosť prírodných javov a výtvorov na Zemi a vysvetliť prírodné javy na základe vedomostí
Rozumieť grafom, diagramom,
Hľadať riešenia na otázky, hľadať informácie, svoje riešenia problémov interpretovať (riešiť projekt, prezentovať ho),
Diskutovať o návrhoch,
Oceňiť krásu kultúrnych pamiatok, naučiť sa ich vážiť si a chrániť.

Požadovaný výstup žiakov z geografie v 5. ročníku

- orientovať sa na mape podľa zemepisných súradníc,
- orientovať sa v pláne mesta, autoatlase, v mape alebo pláne na internete
- vedieť čítať mapy všeobecnozemepisné, tematické, rozumieť im,
- interpretovať údaje získané z grafu, diagramu
- vysvetliť príčiny striedania dňa a noci, striedania ročných období a uviesť dôsledky pohybov Zeme na prírodné procesy
- vysvetliť vznik časových pásiem,
- počítať vzdialenosti medzi dvoma miestami na Zemi grafickou mierkou
- podľa príkladov vedieť vysvetliť ako vzniká pohorie, sopka, zemetrasenie, skalné mesto, kaňon, rieka, ľadovec, púšť, dažďový prales, uviesť príklady
- prípraviť projekt, vypracovať a odprezentovať ho
- diskutovať o geografických zaujímavostiach – prírodných a kultúrnych
- získavať údaje zo zdrojov, využiť internet, odbornú literatúru
- tvoriť mentálne mapy so symbolmi

Obsahové témy

- Zem vo vesmíre, pohyby Zeme,
- svetadiely, moria, ostrovy a polostrovy, prielivy, prieplavy, zálivy,
- najvyššie pohoria, sopky, zemetrasenia, cunami, ich vznik,
- pohyb zemských krýh,
- ľadovce, rieky, jazerá,
- činnosť rieky, vetra,
- rôznorodosť rastlínstva a živočíšstva na zemi,
- obyvateľstvo v rôznych častiach Zeme,
- kultúrne pamiatky vo svete

ZÁKLADNÉ OTÁZKY GEOGRAFIE:

kde to je
čím je to zaujímavé
ako to vzniklo
akí ľudia tam žijú

Objavovanie Zeme a vesmíru

Cieľ a kľúčové kompetencie	Tematický celok	Téma Obsahový štandard	Metódy	Výkonový štandard požiadavky na výstup z celého stupňa	Odporúčaný počet hodín v 5. r.
Hľadať odpovede na otázky, zdôvodňovať, uvažovať, hodnotiť Pracovať so zdrojmi	Objavovanie Zeme a vesmíru	Zem ako planéta vo vesmíre. Tvar Zeme. Slnecná sústava, Slnko, planéty v slnečnej sústave, Mesiac, vesmír, planéta Zem. Pohyby Zeme - obeh Zeme okolo Slnka, rotácia Zeme okolo osi,	Riešenie problémových úloh: Prečo sa strieda deň a noc? Prečo sa striedajú ročné obdobia ? Ako to súvisí s tvarom Zeme? Kedy by sa nestriedali ročné obdobia? Čo by sa stalo, keby Zem nemala tvar gule a keby sa netočila okolo svojej osi?	Opísať tvar Zeme podľa glóbusu. Vysvetliť príčiny striedania dňa a noci a ako to súvisí s otáčaním Zeme okolo osi. Poznať dobu otočenia Zeme okolo osi a obehu okolo Slnka.	4

Povrch Zeme, svetadiely a oceány

Cieľ, spôsobilosť	Tematický celok	Obsahový štandard	metódy	Výkonový štandard	Odporúčaný počet hodín v 5. r.
<i>Vedieť čítať a interpretovať údaje z máp, plánov a iných zdrojov</i>	Cesty objaviteľov do rôznych častí sveta. Plavby K. Kolumba, F. Magalhaesa J. Cooka, Vasco da Gama Svetadiely, oceány,	Svetadiely, oceány, moria,	Vyhľadať informácie o cestách moreplavcov skupinová práca	Čítať základné údaje z mapy. Opísať, čo zobrazuje mapa podľa jej legendy	3

Glóbus a mapa

Ciele, spôsobilosti	Téma	Obsahový štandard	Metódy	Výstup Výkonový štandard	Odporúčaný počet hodín v 5. r.
Orientovať sa na mape Určiť geografickú polohu bodu na mape geografickými súradnicami	Mapa a glóbus	Glóbus, zemská os, póly, svetové strany, zemské poglobule, rovnobežky, poludníky, nultý poludník,, rovník, zemské poglobule, obratníky, polárne kružnice, Mapy, Legenda mapy – symboly, znaky. Čítanie mapy, získavanie údajov z mapy, zakresľovanie údajov do mapy. grafická mierka a meranie vzdialeností na mape, Geografická poloha, geografické súradnice Orientácia na mape, určovanie geografickej polohy	Rôzne hry s mapou Vychádzka do okolia školy – použitie mapy.	Na glóbusu určiť zemskú os, severný pól, južný pól, zemské poglobule, rovník, nultý poludník, rovnobežky, poludníky, obratníky, polárne kružnice Určiť svetové strany na mape a v teréne. Určiť polohu ľubovoľného miesta na mape geografickými súradnicami. Odmerať vzdialenosť na mape grafickou mierkou	8

Najkrajšie miesta na Zemi, ktoré vytvoril človek

Ciele, spôsobilosti	téma	Obsahový štandard	Konkrétne javy	Metódy	Výkonový štandard	Počet hodín
<i>Orientovať sa na mape</i>	<i>Najkrajšie miesta na Zemi, ktoré vytvoril človek</i>	Sídla na Zemi Mestá a dediny	<i>Paríž, New York, Mexico City Tadž Mahal, Eifelova veža, Opera v Sydney, pyramídy, Veľký čínsky múr, socha Krista v Rio de Janeiro, katedrály</i>	<i>Práca s odbornou literatúrou, vyhľadávanie informácií ,</i>	<i>Na príklade modelového regiónu vytvoriť podrobnú charakteristiku regiónu</i> Pripraviť prezentáciu o živote ľudí vo vybranej oblasti	5

Najkrajšie miesta na Zemi, ktoré vytvorila príroda – 12 hodín

Ciele, spôsobilosť	Téma	Obsahový štandard	Konkrétne javy	Metódy	Výkonový štandard
Schopnosť objavovať, vyhľadávať informácie, prezentovať, vysvetľovať Na základe príkladov z najrôznejších častí vysvetľovať javy na základe vedomostí	Ako vytvorila príroda najkrajšie miesta na Zemi	Stavba Zeme, zemské jadro, plášť, zemská kôra, zemské platne a ich pohyb, vznik pohoria, vznik zemetrasenia, sopečná činnosť (činnosť vody – riek, ľadovca), Činnosť vetra Púšte, Dažďové lesy, savana, lesy, púšť, (rastlinstvo, živočíšstvo)	Himaláje, Alpy, Tatry, Mount Everest, Mont Blanc Zemetrasenie, epicentrum Cenami Sopka, sopečný kanál, magma, láva rieka, jazero, prítoky rieky, delta, Amazonka, Kongo, Níl, Volga, Dunaj, Viktóriino, Kaspické more, Mŕtve more, Činnosť rieky na povrch Grand Canyon - vodopád Niagarské vodopády Angelov vodopád, Iguacu, Viktóriine vodopády Amazonský dažďový prales, savana, púšť v Afrike	Pripraviť obrázky z vybraných lokalít sveta: pohorie, sopka, vodopád, rieka, kaňon, ľadovec, skalné mesto, púšť, dažďový prales, Veľká koralová bariéra Môžu byť CD, videofilmy – Skupinová práca, práce na projekte, výklad, získavanie informácií	Na modeli Zeme rozlíšiť časti Zeme Porovnať povrch Zeme v jednotlivých častiach (pologuliach), vymenovať a ukázať na mape a glóbusu oceány, svetadiely Opísať pohyb zemských krýh Vysvetliť, ako vzniká pohorie, sopka, sopečná činnosť, zemetrasenie na základe pohybu zemských krýh. Orientovať sa bez problémov na mape. Poznať názvy najvyšších vrchov pohorí, vedieť ich porovnať podľa výšky. Určiť na mape sopečné oblasti, oblasti zemetrasení. Určiť na mape sopečný pás a ktoré oblasti sveta sú najviac ohrozené. Vysvetliť ako pôsobia rieka a vietor na zemský povrch

Učebné zdroje:

Učebnica,
Odborné časopisy: National geographic, GEO, Ľudia a zem
DVD: mapa a zemský povrch (Salvo Film)
Zem ako vesmírne teleso
Čas na Zemi

Hodnotenie:

Hodnotiť sa budú ústne odpovede, písomné testy,
Produkt v 5. ročníku: mapa tvarov zemského povrchu.

6. ročník

Charakteristika predmetu v 6. ročníku

Regionálna geografia v základnej škole tvorí základ vyučovania geografie. Je to pre žiakov prijateľný spôsob ako získať veľa zaujímavých informácií o prostredí, ktoré ich zaujíma a pritom sa naučiť potrebné informácie. Regionálna geografia nie je len opis javov v jednotlivých regiónoch, ale prostredníctvom konkrétnych javov žiaci získajú informácie, naučia sa ich porovnávať, triediť, vyhľadávať vzťahy a vysvetľovať ich.

Ciele predmetu geografie je:

Získať základné vedomosti o Austrálii a Amerike, geografických charakteristikách obidvoch svetadielov rozvíjať si chuť učiť sa, rozvíjať schopnosť objavovať a snahu vysvetľovať, hľadať vzájomné vzťahy a vysvetľovať ich, prejavovať záujem o spôsob života ľudí v rôznych častiach sveta, vedieť čítať mapu, orientovať sa na nej a podľa nej v praxi - plány miest, autoatlas, mapy na internete, riešiť modelové situácie vnímať jedinečnosť prírodných javov a výtvorov na Zemi a vysvetliť prírodné javy na základe vedomostí, rozumieť grafom, diagramom, hľadať riešenia na otázky, hľadať informácie, svoje riešenia problémov interpretovať (riešiť projekt, prezentovať ho, diskutovať o návrhoch, oceniť krásu kultúrnych pamiatok, naučiť sa ich vážiť si a chrániť, orientovať sa na mape podľa súradníc, podľa príkladov vysvetliť ako vzniká pohorie, kaňon, rieka, ľadovec, púšť, dažďový prales, uviesť príklady v jednotlivých regiónoch sveta so zameraním na Austráliu a Ameriku, pripraviť projekt, získať informácie, hľadať odpovede na otázky, porovnávať, triediť, vyhodnocovať vypracovať a odprezentovať ho, diskutovať o geografických zaujímavostiach - prírodných a kultúrnych, získať údaje zo zdrojov, využiť internet, odbornú literatúru, tvoriť mentálne mapy so symbolmi, rozvíjať jednotlivé druhy funkčnej gramotnosti.

Základné otázky geografie sú: Čím je to zaujímavé? Kde to je? Ako to vyzerá? Ako to vzniklo? Ako tam žijú ľudia?

Požadovaný výstup žiakov z geografie v 6. ročníku je zameraný na rozvíjanie funkčnej gramotnosti v oblastiach: čitateľskej gramotnosti - čítať s porozumením odborný text, vyberať z neho informácie, triediť ich, využívať, prezentovať. Získavať údaje z nesúvislých textov - grafov, diagramov, máp, tabuliek, štatistických údajov. Dôležitou súčasťou je aj čítanie obrázkov, rozvíjanie vizuálnej gramotnosti. Pri rozvíjaní prírodovednej gramotnosti v témach, ktoré sú zamerané na prírodnú časť geografie pôjde najmä o vysvetľovanie vzniku a procesu prírodných dejov v jednotlivých oblastiach sveta. Veľkú časť geografie venujeme rozvíjaniu kultúrnej gramotnosti, získavaniu informácií o rôznych kultúrach sveta a jej hodnotenie. Matematická gramotnosť je spojená najmä so štatistikou, vyjadrením údajov humánnej geografie. Mediálna gramotnosť sa rozvíja u žiakov najmä v častiach regionálnej geografie pri hodnotení vzťahov jednotlivých skupín obyvateľstva medzi sebou. V týchto častiach je potrebné sa zamerať na objektívne spracovávanie informácií.

Planéta Zem a na nej Austrália a Amerika

Téma	Obsahový štandard - základný obsah	Výstup na hodnotenie vytvorený produkt
Orientácia na mape svetadielov, orientácia na mape sveta - tematické mapy, čítanie rôznych druhov máp, poznať svetadiely, oceány.	Zemeguľa, mapa, geografické súradnice, poloha miesta na Zemi, určovanie miesta na zemi v geografickej sieti, poludníky, rovnobežky, geografická sieť, tematické mapy, svetadiely, oceány, mapa sveta,	Určiť na ktorej pologuli sa nachádzajú svetadiely, Čítať mapy podľa legendy mapy Určiť polhu miesta na Zemi geografickými súradnicami.
Pásmovitosť na Zemi. Podnebné pásma, rastlinné pásma	Poloha Zeme voči Slnku, dopad slnečného žiarenia na zem, pásmovitosť, podnebné pásma - studené, mierne, subtropické, tropické	Vysvetliť vznik podnebných a rastlinných pásiem.

Austrália

Tematický celok Základný obsah - obsahový štandard	Výstup na hodnotenie vytvorený produkt
Poloha Austrálie - fyzickogeografická, matematicko-geografická	Vytvoriť mentálnu mapu z pojmov, týkajúcich sa Austrálie. Prezentovať získané poznatky. Určiť polohu Austrálie na Zemi vo vzťahu k ostatným svetadielom. Určiť polohu Austrálie v geografickej sieti.
Prírodné pomery, Podnebie, podnebné pásma na Zemi, Austrália v podnebných pásmach, povrchové celky Austrálske Alpy, Ayers Rock, vodstvo, rastlinstvo a živočíšstvo, koala, kengura, eukalyptus, životné prostredie Gondwana, Pangea	Prezentovať poznatky odborného textu, zatriediť ich, Vysvetliť kauzálne vzťahy, vysvetliť, prečo sa v Austrálii nachádzajú niektoré druhy a inde na svete nie. Diskutovať o zaujímavostiach. Opísať vznik svetadielov a príčinu existencie typických živočíchov len na austrálskom svetadieli.
Obyvateľstvo v Austrálii a objavenie a príchod prvých obyvateľov a ich spolužitie s Aboriginmi, Aboriginovia, objavenie Austrálie Jamesom Cookom	Opísať spôsob príchodu Európanov do Austrálie a spôsoby spolužitia s domorodcami.
Mestá a život v nich, kultúrna rôznorodosť, typy sídiel v Austrálii, multikultúrne mestá, Sydney, Brisbane, Melbourne, Canberra	Vytvoriť zoznam zaujímavých miest Austrálie. Porovnať vybrané mestá Austrálie podľa polohy, štruktúry obyvateľstva.
Kultúra, veda, šport	Vysvetliť druhy kultúry a ich význam pre život človeka Vymenovať druhy kultúry alebo športu, ktoré preslávili Austráliu, predstaviteľov vedy, kultúry, športu -aktualizovať zostaviť zoznam športovcov.
Spoločenské zvyky Spoločenský zvyk, tradícia, čo potrebujeme vedieť pri ceste do Austrálie	Opísať čo všetko je potrebné si uvedomiť pri ceste do Austrálie, ktoré by sme mali dodržiavať pri návšteve Austrálie.
Austrálske naj	Vytvoriť zoznam najzaujímavejších miest Austrálie podľa navrhnutých kritérií.

Amerika

Tematický celok Obsahový štandard - základný obsah	Výstup na hodnotenie vytvorený produkt
Poloha Ameriky vo vzťahu k ostatným svetadielom a oceánom,	Na mape určiť polohu Ameriky vo vzťahu k iným svetadielom. Zostrojiť mentálnu mapu. Čítať geografickú mapu, určovať polohu podľa geografických súradníc.
Podnebie, faktory ovplyvňujúce podnebie (morské prúdy, geografická šírka, prúdenie vetrov), Podnebné pásma, Geografická šírka, oceány -morské prúdy, vetry, povrch	Podľa mapy určiť oblasti jednotlivých podnebných pásiem a ich charakteristické znaky. Opísať ktoré faktory najviac ovplyvňujú podnebie Ameriky.
Povrch - pohoria, nížiny vznik pohoria, - vrásové, kryhové, Kordillery, Andy, Amazonská nížina,	Vysvetliť ako vznikli pohoria na príkladoch podľa tematických máp obrázkov, fotografií, blokdiagramov, Opísať Amazonskú nížinu.
Vodstvo na pevnine, okolo pevniny Mississippi, Amazonka, 5 veľkých jazier, vodopády- Niagarské, vznik vodopádov na rieke. Prieplav (Panamský) zálivy (Golfský, Hudsonov) prieliv (Magalhaesov, Beringov)	Pracovať s mapou, vysvetliť vznik rieky, činnosť rieky, vznik vodopádov.

Rastlinstvo a živočíšstvo - súvislosť rastlinstva a podnebných pásiem, národné parky rastlinné pásma (tundra, tajga, listnaté lesy, stepi - prérie, pampy, púšte, dažďové lesy) Národné parky -Yelowstonský, Yossemitský	Vysvetliť vznik podnebných pásiem Vysvetliť vzťahy podnebné pásmo- rastlinné pásmo Podľa mapy ku každému podnebnému pásmu priradiť rastlinné pásma a opísať ho podľa typických znakov
Obyvateľstvo v Amerike, príchod Európanov, Mayovia, Aztékovia, Inkovia, Súčasné zloženie obyvateľstva	Opísať príchod Európanov a Afričanov do Ameriky Opísať v ktorých oblastiach žili staré civilizácie a čím prispeli k rozvoju vedy. Získavať údaje z grafov, diagramov,
Štáty v severnej Amerike a hlavné mestá, USA, Kanada, Mexiko rozmiestnenie obyvateľstva	Určiť tri štáty a hlavné mestá. Oblasti husto a riedko osídlené
Štáty v južnej Amerike a vybrané hlavné a veľké mestá	
Život v mestách a jeho problémy, Mesto, hlavné mesto, megalopolis	Porovnať mestá v Amerike podľa veľkosti, štruktúry mesta, obyvateľstva Vymenovať problémy, ktoré môžu byť v jednotlivých mestách riešenia problémov súvisiacich s rastom miest
Život mimo miest Vidiecke sídla, typy v rôznych svetadieloch	Opísať spôsob života vo vidieckych sídlach , aké typy sídiel sú v Amerike
Kultúra umenie, veda, šport, zamestnanie obyvateľov	Vymenovať, ktoré druhy kultúry alebo športu preslávili Ameriku. predstaviteľov vedy, kultúry, športu - aktualizovať. Zostaviť zoznam športovcov.
Spoločenské zvyky	Opísať zvyky, čo je vhodné, čo nevhodné pri ceste do Ameriky
Naj Ameriky	Vytvoriť zoznam najzaujímavejších miest Ameriky podľa určitých kritérií Opísať ako vytvoriť systém kritérií hodnotenia najzaujímavejších miest

7. ročník

Tematický celok	Téma	Všeobecné fyzicko geografické a humánnogeografické javy	Konkrétne príklady geografických javov v regiónoch
Premeny Zeme	Podnebné oblasti Zeme (pasáty, monzúny) Prví ľudia na Zemi (Afrika, Ázia) Vznik kultúr, rasy, náboženstvá (Afrika, Ázia)		
Projekty – Afrika, Ázia			
Afrika			
A) Základné informácie o regióne v kontexte planéty Zem	Poloha, zobrazenie Afriky na mapách	Práca s mapou – zemepisné súradnice, rovník, obratníky, rovnobežky, poludníky, nultý poludník	Madagaskar, Somálsky polostrov, Guinejský záliv, Stredozemné more, Červené more, Gibraltársky prieliv
Objavovanie prírodných a človekom vytvorených	Členitosť pobrežia a povrch Afriky – pohoria Kilimandžáro, Podnebné a rastlinné	činnosť vnútorných síl na tvar Zeme pásmovitost', jej príčiny a dôsledky	Suezský prieplav

osobitostí regiónu a ich porovnanie so Slovenskom (miestnou krajinou)	pásma – Púšť, sahel, savana, tropický dažďový prales. Vodstvo – jazerá, rieky – Obyvateľstvo a sídla. – severná Afrika, západná, východná a južná Afrika, veľké mestá Pôvodní obyvatelia, staré civilizácie, náboženstvá Hospodárstvo Afriky (iba stručne) Štáty Afriky, najväčšie mestá, život v mestách	Vznik Sahary, vplyv pasátov – vysvetliť prúdenie pasátov Život obyvateľov v rôznych častiach Zeme Veľkomesto Staré civilizácie	Atlas, Východoafrická priekopová prepadlina, Kilimandžáro, Dračie vrchy. Východoafrická priekopová prepadlina Sahara, Kongo, Níl, Viktóriino jazero Viktóriine vodopády, Káhira, Egyptská ríša
Environmentálne súvislosti spetrené zaujímavosťami o regiónu	Problémy v Afrike (hlad, choroby, nepokoje, škodcovia) Rozširovanie púští (sahel) Školstvo a zdravotníctvo v Afrike Národné parky,	Nedostatok potravín-globálny problém Rozširovanie púští	Safari sahel
Ázia			
Základné informácie o regiónu v kontexte planéty Zem	Poloha, zobrazenie Ázie na mapách - Ázia na severnej pologuli	Práca s mapou – zemepisné súradnice, rovník, obratník Raka, rovnobežky, poludníky, dátumová hranica, časové pásma.	Filipíny, Japonské ostrovy, Veľké Sundy, Predná India, Zadná India, Malá Ázia, Arabský polostrov, Cyprus, Suezský prielav, Červené more, Kórejský polostrov, Beringov prieliv.
Objavovanie prírodných a človekom vytvorených osobitostí regiónu a ich porovnanie so Slovenskom (miestnou krajinou)	Členenie Ázie na časti – južná, juhovýchodná, východná, severná, stredná, juhozápadná Povrch – Himaláje, Sopečná činnosť a zemetrasenia – Vodstvo v Ázii – rieky v Ázii –, jazerá Podnebie, rôznosť podnebia v závislosti od podnebných činiteľov Podnebné oblasti – severná oblasť, suchá oblasť v juhozápadnej časti Ázie, monzúnová oblasť v južnej Ázii	(vznik pohorí na príklade Himalájí) sopky, vznik sopiek a zemetrasenia, pohyb zemských platin zóny oblastí sopečnej a zemetrasnej činnosti vo svete . Príklady najväčších sopiek na svete Klimatické diagramy Svetové náboženstvá Terorizmus vo svete Život vo veľkých mestách	Himaláje Himaláje, Pamír, Mount Everest, Kaukaz, Ural, Západosibírska nížina, Indogangská nížina, Veľká čínska nížina, Tibetská náhorná plošina. Kaspické more, Bajkal, Mŕtve more, Aralské jazero, Chang–Jiang, Huang He, Ob, Mekong, Jenisej, Ganga, Brahmaputra, Eufrat, Tigris.. Chang Jiang, Huang He, Ob, Ganga, Mekong Tibet – budhizmus

Klimatické diagramy z rôznych častí Ázie (hlavné znaky podnebného pásma, oblasti) Obyvateľstvo Ázie, náboženstvá, Hospodárstvo Ázie (stručne) Štáty – Čína, India, Japonsko, Rusko, arabské krajiny Veľké mestá	Moskva, Tokio, Bombaj,		
Environmentálne súvislosti spetrené zaujímavosťami o regiónu	Nadmerná hustota zaľudnenia určitých oblastí v Ázii Boom priemyselnej výroby (ázijské tigre) Hrozby tajfúnov, zemetrasení a povodní Kultúrne pamiatky –	Hustota zaľudnenia oblasti husto zaľudnené a riedko zaľudnené na svete na svete	Živelné pohromy v Ázii - Cunami zemetrasenia, sopečná činnosť, Kultúrne pamiatky Tádž Mahál, Veľký čínsky múr a i.

8.ročník

EURÓPA – náš svetadiel

Poloha Európy

Zobrazenie Európy na mapách

Poloostrovy Európy

Ostrovy Európy

Atlantický oceán a moria obklopujúce Európu , prielivy

Členenie Európy na oblasti :

Južná Európa

Juhovýchodná Európa

Východná Európa

Severná Európa

Stredná Európa

Západná Európa

Povrch Európy – pohoria , nížiny , kotliny

Vodstvo Európy – rieky , jazerá , vodné nádrže

Podnebie Európy

Obyvateľstvo Európy – národy , náboženstvá

Štáty podľa regiónov

Veľkomestá Európy

Hospodárstvo Európy

Prírodné krásy Európy – oblasti : stredomorská

alpská

škandinávská

stredná Európa

Vplyv priemyselnej výroby a dopravy na životné prostredie

Prírodné a kultúrne zaujímavosti Európy

GEOGRAFIA pre 9.ročník

SLOVENSKO - naša vlasť

Geografia v bežnom živote

Mapy, druhy máp. Geografické súradnice na mapách,

číselná mierka mapy. GPS v praxi

Základné informácie o Slovenskej republike

Poloha Slovenska a jeho zobrazenie na mapách-

rovnobežky a poludníky

Povrch Slovenska – nížiny, kotliny, pohoria

Podnebie Slovenska – podnebné oblasti

Vodstvo Slovenska – rieky, jazerá, plesá, vodopády

Pôdy Slovenska – typy a druhy pôd

Nerastné suroviny a prírodné zdroje

Rastlinstvo a živočíšstvo – rôzne oblasti

Historické udalosti – vznik Slovenska

Obyvateľstvo a sídla – charakteristika

Hospodárstvo – jednotlivé odvetvia

Regióny Slovenska:

Západná oblasť

Severná oblasť

Južná oblasť

Východná oblasť

Rozdiely medzi regiónmi Slovenska

Historické územia a tradície

Cestovný ruch – čím je známe Slovensko vo svete,

rozvoj cestovného ruchu

Znečistenie prírody – kalamity a prírodné hrozby

Občianska náuka

Charakteristika predmetu

Predmet prispieva k orientácii žiakov v rodinnom a školskom prostredí. Vede ich k poznávaniu svojej obce, regiónu, vlasti a Európskej únie. Umožňuje žiakom pochopiť seba samých a pomáha im v ich socializačnom procese. Učí ich demokraticky myslieť a konať, poznávať svoje práva a povinnosti a obhajovať práva druhých. Poskytuje žiakom základné vedomosti z oblasti štátu a práva a vedie ich k aktívnej občianskej angažovanosti a umožňuje im pochopiť ekonomický život spoločnosti.

Ciele predmetu

Predmet sa cieľmi spolupodieľa na utváraní a rozvíjaní kľúčových kompetencií tým, že vedie žiaka k:

- podpore vedomia jedinečnosti a neopakovateľnosti každého človeka v spoločnosti,
- utváraní vedomia vlastnej identity a identity druhých ľudí,
- realistickému sebapoznávaniu a sebahodnoteniu,
- akceptovaniu vlastnej osobnosti a osobnosti druhých ľudí,
- aktívnemu občianstvu a osobnej angažovanosti, uvedomovaniu si práv a povinností, rešpektovaniu základných princípov demokracie a tolerancie,
- vytváraní pozitívnych vzťahov k opačnému pohlaviu v prostredí školy a mimo školy,
- rozpoznávaní stereotypných názorov na postavenie muža a ženy,
- získaní základných vedomostí o ekonomickom fungovaní spoločnosti,
- uplatňovaní vhodných komunikačných prostriedkov k vyjadrovaniu vlastných myšlienok, citov, názorov a postojov,
- k obhajovaniu vlastných postojov a k primeranému obhajovaniu svojich práv,
- vytváraní schopnosti využívať ako zdroj informácií rôzne verbálne a neverbálne texty spoločenského a spoločenskovedného charakteru,
- rešpektovaniu a uplatňovaní mravných princípov a pravidiel spoločenského spolunažívania a prebratíu zodpovednosti za vlastné názory, správanie sa a dôsledky konania.

Obsah

Predmet veku primerane oboznamuje žiakov s vybranými poznatkami z oblasti sociológie, psychológie, politológie, práva a ekonómie, ktoré ich vedú k poznávaniu seba a iných, k chápaniu personálnych, interpersonálnych, sociálnoprávných a ekonomických vzťahov medzi jednotlivcov a spoločnosťou. Podieľa sa na mravnom, občianskom a intelektuálnom rozvoji žiakov.

5. ročník

TEMATICKÝ CELOK: MOJA RODINA OBSAH	OBSAHOVÝ ŠTANDARD	VÝKONOVÝ ŠTANDARD
Poslanie a funkcie rodiny	Funkcie rodiny	Chápe význam rodiny pre človeka a spoločnosť
Vzťahy v rodine, roly členov rodiny	Princípy, na ktorých fungujú vzťahy v rodine	- Vie rozlíšiť pozitíva a negatíva v rodinných vzťahoch - Chápe zmysel pozícií jednotlivých členov pre fungovanie rodiny
Normy a pravidlá, práva a povinnosti členov rodiny	- Pravidlá platné v rodine - Práva a povinnosti rodičov a detí	- Chápe význam pravidiel v rodine - Chápe spätosť práva a povinností - Vie ochraňovať svoje práva a plní si svoje povinnosti
História mojej rodiny, zvyky	- Rodinná genéza 2 generácií dozadu	- Získa úctu a hrdosť na svoju rodinu, tradície a zvyky

a tradície	- Rodostrom - Zvyky a tradície rodiny (Vianoce, Veľká noc...)	- Pochopí spätosť prítomnosti s minulosťou - Vie rozlíšiť v čom sú si rodiny podobné a v čom sú originálne
Verbálna komunikácia	- Formy a význam verbálnej komunikácie	- Chápe dôležitosť komunikácie medzi členmi rodiny pre ich harmonický život - Začne uplatňovať komunikačné techniky - Vie obhajovať, zdôvodňovať svoj názor a rešpektovať názor ostatných - Prejavuje úctu k názorom rodičov
Neverbálna komunikácia	- Formy a význam neverbálnej komunikácie	
Problémy rodinného života a ich riešenie	- Typológia záťažových situácií - Problémy rodinného života - Spôsoby riešenia	- Vie pomenovať záťažové situácie a vygenerovať základné problémy rodinného života - Vie: vyjednávať, zdôvodňovať svoje riešenia, aktívne počúvať, robiť kompromisy, prijímať rozhodnutie
Zdravý spôsob života	- Životné štýly - Stres - Relaxačné techniky - Zdravý životný štýl: zdravá životospráva, pravidlá duševnej hygieny	- Porovnáva jednotlivé životné štýly - Vie identifikovať stres a naučí sa techniky na jeho odbúranie - Uplatní základy zdravej výživy - Odolá módnym trendom v životospráve - Uplatňuje pravidlá duševnej hygieny vo svojom rodinnom živote
Zdravý spôsob života	- Spôsoby trávenia voľného času - Spoločné voľnočasové aktivity - Individuálne voľnočasové aktivity (turistika, šport, kultúra, starostlivosť o domáce zvieratá...)	- Vie rozlíšiť vhodné a nevhodné spôsoby trávenia voľného času - Vysvetlí, prečo je pre rozvoj jeho osobnosti dôležité spoločné trávenie voľného času
Voľný čas v mojej rodine	- Voľný čas v rodine - Spôsoby trávenia voľného času v rodinách	- Naučí sa prispôbovať ostatným členom rodiny - Formuje si pocit spolupatričnosti
Naši príbuzní, priatelia, susedia	- Širšia rodina - Medziludské vzťahy - Priateľstvo - Pomoc a podpora	- Vie vymenovať členov svojej širšej rodiny - Na príkladoch uvedie ako fungujú vzťahy v širšej rodine, susedské vzťahy - Vie určiť čím sa vzájomne obohacujú a ako si pomáhajú -
Generačné problémy v rodine	- Viacgeneračné rodiny - Problémy spolunažívania vo viacgeneračných rodinách	- Vie vysvetliť pojem viacgeneračnej rodiny - Zdôvodní potrebu vzájomnej starostlivosti rodičov, detí, starých rodičov - V každodennom živote chápe a pomáha starým rodičom
Práva dieťaťa	- Dohovor o právach dieťaťa - Zákon o rodine	- Vie pracovať s dokumentom a zákonom - Pozná svoje práva a povinnosti zo zákona - Osobne sa angažuje proti porušovaniu práv detí - Vie, že vzťahy v rodine upravuje Zákon o rodine
Trieda ako sociálna skupina	- Princípy fungovania triedneho kolektívu - Postavenie jednotlivcov v skupine a ich vzťahy - Sociálne roly - Socializácia	- Vysvetlí príčiny pozícií jednotlivých žiakov (aj seba) v triednom kolektíve - Vie vymenovať základné roly žiakov v triede a zaradiť žiakov do nich - Vie vysvetliť, čo je socializácia

		a prečo je pre jednotlivca dôležitá - Objasní podstatu problémov vo vzťahu
Individualizmus – osobnosti v našej triede	- Osobnosť: pozitívna, negatívna - Vodca, vodcovský typ (charakteristické znaky) - Súperenie, súťaživosť	- Vie rozlíšiť negatívne a pozitívne osobnosti triedy - Objasní význam pozitívnych vzorov (pozitívnych vodcov osobnosti) pre život triedy - Odhalí manipuláciu zo strany spolužiaka a odolá jej - Uvedie príklady súťaživosti v pozitívnom aj v negatívnom zmysle
Kolektivismus – spolupráca v našej triede	- Pravidlá spolupráce - Kompromis - Riešenie konfliktov	- Pozná a riadi sa pravidlami spolupráce pri činnostiach triedneho kolektívu - Je ochotný robiť kompromisy - Pozná základné spôsoby riešenia konfliktov a uplatňuje ich v živote triedy
Sebahodnotenie a hodnotenie žiakov triedy	- Rovnosť - Rovnosť - Predsudok - Sebapoznanie, sebahodnotenie - Poznanie a hodnotenie iných	- Vie rozlíšiť pojmy rovnosť a rovnakosť - Chápe pojem predsudok, na príkladoch uvedie, čo môžu predsudky spôsobiť - Pozná svoje pozitíva a negatíva - Vie určiť pozitíva aj negatíva spolužiakov bez urážania
Komunikácia v triede	- Vzájomné pôsobenie členov kolektívu - Družní spolužiaci - Žiaci s problémami pri nadväzovaní sociálnych vzťahov	- Rozozná odlišnosti jednotlivcov v procese vytvárania sociálnych vzťahov - Je ochotný pomôcť spolužiakom s problémami pri nadväzovaní kontaktov, pri socializácii
Práva a povinnosti žiakov v triede – triedna samospráva	- Dokument: práva a povinnosti žiakov v konkrétnej triede - Vytvorenie a činnosť triednej samosprávy	- Zúčastní sa na tvorbe práv a povinností žiakov triedy (aktívna spolupráca) - Využije možnosť ovplyvniť život vo svojej triede - Rozvíja zodpovednosť za seba a iných
Práva a povinnosti žiakov v škole – školská samospráva	- Dokument: práva a povinnosti žiakov na ZŠ - Vytvorenie a činnosť žiackeho parlamentu (školskej žiackej samosprávy) - Povinná školská dochádzka	- Pozná svoje práva a povinnosti v škole - Vie, kto ho zastupuje v školskom parlamente a ako obhajuje jeho práva
Mimovyučovacia a mimoškolská činnosť	- Mimovyučovacie aktivity v škole - Záujmové útvary v škole - Aktívne využívanie voľného času (mimoškolská činnosť)	- Zapája sa do mimoškolských aktivít - Pozná, ktoré záujmové útvary pracujú v škole a začlení sa do niektorého z nich - Uvedie možnosti mimoškolského využívania voľného času
Naša škola	- História, úspechy žiakov - Bývalí pedagógovia - Osobnosti školy - Symbolika školy (logo, hymna)	- Vie uviesť úspechy osobností pedagógov a históriu svojej školy - Pozná jej symboliku - Rozvíja pocit hrdosti, spolupatričnosti, posilňuje snahu reprezentovať školu
Naša pani učiteľka/ pán učiteľ	- Osobnosť učiteľa - Pracovné štýly učiteľa	- Vie uviesť základné typy osobností učiteľa - Pozná základné pracovné štýly učiteľa - Rozvíja kritické myslenie, schopnosť vyjadriť svoj názor bez urážania
Čím by som chcel byť	- Povolanie - Zamestnanie - Rodinné tradície v povolaniach	- Vysvetlí na príkladoch pojmy povolanie, zamestnanie - Uvedomí si svoj záujem o isté

		povolanie a vplyv rodiny na svoju budúcu pracovnú orientáciu
Vzdelávanie ako hodnota	- Systém hodnôt - Hodnoty detí školského veku - Vzdelanie v systéme hodnôt detí školského veku	- Vie uviesť najdôležitejšie hodnoty vo svojom živote - Vysvetlí, prečo má vzdelanie práve také miesto v jeho hodnotovom systéme - Toleruje hodnoty spolužiakov
Celoživotné vzdelávanie	- Celoživotné vzdelávanie	- Chápe pojem a prijíma myšlienku celoživotného vzdelávania ako predpokladu pre svoje budúce uplatnenie sa v práci
Život žiaka základnej školy u nás – v zahraničí, v meste – na dedine	- Režim dňa - Výchova, vyučovanie - Voľnočasové aktivity	- Porovnáva život žiaka SR – zahraničie, mesto – dedina - Hľadá podobnosti a odlišnosti - Rozvíja kritické myslenie, vyjadruje svoj názor a zdôvodňuje ho
Škola budúcnosti	- Spôsoby učenia a vyučovania v budúcnosti - Postavenie žiaka a učiteľa v budúcnosti - Obsah vzdelávania v budúcnosti	- Rozvíja tvorivosť, fantáziu - Prejaví aj zmysel pre realitu - Vie vyjadriť a obhájiť svoju predstavu

6. ročník

TEMATICKÝ CELOK	OBSAHOVÝ ŠTANDARD		VÝKONOVÝ ŠTANDARD
	TÉMA	POJMY	SPÔSOBILOSTI
Moja obec, región, vlasť, Európska únia	Naša obec	História a súčasnosť, Kronika a erb, pamiatky a príroda, samospráva, Verejný, kultúrny a spoločenský život	
	Moja vlasť	Región, Slovenská republika, štátne symboly	
	Európska únia	európska identita,	
Vnútorň život jednotlivca	Osobnosť človeka	osobnosť	
	Psychológia v každodennom živote	psychológia	
	Výchova a sebvýchova	Výchova a sebvýchova	
	Proces učenia sa	učenie sa	
Vonkajší život jednotlivca	Vytváranie sociálnych vzťahov	dieťa, žiak, spolužiak, člen partie	
	Sociálne skupiny Sociometria skupiny	Sociálne skupiny sociometria	
	Sociálne zručnosti	Sociálne zručnosti	

7.ročník

Sociálne vzťahy v spoločnosti

Občiansky život ako proces formovania demokracie

Projekty, AKTIVITY V OBCI

Účasť na zasadnutí *A) žiackeho parlamentu*
 B) Obecného zastupiteľstva

Vzdelávací štandard

Obsahový štandard

Sociálne vzťahy v spoločnosti

Spoločnosť a jej zloženie

Makrosociálne skupiny

Sociálne zmeny v spoločnosti, ich príčiny

Prirodzený pohyb obyvateľstva a migrácia (príčiny, prejavy, dôsledky)

Štruktúra obyvateľstva podľa rás, náboženstiev, národov, jazykov

Multikulturalizmus

Sociálne a politické napätie v spoločnosti a ich riešenie

Príčiny a dôsledky vojen. Diktátorské režimy. Terorizmus, jeho príčiny, dôsledky a vplyv na spoločnosť

Občiansky život ako proces formovania demokracie

Občan a občianstvo

Proces formovania občianskej spoločnosti. Historický pohľad na občiansku spoločnosť, občianstvo. Občan, občianska spoločnosť a štát. Vznik štátu, vzťahy občan a štát, právny štát

Demokracia a jej princípy

Ľudské práva a slobody. Občianske práva a povinnosti. Voľby, volebné právo, volebné princípy

Občianska participácia

Priame aktivity žiakov v triede, škole a obci. Participácia na živote v triede (triedna samospráva). Participácia na živote v škole (školská samospráva). Tvorba pravidiel v triede – triedny poriadok. Tvorba pravidiel v škole – školský poriadok. Participácia na živote v obci – obecná samospráva, obecné zastupiteľstvo. Participácia v širšom občianskom prostredí

8. ročník

Štát a právo (makroúroveň)

Vzdelávací štandard

Obsahový štandard

Štát a právo (makroúroveň)

Štátne zriadenie (republika, monarchia)

Demokratické a nedemokratické formy vlády

Právne základy štátu

Právo, zákon, morálka, spravodlivosť, rovnosť

Právne vedomie

Právny poriadok Slovenskej republiky

Ústava Slovenskej republiky, členenie, analýza, práca s dokumentom

Ľudské a občianske práva

Ochrana ústavnosti - Ústavný súd

Zákonodarná moc – Slovenská Národná Rada

Výkonná moc – Vláda SR

Medzinárodné dokumenty o ľudských právach a právach detí (Dohovor o právach dieťaťa)

9. ročník

Ekonomický život v spoločnosti

Základné pojmy (ľudské potreby, uspokojovanie ľudských potrieb, statky, výrobný proces,

vzácnosť, ekonómia, ekonomika, rozhodovanie, výber)

Základné ekonomické problémy a ich riešenie (vzácnosť, rozhodovanie, výber)

Tri základné ekonomické otázky a ich riešenie v jednotlivých typoch ekonomík

Trhová ekonomika

Trh a trhový mechanizmus (ponuka, dopyt, cena)

Výrobca a spotrebiteľ v živote spoločnosti

Úloha peňazí a finančných inštitúcií v ekonomickom živote spoločnosti

Etická výchova

5. ročník

CIELE	TEMATICKÝ CELOK	OBSAHOVÝ ŠTANDARD	VÝKONOVÝ ŠTANDARD	
	TÉMY		SOCIO-AFEKTÍVNY	KONATÍVNY
Osvojenie základných sociálno-komunikačných zručností	Otvorená komunikácia Úrovně komunikácie, verbálna a neverbálna komunikácia, pozdrav, otázka, poďakovanie, ospravedlnenie, prejavovanie úcty voči iným v komunikácii, komunikačné šumy, chyby a prekážky.	-vie vymenovať druhy komunikácie a jej úrovne - vie vysvetliť pojem otvorená komunikácia	- uvedomuje si príčiny komunikačných šumov a vníma miesto komunikačných prekážok pri nedorozumeniach	- dobre zvláda základné komunikačné zručnosti – predstavenie sa, pozdrav, poďakovanie, prosbu, ospravedlnenie sa - -v komunikácii badať odstraňovanie komunikačných šumov
Osvojenie si zručností pozitívneho hodnotenia seba aj druhých	Poznanie a pozitívne hodnotenie seba Sebapoznanie, sebahodnotenie, sebaúcta, sebaovládanie, poznanie svojich silných a slabých stránok, povedomie vlastnej hodnoty, elementy formujúce sebaúctu v školskom veku (rodina, škola, vrstovníci, zovňajšok, úspech, vzťahy, záujmy...).	- rozumie a vie vysvetliť pojmy sebaúcta a sebaovládanie - vie pomenovať prvky podporujúce sebaúctu u žiaka	- uvedomuje si dôležitosť poznania svojich silných a slabých stránok - pozná elementy formujúce jeho sebaúctu	- badať snahu o väčšie sebapoznanie a rozvíjanie pozitívneho hodnotenia seba - v správaní badať väčšie sebaovládanie
Osvojenie tvorivého riešenia každodenných situácií v medziľudských vzťahoch	Poznanie a pozitívne hodnotenie druhých Pozitívne hodnotenie druhých v bežných podmienkach, pozitívne hodnotenie najbližších (rodina, kamaráti, učitelia...) hľadanie dôvodov pre pozitívne hodnotenie iných, ich verbálne vyjadrenie, prípadne písomné vyjadrenie pozitív iných, reflexia nad dobrom, ktoré od iných prijímame. Úcta k postihnutým, starým, chorým a pod.	- vie vysvetliť dôležitosť pozitívneho hodnotenia druhých v medziľudských vzťahoch	- chápe zmysel pozitívneho hodnotenia druhých - učí sa vidieť problémy postihnutých, starých a chorých a objavuje ich dary	- je schopný verbalizovať pozitívne hodnotenie druhých v bežných podmienkach - vie ohodnotiť dobro u iných i v podmienkach záťaže – u postihnutých, starých, chorých
	Tvorivosť v medziľudských vzťahoch, iniciatíva Rozvíjanie základnej tvorivosti, objavovanie darov	- vie vysvetliť aké má miesto tvorivosť v medziľudských vzťahoch - vie vymenovať znaky tvorivého človeka	- rozumie, že tvorivosť je potrebná nielen pre vedu a umenie, ale aj pre vytváranie medziľudských vzťahov	- pri robení dobra je iniciatívny a tvorivý

Osvojenie základných pojmov súvisiacich s ochranou prírody a životného prostredia	prostredníctvom širokej ponuky pre ľudskú tvorivosť (pohybová, výtvarná, imitačná, literárne, prosociálna...) radosť z tvorivosti, tvorivosť a iniciatíva v medziľudských vzťahoch (čo môžeme urobiť pre mojich spolužiakov, pre našu triedu, pre rodinu, pre ľudí v núdzi...).	-vie vysvetliť súvislosti medzi ľudskou činnosťou a životným prostredím – vie uviesť príklady ekologickej etiky (šetrnenie energie, ochrana prírody)	- cíti sa súčasťou prírody a chce jej pomôcť - vníma svoje možnosti pre ochranu životného prostredia	- vedieť si vážiť dobro poskytnuté iným človekom - podľa svojich možností a výziev, ktoré ponúka daný región ,chráni prírodu a životné prostredie
	Etické aspekty ochrany prírody Vnímanie prírody, obdiv a úcta ku všetkým formám života, dôležitosť ochrany prírody z hľadiska prosociálnosti (úcta k tým, čo prídu do prírody po nás, či už o týždeň, alebo o sto rokov...) ekologická etika z pohľadu žiaka (zber odpadu, neznečisťovať okolie, šetriť prírodu konkrétnou citlivosťou v bežných životných situáciách – tečúci vodovodný kohútik, zbytočne zažaté svetlo).			

6. ročník

CIELE	TEMATICKÝ CELOK	OBSAHOVÝ ŠTANDARD	VÝKONOVÝ ŠTANDARD	
	TÉMY		SOCIO-AFEKTÍVNY	KONATÍVNY
<u>Identifikácia vlastných citov</u>	Pozorovanie vlastných citov a pocitov Mimické vyjadrenie citov a pocitov Citové rozporenia	Vie hovoriť o citovom prežívaní a uvedomovaní si svojich vlastných citov a pocitov Vie vyjadriť svoje city, a pocity mimikou a gestikuláciou Osvojí si základné prvky komunikácie, vie hovoriť o vlastnom prežívaní a o citoch najbližších	- uvedomuje si príčiny komunikačných šumov a vníma miesto komunikačných prekážok pri nedorozumeniach, dôležitosť emócií	- dobre zvláda základné komunikačné zručnosti – vie vyjadriť svoje emócie verbálne i neverbálne
<u>Vyjadrenie vlastných citov</u>	Vyjadrenie citov písomnou formou Vyjadrenie citov pomocou symbolov a hudby	rozumie a vie vysvetliť pojmy a ovláda neverbálnu komunikáciu Vie vysvetliť dôležitosť vedieť zvládať negatívne pocity	- uvedomuje si dôležitosť poznania svojich silných a slabých stránok - pozná elementy formujúce jeho sebaúctu uvedomuje si dôležitosť emócií	- badať snahu o väčšie sebaopoznanie a rozvíjanie pozitívneho

		a rôzne stavy depresie		hodnotenie seba
	Vyjadrenie negatívnych citov a ich zvládnutie	vie vysvetliť Ako city vplyvajú na naše správanie		- v správaní badať väčšie sebaovládanie
	City a rozvoj charakteru	Sebaporozumenie a porozumenie iných,	- chápe zmysel Pozitívneho myslenia - učí sa vidieť problémy ostatných	
<u>Kognitívna a emocionálna empatia</u>	Základné zručnosti kognitívnej empatie	Vie sa vcítiť do citov iných Je si vedomý ako je dôležité pochopiť vlastných súrodencov vie vyjadriť verbálne a neverbálne empatiu voči druhým	objavuje ich dary empatie	- je schopný verbalizovať lepšie vnímať problémy druhých v bežných podmienkach
	Empatia v kolektíve		- rozumie, že Empatia je potrebná nielen pre neho samého, ale aj pre vytváranie medziľudských vzťahov	- vie ohodnotiť dobro u iných i v podmienkach záťaže – u postihnutých, starých, chorých
	Základné zručnosti emocionálnej empatie			
	Spolupráca v empatii			
<u>Zvládnutie agresivity</u>	Precvičovanie empatických odpovedí	Snaží sa zvládať konfliktné situácie	- cíti sa súčasťou kolektívu a chce pomôcť	
	Empatia v zložitých životných situáciách			
<u>Asertivita</u>		Vie sa vhodne pýtať „prečo?“ Vie správne vyjadriť odmietnutie		
	Pasívne a agresívne reakcie			
	Vedieť sa pýtať	Učí sa metódy ako realizovať svoje názory, cíti potrebu hľadať príčinu a opodstatnenosť svojho rozhodovania	Vie rozlíšiť klady a negatíva agresívnych a pasívnych reakcií, snaží sa byť asertívny	
	Vedieť povedať „nie“	odoláva manipulácie pomocou asertívnych techník vie hovoriť veľkých tvorivých osobnostiach, o hodnotách verejného vzoru		
	Vyjadrenie svojich vlastných názorov			
<u>Pozitívne vzory</u>	Manipulácia a tlak skupiny			podľa svojich možností a výziev používa asertívne techniky
	Asertívne práva		- vníma svoje možnosti pre zvládnutie konfliktných situácií	
	Vzácnny človek	Vie vysvetliť význam spolupráce o potrebe efektívne spolupracovať		chce sa podobať svojim vzorom, napodobňuje ich prosociálne činy
	Obľúbený			

<u>Prosociálne správanie</u>	literárny hrdina a hrdina z histórie Hrdinovia všedných dní Pracovné skupiny Pomoc Pomoc v rodine Spolupráca, ochota rozdeliť sa Prijímať a dávať, priateľstvo	je ochotný spolupracovať, pomáhať svojim priateľom,		pri robení dobra je iniciatívny a tvorivý - vedieť si vážiť dobro poskytnuté iným človekom
------------------------------	--	---	--	---

Metodické poznámky

Výchovný štýl

Do procesualnej stránky etickej výchovy patrí výchovný štýl. Je to vzťah učiteľa k žiakom, ktorý je charakterizovaný nasledujúcimi zásadami:

1. Vytvorme z triedy výchovné spoločenstvo.
2. Prijmeme žiaka takého, aký je a prejavujeme mu priateľské city.
3. Pripisujeme žiakom pozitívne vlastnosti, najmä prosociálnosť (vyjadrujeme pozitívne očakávania).
4. Formulujeme jasné a splniteľné pravidlá.
5. Nabádajme, je to osvedčený výchovný prostriedok.
6. Na negatívne javy reagujeme pokojným poukázaním na ich dôsledky (induktívna disciplína).
7. Odmeny a tresty používame opatrne.
8. Do výchovného procesu zapojme aj rodičov.
9. Buďme nositeľmi radosti.

Účinnosť etickej výchovy závisí od vzťahu, ktorým je dobroprajný, partnerský, priateľský, ale náročný a vo svojich požiadavkách dôsledný vzťah k žiakovi.

Výchovné metódy

Dosahovanie cieľov sa realizuje najmä prostredníctvom zážitkových metód, ktoré vytvárajú optimálne podmienky pre budovanie mravného úsudku.

Postup prijatia hodnôt ETV :

1. senzibilizácia – scitlivenie (emocionálne i kognitívne) na problém, na tému, na hodnotu
2. nácvik v podmienkach triedy,
3. reálna skúsenosť - transfer (v rodine, na ulici, medzi kamarátmi...).

Učiteľ používa rôzne metódy a techniky (hru, hranie rolí, hranie scénok, anketové metódy, metódu posilňovania, problémové vyučovanie, dramatizácia ...) t.j. cvičenia, aktivity. Aktivity sú len prostriedkom, ktorý umožní **hodnotovú reflexiu**. – Čo som prežil? Čo som si uvedomil? Ako to súvisí so životom vo mne, okolo mňa? Čo z toho vyplýva pre môj život? Bez reflexie by ostal žiakovi iba pekný zážitok, ktorý sotva ovplyvní jeho postoje a správanie. Máme k dispozícii techniky, ktoré napomáhajú tomu, aby žiaci osvojené zručnosti a skúsenosti prenášali do každodenného života (napr. záznamy pozorovaní, vedenie denníka, zbieranie článkov, interview s rodičmi alebo inými osobami...). Transfer je prenos z hodiny ETV do bežného života rodiny, triedy a iných vzťahov, do ktorých žiak vstupuje.

Základom výchovno-vzdelávacieho procesu etickej výchovy je zážitkové učenie, ktoré učiteľ prispôbuje veku žiakov a situácii v žiacom kolektíve.

Žiaci počas hodín ETV sedia v kruhu, aby si videli navzájom do tváre, aby sa vzájomne poznávali. Je to východisková pozícia, ktorá je prostriedkom.

Na vyučovacích hodinách používame aj témovú prácu, hlavne pri riešení rôznych problémov v bežnom živote

Žiaci sa majú naučiť vzájomne komunikovať v tíme, spoločne pracovať, vedieť uplatniť svoj názor pri riešení problému, vymeniť si názory, vedieť obhájiť svoje názory, ale tolerovať názory ostatných, a viesť zodpovednosť za seba, ako aj za prácu celého tímu.

Učiteľ je na hodine facilitátor, moderátor aktivít. Jasne vysvetľuje inštrukciu. Svojou autoritou napomáha zdarnému priebehu aktivity (z času na čas zasiahne, aby veci usmernil či objasnil). Po každej aktivite učiteľ vedie žiakov k reflexii – uvažovaniu a komunikovaniu poznanej skutočnosti s odkazom na prepojenie so životom. Domáce úlohy (transfer) konkrétnych jednoduchých cvičení.

Etická výchova nepoužíva učebnicu. Podnety na činnosť nachádza učiteľ v metodických príručkách a v iných materiáloch, ako aj v obsahu vyučovacích predmetov druhého stupňa. Aktualizuje ich podľa podmienok skupiny, cieľov a obsahu etickej výchovy.

Na hodine etickej výchovy žiakov nehodnotíme známku. Je vhodné a žiaduce jednotlivcov slovné oceniť počas hodiny a skupinu žiakov priebežne i na konci hodiny. Žiaci by mali tiež mať priestor na vyjadrenie, ako sa cítili, ako sa im hodina páčila, v čom by privítali zmenu.

7. ročník

Ciele

Žiak si osvojí základné postoje, ktoré podmieňujú kultivované dospievanie. Učí sa poznávať sám seba, objavuje svoju identitu, rozvíja sebaocenenie. Učí sa obhájiť svoje práva a názory.

Žiak poznáva svoje práva a povinnosti v rodine, učí sa kultivovane prejavovať svoj názor, postupne preberať zodpovednosť za svoje rozhodnutia, zároveň však rešpektovať rodičov a viesť s nimi konštruktívny dialóg.

Žiak prehľbuje svoju sexuálnu identitu, chápe pozitívne hodnoty priateľstva, lásky, manželstva a rodiny, uvedomuje si riziká spojené s predčasným sexuálnym životom.

Žiak rozvíja pozitívny postoj k postihnutým, chorým, a iným skupinám obyvateľstva, ktoré potrebujú pomoc a porozumenie.

Obsah

Objavenie vlastnej jedinečnosti a identity

Veľkosť a dôstojnosť ľudskej osoby, úcta k človeku. Poznať svoje silné a slabé stránky, pozitívne a negatívne vlastnosti. Zdravé sebavedomie. Prijatť sám seba aj so svojimi nedostatkami a rozhodnúť sa pracovať na sebe. Rovnakú šancu dávať iným.

Byť sám sebou, vedieť obhájiť svoje práva a názory

Vedieť sa presadiť a obhájiť v rôznych situáciách: opýtať sa prečo, vedieť odmietnuť, vysloviť sťažnosť, vysvetliť svoje názory, požiadať o láskavosť, vysloviť návrh, čeliť manipulácii a tlaku skupiny. Uplatňovanie asertívneho správania v každodennosti.

Prosociálnosť ako zložka vlastnej identity

Nový vzťah k druhým: nezávislosť a rešpektovanie, ponúkajú a prijímanie slobody ako predpokladu pre schopnosť preberať zodpovednosť. Rozvíjanie vlastnej identity v interakcii s druhými, ochota odpúšťať a požiadať o odpustenie. Slobodné prijatie záväzkov a vernosť k nim ako predpoklad zrelosti (napr. prijímanie úloh v rodine, v žiackom kolektíve, v záujmových skupinách...).

Etické aspekty vzťahu k vlastnej rodine

Hlbšie poznanie vlastnej rodiny (ako poznám svoju matku, svojho otca, súrodencov...) uplatňovanie sociálnych zručností v rámci rodiny (byť empatickým, otvorene a citlivo komunikovať, byť asertívnym...) Reflexia nad vlastnou kritickosťou v rodine. Rešpektovanie pravidiel hry (práva a povinnosti) v rodine.

Etické aspekty integrovania sexuálnej zrelosti do kontextu osobnosti

Rozvíjanie sexuálnej identity. Vzťahy medzi chlapcami a dievčatami. Priateľstvo a láska. Utváranie predstáv o budúcom partnerovi. "Zázrak života" - počatie a prenatálny život ľudského plodu. Rozpor medzi pohlavnou a psychosociálnou zrelosťou. Predčasný sexuálny styk, jeho príčiny a dôsledky. Pohlavné choroby a AIDS. Sloboda a zodpovednosť v dozrievaní sexuálnych vzťahov v manželský a rodinný zväzok.

Vzťah k starým, chorým a k osobám so špecifickými potrebami

Rozvoj empatie, komunikácie s vyššie spomínanými ľuďmi. Ochota chápať ich potreby, ale aj vidieť ich možnosti a bohatstvo, ktoré môžu odovzdať ostatným.

8. ročník

Ciele	Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard	
			Socio-afektívny	Konatívny
Osvojiť si základné sociálno-komunikačné zručnosti	Otvorená komunikácia Úrovně komunikácie, verbálna a neverbálna komunikácia, pozdrav, otázka, poďakovanie, ospravedlnenie, prejavovanie úcty voči iným v komunikácii, komunikačné šumy, chyby a prekážky	-vie vymenovať druhy komunikácie a jej úrovne - vie vysvetliť pojem otvorená komunikácia	- uvedomuje si príčiny komunikačných šumov a vníma miesto komunikačných prekážok pri nedorozumeniach	- dobre zvláda základné komunikačné zručnosti – predstavenie sa, pozdrav, poďakovanie, prosbu, ospravedlnenie sa -v komunikácii badať odstraňovanie komunikačných šumov
Osvojiť si zručnosti pozitívneho hodnotenia seba aj druhých	Poznanie a pozitívne hodnotenie seba Sebapoznanie, sebahodnotenie, sebaúcta, sebaovládanie, poznanie svojich silných a slabých stránok, povedomie vlastnej hodnoty, elementy formujúce sebaúctu v školskom veku (rodina, škola, vrstovníci, zovňajšok, úspech, vzťahy, záujmy...).	- rozumie a vie vysvetliť pojmy sebaúcta a sebaovládanie - vie pomenovať prvky podporujúce sebaúctu u žiaka	- uvedomuje si dôležitosť poznania svojich silných a slabých stránok - pozná elementy formujúce jeho sebaúctu	- badať snahu o väčšie sebapoznanie a rozvíjanie pozitívneho hodnotenie seba - v správaní badať väčšie sebaovládanie
Osvojiť si tvorivé riešenia každodenných situácií v medziľudských vzťahoch	Poznanie a pozitívne hodnotenie druhých Pozitívne hodnotenie druhých v bežných podmienkach, pozitívne hodnotenie najbližších (rodina, kamaráti, učitelia...), hľadanie dôvodov pre pozitívne hodnotenie iných, ich verbálne vyjadrenie, prípadne písomné vyjadrenie pozitív iných, reflexia nad dobrom, ktoré od iných prijímame. Úcta k postihnutým, starým, chorým a pod.	- vie vysvetliť dôležitosť pozitívneho hodnotenia druhých v medziľudských vzťahoch	- chápe zmysel pozitívneho hodnotenia druhých - učí sa vidieť problémy postihnutých, starých a chorých a objavuje ich dary	- je schopný verbalizovať pozitívne hodnotenie druhých v bežných podmienkach - vie ohodnotiť dobro u iných i v podmienkach záťaže – u postihnutých, starých, chorých
Osvojiť si základné pojmy, súvisiace s ochranou prírody a životného prostredia	Tvorivosť v medziľudských vzťahoch, iniciatíva Rozvíjanie základnej tvorivosti, objavovanie darov prostredníctvom širokej ponuky pre ľudskú tvorivosť (pohybová, výtvarná, imitačná, literárna, prosociálna...) radosť z tvorivosti, tvorivosť a iniciatíva v medziľudských vzťahoch (čo môžem urobiť pre mojich spolužiakov, pre našu triedu, pre rodinu, pre ľudí v núdzi...).	- vie vysvetliť, aké má miesto tvorivosť v medziľudských vzťahoch - vie vymenovať znaky tvorivého človeka	- rozumie, že tvorivosť je potrebná nielen pre vedu a umenie, ale aj pre vytváranie medziľudských vzťahov	- pri robení dobra je iniciatívny a tvorivý - vie si vážiť dobro poskytnuté iným človekom
	Etické aspekty ochrany	-vie vysvetliť	- cíti sa súčasťou	

Osvojiť si ďalšie prosociálne zručnosti, ako napr. vyjadrovanie citov, empatia, asertivita, prosociálne správanie. Osvojiť si pojmy empatia, asertivita, spolupráca a prosociálne (sociálne pozitívne) správanie.	prírody Vnímanie prírody, obdiv a úcta ku všetkým formám života, dôležitosť ochrany prírody z hľadiska prosociálnosti (úcta k tým, čo prídu do prírody po nás, či už o týždeň, alebo o sto rokov...) ekologická etika z pohľadu žiaka (zber odpadu, neznečisťovať okolie, šetriť prírodu konkrétnou citlivosťou v bežných životných situáciách –tečúci vodovodný kohútik, zbytočne zažaté svetlo). Identifikácia a vyjadrenie vlastných citov Uvádžanie žiakov do tajomstva citového života, definovanie a delenie citov, pocitov, identifikácia vlastných citov, pomenovanie, uchopenie, vyjadrenie a spôsob ich usmerňovania. Pomoc pri verbalizácii citového sveta – ponúknuť žiakom paletu vyjadrení pre to, čo prežívajú. Kognitívna a emocionálna empatia, pochopenie druhých Rozvoj empatického vnímania iných ľudí na základe pochopenia dôležitosti empatie pre seba samého. Zložky empatie – kognitívna a empatická. Jej rozvoj – počúvanie, podobná skúsenosť, citlivosť, vyprázdnenie sa pre druhého, samotné zažívanie zo strany druhých. Zvládnutie asertivity	súvislosti medzi ľudskou činnosťou a životným prostredím – vie uviesť príklady ekologickej etiky (šetrnenie energie, ochrana prírody) -vie vysvetliť pojem city a ich základné členenie- tie, čo sa spájajú s prežívaním pohody (radosť, nádej, istota, vďačnosť, láska...)a tie, čo sa spájajú s prežívaním nepohody (hnev, neistota, neprijatie, smútok, odmietnutie...) -rozumie a vie vysvetliť vplyv citov na zdravie a výkonnosť človeka -rozumie a vie vyjadriť pojem empatie a jej význam v medziľudských vzťahoch - vie vysvetliť pojem „sebapresadenie“ a pozná jeho význam v medziľudských vzťahoch - vie vysvetliť pojmy vzor, model, idol, ideál - vie rozlíšiť pozitívne a negatívne vzory - vie uviesť aspoň dva negatívne a dva pozitívne príklady vzorov z histórie a z literatúry i zo	prírody a chce jej pomôcť - vníma svoje možnosti pre ochranu životného prostredia -chápe dôležitosť vyjadrenia citov pre život -z vlastnej skúsenosti chápe, ako vplývajú city na zdravie a výkonnosť - chápe význam empatie vo svojom živote a je ochotný ponúkať ju iným - je schopný reflektovať na svojom živote všetky tri formy správania - agresívne, pasívne a asertívne - chápe výhodnosť asertívneho správania pre ozdravenia a jasnosť vzťahov -chápe pojmy vzor, model, idol vo svojom živote - cíti obdiv voči prosociálnym vzorom a chce sa im podobať - chápe dôležitosť prítomnosti prosociálnych	- podľa svojich možností a výziev, ktoré ponúka daný región ,chráni prírodu a životné prostredie - vie narábať s pojmovým aparátom, ktorý sa týka identifikácie citov (vie pomenovať rôzne spôsoby vlastného prežívania) - badať snahu vyjadrovať city zrozumiteľne a bez zraňovania iných -v komunikácii badať prvky aktívneho počúvania a prejavu empatie - pri strete záujmov je schopný komunikovať asertívne, hájiť si svoje právo, avšak vnímať a rešpektovať i oprávnený nárok iného - je schopný posúdiť a detronizovať svoj idol - prejavuje schopnosť mravného úsudku pri posudzovaní pozitívnych a negatívnych literárnych i historických vzorov
---	--	--	---	--

Osvojovanie si základných postojov, ktoré podmieňujú kultivované dospievanie. Učenie sa poznávať sám seba, objavovať svoju identitu, rozvíjať sebaoceňovanie Učenie sa obhájiť svoje práva a názory Osvojenie si pojmov	Asertivita ako súčasť komunikácie. Spôsoby správania v kolíznych situáciách – pasívne, agresívne a asertívne. Vysvetlenie podstaty asertivity – pokojné presadzovanie svojich názorov bez toho, aby sme ubližovali inému. Výhody a nevýhody všetkých troch typov správania. Asertivitou odbúravame agresivitu, bránime svoje práva, bránime sa proti manipulácii a útokom a učíme sa vyjadriť svoj názor. Pozitívne vzory správania v histórii a v literatúre Vysvetlenie pojmov vzor, model, idol. Pozitívne a negatívne vzory. Pozitívne vzory správania v histórii, literárne vzory, filmoví hrdinovia. Rozvíjať schopnosť mravného úsudku na modeloch správania, ktoré sú prezentované v médiách. Čo je to dobro a zlo v ľudskom živote? Ako sa prejavuje na správaní jednotlivcov a skupín, s akými dôsledkami pre jednotlivca a skupiny? Pozitívne vzory v každodennom živote Vedíme žiakov k citlivosti na vnímanie ľudí okolo seba, anonymný hrdina. Moje okolie a dobrí ľudia, čo si na nich najviac cením? Ako by som chcel žiť a ako nie, ako kto a prečo? Prečo sa mi nedarí byť taký ako oni? Každý človek je pozvaný k naplneniu svojho života dobrom originálnym spôsobom. Môžem byť aj ja vzorom pre iných? Prosociálne správanie Komponenty prosociálneho správania: - správanie v prospech druhého, správanie bez očakávania protislužby, alebo vonkajšej odmeny, správanie podporujúce reciprocitu, správanie, ktoré nenaruší identitu osoby, ktorá sa správa prosociálne. Druhy prosociálneho správania: pomoc, darovanie, delenie sa, spolupráca, priateľstvo	svojho okolia -vie vymenovať vlastnosti ľudí, ktorí môžu byť pozitívnym vzorom a vie aspoň dvoch takýchto ľudí identifikovať vo svojom okolí - rozumie a vie vysvetliť pojem prosociálne správanie (prejavené dobro vo vzťahu k inému človeku bez očakávania aktuálnej odmeny) - vie vymenovať niektoré druhy prosociálneho správania -vie vysvetliť význam poznania silných a slabých stránok osobnosti - vie vysvetliť uplatnenie pojmu asertivita v každodennosti - vie vysvetliť pojem manipulácia -vie vysvetliť slová: nezávislosť a rešpektovanie, ponúkajú a prijímanie slobody, zodpovednosť -pozná zásady prosociálneho správania - vie pomenovať možnosti prosociálneho správania vo	vzorov vo svojom živote - sám sa identifikuje s niektorými vlastnosťami svojich vzorov - z vlastnej skúsenosti si uvedomuje, čo je to nezištnosť pri konaní dobra - tešia ho rôzne druhy prijatého i vykonaného prosociálneho správania poznaním svojich silných a slabých stránok svojej osobnosti vytvára priestor pre sebaaprijatie a rozvoj intrapersonálnej komunikácie - chápe proces sebaakceptácie - rozumie manipulatívnym spôsobom v správaní svojom i v správaní iných - pozná svoje právo na odmietnutie nevhodnej ponuky a pozná zásady jej uplatnenia -chápe, že	- pripúšťa možnosť byť potencionálnym vzorom a v tomto zmysle badať prvky väčšej zodpovednosti - badať rozvoj empatie ako predpokladu prosociálneho správania - je ochotný pomôcť, podeliť sa - vie prijať ponúkanú pomoc - participuje na tvorbe sociálnych projektov v triede, príp. v blízkom okolí - v komunikácii i vo vzťahoch prejavuje sebaúctu - vie vyjadriť svoje myšlienky, formuluje ich ako svoj názor - obhajuje svoje legitímne práva - svoje názory doloží argumentáciou - rozlišuje manipulatívne správanie iných i seba a odmieta ho - v komunikácii uplatňuje prvky asertívnych techník (vedieť povedať nie) - v správaní badať posun k prosociálnosti - je verný zásadám prosociálnosti - postupne preberá zodpovednosť za svoje rozhodnutia
--	---	---	--	--

asertivita, spolupráca a prosociálne (sociálne pozitívne) správanie Poznávanie svojich práv a povinností v rodine, učenie sa kultivovane prejavovať svoj názor, postupne preberať zodpovednosť za svoje rozhodnutia, zároveň však rešpektovať rodičov a viesť s nimi konštruktívny dialóg Spoznávanie svojej sexuálnej identity, chápanie pozitívnych hodnôt priateľstva, lásky, manželstva a rodiny, uvedomovanie si rizík, spojených s predčasným sexuálnym životom. Rozvíjanie pozitívneho postoja k postihnutým, chorým a iným skupinám obyvateľstva, ktoré potrebujú pomoc a porozumenie.	Objavenie vlastnej jedinečnosti a identity Veľkosť a dôstojnosť ľudskej osoby, úcta k človeku. Poznávanie svojich silných a slabých stránok, pozitívne a negatívne vlastnosti. Zdravé sebavedomie. Prijatie samého seba aj so svojimi nedostatkami. Byť sám sebou, vedieť obhájiť svoje práva a názory Vedieť sa presadiť a obhájiť v rôznych situáciách: opýtať sa prečo, vedieť odmietnuť, vysloviť sťažnosť, vysvetliť svoje názory, požiadať o láskavosť, vysloviť návrh, čeliť manipulácii a tlaku skupiny, alternatívne spôsoby riešenia konfliktov, asertivita a asertívne práva Prosociálnosť ako zložka vlastnej identity Nový vzťah k druhým: nezávislosť a rešpektovanie. Rozvíjanie vlastnej identity v interakcii s druhými. Slobodné prijatie záväzkov a vernosť k nim ako predpoklad zrelosti (napr. prijímanie úloh v rodine, v žiackom kolektíve, v záujmových skupinách...). Etické aspekty vzťahu k vlastnej rodine Hlbšie poznanie vlastnej rodiny (ako poznám svoju matku, svojho otca, súrodencov...). Uplatňovanie sociálnych zručností v rámci rodiny (byť empatickým, otvoreným a citlivo komunikovať, byť asertívnym...). Zdravá a nezdravá kritickosť. Reflexia nad vlastnou kritickosťou v rodine. Pochopenie rodičov a súrodencov, dobré vzťahy v rodine, tolerancia a rešpektovanie autority, vzťahy medzi súrodencami. Rešpektovanie pravidiel hry (práva a povinnosti) v rodine. Etické aspekty	vlastnej rodine - vie pomenovať možnosti prosociálneho správania vo vlastnej rodine - vie čo je to počatie a prenatálny život človeka - vie vysvetliť dôvody pre odloženie prvého sexuálneho styku do psychosociálnej zrelosti - vie vysvetliť príčiny a dôsledky predčasného sexu - vie čo sú to pohlavné choroby a AIDS	zodpovedná sloboda ho vedie k dobru pre iných i pre seba - chápe pojmy zodpovednosť a vernosť - uvedomuje si svoje práva a povinnosti v rodine a snaží sa chápať ich význam túži prispieť svojím dielom do dobrého fungovania vlastnej rodiny - sexualitu vníma ako veľkú hodnotu - vníma a stotožňuje sa so	- prejavuje snahu vychádzať dobre s členmi vlastnej rodiny - v rodine uplatňuje základné komunikačné zručnosti, požiadať o láskavosť, o odpustenie, vedieť vysloviť návrh - v rodinnom prostredí vie použiť pozitívne hodnotenie, empatiu a tvorivosť v prosociálnom správaní -prejavuje spoluúčasť na rodinnom živote - je schopný reflektovať vlastné pôsobenie v rodine - o otázkach sexuality hovorí úctivo - neznáme oblasti si ujasňuje dialógom s rodičmi, alebo učiteľom, - vo vzťahu k inému pohlaviu je pozorný a vnímavý
--	---	--	---	---

Osvojovanie si základných postojov súvisiacich s voľbou životných cieľov, svetonázorom, náboženstvom, etickými hodnotami a normami.	integrovania sexuálnej zrelosti do kontextu osobnosti Rozvíjanie sexuálnej identity. Vzťahy medzi chlapcami a dievčatami. Priateľstvo a láska. Utváranie predstáv o budúcom partnerovi. "Zázrak života" - počatie a prenatálny život ľudského plodu. Rozpor medzi pohlavnou a psychosociálnou zrelosťou. Predčasný sexuálny styk, jeho príčiny a dôsledky. Pohlavné choroby a AIDS. Následky odtrhnutia sexu od osobného vzťahu a zodpovednosti	- vie vymenovať obmedzenia a prednosti chorých a osôb so špecifickými potrebami - vie zdôvodniť potrebu i špecifiká komunikácie s osobami so špecifickými potrebami	svoju sexuálnou identitou - chápe pozitívne hodnoty, ako priateľstvo, láska, manželstvo a rodina - uvedomuje si riziká spojené s predčasným sexuálnym životom - túži po hlbokom vzťahu založenom na úcte a vzájomnej láske	- v kontakte so starými, chorými a s osobami so špecifickými potrebami prejavuje prvky tvorivej prosociálnosti - prejavuje rozhodnutie pre dobro ako postoj
Osvojovanie si pozitívnych postojov vo vzťahu k svojmu zdraviu a ochrane života človeka	Vzťah k chorým, starým, postihnutým, mentálne alebo morálne narušeným ľuďom. Rozvoj empatie, komunikácie s vyššie spomínanými ľuďmi. Ochota chápať ich potreby, ale aj vidieť ich možnosti a bohatstvo, ktoré môžu odovzdať ostatným. Tolerancia, rešpektovanie odlišností, generačné rozdiely	- vie vysvetliť termín zdravie a starostlivosť o zdravie - vie zdôvodniť tvrdenie, že zdravie je etická hodnota	- uvedomuje si ťažkosti, ktoré prežívajú starí a chorí ľudia a túži im pomôcť	
Osvojovanie si základných pojmov súvisiacich s ekonomickými hodnotami vo vzťahu k etike, osvojovanie si základných ekonomických cností.	Zdroje etického poznania ľudstva Etika; mravné hodnoty a normy; svedomie - pozitívne vzory (príklad zrelých osobností), literatúra, náboženstvo, umenie a ľudová slovesnosť.	- vie vysvetliť, čo je to mravná hodnota a mravná norma - pozná základné zdroje etického poznania ľudstva	- chápe význam svedomia vo svojom živote	- chráni zdravie svoje i zdravie iných (oblečenie, jedlo, odpočinok, pohyb, stop drogám...)
Osvojovanie si základných etických hodnôt,	Život, telesné a duševné zdravie ako etická hodnota Ochrana života a starostlivosť o zdravie ako etický problém. Základy duševnej hygieny.		- chápe, čo v sebe zahŕňajú ochrana života a starostlivosť o zdravie	- v materiálnej oblasti je rozvážny nemá veľké nároky - nepodlieha manipulácii reklamy a nedožaduje sa nadbytku ako nevyhnutnosti

súvisiacich s dobrým menom, ctou a pravdou Prehlbovanie svojich komunikačných spôsobilostí orientovaných na riešenie problémov a vedenie dialógu Rozvíjanie povedomia vlastnej dôstojnosti a hodnoty ľudskej bytosti. Oboznámenie sa s niektorými vlastnosťami podporujúcimi zdravý životný štýl. Preberanie zodpovednosti pri ponuke rozličných typov závislostí, vrátane nevhodných masmediálnych vplyvov. Osvojovanie si	Niektoré problémy lekárskej etiky (eutanázia, génová manipulácia). Ekonomické hodnoty a etika Vlastníctvo a peniaze ako prostriedok a ako cieľ. Primárna orientácia na peniaze a materiálne dobrá ako jeden z deštruktívnych prvkov ľudského života (materializmus, konzumizmus). Reklama - jej ciele a metódy. Dešifrovanie manipulácií konzumizmu a orientácia na rozvoj celého človeka. "Ekonomické cnosti": sporivosť, podnikavosť, umenie hospodáriť Svojpomoc, solidarita, pomoc sociálne slabším. Poctivosť, ochrana spotrebiteľa Dobré meno a pravda ako etické hodnoty Poznanie a pravda ako etické hodnoty. Pravda a lož. Tajomstvo. Je vždy nesprávne nepovedať pravdu? Česť, dobré meno, ublíženie na cti. Prehlbovanie komunikačných spôsobilostí Počúvanie, vedenie dialógu, riešenie konfliktov. Asertivita, orientovaná na prosociálnosť, požiadať o láskavosť, hovoriť adresne, vedieť povedať nie, oprávnená a neoprávnená kritika. Zdravý životný štýl Povedomie vlastnej hodnoty, rozvíjanie skromnosti (opak neprimeraného sebaocenenia) nepovyšovať sa nad iných vo vystupovaní, v nárokoch, dobroprajnosť, cieľavedomosť, pracovitosť, usilovnosť, čistota zmysľovania, rečí, prejavov správania v oblasti sexuality, význam studu a intimity v prejavoch náklonnosti medzi chlapcom a dievčaťom, kultivované vyjadrovanie	- vie rozoznať a vysvetliť inštrumentálnosť a cieľovosť hodnoty peňazí - rozumie pojmom materializmus a konzumizmus - vie vymenovať „ekonomické cnosti“ - pozná zásady narábania s pravdou - vie vysvetliť pojmy dobré meno, česť, ublíženie na cti - vie, aké má miesto asertivita v prosociálnom správaní - pozná zásady prijímania a vyslovenia komplimentu, prijímania oprávnenej i neoprávnenej kritiky - pozná zásady, ktoré sa súvisia so zdravým životným štýlom a vie ich vysvetliť - vie popísať význam studu a intimity v prejavoch náklonnosti medzi chlapcom a dievčaťom - vie vymenovať možnosti trávenia voľného času vo svojom prostredí	- chápe základné etické problémy súvisiace s ekonomickými hodnotami - pozná ciele a úlohy reklamy - chápe etické problémy súvisiace s pravdou a dobrým menom - uvedomuje si hodnotu pravdy, cti a dobrého mena - chápe dôležitosť rozvoja vlastnej komunikácie pre rozvoj vzťahov - vníma vlastné omyly, čo ho vedie k väčšej otvorenosti prijať kritiku - chápe dôležitosť zdravého životného štýlu aj vo svojom živote	- v komunikácii svoje názory a tvrdenia podkladá argumentmi a prijíma argumentáciu iných - nevstupuje bezhlavo do kritiky iných, neohovára a neosočuje - je schopný vyjadriť i prijať kompliment - je schopný pokojne prijať oprávnenú kritiku - na neoprávnenú kritiku reaguje podľa zásad asertívneho správania - vo svojom živote uplatňuje zásady zdravého životného štýlu - má svoje koníčky a vie o nich so záujmom hovoriť - voľný čas využíva vyvážené na zábavu, na pomoc, na prehlbovanie vzťahov, na svoje záujmy - na ponuky k neviazanej zábave alebo iným druhom závislostí odpovedá – „nie“ - je schopný posúdiť mieru pri rôznych ponukách zábavy - akákoľvek neznášanlivosť voči
---	--	---	---	---

významu pozitívneho myslenia v ľudskom živote a snaha o jeho rozvíjanie a šírenie.	svojich citov, hlavne negatívnych, veselost', sebaovládanie. Zmysluplné využitie voľného času Závislosti Poukázat' na škodlivosť závislostí, ktoré znehodnocujú a ohrozujú život – fajčenie, alkohol, omamné látky, konzumný a nezodpovedný sex, hracie automaty, nadmerné sledovanie televízie, sekty a kulty, skupiny orientované na rasovú neznášanlivosť Masmediálne vplyvy Reflektovať vplyv masmédií - prosociálne vzory v masmédiách, kritické hodnotenie videoprodukcie a televíznych programov, analýza filmu, výchova kritického diváka, možnosti pozitívneho ovplyvňovania televíziou	- vie, čo spôsobuje závislosti v živote mladého človeka - pozná škodlivosť závislosti od fajčenia, alkoholu, omamných látok, hracích automatov, televízie, internetu, sexu, siekt, skupín orientovaných na rasovú neznášanlivosť -vie vymenovať pozitíva i negatíva masmédií hlavne televízie a internetu	- uvedomuje si množstvo ponúk na závislosť - reflektuje mieru vlastnej slobody od rôznych závislostí - túži zostať slobodným - chápe význam masmediálnych vplyvov vo svojom živote - je citlivý na zábery filmovej produkcie (etický odkaz)	osobám alebo skupinám osôb je mu cudzia - je schopný si vyberať televízne programy - je pripravený vyhodnotiť etické prvky filmu, alebo vysielania (vhodného pre svoju vekovú kategóriu) - vo virtuálnej realite hľadá to, čo podporuje jeho zdravý životný štýl
--	---	--	--	--

9. ročník

(1 hodina týždenne, 33 hodín ročne)

9. ročník

Ciele a obsah tematických celkov

Etická výchova v 9. ročníku je orientovaná na prehĺbenie niektorých hodnôt a sociálnych spôsobilostí, s ktorými sa žiaci stretli v hodinách etickej výchovy už v predchádzajúcich ročníkoch. Ďalej ponúka na diskusiu a zaujatie prosociálnych postojov rozličné aktuálne problémy, ktoré sa dotýkajú našej mládeže. Posledný tematický celok môže poskytnúť skúsenosť pozitívneho myslenia ako pomoc pre obdobie dospievania.

Ciele

Žiak rozvíja povedomie vlastnej dôstojnosti a hodnoty ľudskej bytosti.

Žiak prehĺbi svoje komunikačné spôsobilosti orientované na riešenie problémov a vedenie dialógu.

Žiak sa oboznámi s niektorými vlastnosťami podporujúcimi zdravý životný štýl.

Žiak sa učí preberať zodpovednosť pri ponuke rozličných typov závislostí, vrátane nevhodných masmediálnych vplyvov.

Žiak chápe význam radosti a pozitívneho myslenia v ľudskom živote a snaží sa ich šíriť.

Obsah

Prehľbovanie komunikačných spôsobilostí

Počúvanie, vedenie dialógu, riešenie konfliktov. Asertivita, orientovaná na prosociálnosť, požiadať o láskavosť, hovoriť adresne, vedieť povedať nie, oprávnená a neoprávnená kritika.

Zdravý životný štýl

Povedomie vlastnej hodnoty, rozvíjanie skromnosti (opak neprimeraného sebaoceňovania) nepovyšovať sa nad iných vo vystupovaní, v nárokoch, dobroprajnosť, cieľavedomosť, pracovitnosť, usilovnosť, čistota zmysľovania, rečí, prejavov

správania v oblasti sexuality, význam studu a intimity v prejavoch náklonnosti medzi chlapcom a dievčaťom, kultivované vyjadrovanie svojich citov, hlavne negatívnych, veselosť, sebaovládanie. Zmysluplné využitie voľného času.

Závislosti

Poukázať na škodlivosť závislostí, ktoré znehodnocujú a ohrozujú život – fajčenie, alkohol, omamné látky, konzumný a nezodpovedný sex, hracie automaty, nadmerné sledovanie televízie, sekty a kulty, skupiny orientované na rasovú neznášanlivosť.

Masmediálne vplyvy

Reflektovať vplyv masmédií

- Prosociálne vzory v masmédiách, kritické hodnotenie videoprodukcie a televíznych programov, analýza filmu, výchova kritického diváka, možnosti pozitívneho ovplyvňovania televíziou.

Ciele a obsah tematických celkov

Etická výchova v 9. ročníku je orientovaná na prehĺbenie niektorých hodnôt a sociálnych spôsobilostí, s ktorými sa žiac stretli na hodinách etickej výchovy už v predchádzajúcich ročníkoch. Ďalej ponúka na diskusiu a zaujatie prosociálnych postojov, rozličné aktuálne problémy, ktoré sa dotýkajú našej mládeže. Posledný tematický celok môže poskytnúť skúsenosť pozitívneho myslenia ako pomoc pre obdobie dospievania.

Ciele

Žiak rozvíja povedomie vlastnej dôstojnosti a hodnoty ľudskej bytosti.

Žiak prehĺbi svoje komunikačné spôsobilosti orientované na riešenie problémov a vedenie dialógu.

Žiak sa oboznámi s niektorými vlastnosťami podporujúcimi zdravý životný štýl.

Žiak sa učí preberať zodpovednosť pri ponuke rozličných typov závislostí, vrátane nevhodných masmediálnych vplyvov.

Žiak chápe význam radosti a pozitívneho myslenia v ľudskom živote a snaží sa ich

šíriť.

Obsah

TC 1. Prehĺbenie povedomia vlastnej dôstojnosti a hodnoty ľudskej bytosti vôbec

- objavovanie nových darov, ich kultivovanie, rozvoj záujmov
- dar priateľstva pre vnútorný rozvoj ľudskej osoby
- ľudské možnosti, túžby a odvážne sny, odvaha konať

TC 2. Prehĺbenie komunikačných spôsobilostí

- počúvanie, vedenie dialógu, riešenie konfliktov
- asertivita orientovaná na prosociálnosť - požiadať o láskavosť, hovoriť adresne, vedieť povedať nie, oprávnená a neoprávnená kritika

TC 3. Zdravý životný štýl

(Okrem ochrany telesného a duševného zdravia ako etickej hodnoty, určenej pre 8.

roč., zdôrazňujeme v tomto tematickom celku niektoré vlastnosti, ktoré podporujú zdravý životný štýl, zahrňujúci vzťah k sebe, k iným, ku všetkému živému i neživému okolo nás.)

- povedomie vlastnej hodnoty
- skromnosť (opak neprimeraného sebaoceňovania) nepovyšovať sa nad iných vo vystupovaní, v nárokoch, rečiach
- dobroprajnosť - dopriať iným materiálne i duchovné dobré, vedieť sa tešiť spolu s nimi
- cieľavedomosť, pracovitosť, usilovnosť
- čistota zmýšľania, rečí a prejavov správania v oblasti sexuality, význam studu a intimity

v prejavoch náklonnosti medzi chlapcom a dievčaťom

- kultivované vyjadrenie svojich citov, hlavne negatívnych
- veselosť
- sebaovládanie

Ovocie zdravého životného štýlu.

TC 4. Závislosti, ktoré môžu znehodnotiť a ohrozovať náš život

- fajčenie, alkohol, omamné látky, konzumný a nezodpovedný sex, hracie automaty, nadmerné sledovanie televízie, sekty a kulty, skupiny orientované na rasovú neznášanlivosť

TC 5. Masmediálne vplyvy

Prosociálne vzory v masmédiách (osobné i kolektívne)

Kritické hodnotenie videoprodukcie a televíznych programov

Televízna pseudorealita a jej hodnotenie

Výchova kritického diváka

Možnosti pozitívneho ovplyvňovania televíziou

TC 6. Radosť a optimizmus - trvalé nastavenie ľudského života

- radosť ako dôsledok objavovania hodnôt
- radosť ako výsledok vynaloženej námahy pri dosahovaní cieľa
- radosť ako predpoklad i dôsledok socializácie
- radosť ako dar pre iných (šírenie optimizmu a nádeje vo svojom okolí)
- pozitívny vzťah k životu a k ľuďom

PROCES

Etická výchova vychováva k mravnej zrelosti tým spôsobom, že navodzuje aktivity,

ktoré

1. napomáhajú prežitie a pochopenie etických hodnôt najmä prostredníctvom vnímania situácií, prírody, seba a druhých (senzibilizácia),
2. uľahčujú porozumenie a interiorizáciu súvisiacich hodnôt a noriem (hodnotová reflexia),
3. umožňujú nácvik odpovedajúceho správania (nácvik v podmienkach triedy),
4. prenos skúseností, osvojených v škole, do každodenného života (zovšeobecnenie a prenos).

Tieto štyri body predstavujú štyri metodické kroky, nevyhnutné pre účinnú etickú výchovu (pozri Lencz, 1994, kap. 4.2).

Predpokladom účinnosti etickej výchovy je splnenie určitých podmienok, najmä:

- bezpodmienečné prijatie každého študenta, vytváranie priateľských vzťahov v skupine,

pozitívne očakávania (atribúcia), indukčná disciplína,

- zdôrazňovanie prosociálnych hodnôt, ako sú spolupráca a pomoc,

- kontakty učiteľa so študentmi aj mimo hodín etickej výchovy; preto etickú výchovu má učiť učiteľ, ktorý v triede učí aj iné predmety.

Metodické materiály pre etickú výchovu obsahujú ku každému tematickému celku bohatú ponuku aktivít. Z nich si učiteľ vyberie tie, ktoré považuje za vhodné vzhľadom na svoje osobné dispozície, vek študentov a iné okolnosti.

Náboženská výchova

Charakteristika obsahu II. stupňa

Na II. stupni sa buduje na poznatkoch, ktoré žiaci nadobudli na I. stupni, a v oblasti výchovného pôsobenia sa nadväzuje na vzťah k Bohu, ktorý si vypestovali prípravou na sviatosti.

II. stupeň rozvíja, prehĺbuje a dopĺňa poznatky I. stupňa a zároveň poskytuje žiakom nové učivo, ktoré sa podáva v jednotlivých ročníkoch takto:

5. ročník: Žiaci spoznávajú starozákonné dejiny, postupne poznávajú Boha Stvoriteľa, Pôvodcu všetkého, Zákonodarcu, ktorý si vyvolil svoj ľud a cez stáročia ho pripravuje na prijatie Mesiáša. Starozákonné postavy sú svojimi správnymi postojmi k Bohu a ľuďom aktuálne aj pre nás dnes. Je to celoročná práca so Starým zákonom.

Charakteristika výchovných a vzdelávacích cieľov

Hlavným vzdelávacím cieľom vo výučbe náboženstva na II. stupni základnej školy je vedomostne pripraviť mladého človeka tak, aby mal osvojené základné náboženské pravdy a princípy kresťanského životného štýlu, ktoré sa budú u neho ďalej rozvíjať na strednej škole. Vo výchovnej oblasti je úlohou školskej katechézy prispieť k tomu, aby mladý človek vedel teoretické poznatky uplatniť vo svojom živote a bol oporou pre svojich rovesníkov, aby si nachádzal svoje miesto v živote. Ďalej sú uvedené rámcové ciele pre jednotlivé ročníky a podrobné pre jednotlivé témy. Pri tvorbe konkrétnej vyučovacej hodiny treba, aby učiteľ náboženskej výchovy mal ujasnené ciele, ktoré chce dosiahnuť a k čomu priviesť žiakov. Pri jednotlivých témach sa uvádza viacero cieľov. Učiteľ náboženskej výchovy sám zvaží, ktoré ciele na jednotlivej hodine sú pre neho prioritné, lebo niektoré nemusia byť v danom čase alebo skupine aktuálne, alebo zvaží, či je potrebné vytýčiť si iné.

CHARAKTERISTIKA 5. ROČNÍKA

Žiaci 5. ročníka prechodom na II. stupeň ZŠ menia určitým spôsobom svoje školské prostredie, na ktoré sa musia (rôzne dlho) aklimatizovať. Sú na nich kladené vyššie nároky v učení i správaní. V náboženstve mnohé veci zo Starého zákona (ďalej len SZ) sú im známe, preto by nemalo byť problematické spočiatku sledovať náučné ciele. Postupne s aklimatizáciou zvyšujeme požiadavky v náučných cieľoch. Vo výchovnom pôsobení sa úmerne sledujú vytýčené ciele. Obsah 5. ročníka je zameraný na problematiku Svätého písma (ďalej len SP) Starého zákona. V škole treba mať pre prácu žiakov väčšie množstvo SP (pretože SZ je rozsahom obširný, nie je vhodné, aby si ho žiaci nosili na vyučovanie). Pre lepšiu orientáciu v učive i spracovávaní časovo-tematických plánov je vhodné urobiť tematické členenie do celkov.

OBSAH:

1. Boh Stvoriteľ vecí viditeľných a neviditeľných
2. Boh si vyvoluje svoj národ
3. Boh vedie svoj ľud
4. Boží ľud v zaslúbenej zemi
5. Dôsledky nevernosti a Božie napomenutie
6. Výchova k láske a čistote

CHARAKTERISTIKA 6. ROČNÍKA

Učivo 6. ročníka je zamerané na poznávanie a štúdium Svätého písma Nového zákona, ktoré vysvetľuje Ježišovú náuku a jej praktizovanie v živote. Opiera sa o učivo 5. ročníka a v niektorých prípadoch sa na neho odvoláva.

Okrem učebnice náboženskej výchovy je potrebné, aby všetci žiaci mali knihu Svätého písma Nového zákona, lebo si musia osvojiť zručnosť vo vyhľadávaní textov. Jednotlivé témy sú v učebnici koncipované pomerne obsiahlo; aby sa vyčerpala téma a splnili stanovené ciele, v mnohých prípadoch treba venovať jednej téme viac vyučovacích hodín. Podľa obsahu jednotlivých tém a pre lepšiu orientáciu učivo možno rozdeliť do týchto tematických celkov.

OBSAH :

1. Ježiš prišiel k nám

1. 1. Anjel zvestuje narodenie Spasiteľa
1. 2. Ľudia sa pripravujú na príchod Vykupiteľa
1. 3. Vykupiteľ prichádza

2. Život lásky

2. 1. Pravé hodnoty života
2. 2. Nepravé hodnoty života
2. 3. Najdôležitejšia zásada pre život
2. 4. Program pre správny život
2. 5. Podobienstvá – pomôcky pre správny živo

3. Vydarený život

3. 1. Úspešný život
3. 2. Božia pomoc pre dobrý život
3. 3. Ovocie dobrého života
3. 4. Dobrý úmysel

4. Zlo a moc odpustenia

4. 1. Zlo vo svete a vo mne
4. 2. Boh odpúšťa hriešnikom
4. 3. Ak odpustíte ľuďom ich poklesky

5. Život v Ježišovej prítomnosti

5. 1. Život s Ježišom
5. 2. Potreba obnovy síl
5. 3. Víťazstvo nad hriechom a smrťou
5. 4. Rast Božieho kráľovstva
5. 5. Oheň vám bude znamením

6. Nový Boží ľud

6. 1. Úloha biskupov a kňazov
6. 2. Život prvých kresťanov
6. 3. Spoločenstvo v slávení aj v živote
6. 4. Šírenie Božieho slova
6. 5. Zavŕšenie Božieho kráľovstva

7. Výchova k láske a čistote

7. 1. Zázrak života
7. 2. Stávam sa mužom, stávam sa ženou
7. 3. Poznávanie lásky
7. 4. Etapy lásky

Metodická príručka pre 7. ročník ZŠ

časová dotácia 1. hod	časová dotácia 2. hod.
1. Prečo dodržiavať Desatoro?	1. V čom spočíva sloboda človeka?
2. Múdrost' overená mnohými generáciami	2. Prečo dodržiavať Desatoro?
3. Práva človeka	3. Múdrost' overená mnohými generáciami
4. Norimberský proces a nacizmus	4. Práva človeka
5. Komunizmus a väzni svedomia	5. Norimberský proces a nacizmus
6. Otroctvo v minulosti a dnes – časová priamka	6. Komunizmus a väzni svedomia
	7. Väzni svedomia – sivá je farbou nádeje
	8. Kolonializmus
	9. Otroctvo v minulosti a dnes
	10. Otroctvo v dejinách ľudstva - projekt
	11. Otroctvo v dejinách ľudstva - projekt
	12. Otroctvo v dejinách ľudstva – projekt Prenasledovanie Cirkvi v čase komunistického režimu v Československu

Téma je ponúknutá ako projektové vyučovanie.

časová dotácia 1. hod.	časová dotácia 2. hod.
1. Rozhodnutie a sloboda	1. Rozhodnutie a sloboda
2. Rozhodnutie a dôsledky	2. Pozrieť sa na problém z rôznych uhlov pohľadu
3. Svedomie	2. Rozhodnutie a dôsledky
4. Rozvoj svedomia	3. Keď robím to, čo robia druhí
	4. Svedomie
	5. Počúvať srdcom
	6. Je morálka človeku daná alebo je naučená?
	7. Rozvoj svedomia

Zostavenie základného učiva 3. témy BOH OSLOBODUJE ČLOVEKA

časová dotácia 1. hod.	časová dotácia 2. hod.
1. Vlastné hranice a vina	1. Vlastné hranice a vina
2. Kto za to môže? (sociálny hriech)	2. Kto za to môže? (sociálny hriech)
3. Ježiš oslobodzuje od hriechu	3. Zažiť odpustenie – Ježiš a hriešnica
4. Sviatosť zmierenia – oslobodenie od hriechov	4. Ježiš oslobodzuje od hriechu (Baránok Boží)
	5. Ježiš - Vykupiteľ
	6. Legenda o Jurajovi – boj so zlom
	7. Sviatosť zmierenia – oslobodenie od hriechov
	8 Obrátenie a pokánie

Zostavenie základného učiva 4. témy REŠPEKTOVANIE VIEROVYZNANÍ

časová dotácia 1. hod	časová dotácia 2. hod.
1. Veriť...	1. Veriť...
2. Hlavné učenie svetových náboženstiev	2. Hlavné učenie svetových náboženstiev
3. Posvätné miesta	3. Posvätné miesta
4. Svätiť sviatočné dni	4. Posvätné miesta sv. náboženstiev - projektové vyučovanie –
5. Putovanie po ceste predkov	5. Svätiť sviatočné dni
	6. Židovské slávenie sviatkov
	7. Putovanie po ceste predkov
	8. Kresťanstvo a kultúra života
	9. Projekt – svetové náboženstvá
	10. Projekt – svetové náboženstvá

Zostavenie základného učiva 5. témy LÁSKA AKO PRINCÍP SLOBODY

časová dotácia 1. hod	časová dotácia 2. hod.
1. Autorita? A načo?	1. Autorita? A načo?
2. Hierarchia – rozdelenie služieb	2. Umelá autorita
3. Blahoslavenstvá – „Nádej v beznádeji“	3. Hierarchia – rozdelenie služieb
4. Moja angažovanosť	4. Projekt – cirkevná hierarchia
	5. Blahoslavenstvá – „Nádej v beznádeji“
	6. Život podľa blahoslavenstiev
	7. Moja angažovanosť
	8. Byť soľou zeme

8. ročník

Téma roka: Dostojnosť človeka.

Cieľ roka: Definovať povod práva človeka na život, dostojnosť a uctu. Vynímať osobnú hodnotu človeka.

Interiorizovať kresťanské postoje a hodnoty.

1.téma: Hľadám smer

Povolanie v kresťanskom živote

Ľudská dôstojnosť

Schopnosti a vlastnosti

2.téma: Boh mi udáva smer

Svedomie

Desatoro

Zákon lásky

3.téma: Cesta životom

Zodpovednosť za seba

Sebaovládanie – ENV

Postoj k alkoholu a k hracím automatom

4.téma: Lákadlá – drogy

Postoj k alkoholu a k hracím automatom

Božia rada

Úcta k ľuďom, Úcta k životu

5.téma: Abortus a eutanázia

Úcta k pohlaviu

Manželstvo a výchova k rodičovstvu

Spravodlivosť, Úcta k pravde

6.téma: Zasvätený život

Kráša stvorenia, Úcta k prírode

Civilizácia lásky, Boh sa mi dáva

Boh je láska

9. ročník

Téma roka:

Zodpovednosť človeka.

Cieľ roka:

Posúdiť hodnotu zodpovednosti. Uvedomiť si osobnú zodpovednosť za seba a za iných. Formovať návyk kresťanského životného štýlu v rodinnom a spoločenskom živote.

Charakteristika výchovných a vzdelávacích cieľov

Hlavným vzdelávacím cieľom vo výučbe náboženstva základnej školy je vedomostne pripraviť mladého človeka tak, aby mal osvojené základné náboženské pravdy a princípy kresťanského životného štýlu, ktoré sa budú u neho ďalej rozvíjať na strednej škole.

Vo výchovnej oblasti je úlohou školskej katechézy prispieť k tomu, aby mladý človek vedel teoretické poznatky uplatniť vo svojom živote a bol oporou pre svojich rovesníkov, aby si nachádzal svoje miesto v živote.

Obsah:

- Úvodná hodina
- Som originál
- Čo so mnou
- Rukopis Boha otca
- Spasiteľ očakávaný národmi
- Najviac milovaný, najviac nenávidený
- Ježiš a pravda o ňom
- Boží šepot
- Božia rodina Cirkev
- Cirkev stráži poklady
- Cirkev má tajomstvá a stráži poklady života
- Sviatosti - prameň života
- Boh prebýva medzi nami
- Hriechy - ničitelia života
- Choroby sveta
- Choroby, porno, to je ono?
- Trojuholník smrti
- Mať chrbtovú kosť
- Cesta k hrdinstvu alebo rady na krásne prežitie mladosti
- Druhá etapa: budovanie vzťahov
- Vidieť to podstatné
- A čo zato?
- Liečba tohto sveta
- Výchova k láske a čistote

Hudobná výchova

5. ročník

Ciele predmetu

Cieľom hudobnej výchovy v 5. ročníku ZŠ je pochopenie komunikatívnej funkcie hudby, rôznych podôb hudobného vyjadrenia, pochopenie vlastnej kultúry a zmysel pre identitu, ktorá je základom rešpektovania rozmanitosti kultúrneho vyjadrovania. Ciele sú totožné s cieľmi v Štátnom vzdelávacom programe.

Tematické celky a obsah	Kompetencie	Výstup
Ako sa nám prihovára hudba Výrazové prostriedky hudby a ich funkcia, zážitok z hudby a jeho zdôvodnenie, podoby hudobnej skladby, komunikatívna funkcia hudby, správanie sa na hudobných a slávnostných podujatiach. Prostredníctvom hudby poznávame svoju hudobnú kultúru i kultúru iných národov	Vokálno – intonačné činnosti - žiak spieva na základe svojich dispozícií intonačne čisto, rytmicky presne so zodpovedajúcim výrazom jednohlasné, dvojhlasné piesne ľudové v durových, molových tóninách, pritom využíva získané spevácke, intonačné a sluchové návyky a zručnosti, - orientuje sa v grafickom zázname piesní a skladieb rôznych štýlov a žánrov, - dokáže posúdiť kvalitu vokálneho prejavu druhých. - žiak dokáže realizovať inštrumentálne sprievody k piesňam, Žiak dokáže - správne reagovať pohybom na znejúcu hudbu, vyjadriť metrum, tempo, dynamiku, pohyb melódie, v súlade s charakterom piesne - realizovať hudobno-pohybové hry so spevom, - dokáže verbalizovať svoj názor, hudobný zážitok, predstavy od konkrétnych k abstrakcii princípov, - žiak získava schopnosť empatického a asertívneho správania sa.	- vedieť čisto, kultivovane spievať minimálne 12 piesní - vedieť uplatňovať elementárne taktovacie pohyby pri speve - vedieť hrať rytmické motívy, jednoduché inštrumentálne sprievody k piesňam, - vedieť reagovať pohybom na hudbu, vyjadriť pohybom charakter, výraz a náladu piesne - Po viacnásobnom vypočutí poznať min. 4 hudobné skladby a ich autorov, - Poznať funkciu hudby vzhľadom k životu človeka a spoločnosti,

Hudobno-výchovný proces

Hlavnou zásadou vyučovania hudobnej výchovy je, že východisko i cieľ hudobno-výchovného procesu tvorí znejúca hudba.

6. ročník

CIELE A OBSAH TEMATICKÝCH CELKOV

Ako sa nám prihovára hudba

Ciele

Žiaci na základe hudobných skúseností a záujmov získaných v 5. ročníku prejavujú aktivitu a iniciatívu v hudobných činnostiach a esteticky zameriavajú svoju pozornosť na hudbu. Zámerne si vyberajú z hudobného vysielania rozhlasu a televízie a zaujímajú sa o vekovo primerané možnosti aktívneho hudobného uplatnenia v škole a v obci.

Žiaci vo vokálnom a inštrumentálnom jednohlase, dvojhase a elementárnom trojhase dosahujú uvoľnený, citovo zafarbený spontánny prejav. Spievajú čisto, rytmicky správne, vyrovnanými hlasmi podľa dirigentských gest. Na hudobných nástrojoch hrajú rytmicky správne s vyrovnaným zvukom. Dynamiku uvedomene uplatňujú vo vzťahu k hudobnému výrazu piesne. Hudobno-pohybovým prejavom vyjadrujú hudobný výraz piesne alebo počúvanej skladby.

V spievaných piesňach, inštrumentálnych prejavoch a v počúvaných skladbách žiaci získajú elementárnu orientáciu vo vyjadrovacích prostriedkoch hudby: rozlišujú tempo, rytmus, dynamiku, zvukovú farbu, melódiu, harmóniu a polyfóniu. Rozoznávajú ich opakovanie, stupňovanie a kontrast. Uvedomujú si ich funkciu a vzájomnú podmienenosť v hudobnom diele (v hudobnom prejave). Na výrazných jednoduchých príkladoch dokážu sluchom a v notácii rozlíšiť unisono niektorých hlasov, zádrž, ľudový dvojhlas, polyfóniu, harmóniu a melódiu so sprievodom a využiť na zvýraznenie svojho speváckeho, nástrojového a pohybového prejavu, na pochopenie počúvanej hudby a prehĺbenie svojho zážitku.

Na osvojovanom hudobnom materiáli si žiaci uvedomujú vzťahy častí a celku v hudbe: predvetie, závetie a hudobná veta, motív a téma, veta (časť) v skladbe a cyklická skladba. Na výrazných príkladoch dokážu tieto hudobné celky a ich časti rozlišovať sluchom a v notácii. Na výrazných príkladoch takto rozlišujú malú dvojdielnu a trojdielnú formu, veľkú trojdielnú formu, rondo a tému s variáciami (rozvíjanie variácií dokážu sledovať sluchom).

Žiaci získavajú konkrétne predstavy o uplatnení základných hudobno-vyjadrovacích prostriedkov a hudobných foriem v symfonickej a komornej hudbe (suite, symfónia, komorné cyklické skladby), inštrumentálnom koncerte, v piesňovej a zborovej tvorbe (najmä striedanie kontrastných viet v skladbe a uplatnenie kontrastných tém). Upevňujú svoju predstavu zvuku rôznych hudobných nástrojov, nástrojových skupín, súborov a orchestrov.

Obsah

Hudobný materiál

Ľudové a detské piesne slovenské a iných národov, ukážky z piesňovej a hudobno-dramatickej tvorby slovenských a svetových autorov vrátane populárnej hudby, ktoré žánrom a obsahom zodpovedajú tematickému zameraniu učiva 6. ročníka.

Hudobné činnosti

Žiaci spievajú piesne jednohlasne, dvojhlasne a s prvkami trojhlasu. Spoločný jednohlasný spev usmerňujú taktovaním.

Pracujú s diatonickými melodickými útvarmi v durovom a molovom tónorode s pomocou solmizácie. Sluchom i v notovom zápise si overujú aj iné typy usporiadania diatonického radu tónov (stredoveké stupnice), vyskytujúce sa v slovenských ľudových piesňach.

Pracujú s intervalmi veľkej a malej sekundy, tercie a sexty, čistej kvarty, kvinty a oktávy.

Sledujú jednoduchý harmonický sprievod piesní a rozoznávajú sluchom harmonické zmeny (T, S, D).

Recitáciou, spevom, nástrojovou hrou a pohybom pracujú tvorivo so všetkými doposiaľ osvojenými rytmickými prvkami vrátane trioly. Podľa notového zápisu uvedomene reprodukovujú rytmus osvojovaných piesní. Osvojujú si charakteristický rytmus pochodu, polky, valčíka, mazúrky a iných tancov. Všímajú si rozdielny charakter a funkciu výrazových prostriedkov v hudbe rôznych slohov a žánrov.

V notovom zápise vyhľadávajú, sluchom rozlišujú, spevom a inštrumentálnou hrou vytvárajú a reprodukovujú hudobné motívy a ich obmeny, hudobné vety (témy) a ich usporiadanie v malej dvojdielnej a trojdielnej forme, vo variáciách témy a v ronde. Sledujú prácu s motívom v osvojovaných hudobných skladbách a všímajú si uplatnenie rôznych hudobných nástrojov.

HUDBA SPOJENÁ S INÝMI DRUHMI UMENIA

Ciele

Žiaci poznávajú operu ako komplexné hudobno-dramatické dielo. Na vybraných ukážkach operných scén dokážu sluchom rozlíšiť recitatív, áriu a zbor.

Uvedomia si, že opera je dielo, v ktorom sa stretávajú požiadavky hudby s požiadavkami divadla.

Na vybraných ukážkach sa žiaci zoznámia s rozdielnou funkciou rôznych zábavných žánrov hudobného divadla - operety, muzikálu a revue a s rôznou funkciou hudby v nich.

Žiaci poznávajú balet a baletnú hudbu. Na konkrétnych ukážkach (živé predvedenie, film, televízny záznam, fotografie, výtvarný obraz) rozoznávajú klasický balet a moderný výrazový tanec.

Uvedomujú si využitie hudby pri umelecko-športových výkonoch; v krasokorčuľovaní, v modernej gymnastike a pod.

Žiaci získajú základnú predstavu o kantáte a melodráme. Uvedomujú si rozdielny vzťah hudby a slova v obidvoch hudobných druhoch.

Všimajú si pôsobenie hudby v divadelných predstaveniach a filmoch, v rozhlasových hrách a televíznych inscenáciách. Poznajú podstatu a funkciu playbacku v hudobnom vysielaní televízie, pri sledovaní programov si uvedomujú jeho použitie a esteticky ho hodnotia.

Ciele speváckych, inštrumentálnych a pohybových prejavov ako v predchádzajúcom tematickom celku.

Obsah

Hudobný materiál

Slovenské ľudové a umelé piesne primerané veku žiakov vrátane populárnej hudby. Skladba alebo pieseň na vlastné jednoduché pohybové vyjadrenie jej výrazu.

Ukážky z vokálnej, inštrumentálnej a hudobno-dramatickej tvorby našich a svetových autorov, ukážky z vážnej i populárnej hudby, ukážky z aktuálnych televíznych inscenácií a rozhlasových relácií, športovej produkcie obohatenej hudbou.

Hudobné činnosti

Spevácke, inštrumentálne a pohybové činnosti ako v predchádzajúcom tematickom celku.

Žiaci na vybraných ukážkach skladieb na počúvanie porovnávajú opernú a operetnú hudbu (spev), alebo hudbu z klasickej operety, z muzikálu či revue.

Zhudobňujú jednotlivé verše a vety. Vytvárajú krátke melodramatické celky hudby a slova, vyberajú hudbu k hudobno-pohybovým hrám.

V tesnom spojení so znejúcou hudbou získavajú základné poznatky o živote a diele autorov najzávažnejších osvojených skladieb.

Podľa podmienok školy žiaci navštívia aspoň jeden koncert, besedu o hudbe alebo predstavenie hudobného divadla.

7. ročník

Ciele

Kognitívne ciele:

Tak ako v 6. ročníku +

- Spoznať najvýznamnejších slovenských a svetových hudobných skladateľov jednotlivých štýlových období a ich vybrané diela.
- Nadobudnúť schopnosť získané vedomosti a zručnosti uplatňovať pri aktívnom vnímaní a obsahovom sprístupňovaní umeleckých diel a pri elementárnej tvorivosti.
- Uvedomovať si svoju národnú identitu, získať úctu k svojej kultúre, a to na základe osvojenia si umeleckej výpovede hudobných diel (slovenské ľudové a národné piesne, významné diela slovenskej umeleckej hudby) v kontexte s európskou hudobnou kultúrou. Prostredníctvom hudobných činností získať schopnosť vyjadrovať svoje emócie, vzťahy a postoje, teda komunikovať umeleckými prostriedkami.
- Nadobudnúť schopnosť otvorene prijímať, hodnotiť a vážiť si hudobné diela a hudobné prejavy vlastného národa, iných národov a etník.

Obsah

Tematické celky

Hudobné prechádzky storočiami:

Prieniky rôznych druhov a žánrov hudby, country & western, hudba k filmom, hudba na internete, etno- a worldmusic, vážna versus populárna hudba, malý projekt učiteľa a žiakov (Bach, Korsakov – M. Varga, Musorgskij – Enima a i.), hudba a ty (hudba a ja, malý projekt alebo krátke zamyslenie sa žiaka).

Štandard pre 7. ročník

- Prijímať, analyzovať, hodnotiť, porovnávať hudobné diela a hudobné prejavy a prepájať získané poznatky s poznatkami iných vyučovacích predmetov (dejepis, etická výchova, výtvarná, literárna, zemepis, cudzie jazyky),
- Vnímať a rozoznávať umelecké hodnoty rôznych kultúr.
- Poznať na základe počúvania hudby minimálne 6 hudobných diel a ich autorov.
- Rozvíjať vlastnú hudobnosť v skupinových hudobných činnostiach a aktivitách, využiť osvojené hudobné schopnosti, zručnosti a návyky pri spoluvytváraní a prezentácii 1 hudobno-dramatického príbehu.
- Zaspievať čisto, kultivovane najmenej 5 ľudových, umelých piesní iných národov a 8 regionálnych slovenských ľudových piesní.
- Vedieť sprevádzať, vytvoriť hudobný sprievod k piesňam na rytmických a melodických nástrojoch Orffovho inštrumentára.

8. ročník

Obsah

Tematické celky

Hudobné prechádzky storočiami:

Poslanie hudby (umenia) v 20. storočí – umelec už nechce vyjadriť len krásu, ale predovšetkým chce osloviť a podnecovať myslenie percipienta.

Význam a dielo najznámejších skladateľov hudby 20. storočia vo svete a u nás. Sledovanie rozsiahlejších diel, vystihnúť výrazných hudobných myšlienok dominujúcich výrazových prostriedkov hudby.

Doteraz získané skúsenosti a vedomosti uplatňovať pri počúvaní hudobných diel. Dokázať rozmyšľať a rozprávať o hudbe, tvorivé počúvanie hudby.

Hudba na pomedzí:

Prieniky rôznych druhov a žánrov hudby, (madrigál, moteta, symphonia, opera, opereta), hudba a ty (hudba a ja, malý projekt).

Kompetencie, zručnosti vedomosti, postoje sú podrobne vypracované v predchádzajúcej časti Štátneho vzdelávacieho programu.

Štandard (čiastkový)

- Prijímať, analyzovať, hodnotiť, porovnávať hudobné diela a hudobné prejavy a prepájať získané poznatky s poznatkami iných vyučovacích predmetov (dejepis, etická výchova, výtvarná, literárna, zemepis, cudzie jazyky),
- Vnímať a rozoznávať umelecké hodnoty rôznych kultúr.
- Poznať na základe počúvania hudby minimálne 6 hudobných diel a ich autorov.
- Rozvíjať vlastnú hudobnosť v skupinových hudobných činnostiach a aktivitách, využiť osvojené hudobné schopnosti, zručnosti a návyky pri spoluvytváraní a prezentácii 1 hudobno-dramatického príbehu.
- Zaspievať čisto, kultivovane najmenej 5 ľudových, umelých piesní iných národov a 8 regionálnych maďarských ľudových piesní.
- Vedieť sprevádzať, vytvoriť hudobný sprievod k piesňam na rytmických a melodických nástrojoch Orffovho inštrumentára.

Výchova umením

Obsah

Tematické celky

Hudobné prechádzky storočiami:

Poslanie hudby (umenia) v 20. storočí – umelec už nechce vyjadriť len krásu, ale predovšetkým chce osloviť a podnecovať myslenie percipienta.

Význam a dielo najznámejších skladateľov hudby 20. storočia vo svete a u nás. Sledovanie rozsiahlejších diel, vystihnutie výrazných hudobných myšlienok dominujúcich výrazových prostriedkov hudby.

Doteraz získané skúsenosti a vedomosti uplatňovať pri počúvaní hudobných diel. Dokázať rozmýšľať a rozprávať o hudbe, tvorivé počúvanie hudby. (Výber z učebnice. 9. roč./s. 8 –16, 24 –27, 32 – 39). **(cca 17 hod.)**

Pestrá paleta populárnej hudby: Vývoj populárnej hudby: džez (od New Orleansu po bratislavské džezové dni), hudba mladých od Beatles po súčasne hudobné skupiny, SuperStar a iné televízne a rozhlasové relácie, stoličkový rock and roll, spev súčasných hitov Výber uč. 9. roč./ 45 – 70, zborníky, Hity. **(cca 10 hod.)**

Hudba na pomedzí:

Prieniky rôznych druhov a žánrov hudby, country & western, hudba k filmom, hudba na internete, etno- a worldmusic,

Kompetencie, zručnosti vedomosti, postoje sú podrobne vypracované v predchádzajúcej časti Štátneho vzdelávacieho programu.

Štandard (čiastkový)

- Prijímať, analyzovať, hodnotiť, porovnávať hudobné diela a hudobné prejavy a prepájať získané poznatky s poznatkami iných vyučovacích predmetov (dejepis, etická výchova, výtvarná, literárna, zemepis, cudzie jazyky),
- Vnímať a rozoznávať umelecké hodnoty rôznych kultúr.
- Poznať na základe počúvania hudby minimálne 6 hudobných diel a ich autorov.
- Rozvíjať vlastnú hudobnosť v skupinových hudobných činnostiach a aktivitách, využiť osvojené hudobné schopnosti, zručnosti a návyky pri spoluvytváraní a prezentácii 1 hudobno-dramatického príbehu.
- Zaspievať čisto, kultivovane najmenej 5 ľudových, umelých piesní iných národov a 8 regionálnych slovenských ľudových piesní.
- Vedieť sprevádzať, vytvoriť hudobný sprievod k piesňam na rytmických a melodických nástrojoch Orffovho inštrumentára.

Telesná a športová výchova

1. Charakteristika vyučovacieho predmetu

Predmet telesná a športová výchova poskytuje základné informácie o biologických, fyzických a sociálnych základoch zdravého životného štýlu. Žiak si v ňom rozvíja schopnosti a osvojuje vedomosti, zručnosti a návyky, ktoré sú súčasťou zdravého životného štýlu nielen počas školskej dochádzky, ale i v dospelosti. Osvojí si zručnosti a návyky na efektívne využitie voľného času a zároveň vedomosti o zdravotnom účinku osvojených zručností a návykov.

2. Ciele vyučovacieho predmetu

Všeobecným cieľom telesnej a športovej výchovy ako vyučovacieho predmetu je umožniť žiakom rozvíjať kondičné a koordinačné schopnosti na primeranej úrovni, osvojovať si, zdokonaľovať a upevňovať pohybové návyky a zručnosti, zvyšovať svoju pohybovú gramotnosť, zvyšovať všeobecnú pohybovú výkonnosť a zdatnosť, prostredníctvom vykonávanej pohybovej aktivity pôsobiť a dbať o zdravie, vytvárať trvalý vzťah k pohybovej aktivite, telesnej výchove a športu s ohľadom na ich záujmy, predpoklady a individuálne potreby ako súčasť zdravého životného štýlu a predpokladu schopnosti celoživotnej starostlivosti o vlastné zdravie.

3. Obsah

Zabezpečenie uvedených kompetencií sa uskutočňuje prostredníctvom obsahu, ktorý tvoria základné poznatky o význame pohybových aktivít pre zdravie, prevenciu ochorení, správnej životosprávy, športovej činnosti a jej organizovaní, pohybovej výkonnosti a jej hodnotení a pohybové prostriedky. V predmete telesná a športová výchova sú rozdelené do štyroch modulov.

1. Zdravie a jeho poruchy

2. Zdravý životný štýl

3. Zdatnosť a pohybová výkonnosť

4. Športové činnosti pohybového režimu

Ciele jednotlivých modulov

Základom obsahu telesnej výchovy v škole je učivo. Štruktúru učiva tvoria tematické celky (ďalej len TC), ktoré sú rozdelené na základné a výberové. V ročnom cykle sa počíta vo všetkých ročníkoch so 66 vyučovacími hodinami.

Poznatky z telesnej výchovy a športu a Všeobecná gymnastika je súčasťou každej vyučovacej hodiny telesnej výchovy v časovom rozsahu 15 % času vyučovacej hodiny.

V každom ročníku sa odučia aspoň tri tematické celky. Pritom každý tematický celok musí byť odučený počas školskej dochádzky aspoň dvakrát s výnimkou Plávania. Tematický celok Plávanie sa zaraďuje do vyučovania aspoň raz za 5 rokov. Tematický celok sa považuje za odučený, ak má v ročnom pláne minimálne 6 hodínovú dotáciu z celkového počtu vyučovacích hodín.

Aspoň jeden výberový TC je povinný v každom ročníku.

PREHĽAD TEMATICKÝCH CELKOV

A. Základné tematické celky

Poznatky z telesnej výchovy a športu
Všeobecná gymnastika
Atletika
Základy gymnastických športov
Športové hry
Plávanie
Sezónne činnosti
Povinný výberový tematický celok
Testovanie
S P O L U 66 hodín

B. Výberové tematické celky

Netradičné pohybové aktivity, menej známe pohybové a športové hry
Korčuľovanie
Cvičenie v posilňovni
Športové úkoly a sebaobrana
Tance (základy spoločenských tancov, disko tancov, ľudových tancov)

Pozn.: pozri kapitolu PROCES

4. Výstupný vzdelávací štandard

POZNATKY Z TELESNEJ VÝCHOVY A ŠPORTU

V telovýchovnom procese sú poznatky základným predpokladom uvedomelého osvojovania si pohybových činností, rozvíjania pohybových schopností a výchovy charakterových a iných vlastností osobnosti. Majú dôležitý význam pri vytváraní postojov k zdravému životnému štýlu i k celoživotnej pohybovej aktivite. Sú podmienkou úspešného vykonávania praktických činností. Delia sa na **všeobecné a špecifické**. Špecifické poznatky sa dotýkajú každého tematického celku.

VŠEOBECNÁ GYMNASTIKA

KOMPETENCIA:

Žiak v tematickom celku všeobecnej gymnastiky dosahuje takú úroveň osvojovania gymnastických činností – polôh, pohybov, cvičebných tvarov, väzieb, že je schopný predviesť pohybový celok, pohybovú skladbu individuálne a skupinovo, podľa stanovených požiadaviek (pravidiel). Dosahuje tak zvýšenie úrovne pohybových schopností, osvojovanie gymnastických zručností, ktoré pomáhajú zlepšiť zdravotne orientovanú zdatnosť bežnej školskej populácie.

ATLETIKA

KOMPETENCIA:

Žiak vie využívať základné atletické lokomócie pri udržiavaní a zvyšovaní svojej telesnej zdatnosti a uplatňuje získané vedomosti, zručnosti a návyky v každodennom živote.

II. ZÁKLADY GYMNASTICKÝCH ŠPORTOV

KOMPETENCIA:

Žiak v tematickom celku „základy gymnastických športov“ dosahuje takú úroveň osvojovania činností gymnastického športu, že je schopný predviesť individuálne alebo v skupine zostavu podľa daných pravidiel.

ŠPORTOVÉ HRY

KOMPETENCIA:

Žiak vo vybraných športových hrách dosahuje takú úroveň osvojovania herných činností jednotlivca, herných kombinácií a systémov, že je schopný hrať stretnutie podľa pravidiel.

PLÁVANIE

KOMPETENCIA:

Žiak - **plavec** – dokáže preplávať technicky správne s príslušným štartovým skokom a obrátkou 200 m jedným alebo viacerými plaveckými spôsobmi.

SEZÓNNE ČINNOSTI

KOMPETENCIA:

Žiak vo vybraných sezónnych činnostiach dosahuje primeranú úroveň osvojovania jednotlivých techník zjazdového a bežeckého lyžovania.

6. ročník

CIEĽ A KOMPETENCIA	OKRUH	OBSAHOVÝ ŠTANDARD	VÝKONOVÝ ŠTANDARD	METÓDY A FORMY	PRIEREZOVÁ TÉMA	ODPORÚČ POČET HODÍN
Vedieť diagnostikovať a posúdiť úroveň svojej pohybovej výkonnosti telesného rozvoja podľa daných noriem	Testovanie	Diagnostika všeobecnej pohybovej výkonnosti – člnkový beh, skok do diaľky z miesta, ľah – sed za 30 sekúnd, beh za 12 minút, výdrž v zhybe	Vo všetkých disciplínach maximálny výkon podľa individuálnych schopností a možností	Skupinová, motivačná, osobný príklad	Výchova demokratického občana – zmysel pre čistotu	4
Vedieť sa orientovať v základných atletických disciplínach, charakterizovať ich	Atletika	Technika behu, šľapavý, švihový, bežecká ABC, štarty- nízky, polovysoký Beh na 60m	Ovládať základnú terminológiu a systematiku atletických disciplín, techniku atletických	Výklad, opis,	Výchova demokratického občana – zmysel pre čistotu Osobnostný rozvoj	

a prakticky demonštrovať		Skok do diaľky skrčmo Hod kriketovou loptičkou – nosenie, odhod Hod kriketovou loptičkou – rozbeh. odhod Vytrvalostný beh	disciplín (beh, skok do diaľky, hod loptičkou), organizáciu súťaží (časomerač, rozhodca, zapisovateľ), zásady bezpečnosti a fair-play. Osvojiť si, zdokonaľiť a demonštrovať techniku pohybových činností (beh, nízky a polovysoký štart, skok do diaľky skrčmo, hod loptičkou)	demonštrácia, nácvik	(psychohygiena, relaxácia, uvoľnenie)	10
Vedieť správne pomenovať, popísať, prakticky ukázať, v hre uplatniť techniku základných herných činností jednotlivca a využiť herné kombinácie. Vzbudiť pozitívny vzťah k športovým hrám Vedieť hrať vybíjanú podľa stanovených pravidiel	Športové hry Basketbal Vybíjaná	HČJ - prihrávky, dribling. Dvojtakt, uvoľňovanie s a bez lopty. Prihrávky v pohybe Hra- zjednodušené pravidlá Útočné kombinácie hod a bež – hra Obranné kombinácie Hra Vybíjanie, prehadzovanie, prihrávka Hra v kruhu Pohyb s loptou a bez lopty Hra	Vedieť vysvetliť základné pravidlá basketbalu, charakterizovať zásady fair – play. Dosiahnuť optimálnu úroveň hernej výkonnosti, ktorá umožňuje hrať zápasy podľa pravidiel. Osvojiť si kolektívne psychomotorické zručnosti, zosúladiť vlastný motorický prejav so spoluhráčmi	Hodiny členiť na nácvikové/opakovacie a na hodiny zápasové Teoretické poznatky osvojovať priebežne vo vyučovacích hodinách	Sociálny rozvoj – ohľaduplnosť, spolupráca Osobnostný rozvoj (psychohygiena, relaxácia, uvoľnenie)	20
Vypestovať schopnosť nabádať sa, prekonávať prekážky. Rozvíjať pozitívny a Aktívny vzťah ku gymnastike.	Základy gymnastických športov	Športová gymnastika – ľah vznesmo, stojka na lopatkách, stojka na hlave, variácie sedov s prednožením a roznožením, kotúľ vpred, kotúľ vzad, väzby cvičebných tvarov, cvičenia na správne držanie tela, lokomočné pohyby, rovnovážne cvičenie, váha predklonmo, preskoky (roznožka, skrčka)	Vedieť uplatniť názvoslovie, poznať základné pojmy, všeobecné pravidlá gymnastiky. Optimálne rozvinúť koordinačné schopnosti, kĺbovú pohyblivosť a svalovú elasticitu, statickú a dynamickú silu, vedomú a kinestetickú diferenciáciu pohybov	Výklad, opis, demonštrácia, nácvik, individuálny prístup	Sociálny rozvoj – medziľudské vzťahy	20
Vytvárať trvalý vzťah k pohybovej aktivite, telesnej výchove a športu	Pohybové hry	Naháňačky, skákačky, štafetové hry s náčiním a bez náčinia, orientačné hry, turnajové hry, prekážkové hry	Žiaci si osvoja základné pravidlá pohybových hier, základy organizácie práce a bezpečnosti pri cvičení, ovládajú zásady fair-play Žiaci dokážu sami organizovať známe pohybové hry a dodržia ich pravidlá	Problémové situácie, práca v skupine	Výchova demokratického občana – dodržiavanie pravidiel, zmysel pre bezkonfliktnú hru	8

			Žiaci rozvíjajú a zdokonaľujú svoje pohybové schopnosti a niektoré pohybové činnosti.			
Zvyšovať všeobecnú pohybovú výkonnosť a zdatnosť. Rozvíjanie kondičných a koordináčnych schopností na primeranej úrovni	Atletika	Technika štafetového behu, štarty z rôznych polôh, štafetový beh, skok do diaľky skrčmo, hod loptičkou	Žiaci ovládajú základnú terminológiu a systematiku atletických disciplín, techniku atletických disciplín (štafetový beh, skok do diaľky, hod loptičkou), organizáciu súťaží (časomerač, rozhodca, zapisovateľ), zásady bezpečnosti a fair-play. Žiaci majú pozitívny postoj k súťaženiu a dodržiavajú prijaté zásady v rámci skupiny. Žiaci si osvoja, zdokonali a a demonštrujú techniku pohybových činností (štafetový beh, skok do diaľky skrčmo, hod loptičkou)	Výklad, opis, demonštrácia, nácvik	Výchova demokratického občana – zmysel pre čistotu Osobnostný rozvoj (psychohygiena, relaxácia, uvoľnenie)	10

7.ročník

Ciele	Okruh	Téma	Predmet, medzipredmetové vzťahy, Prierezová téma	Metódy	Učebné zdroje	Poznámky K hodnoteniu Konkrétne výstup
Rozvoj pohybových schopností, teoretické vedomosti, rozvoj výbušnosti dol.končatín, rozvoj všeobecnej vytrvalosti, rozvíjanie odrazovej sily dolných končatín, obratnosť, rozvoj	Testovanie žiakov EUROFIT Atletika -štarty	Evidencia, meranie, váženie, hygiena, a bezpečnosť na hodinách TV. Na zač. a koniec škol.roka. Skok z miesta, 50m, 300m, 400m, brušné svalstvo, zhyby, Cooperov test (12min.beh), Technika behu SBA. Nízky, polovysoký štart, vysoký štart. Technika behu komplexne, 60m beh, nácvik skoku do diaľky.	Prepojenie etickou výchovou	individuálna práca, práca s literatúrou, projektorom- snímky behu, skoku		Vytvoriť nástenku vlastnú, v telocvični

j reakčnej rýchlosti, odrážazová sila a rýchlosť.						
Rozvoj odrazovej sily, sily dolných končatín, rozvíj. huževnatosti, konc. samostatnosť Pohyb vpred, vzad, bokom, výbušnosť, pohybová reakcia, špec. obratnosť svalstva trupu.	Atletika – skok do diaľky, štafetové hry, Basketbal- teória a prax.	Nácvik skoku do diaľky, 2-4-6 krokov, zdokonaľovanie skoku do diaľky, KC skok do diaľky, štafetové hry, basketbal- prípravné hry, uvoľňovanie hráča s loptou, prihrávky obojruč v pohybe, streľba jednoruč. hra družstiev, súťaž.		Kolektívna, tímová hra, práca s náčiním, rozprávanie.		Hodnotiť pokroky podľa nastienky
Rozvoj svalstva trupu, pohyb. reakcia, špeciálna obratnosť, lokomočná rýchlosť, sila horných končatín, vybušná sila, vytrvalosť, teoretické vedomosti.	Basketbal, zdokonaľovanie herných činností, šplh na lane	Uvoľnenie hráča s loptou, obrátkou, driblingom, uvoľnenie hráča s loptou, obsadzovanie hráča, turnaj družstiev, cvičenie so švihadlom, horná prihrávka, rýchly protiútok, prihrávka jednoručne. týčením v pohybe, protiútok, hra družstiev, šplh na lane,		Kolektívna práca, taktické myslenie, konzultácia so spoluhráčmi.		Hodnotiť seba samého aj ostatných hráčov.
Rozvíjanie obratnosti a rýchlosti, pohybová reakcia,	Basketbal	Hraskupín, medzitriedné zápasy, základné činnosti jednotlivca, kombinácie, opakov. teórie		Kolektívne myslenie, taktické myslenie, konzultácia s trénerom-učiteľom	Kronika vlastná	
Rozvíjanie obratnosti, pohybová reakcia, taktické myslenie, kolektívna	Volejbal, gymnastika	Prihrávky, tlmenie lopty, hra skupín, prihrávky, hra skupín, dolné odbíjanie, horné odbíjanie lopty, základ. činnosť jednotlivca, štandardné situácie, hra skupín, šplh	Prepojenie s etickou výchovou	Kolektívna hra, projektor, individuálny tréning	Vytvoriť nástenku na volejbal	

hra, konc.pozornosti, horná obratnosť, pohyb pred., vzad, sila dolných končatín, obratnosť, výbušná sila.		na tyči, hra skupín.				
Rozvoj vytrvalosti, odrazovej schopnosti, obratností, koncentrácia , individuálny tréning, ohybnosť, sila horných končatín, samostatnosť.	Gymnastika, športová gymnastika, náradie	Slalomová dráha-odrazové cvič. , kotúľ vpred, vzad, stojka na lopatkách, skrčka cez kozu, na šírku, stojka na rukách vo dvojiciach bez cvičenia, obratnosť, gymnastika-osvojených prvkov , stojka na rukách, dopomocou , roznožka, cvičenie na hrazde, výdrž v zhybe na hrazde.		Individuálny tréning, snímky		
Bojovnosť, výbušnosť, vytrvalosť, samostatnosť, cieľavedomosť, sebaovládanie, huževnosť	Basketbal	Pravidlá hry, Uvodná hra Prihrávky horné, dolné bočné, vedenie lopty Zápasy družstiev, Medzitriedné zápasy Medziskolské zápasy	Informatika – sledovať zápasy cez internet	Kolektívny a individuálny tréning, rozprávanie, sledovať zábery zápasov cez internet, vyhodnotenie hry.		Hodnotiť ostatných hráčov, družstiev.
Postrechy a rýchlosť, sila dolných končatín, taktické myslenie, kolektívna hra, fair-play, difer.pohyb v, takt.myslenie, koord.a difer.pohyb v dolných končatín, rozvoj	Basketbal Atletika	Základy útočnej kombinácie, hod a bež, postupný útok 3-2-proti osob.obrane Zápasy družstiev Kombinácia hod a bež v her.situáciách Individ.tréning streľby – dvojtaktu Zápasy družstiev Individ .tréning streľby – dvojtaktu , hra Streľba, vedenie lopty a prihrávky, Výbehy do terénu, vytrvalostný beh Intervalový vytrval.beh na		Individuálny tréning,		Hodnotenie seba sameho aj spoluhráčov, superov.

takt.mysleni a, presnosť, rozvoj vytrval.pre kolekt.mysle nie, vytrvalosť, rýchlosť, rozvoj všeobec.vytr valosti, rozvoj aerobnej vytrvalosti, vybušná sila, teoretické poznatky.		atl.drahe, pyramída Beh na 300m, Skok do diaľky Zaverečné hodnotenie.				
--	--	--	--	--	--	--

8. a 9. ročník

Základné tematické celky
Poznatky z telesnej výchovy a športu
Všeobecná gymnastika
Atletika
Základy gymnastických športov
Športové hry
Testovanie
S P O L U 66 hodín

Výberové tematické celky
Netradičné športové aktivity, menej známe pohybové a športové hry
Aerobik, Dance aerobik, Kalanetika, Zaklady Jogy, Indicaa,
Športové úpoly
Tance (základy spoločenských tancov, disko tancov,)

Téma	Obsahový štandard	Ciele témy	Výkonový štandard
Atletika	EU-T : skok z miesta, člnkový beh EU-T: ľah-sed, výdrž v zhybe, vytr.beh Technika behu, bež. abeceda Štarty (nízky, polovysoký) Beh rýchly – K Skok do diaľky / Vytrvalostný beh Skok do diaľky / Vytrvalostný beh- K	Kognitívny: Osvojiť si atletickú terminológiu, vedieť opísať základnú techniku atletických disciplín, vedieť vysvetliť zásady hygieny a úrazovej zábrany. Poznať pravidlá, aby sa mohli podieľať na atletických pretekoch nielen ako pretekári, ale aj ako rozhodcovia. Poznať vlastný somatický vývin. Afektívny:	-vedieť sa orientovať v základných atletických disciplínach, charakterizovať ich a prakticky demonštrovať, -poznať význam a vplyv základných prostriedkov kondičnej prípravy na zdravý rozvoj organizmu a využíva ich vo svojej spontánnej pohybovej aktivite, -poznať základné pravidlá atletických disciplín a pod

	Skok do diaľky / Vyrvalostný beh- K Hod kriketovou loptičkou - K Technika behu, bež. abeceda Skok do výšky Technika skoku (prechod, dopad) Štafetový beh (beh, odovzdávka) Štafetový beh (preberanie) Štafetový beh – K Skok do diaľky Hod kriketovou loptičkou EU - T	Podnietiť pozitívny vzťah k atletike, najmä k vyrvalostnému behu, aby vo voľnom čase vhodne využívali jednotlivé atletické disciplíny na zvýšenie svojej telesnej kondície. Podnietiť pocity súťaživosti v rámci fair-play ako pretekári, rozhodcovia, organizátori a diváci. Motivovať žiakov k ďalšej športovej činnosti. Psychomotorický: Vedieť demonštrovať správnu techniku behu, nízkeho a polovysokého štartu, skoku do diaľky hodu loptičkou. Osvojiť si pohybové zručnosti v daných atletických disciplínach. Rozvoj psychomotorických schopností a pohybových zručností zodpovedajúcich adekvátnym somatickým, motorickým a psychickým predpokladom žiakov. Usmerniť ďalší rozvoj somatických schopností.	dohľadom pedagóga je schopný pomáhať pri organizácii a rozhodovaní atletických súťaží, -poznať význam rozcvičenia a vie sa aktívne zapojiť do jeho vedenia, -poznať a uplatňovať zásady fair-play ako súťažiaci, rozhodca, organizátor, divák,
--	--	---	---

Basketbal	P: HČJ - prihrávky, dribling H: Hra - ZP N: Dribling, strelba H: K: Prihrávky, dribling, strelba/Hra N/H: Utočné kombinácie / Hra N/H: Obranné kombinácie / Hra K: Herný výkon	Kognitívny: Vedieť vysvetliť útočné a obranné kombinácie. Osvojiť si poznatky o herných činnostiach, pravidlách a pokynoch rozhodcu Afektívny: Vytvoriť pozitívny vzťah k športovým hrám, aby sa týmto hrám venovali aj vo svojom voľnom čase. Psychomotorický: Dosiahnuť optimálnu úroveň hernej výkonnosti, ktorá umožňuje hrať zápasy podľa pravidiel. Uplatniť aspoň jeden útočný herný systém a obranu proti nemu.	-vedieť správne pomenovať, popísať, prakticky ukázať, v hre uplatniť techniku základných herných činností jednotlivca a využiť herné kombinácie a systémy, -vedieť pomenovať a popísať funkcie hráčov v obrane i v útoky, -vedieť vysvetliť základné pravidlá vybraných športových hier, -vedieť zostaviť a prakticky viesť rozcvičenie (vlastné, aj skupinu spolužiakov) pred hrou, resp. stretnutím, -vykonávať funkciu rozhodcu, zapisovateľa, časomerača na hodinách určených na hru a v záujmovej forme športových hier a viesť jednoduchý pozorovací hárok o hráčskom výkone družstva, -vedieť posúdiť reálnu hodnotu svojho individuálneho športového výkonu a aj výkonu svojho družstva.
------------------	---	--	--

Gymnastika	A: Kotúle A: Stoj na hlave A: Zostavy - K Pr: Roznožka	Kognitívny: Vedieť uplatniť názvoslovie, opísať základné pojmy, všeobecné pravidlá športovej gymnastiky. Poznať zásady bezpečnosti pri cvičení v rôznych podmienkach a prostredí a	-poznať gymnastické športy, vedieť popísať disciplíny, ich cvičebný obsah, zameranie, a cieľ -vedieť so zameraním správne pomenovať cvičebné polohy, pohyby, cvičebné tvarv.
-------------------	--	---	---

	Pr: Výskoky, skrčka Pr: Preskok – K Kr: Vis vnesmo, strmhlav Kr: Vis vnesmo, strmhlav - K A: Stoj na rukách A: Premet bokom A: Zostav y A: Zostavy - K Hr:Hrazda- Výmyk Hr:Hrazda,kruhy- Visy / Výmyk – K HrKruhy-: Zhyby / Kl: Polohy Hr: Kmihy / Kl: zostavy -K	aplikovať ich v telo- výchovnej praxi Afektívny: Vypestovať schopnosť nebáť sa, prekonávať prekážky. Rozvíjať pozitívny a aktívny vzťah ku gymnastike. Vedieť ovládať pocity spojené s rizikovým správaním a prekonávať pocity ohrozenia vlastnej bezpečnosti a pudu sebazáchovy. Psychomotorický Optimálne rozvinúť koordinačné schopnosti, kĺbovú pohyblivosť a elasticitu svalov, statickú a dynamickú silu, pohybov. Rozvinúť dynamický stereotyp psychomotorickej činnosti spojenej s dopomocou a poskytnutím záchrany spolužiakom. Zautomatizovať gymnastické pohybové zručnosti.	-vedieť zostaviť a viesť rozcvičenie na vybraný gymnastický šport, -vedieť prakticky ukázať imitačné, prípravné cvičenia, základné cvičebné tvary, zaradiť a predviesť pohybové kombinácie v zostave jednotlivca alebo skupiny, -uplatňovať optimálnu techniku pri vykonávaní gymnastických polôh, lokomočných pohyboch, cvičebných tvaroch, vedieť ohodnotiť techniku, estetiku a skladbu gymnastického cvičenia -dokázať postrehnúť chyby v predvedení, držaní tela, rozsahu pohybu, svalovom napätí, poznať práva a povinnosti v gymnastických pretekoch, -vedieť posúdiť reálne svoju individuálnu športovú úroveň.
--	--	--	--

Volejbal	P: HČJ - výber P: HČJ - výber H: Hra N: Prihrávky, nahrávky K: Prihrávky, nahrávky NH: výber RG H: Hra K: Herný výkon	Kognitívny: Osvojiť si poznatky, ktoré umožnia okrem funkcie hráča, postupne sa podieľať na funkcii rozhodcu, zapisovateľa, časomerača a pod. Afektívny: Vzbudiť pozitívny vzťah k športovým hrám, aby chceli plniť funkcie súvisiace s organizáciou zápasov. Psychomotorický: Osvojiť si kolektívne psychomotorické zručnosti, zosúladiť vlastný motorický prejav v súčinnosti so spoluhráčmi.	-vedieť správne pomenovať, popísať, prakticky ukázať, v hre (stretnutí) uplatniť techniku základných herných činností jednotlivca a využiť herné kombinácie a systémy, -vedieť pomenovať a popísať funkcie hráčov v obrane i v útoku, -vedieť vysvetliť základné pravidlá vybraných športových hier, -vedieť zostaviť a prakticky viesť rozcvičenie (vlastné, aj skupinu spolužiakov) pred hrou, resp. stretnutím, -vykonávať funkciu rozhodcu (pomocného rozhodcu), zapisovateľa, časomerača na hodinách určených na hru (stretnutie) a v záujmovej forme športových hier a viesť jednoduchý pozorovací hárok o hráčskom výkone družstva, -vedieť posúdiť reálnu hodnotu svojho individuálneho športového výkonu a aj výkonu svojho družstva.
-----------------	--	--	---

Hádzana	P: HČJ - prihrávky, uvoľňovanie H: Hra - ZP N: Vedenie lopty H: Hra Zaklady obrany N/H: Obrana (odovzdávanie, preberanie)	Kognitívny: Osvojiť si poznatky, ktoré umožnia primerane hodnotiť kvalitu realizovanej pohybovej činnosti kvalitu vlastnej i spolužiakovej činnosti. Afektívny: Vypestovať tolerantné správanie i pocit zodpovednosti za konanie vo vzťahu k spolužiakom, učiteľom, rodičom a	-vedieť správne pomenovať, popísať, prakticky ukázať, v hre uplatniť techniku základných herných činností jednotlivca a využiť herné kombinácie a systémy, -vedieť pomenovať a popísať funkcie hráčov v obrane i v útoku, -vedieť vysvetliť základné pravidlá vybraných športových hier,
----------------	--	---	--

	N/H: Útok (hod' a bež)	starším.	-vedieť zostaviť a prakticky viesť rozcvičenie pred
	K: Herný výkon	Psychomotorický Spofahlivo osvojiť herné pohybové zručnosti a návyky u jednotlivcov	hrou -vykonávať funkciu rozhodcu (pomocného rozhodcu), zapisovateľa, časomerača na hodinách určených na hru a v záujmovej forme športových hier a viesť jednoduchý pozorovací hárok o hráčskom výkone družstva, -vedieť posúdiť reálnu hodnotu svojho individuálneho športového výkonu

Futbal	P: HČJ - prihrávky H: Hra N: Vedenie lopty RG: Polohy, pohyby H: Hra RG: Cvič. s náradím N: Strelba RG: Cvič. na hudbu K: Herný výkon RG: Tanečné kroky	Kognitívny: Vedieť zostaviť krátke vlastné cvičenia na zvolenú hudbu Afektívny: Vytvoriť pozitívny vzťah a aktívny záujem o disciplíny rytmickej gymnastiky. Mať radosť s estetického pohybového prejavu. Vypestovať kultúrnu psychomotorickú pohybovú koordináciu v harmónii s rytmom hudby.	-vedieť správne pomenovať, popísať, prakticky ukázať, v hre uplatniť techniku základných herných činností jednotlivca a využiť herné kombinácie a systémy, -vedieť pomenovať a popísať funkcie hráčov v obrane i v útoku, -vedieť vysvetliť základné pravidlá vybraných športových hier, -vedieť zostaviť a prakticky viesť rozcvičenie pred hrou, resp. stretnutím, -vykonávať funkciu rozhodcu, zapisovateľa, časomerača na hodinách určených na hru a v záujmovej forme športových hier a viesť jednoduchý pozorovací hárok o hráčskom výkone družstva,
---------------	--	---	---

Predmetové kompetencie a ich väzba vzdelávania predmetu telesná výchova a športová príprava na jednotlivé vzdelávacie oblasti

Vzdelávacia oblasť	Téma	Osvojenie kompetencie Žiak
Človek a spoločnosť		- vytváranie pozitívnych vzťahov k starším, učiteľom
Človek a hodnoty		- vytvára si pozitívny vzťah k pohybu
		- je schopný spolupracovať, vytvárať väzby s inými ľuďmi.
Umenie a kultúra		- správa sa v rámci fair - play
Človek a svet práce		- dokáže využiť svoje schopnosti, vedomosti i zručnosti
Človek a príroda		- oceňuje význam prírody v živote človeka - prispieva k jej ochrane
Jazyk a komunikácia		- dokáže sa jasne a zrozumiteľne vyjadrovať

		- správnym využívaním slov zlepšuje komunikáciu v triede
		- formuje si návyk slušného vyjadrovania
		- oceňuje verbálnu, ale aj neverbálnu komunikáciu.
		- používa správnu odbornú terminológiu
		- komunikuje prostredníctvom gesta, postoja, pohybu
Matematika a práca s informáciami		- vie odhadnúť presnosť a vzdialenosť

Prierezové témy		
Osobnostný a sociálny rozvoj		- realizuje sa počas učelového cvičenia dvakrát do roka
Environmentálna výchova		- má pozitívny vzťah k prírode
		- oceňuje a nadchýna sa jej krásou

3.Témy, prostredníctvom ktorých sú rozvíjané kompetencie, obsah, prierezové témy a prepojenie s inými predmetmi.

Zabezpečenie uvedených kompetencií sa uskutočňuje prostredníctvom obsahu, ktorý tvoria základné poznatky o význame pohybových aktivít pre zdravie, prevenciu ochorení, správnej životosprávy, športovej činnosti a jej organizovaní. V predmete telesná a športová výchova sú rozdelené do štyroch modulov.

1. Zdravie a jeho poruchy
2. Zdravý životný štýl
3. Zdatnosť a pohybová výkonnosť
4. Športové činnosti pohybového režimu

Základné tematické celky

- poznatky z telesnej kultúry
- všeobecná gymnastika
- rytmická gymnastika
- atletika
- základy gymnastických športov,
- športové hry
- sezónne činnosti (lyžovanie, cvičenie v prírode)

Výberové tematické celky

- netradičné pohybové aktivity (rugby, ringo, indiaci, beminton,aerobik,kalanetika,yoga)
- cvičenie v posilovni

4.Požiadavky na výstup.

V telovýchovnom procese sú poznatky základným predpokladom uvedomelého osvojovania si pohybových činností, rozvíjania pohybových schopností a výchovy charakterových a iných vlastností osobnosti. Majú dôležitý význam pri vytváraní postojov k zdravému životnému štýlu i k celoživotnej pohybovej aktivite. Sú podmienkou úspešného vykonávania praktických činností.

Téma	Kompetencie					
	Komunikačné	Občianske	Kultúrne	Sociálne a interpersonálne	Existenciálne	K učeniu
Zdravie a jeho poruchy.	Žiak sa dokáže jasne a zrozumiteľne vyjadrovať.	Žiak vie vysvetliť dôvody potreby vykonávania pohybovej činnosti v dennom režime so zameraním na úlohy ochrany vlastného zdravia. Žiak používa odbornú terminológiu osvojených pohybových činností a oblastí	Žiak má zážitok z vykonávanej pohybovej činnosti. Žiak dokáže zvíťaziť, ale i prijať prehru v športovom záporení i v živote, uznať kvality súpera. Žiak dodržiava princípy fairplay.	Žiak prejavuje pozitívny vzťah k sebe i iným. Žiak efektívne pracuje v kolektíve. Žiak vie racionálne riešiť konfliktné situácie, najmä v športe.	Žiak si vie vybrať a vykonávať pohybové činnosti, ktoré bezprostredne pôsobia ako prevencia civilizačných chorôb. Žiak dokáže rozvíjať všeobecnú pohybovú výkonnosť s orientáciou na udržanie a zlepšenie zdravia.	Žiak vie zdôvodniť potrebu zariadenia pohybových aktivít do svojho denného režimu.
Zdravý životný štýl.	Žiak používa správnu odbornú terminológiu	poznatkov. Žiak vie zostaviť a používať rozcvičenie pred vykonávaním pohybovej činnosti. Žiak dodržiava osvojené pravidlá pri vykonávaní pohybových činností súťažného charakteru.	Žiak sa zapája do mimoškolskej telovýchovnej a športovej aktivity. Žiak využíva poznatky, skúsenosti a zručnosti z oblasti telesnej výchovy a	Žiak sa správať empaticky a asertívne pri vykonávaní telovýchovných a športových činností, ale i v živote.	Žiak dokáže rozvíjať všeobecnú pohybovú výkonnosť s orientáciou na udržanie a zlepšenie zdravia. Žiak má osvojené primerané	Žiak vie zdôvodniť potrebu rozohriatia organizmu a rozcvičenia pre športový výkon i ako
Zdatnosť a pohybová výkonnosť.	v edukačnom procese i počas voľnočasových aktivít.	Žiak dodržiava osvojené pravidlá pri vykonávaní pohybových činností súťažného charakteru.	Žiak sa zapája do mimoškolskej telovýchovnej a športovej aktivity. Žiak využíva poznatky, skúsenosti a zručnosti z oblasti telesnej výchovy a	Žiak sa správať empaticky a asertívne pri vykonávaní telovýchovných a športových činností, ale i v živote.	Žiak dokáže rozvíjať všeobecnú pohybovú výkonnosť s orientáciou na udržanie a zlepšenie zdravia. Žiak má osvojené primerané	Žiak vie zdôvodniť potrebu rozohriatia organizmu a rozcvičenia pre športový výkon i ako

Športové činnosti pohybového režimu	olympijské idey a riadi sa nimi vo svojom živote. Žiak vie posúdiť a diagnostikovať úroveň svojej pohybovej výkonnosti a telesného rozvoja podľa daných noriem. Žiak vie poskytnúť prvú pomoc pri úraze v rôznom prostredí. Žiak dodržiava bezpečnostné a hygienické požiadavky pri vykonávaní pohybovej činnosti. Žiak pozná životné priority a priority v starostlivosti o vlastné zdravie. Žiak pozná negatívne účinky návykových látok na organizmus.	športu a iných predmetov so zameraním na zdravý spôsob života a ochranu prírody.	množstvo pohybových činností vo vybraných odvetviach telesnej výchovy a športu a vie ich uplatniť vo voľnom čase.	prevenciu pred zranením.
--	---	--	---	--------------------------------

Technika

Vzdelávanie v tejto oblasti smeruje k vytváraniu a rozvíjaniu kľúčových kompetencií žiakov tým, že vede žiakov k:

- osvojení základných pracovných zručností a návykov z rôznych pracovných oblastiach, k organizácii a plánovaniu práce a k používaniu vhodných nástrojov, náradia a pomôcok pri práci i v bežnom živote
- orientácii v rôznych oboroch ľudskej činnosti, formách fyzickej a duševnej práce a osvojeniu potrebných poznatkov a zručností významných pre možnosť uplatnenie, pre voľbu vlastného profesijného zamerania a pre ďalšiu životnú a profesijnú orientáciu
- k schopnosti bezpečne sa správať v doprave a na komunikáciách

5. ročník

Žiaci na hodinách tech. výchovy budú pracovať s el. stavebnicami.

Hodnoty a postoje žiaka	Obsah	Výstupy
Schopnosť riešiť problém, schopnosť uplatňovať tvorivé nápady vo svojej práci.	V tematickom okruhu Človek a technika sa žiak oboznamuje s pojmom technika, s technickým prostredím, ktoré nás obklopuje, so vzťahom techniky a človeka a so stručnými dejinami techniky.	Mať schopnosti učiť sa a ako koncepčne zvládnuť proces učenia.

Hodnoty a postoje žiaka	Obsah	Výstupy
Vedieť získavať poznatky z rôznych informačných zdrojov.	V tematickom okruhu Konštruovanie a navrhovateľské činnosti žiak učí porozumieť technickému zobrazovaniu a zhotovovať jednoduchá náčrty výrobkov.	Úlohy zamerané na navrhovanie technických produktov zlepšujúcich kvalitu života človeka a prírody.

Hodnoty a postoje žiaka	Obsah	Výstupy
Vedieť komunikovať a viesť konštruktívny dialóg pri riešení elementárnych i náročnejších technických problémov.	V tematickom okruhu Ako veci fungujú sa oboznamuješ princípmi činnosti jednoduchých strojov a zariadení.	Prehľad o princípoch fungovania základných strojov a zariadení v domácnosti.

Hodnoty a postoje žiaka	Obsah	Výstupy
Orientácia v rôznych odboroch ľudskej činnosti, formách fyzickej a duševnej práce a osvojeniu potrebných poznatkov a zručností význam uplatnenia sa, pre voľbu vlastného profesného zamerania a pre ďalšiu životnú a procesnú orientáciu, možnosti uplatnenia sa na trhu práce (aj napr. v medzinárodnom kontexte)	V tematickom okruhu Materiály a technológie sa žiak oboznamuje s vlastnosťami dreva, kovov, plastov a kompozitných materiálov. Učí sa jednoduché ručné opracovanie týchto materiálov a dodržiavať technologickú disciplínu. Rieši technické problémy súvisiace s vhodným výberom materiálu, pracovných nástrojov a náradia. Pri práci dodržiava všeobecné zásady bezpečnosti a hygieny práce s nástrojmi a náradím, poskytuje prvú pomoc pri úraze.	Mať schopnosti vytvárať a realizovať technické myšlienky pre vlastné potreby pre potreby školy, pre komerčné aktivity a pod. (rozvoj sebadôvery a motivácie),

6. ročník

2 hodiny týždenne, celkom 66 hodín

Všeobecné zásady bezpečnosti a hygieny práce s nástrojmi a náradím, prvá pomoc pri úrazoch.	2 h
Opakovanie učiva z piateho ročníka	4 h
Výroba elektrickej energie	4 h
Základný elektroinštalačný materiál	4 h
Čítať jednoduché elektrické značky, schémy a zapojenia	4 h
Elektrické spotrebiče v domácnosti	6 h
Práca s el. stavebnicou pre ZS - 1	10 h
Práca s el. stavebnicou pre ZS - 2	10 h
Práca s el. stavebnicou pre ZS -3	10 h
Základné informácie v oblasti bytovej inštalácie	10 h
Vyhodnotenie celoročnej činnosti	2 h

7. ročník

Ť Vzdelávací obsah je rozdelený do 3 tematických okruhov:

Človek a technika

Grafická komunikácia

Materiály a technológie

1. Človek a technika

Hodnoty a postoje žiaka	Obsahový štandard	Výkonový štandard
	Žiaci sa v tomto tematickom celku oboznámia s pojmom technika, spoznajú vzťahy medzi technikou a prírodou, technikou a spoločnosťou s využitím osobných skúseností. Získajú základné informácie o slovenských vynálezoch a histórii techniky všeobecne a na Slovensku. Človek – príroda – spoločnosť – technika a ich vzťahy. História techniky – človek tvorca techniky. Vznik výroby, cesta: myšlienka – konštrukcia – výroba – využitie.	Vedieť vysvetliť pojem technika, technické prostredie a technické dielo ako produkt ľudskej činnosti. Vedieť vymenovať pozitívne a negatívne dôsledky techniky. Oboznámiť sa s najvýznamnejšími objavmi a vynálezmi 18. – 20. storočia. Oboznámiť sa s poznatkami histórie na Slovensku a so slovenskými vynálezcami. Vedieť vysvetliť pojem technologický postup a opísať všeobecne cestu vzniku výroby.

2. Grafická komunikácia

Hodnoty a postoje žiaka	Obsahový štandard	Výkonový štandard
	Základy navrhovateľskej činnosti – technické tvorivé myslenie, Základy technickej komunikácie – zobrazovanie, technický náčrt – kreslenie, technický výkres – čítanie. Počítač a technické kreslenie (softvéry na kreslenie) Počítač a Internet pri konštruovaní, napr. projekty „Búdka pre vtáčika“, „Stojan na CD“	Vedieť realizovať drobný projekt (zhotoviť technický náčrt, vybrať vhodný materiál, zvoliť konštrukčné riešenia a spoje, navrhnuť technológie), Poznať proces vzniku technického produktu. Mat schopnosti vytvárať a realizovať technické myšlienky pre vlastné potreby pre potreby školy, pre komerčné aktivity

3. Materiály a technológie

Hodnoty a postoje žiaka	Obsahový štandard	Výkonový štandard
	Obsah tohto tematického celku je zameraný na hlavné druhy technických materiálov, ich základné vlastnosti a využitie. Základné technologické postupy pri spracovaní technických materiálov, zodpovedajúce náradie a pomôcky na ich ručné opracovanie. Základné technické materiály – drevo, kovy, plasty – polotovary. Základy jednoduchého – ručného obrábania technických materiálov. Pravidlá správania sa v školskej dielenskej učebni a v technickom prostredí.	Poznať základné druhy technických materiálov Vedieť správne preniesť tvar a rozmery predmetu z výkresu na opracúvaný materiál, správne voliť meradlá a pomôcky na obrysovanie. Vedieť pracovať podľa jednoduchého technologického postupu a technického výkresu. Poznať a rozlíšiť základné druhy technických materiálov - drevo, kovy, plasty. Poznať základné náradie na ručné opracovanie dreva,
		kovu a plastov. Prakticky si precvičiť (podľa možností a vybavenia školy) a osvojiť jednotlivé elementárne zručnosti pri opracovaní dreva, kovov a plastov (pilovanie, vŕtanie dreva, ohýbanie plastov a plechu, strihanie, sekanie drôtu a plechu-).

8. ročník

1. Elektrická energia
2. Elektronika
3. Jednoduché stroje a mechanizmy
4. Základy ekonomiky

Svet práce

Charakteristika predmetu Svet práce – tvorba životného prostredia

Predmet využíva poznatky žiakov, ktoré získali v prírodovedných predmetoch /ako je biológia a chémia/ a ďalej ich rozvíja novými poznatkami, pozorovaním a experimentovaním, rozvíja pracovné zručnosti, vytvára správne etické zásady a postoje vo vzťahu k prírode, k prírodným vedám, k prírodným zákonitostiam, umožňuje seberealizáciu žiaka a podporuje rozvoj jeho kreativity.

Predmet sprostredkúva žiakom poznatky o agrotechnike /postupe/ pestovania okrasných rastlín – interiérových a exteriérových, ich viazaní a aranžovaní. Vytvára základy pre ďalšie odborné štúdium, pre podnikateľské aktivity, ale aj pre aktívnu tvorbu a ochranu životného prostredia.

Ciele predmetu

V tomto predmete sa majú žiaci naučiť základom pracovných zručností, kreativite a kladnému vzťahu k prírode a životnému prostrediu.

V rovine hodnôt a postojov predmet smeruje k:

- uvedomeniu si významu tvorby a ochrany životného prostredia
- rozvoju kladného vzťahu k práci a ochrane toho, čo vytvorili
- rozvoju morálnych a vôľových vlastností / systematickosť práce k dosiahnutiu cieľa, vytrvalosť, samostatnosť/
- estetickému vnímaniu bezprostredného okolia žiaka

V rovine vedomostí predmet smeruje k:

- poznávaniu okrasných rastlín – interiérových a exteriérových
- osvojení si poznatkov o ich pestovaní, rozmnožovaní a rýchlí
- osvojení si základov aranžovania a viazania kvetov
- osvojení si hydroponického pestovania rastlín
- osvojení si poznatkov o pestovaní okrasných rastlín v obytných a pracovných priestoroch, v záhradách /na letníkových záhonoch, trvalkových záhonoch, v skalkách, terasách, balkónoch/
- zakladaniu trávniku a jeho údržba
- výsadbe okrasných drevín a ich ošetrovaní

V rovine pracovných činností a zručností predmet smeruje k:

- získavaní pracovných zručností a skúseností v oblasti tvorby životného prostredia, pri pestovaní črepníkových rastlín a pri pestovaní a ošetrovaní vonkajších okrasných rastlín
- získavaní pracovných zručností a návykov používaním správneho náradia pri pestovaní okrasných rastlín

Obsah predmetu Svet práce – tvorba životného prostredia v 7. roč. ZŠ

Obsah predmetu je rozdelený do 4 tematických celkov:

1. Náradie a pomôcky
2. Kvetinárstvo
3. Hydroponické pestovanie rastlín
4. Viazáčstvo a aranžovanie rastlín

1. Náradie a pomôcky

Hodnoty a postoje žiaka	Obsahový štandard	Výkonový štandard
-------------------------	-------------------	-------------------

Rozvíjať osobné schopnosti žiaka : sebarealizácia, sebauvedomovanie svojich schopností, predností a nedostatkov. Rozvíjať kreativitu.	Základné ručné náradie Poznať a vedieť používať základné ručné náradie: vysadzovacia lopatka, vysadzovací kolík, prepichovací kolík, záhradnícke nožnice, malé hrabličky, malá lopatka atď. Náradie na spracovanie pôdy Poznať a vedieť používať náradie na spracovanie pôdy, kyprenie pôdy: rýľ, motyka, hrable, rycie vidly atď. Pomôcky pri pestovaní rastlín Poznať materiál a pomôcky pre hydroponické pestovanie rastlín, kanvy na zalievanie, rozprašovače atď.	Poznať funkciu a spôsob použitia základných druhov náradia a pomôcok. Vedieť používať základné ručné náradie a iné pomôcky pri pestovaní črepníkových rastlín, poznať náradie na základné spracovanie a ošetrovanie pôdy počas vegetácie pôdy.
---	--	--

Kvetinárstvo

Hodnoty a postoje žiaka	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Mať schopnosť zvládnuť proces učenia sa, rozvíjať ho na základe aktívnej pracovnej činnosti. Vedieť získavať poznatky z rôznych informač. zdrojov /encyklopédie, internet, odborné časopisy/. Možnosť vyniknúť aj slabšie prospeievajúcim žiakom.	Význam a rozdelenie okrasných rastlín Význam okrasných rastlín z hľadiska tvorby a estetizácie životného prostredia, rozdelenie okrasných rastlín. Črepníkové rastliny Charakteristika črepníkových rastlín, rozdelenie. Poznávanie jednotlivých druhov črepníkových rastlín. Pestovanie ošetrovanie a rozmnožovanie črepníkových rastlín. Nároky črepníkových rastlín na životné podmienky. Praktická činnosť Praktickou činnosťou získať zručnosti pri presádzaní a ošetrovaní črepníkových rastlín a pri ich rozmnožovaní, pestovaní a ošetrovaní.	Poznať význam okrasných rastlín, ich vplyv na náš život a životné prostredie. Poznať rozdelenie okrasných rastlín. Poznať a odborne pomenovať črepníkové rastliny. Vedieť pestovať, ošetrovať a rozmnožovať črepníkové rastliny, poznať ich nároky na stanovište. Vedieť využívať pracovné prostredie a udržiavať poriadok počas práce, dodržiavať bezpečnosť pri práci a hygienické zásady

3.Hydroponické pestovanie rastlín

Hodnotene žiaka	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Vytvárať a realizovať projekty pestovania rastlín pre osobné potreby, pre potreby školy, pre podnikateľské aktivity.	Hydropónia Čo je hydropónia, potreby na hydropóniu: nádoby, substrát, živný roztok, vhodné črepníkové rastliny. Hydroponické pestovanie rastlín Praktickou činnosťou získať zručnosti pri pestovaní rastlín a osvojiť si základný postup pestovania.	Poznať pojem hydropónia, potreby na hydropóniu, poznať výhody hydroponického pestovania rastlín, vedieť zvoliť rastlinu na hydroponické pestovanie, vedieť ju pestovať v živnom roztoku.

4. Viazačstvo a aranžovanie rastlín

Hodnoty a postoje žiaka	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Zaujímať sa o experimentovanie, hľadať nové možnosti seberealizácie a zmysluplnej práce. Skrášľovať	Základy aranžovania a väzby kvetov Význam aranžovania a väzby kvetov, pomôcky na aranžovanie Výber a úprava materiálu Výber a úprava rastlinného materiálu, voľba nádoby, zber a sušenie rastlín na	Poznať základné pravidlá aranžovania a väzby kvetov, poznať vhodný materiál, úpravu rastlín a ostatného materiálu. Získané vedomosti vedieť uplatniť pri vytváraní

8. ročník

1. Okrasné záhradníctvo
2. Skalka
3. Trávnik a praktická činnosť

Pracovné vyučovanie

Ciele predmetu

V tomto predmete sa majú žiaci naučiť základom pracovných zručností, kreativite a kladnému vzťahu k prírode a životnému prostrediu.

V rovine hodnôt a postojov predmet smeruje k:

- § uvedomeniu si významu tvorby a ochrany životného prostredia
- § rozvoju kladného vzťahu k práci a ochrane toho, čo vytvorili
- § rozvoju morálnych a vôľových vlastností / systematickosť práce k dosiahnutiu cieľa, vytrvalosť, samostatnosť/
- § estetickému vnímaniu bezprostredného okolia žiaka

V rovine vedomostí predmet smeruje k:

- § poznaniu významu pôdy a jej vlastností
- § poznávaniu úžitkových aj okrasných rastlín – interiérových a exteriérových
- § osvojeniu si poznatkov o ich pestovaní, rozmnožovaní a rýchlí
- § osvojeniu si základov aranžovania a viazania kvetov
- § osvojeniu si poznatkov o zakladaní skalky a trávniku a ďalšej starostlivosti o ne

V rovine pracovných činností a zručností predmet smeruje k:

- § získavaniu pracovných zručností a skúseností v oblasti tvorby životného prostredia, pri pestovaní črepníkových rastlín a pri pestovaní a ošetrovaní okrasných rastlín
- § získavaniu estetického prístupu pri vytváraní bezprostredného prostredia
- § získavanie pracovných zručností a návykov používaním správneho náradia pri pestovaní rastlín

Obsah predmetu 5. 6. a 7.ročník

1. Pôda

Hodnoty a postoje žiaka	Obsah	Výstupy
Schopnosť chápať význam pôdy ako živiteľky ľudstva.	Pôda Vznik pôdy, rozdelenie pôdy, význam pôdy a ochrana pôdneho fondu.	Poznať vznik pôdy a proces zvetrávania, rozdelenie pôdy, význam.

2. Osivo a sadivo

Hodnoty a postoje žiaka	Obsah	Výstupy
Praktické činnosti realizované samostatne aj v skupinách, kontrolovanie a hodnotenie výsledkov svojej práce, rozvoj empatie.	Osivo Semená, plody, súbory plodov. Generatívne rozmnožovanie rastlín. Sadivo Vegetatívne rozmnožovanie rastlín, spôsoby vegetatívneho rozmnožovania. Praktická činnosť Poznávanie a rozlišovanie osiva, tvorba vzorkovnice semien, vegetatívne rozmnožovanie rastlín.	Poznať generatívne a vegetatívne spôsoby rozmnožovania rastlín, vedieť rozlišovať semená kultúrnych rastlín, poznať spôsoby sejby a sadenia rastlín. Praktickou činnosťou získať zručnosti pri sejbe a vegetatívnom rozmnožovaní rastlín.

3. Zelenina

Hodnoty a postoje žiaka	Obsah	Výstupy
Mať schopnosť získavať vedomosti aj mimo učebnice, práca s internetom a odbornou literatúrou, tímová práca. Zaujímať sa o svoje zdravie, vedieť zhodnotiť svoj stravovací systém, chápať význam zeleniny v strave a význam jej pestovania.	Zelenina Význam pestovania zeleniny z hľadiska racionálnej výživy a zdravia človeka, rozdelenie zeleniny Hľúbová zelenina Druhy hľúbovej zeleniny, spôsob pestovania, požiadavky na pôdu, využitie. Koreňová zelenina Druhy koreňovej zeleniny, spôsob pestovania, požiadavky na pôdu, využitie. Plodová zelenina Druhy plodovej zeleniny, spôsob pestovania, požiadavky na pôdu, využitie. Struková zelenina Druhy strukovej zeleniny, spôsob pestovania, požiadavky na pôdu, využitie. Cibuľová zelenina Druhy cibuľovej zeleniny, spôsob pestovania, požiadavky na pôdu, využitie. Listová zelenina Druhy listovej zeleniny, spôsob pestovania, požiadavky na pôdu, využitie. Zber zeleniny , uskladnenie, rýchlennie zeleniny, predpestovanie, pestovanie z priamej sejby a z priesad. Burina Negatívne vlastnosti burín, dôležitosť jej odstraňovania.	Poznať význam zeleniny, vedieť zeleninu zatriediť do pestovateľských skupín, poznať ju a vedieť jej požiadavky na pestovanie. Poznať spôsoby zberu zeleniny, jej uskladnenie, rýchlennie. Poznať negatívne účinky buriny na kultúrne rastliny, odstraňovanie buriny.

Proces:

Vyučovací proces využíva tímovú prácu žiakov. Tímová práca sa využíva pri riešení rôznych problémov v bežnom živote. Žiaci sa majú naučiť vzájomne komunikovať v tíme, spoločne pracovať, vedieť uplatniť svoj názor pri riešení problému, učiť sa od ostatných, niešť zodpovednosť za prácu celého tímu.

Poznámky:

§ Vyučovací proces uskutočňujeme v dvojhodinových vyučovacích jednotkách.

Pracovné vyučovanie –pestovateľské práce pre chlapcov 8.a 9. ročník

1. Organizácia poľnohospodárskej výroby
2. Ovocinárstvo
3. Mechanizmy v poľnohospodárstve
4. Modernizácia poľnohospodárskej výroby

Pracovné vyučovanie pre dievčatá 8.a 9. ročník

1. Správna výživa
2. Rôzne druhy cesta
3. Mäsové jedlá
4. Ručné práce
5. Pletenie
6. Vyšívanie
7. Pečenie
8. Príprava kysnutého cesta
9. Koreniny

Výtvarná výchova

Cieľom predmetu je prostredníctvom skúseností získaných z výtvarných činností, nadväzujúcich na predmet v predchádzajúcom ročníku, rozvíjať manuálne zručnosti (nástroj, technika, materiál, proces), duševné spôsobilosti (predstavivosť, fantázia, tvorivosť), vedomosti (poznávanie javov, predmetov a vzťahov prostredníctvom ich výtvarného vyjadrovania, poznávanie základných slohov, štýlov a tendencií výtvarného umenia, dizajnu, architektúry,) a postoje (formovanie si vlastného názoru, vkusu, prístupu k umeniu a sebvýjadrovaniu). Predmet vedie k získaniu základných kompetencií (na úrovni reflexie i sebvýjadrovania) v oblasti vizuálnej kultúry (výtvarného umenia, architektúry, dizajnu),

Charakteristika predmetu

Výtvarná výchova (ďalej VV) vychádza z autentických skúsenosti žiaka, získaných výtvarnou činnosťou – z intenzívnych zážitkov dobrodružstva tvorby a sebvýjadrovania sa. Rozvíja osobnosť žiaka v úplnosti jej cítenia, vnímania, intuície, fantázie i analytického myslenia – vedomých i nevedomých duševných aktivít.

Vzhľadom na psychický vývin zodpovedajúci veku, k vyjadrovaniu seba samého a vyjadrovaniu vonkajších predmetov.

Uskutočňuje sa to:

- dôrazom na objaviteľský prístup k technikám, vyjadrovacím prostriedkom a médiám,
- väčším dôrazom na myslenie žiaka, na príčinné súvislosti, vzťahy medzi javmi a poznávaciu funkciu, umenia i vlastného vyjadrovania sa výtvarnými prostriedkami.

Do vyučovania sú zaraďované činnosti, ktoré rozširujú možnosti poznávacieho procesu žiaka. Zapája sa koncepčné a konštrukčné myslenie, ktoré je uvádzané do vzťahu s myslením estetickým. Detskú spontánnosť má postupne nahrádzať vedomá tvorivá operatívnosť. Žiak reflektuje podnety prírodné, civilizačné i kultúrne. Zvyšujú sa jeho technické schopnosti.

Metodické východiská predmetu

Vyučovanie VV je programovaný a riadený proces v ktorom ale učiteľ iniciuje, rešpektuje a podporuje nápady a individuálne riešenia žiaka.

Východiskami tohto procesu sú:

1. **činnosti žiakov**, ktoré sú založené na súčasnom stave poznania vizuálnej kultúry;
2. **témy / námety / obsahy** zobrazovania , ktoré majú svoj dôležitý antropologický a kultúrny charakter.

Témy ponímame z hľadiska:

- osobnosti a veku žiaka,
 - edukačných cieľov,
 - kultúrno – spoločenskej reality.
3. **v reflexii diel** výtvarného umenia, dizajnu, architektúry,

Ciele predmetu:

Kognitívne ciele

Poznávať jazyk vizuálnych médií – jazykové prostriedky, základné kompozičné princípy, vybrané techniky a procesy vizuálnych médií. Rozumieť im a tak zvyšovať uvedomelosť reflexie vizuálnej kultúry. Poznať vybrané typické diela vizuálnej kultúry, reprezentujúce žánre a štýlové obdobia a iné kultúry.

Senzomotorické ciele

Vedome rozvíjať tvorivosť. Umožniť žiakovi rozvíjať a kultivovať vnímanie, predstavivosť a fantáziu, podporovať a podnecovať jeho nápaditosť a tvorivú sebarealizáciu, prekonávanie konvenčných schém a inovovanie naučených myšlienkových a zobrazovacích vzorcov. Formovať a rozvíjať zručnosti žiaka výtvarnými prostriedkami prostredníctvom vybraných médií, nástrojov a techník.

Socioefektívne ciele

Formovať celistvú osobnosť. Pristupovať k osobnosti žiaka v jej úplnosti – rozvíjať cítenie, vnímanie, intuíciu, fantáziu, analytické myslenie a poznávanie, formovanie a aktívne používanie zručnosti prostredníctvom činnostného a zážitkového vyučovania.

Osnovy VV podporujú medzipredmetové väzby. Zapájajú citovosť, afektivitu, expresivitu a obrazovú konceptualizáciu, ktoré sú vlastné výtvarnému vyjadrovaniu, do vzťahu aj s inými, prevažne kognitívnymi predmetmi.

Obsah vyučovania

Zoradenie edukačných tém v rámci jedného ročníka umožňuje učiteľovi sledovať motivačné nadväznosti, prípadne ich zgrupovať z nich edukačné projekty. Takto koncipovaná sieť edukačných tém predstavuje model, s ktorým môže učiteľ dynamicky pracovať – podľa potreby preradovať témy v časovom pláne jedného ročníka i medzi ročníkmi. Témy napĺňa konkrétnymi úlohami a zadaniami pre žiakov učiteľ. Vzorové úlohy, mali by však slúžiť ako nezáväzná inšpirácia učiteľov.

Edukačné témy zoradené do metodických radov

	5. ročník	6.ročník	7.ročník	8.ročník ½+½hod. týždenne	9.ročník
Metodické rady	Edukačné témy / výtvarné problémy				
1. výtvarný jazyk /základné prvky výtvarného vyjadrovania	Hry s čiarou negatív – pozitív v plošnom a plastickom vyjadrení	mierka a proporčné vzťahy, operácie s propociami	poriadok a chaos, usporadúvanie prvkov v kompozícií	kompozícia, variácie vplyv fariieb na človeka	farby – štruktúra, faktúra, tvary ako vyjadrovacie prvky výtvarného umenia
2. zobrazovanie videného sveta	kreslenie predmetu podľa skutočností modelácia šrafovaním tieňovaním, lavírovaním	kreslenie figúry podľa skutočnosti a pamäti	kreslenie priestoru perspektíva	portrét	priestorové práce ľudská postava
3.					
4. podnety výtvarného umenia (štýly, techniky,témy)	umenie praveku, egyptské, grécké, rímske umenie	umenie stredo- veku Byzantské Románske, Gotické Renesančné,	Barok, Rokoko,Romantika, realizmus,Impresio nizmus	umenie avantgardy (inpresionizmus, postimpresioniz mus fauvizmus, kubizmus, dada, surrealizmus, op art)	výber vlastného štýlu maľba, výtvarné vyjadrovanie podľa vlastného vkusu
5. podnety architektúry	hravé skúmanie priestoru – makety (pyramída...) Grécka architektúra MEGARON obalový dizajn	Urbanizmus / plán mesta, vzťah ku krajine, mesto a dedina / fantastické priestory	Origami	moderná architektúra Bauhaus, návrh interiéru	dekoračné prvky interiéru (tapety, maľba na sklo keramika tienidlo, dekor. látky.....)
6. podnety dizajnu	materiál, tvar a grafické riešenie alt. Návrh loga, značky, ex libris podnety	odevný dizajn / časť odevu, doplnok /	dizajn výrobku / /návrh úžitkového predmetu – text techniky/	masky – zhotovenie ozdoby z rôznych materiálov	vyhotovenie dekoračného predmetu do interiéru (alt:šperku)
7. podnety tradičných remesiel	hrnčiarstva /alt. Kombinácia hrnčiarstva a drotárstva – grécke nádoby	podnety košíkárstva, pletanie	podnety krajčírstva / alt.: podnety čipkárstva /	keramika, textilné práce - výšivka	tkanie- text. práce (alt: pletanie, košíkárstvo pod.)
8. podnety hudby a literatúry, / syntetické podnety		farebná hudba hudobnovizuálny nástroj, výtvarné vyjadrenie hudby		malovanie na hudbu	Origami
9. podnety rôznych oblastí	výtvarné hry s problematikou dejepisu alt: výtvarné hry	podnety prírodopisu / prírodné štruktúry ,	telo človeka, zvierata	abstrakcia prírodných foriem „znak (Picasso ...)”	zátišia, ľudské telo, písmo

poznávania sveta	s problematikou zemepisu	perspektívne zobrazenie skutočnosti		perspektívne zobrazenie skutočností	
10. tradícia a identita	výtvarné reakcie na rôzne typy regionálnych ornamentov ornamentou rôznych kultúr	výtvarné reakcie na tradičné formy (architektúry odevov, jedál, zvykov...)	rozprávky príbehy, legendy a histórie obce, regiónu spracovanie výtvarnou formou	ornamenty vo výt. umení	návštevy múzea
11. škola v galérii / galéria v škole	výstava prác, galéria na internete		slovo a obraz	výstava prác žiakov	vlastná prezentácia dielov

Zručnosti a spôsobilosti

Formálne zručnosti

Žiak dokáže:

- zvládnuť základy proporčnej stavby zobrazovaného predmetu (výška a šírka, pomer hlavných častí),
- dokáže vybrať časť videnej skutočnosti za účelom zobrazania – záber
- vytvárať formálne série z jedného motívu a jednoduché variácie motívu,
- vyjadriť sa základnými technickými postupmi kreslenia, maľovania, jednoduchých grafických techník, priestorového vytvárania objektu, plastiky
- vytvoriť základný rozvrh architektonického tvaru a priestoru, kresbu jednoduchého dizajnerského návrhu,
- tvorivo používať vyjadrovacie prostriedky, nástroje a techniky konponovať a štylizovať prostredníctvom toho vedieť vyjadriť vlastné nápady a koncepty,
- vo svojom vyjadrovanom procese spracovať charakteristické podnety rôznych (vybraných) tendencií umenia 20. st. až po súčasnosť,

Technické zručnosti

Žiak dokáže:

- zvládnuť narábanie s rôznymi nástrojmi (ceruza, štetec, pero, fixy, uhlík, drevko, rydlo, nožnice, šablóna, špachtla, valček a pod.)
- kresliť prostredníctvom linky a šrafovania, tieňovania,
- zvládnuť technické základy usporiadania a miešania farieb na palette i na obrazovke; vyfarbovať tvar, plochu viacerými spôsobmi prostredníctvom štetcového rukopisu (napr. šrafúra, pointilizmus, roztieranie zapúšťanie),
- zvládnuť konštrukčno – technické úkony s materiálmi (krčenie, zohýbanie, trhanie, strihanie, skladanie, vrstvenie drôtovanie a pod.),
- zvládnuť techniku konštrukcie vonkajšieho tvaru – balenie (paketáž) , obliepanie, obväzovanie, odrôtovanie,
- zvládnuť jednoduché techniky otláčania (frotáž, monotýpia, papierorez, linorez a pod.),
- zvládnuť základy modelovania

Mentálne spôsobilosti

Žiak dokáže:

- vedieť čo zobraziť dôležité – nepodstatné, zaujímavé - nezaujímavé
- vnímať a analyticky porovnávať charakte okolitej krajiny, svojho bydliska s inými typmi krajín architektúr – uvedomiť si a výtvarne reflektovať špecifiká svojho kultúrneho a fyzického prostredia (charakteristické prvky obce, mesta, pamiatky)...,
- pokúsať sa o charakterizáciu seba samého, erb, značku, logo.

Postoje

Hlavnou kompetenciou je **tvorivý prístup** – žiak je vedený k tomu, aby volil svoje vlastné, teda **autentické riešenie**, a postupne formulovať svoj estetický (vkusový) i hodnotiaci názor.

U žiaka sa sformovali tieto postoje:

- otvorenosť voči experimentovaniu s farbou, hmotou, tvarom, technikou, postupom, motívom a témou.
- V nižších ročníkoch spontánne výtvarné riešenia,
- náklonnosť k uvedenému hľadanie a vlastných riešení, na základe fantázie a (primeranie veku) vlastného názoru (myslenia),
- tolerancia voči rôznym typom vyjadrovania, vkusu iných ľudí,
- aktívny prístup ku svojmu prostrediu, jeho poznávanie a pretváranie
- vyjadriť a vyhodnotiť štýl ľudí ktorých obdivuje (považuje za svoj vzor) a porovnať ich so svojim štýlom,
- hľadať vlastné cesty sebaujadrnenia; budovanie vlastného vkusu v tvare (imidžu),

Pohybová príprava

Charakteristika:

„Pohybová príprava“ rozširuje možnosti k pestovaniu pohybových aktivít

Ciele pohybovej prípravy:

- zvýšiť úroveň telesnej zdatnosti, všeobecnej a špeciálnej pohybovej výkonnosti vo zvolených telovýchovných a športových činnostiach,
- pri telesne, pohybovo menej vyspelých a zdravotne oslabených žiakoch zintenzívniť upevňovanie pohybových zručností a návykov,
- upevňovať pohybové a hygienické návyky a dodržiavať bezpečnosť pri pohybe.

Obsahovou náplňou pohybovej prípravy v 5. a 6. ročníku sú:

- vybraný šport podľa programov záujmových útvarov, regionálnych tradícií, podmienok školy, odbornosti učiteľa a záujmu žiakov,
- činnosti zamerané na zdokonalenie pohybových zručností, vedomostí a návykov u menej pohybovo vyspelých a zdravotne oslabených žiakov,
- podľa záujmu a pohybovej výkonnosti zdokonaľovanie špecifických pohybových činností vo vybraných športoch pre pohybovo nadaných žiakov.
- detské hry; prvky ľud. tanca
- rytmické cvičenia

1. Pohybové činnosti

Pohybové činnosti sú zamerané na orientáciu v priestore, ovládanie pohybu, impulzívneho správania, podporujú smelosť, nebojnosť v športových činnostiach.

Poradové cvičenia, základné povely poradových cvičení, pohyb v teréne, rôzne druhy chôdze, striedanie behu a chôdze, hry s využitím poradových cvičení, jazda na kolobežke, a i.

2. Netradičné pohybové hry

Cieľom netradičných pohybových hier je rozvíjať silové schopnosti, podporovať koncentráciu pozornosti a schopnosť reagovať na podnety, uvoľnenie svalového napätia, akceleráciu pohybu a rýchlosť.

Rozličné hry v interiéri aj exteriéri - hra na sochy, na drevá, ostrovy a žabky, rozsypané ovocie, frisbee (hádzanie tanierikom), ringo (hádzanie krúžkom), petangue a i.

3. Psychomotorické cvičenia a hry

Psychomotorické cvičenia a hry sa zameriavajú na vzájomné pôsobenie psychiky a pohybu, dýchania, relaxáciu, tréning schopnosti koncentrácie pozornosti, primeraného ovládania impulzívneho správania.

Relaxačné, dýchacie a strečingové cvičenia, prvky jogy a i.

4. Manipulačné a pohybové hry

Manipulačné a pohybové hry sú zamerané najmä na rozvíjanie jemnej a hrubej motoriky, výdrž - tréning ovládania impulzívneho správania.

Hry s loptičkami a loptou rôznej veľkosti (hod loptičkou, vedenie lopty, držanie lopty, prihrávka, hod na cieľ), s fit-loptou, s kolkami, so švihadlom, s obručou a i.

5. Kreatívne a estetické pohybové činnosti

Kreatívne a pohybové činnosti sú rozličné hry zamerané na rozvoj rytmických schopností a zručností, striedanie rytmov, vyjadrenie hudby pohybom. Majú relaxačný účinok, žiaci sa učia v pohybe podľa hudby ovládať impulzívne správanie, trénujú pozornosť.

Rozličné hry na vyjadrenie hudby a rytmu pohybom - tanečný krok, rytmické tance, tanečná improvizácia, napodobňovacie pohyby (napr. zvierat), vyjadrenie jednoduchého deja, činnosti pohybom a tancom (pantomíma) a i.

6. Lokomočné a pohybové hry

Lokomočné a pohybové hry sú zamerané na rozvoj telesnej obratnosti a pohybovej zručnosti, nebojnosti pri pohybe a športových činnostiach, vytrvalosti.

Lezenie na preliezkach, cvičenie na lavičke, rebrinách, kotúl vpred, vzad, plazenie, základná gymnastika a i.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Základnou charakteristikou predmetu je hľadanie zákonitých súvislostí medzi pozorovanými vlastnosťami prírodných objektov a javov, ktoré nás obklopujú v každodennom živote.

Porozumenie podstate javov a procesov si vyžaduje interdisciplinárny prístup, a preto aj úzku spoluprácu s chémiou, biológiou, geografiou a matematikou. Okrem rozvíjania pozitívneho vzťahu k prírodným vedám sú prírodovedné poznatky interpretované aj ako neoddeliteľná a nezastupiteľná súčasť kultúry ľudstva. V procese vzdelávania sa má žiakom sprostredkovať poznanie, že neexistujú bariéry medzi jednotlivými úrovňami organizácie prírody a odhaľovanie jej zákonitostí je možné len prostredníctvom koordinovanej spolupráce všetkých prírodovedných odborov s využitím prostriedkov IKT.

Formy aktívneho poznávania a systematického bádania vo fyzike sú si v metódach a prostriedkoch výskumnej činnosti príbuzné s ostatnými prírodovednými disciplínami. Žiaci preto budú mať čo najviac príležitostí na aktivitách osvojovať si vybrané (najčastejšie experimentálne) formy skúmania fyzikálnych javov. Každý žiak dostane základy, ktoré z neho spravia prírodovedne gramotného jedinca tak, aby vedel robiť prírodovedné úsudky a vedel použiť získané vedomosti na efektívne riešenie problémov.

Pri výučbe je najväčšia pozornosť venovaná samostatnej práci žiakov - aktivitám, ktoré sú zamerané na činnosti vedúce ku konštrukcii nových poznatkov. Dôraz sa kladie aj na také formy práce, akými sú diskusia, brainstorming, vytváranie logických schém a pojmových máp a práca s informáciami.

Okrem objavovania a osvojovania si nových poznatkov a rozvíjania kompetencií fyzikálne vzdelávanie poskytne žiakovi možnosť získania informácií o tom, ako súvisí rozvoj prírodných vied s rozvojom techniky, technológií a so spôsobom života spoločnosti.

Výučba fyziky v rámci prírodovedného vzdelávania má u žiakov prehĺbiť aj hodnotové a morálne aspekty výchovy, ku ktorým patria predovšetkým objektivita a pravdivosť poznania. To bude možné dosiahnuť slobodnou komunikáciou a nezávislou kontrolou spôsobu získavania dát alebo overovania hypotéz.

Žiak prostredníctvom fyzikálneho vzdelávania získa vedomosti na pochopenie vedeckých ideí a postupov potrebných pre osobné rozhodnutia, na účasť v občianskych a kultúrnych záležitostiach a dá mu schopnosť zmysluplne sa stavať k lokálnym a globálnym záležitostiam, ako zdravie, životné prostredie, nová technika, odpady a podobne. Žiak by mal byť schopný pochopiť kultúrne, spoločenské a historické vplyvy na rozvoj vedy, uvažovať nad medzinárodnou povahou vedy a vzťahoch s technikou.

Obsah predmetu fyzika na našej základnej škole v 6. až 9. ročníku počíta spolu so 150 vyučovacími hodinami (spolu 5 hodinová týždenná časová dotácia x 30 hodín).

Rozloženie vyučovacích hodín je nasledovné:

6. ročník: 1 hod,
7. ročník: 1 hod,
8. ročník: 2 hod,
9. ročník: 1 hod

CIELE PREDMETU

Intelektuálna oblasť

- vedieť vysvetliť na primeranej úrovni prírodné javy v bezprostrednom okolí a vedieť navrhnúť metódy testovania hodnovernosti vysvetlení,
- rozvíjať schopnosti myslieť koncepčne, kreatívne, kriticky a analyticky,
- vedieť aplikovať logické postupy a kreativitu v skúmaní javov v bezprostrednom okolí,
- vedieť získavať, triediť, analyzovať a vyhodnocovať informácie z rozličných vedeckých a technologických informačných zdrojov,
- využívať informácie na riešenie problémov, efektívne rozhodnutia a pri rozličných činnostiach,
- vedieť rozlíšiť argumenty od osobných názorov, spoľahlivé od nespoľahlivých informácií,
- vedieť obhájiť vlastné rozhodnutia a postupy logickou argumentáciou založenou na dôkazoch,
- vedieť analyzovať vzájomné vzťahy medzi vedou, technikou a spoločnosťou.

Schopnosti a zručnosti

- porovnávať vlastnosti látok a telies pozorovaním aj pomocou meradiel fyzikálnych veličín,
- nájsť súvislosti medzi fyzikálnymi javmi a aplikovať ich v praxi,
- využívať každú príležitosť na rozvíjanie logického myslenia,
- vedieť pripraviť, uskutočniť aj vyhodnotiť jednoduchý fyzikálny experiment,
- dodržiavať pravidlá bezpečnosti práce počas experimentovania,
- trénovať schopnosť sústredene pracovať a trpezlivo sa dopracovať k výsledku,
- vynakladať na dosiahnutie cieľa maximálne úsilie a zvládať prípadný neúspech,
- zdokonaľovať sa v komunikácii so spolužiakmi, vedieť pracovať v skupinách,
- vedieť správne formulovať aj otázky aj odpovede, ale aj počúvať druhých. Dokázať obhájiť svoj názor a nehanbiť sa priznať vlastnú chybu
- riešiť problémové situácie,
- vedieť nájsť, získať a spracovať informácie z odbornej literatúry a iných zdrojov aj ich kriticky zhodnotiť z hľadiska ich správnosti, presnosti a spoľahlivosti

Postojová oblasť

- naučiť žiakov pristupovať k riešeniu problémov,
- byť otvoreným k novým objavom, vedeckým a technickým informáciám,
- vzbudiť u žiakov záujem o prírodu, prírodné vedy a svet techniky,
- snažiť sa pochopiť fyzikálne zákony a využívať ich vo svojom živote, lebo človek je súčasťou prírody, v ktorej platia fyzikálne zákony,
- osvojiť si a rozvíjať schopnosť cielene experimentovať, lebo experiment je jednou zo základných metód aktívneho poznávania vo fyzike a rozvíja nielen manuálne zručnosti, ale aj rozumové schopnosti,
- vytvárať pozitívny vzťah žiakov k procesu poznávania a zdokonaľovania svojich schopností.

Sociálna oblasť

- uvedomiť si poslanie prírodných vied ako ľudského atribútu na vysvetlenie reality nášho okolia
- uvedomiť si možnosti, ale aj hranice využitia vedy a techniky v spoločnosti,
- vedieť kriticky posúdiť úžitok a problémy spojené s využitím vedeckých poznatkov a techniky pre rozvoj spoločnosti,
- vedieť sa učiť, komunikovať a spolupracovať v tímoch,
- vedieť sa rozhodovať,
- byť autoregulatívny napr. pri dodržiavaní pracovnej disciplíny, vlastnom samovzdelávaní,
- mať cit pre hranice vlastných kompetencií a svoje miesto spoločnosti.

ŠTRUKTÚRA KOMPETENCIÍ ROZVÍJANÝCH VYUČOVANÍM FYZIKY

Poznávacia (kognitívna)	Komunikačná	Interpersonálna	Intrapersonálna
Používať kognitívne operácie.	Tvoriť, prijať a spracovať informácie.	Akceptovať skupinové rozhodnutia.	Regulovať svoje správanie.
Formulovať a riešiť problémy, používať stratégie riešenia.	Vyhľadávať informácie.	Kooperovať v skupine.	Vytvárať si vlastný hodnotový systém.
Uplatňovať kritické myslenie.	Formulovať svoj názor a argumentovať.	Tolerovať odlišnosti jednotlivcov a iných.	
Nájsť si vlastný štýl učenia a vedieť sa učiť v skupine.		Diskutovať a viesť diskusiu o odbornom probléme.	
Myslieť tvorivo a uplatniť jeho výsledky.			

SKÚMANIE VLASTNOSTÍ KVAPALÍN, PLYNOV A PEVNÝCH TELIES		
OBSAH	VÝKONOVÝ ŠTANDARD (ČO ŽIAK VIE)	ROZVÍJANÉ KOMPETENCIE
Vlastnosti kvapalín a plynov		poznávacia (kognitívna) • formulovať hypotézy a overiť ich experimentom • analyzovať záznamy z meraní • porovnať záznamy z pozorovaní a meraní, vybrať spoločné a rozdielne vlastnosti kvapalín, plynov a pevných telies • urobiť odhady dĺžky, budovať predstavu o jednotkách dĺžky • aplikovať poznatky o vlastnostiach kvapalín, plynov a pevných telies v technických zariadeniach a v bežnom živote • tvorivo využiť vedomosti pri práci na projekte
Vlastnosti kvapalín - nestlačiteľnosť, tekutosť, deliteľnosť. Využitie vlastností kvapalín. Meranie objemu kvapalného telesa odmerným valcom. Jednotky objemu 1 ml, 1 l. Vlastnosti plynov - stlačiteľnosť, tekutosť, rozpínavosť, deliteľnosť. Využitie vlastností plynov. Tekutosť ako spoločná vlastnosť kvapalín a plynov. Zhrnutie vlastností kvapalín a plynov.	• overiť jednoduchým experimentom vlastnosti kvapalín, plynov a pevných telies • porovnať a vybrať spoločné a rozdielne vlastnosti kvapalín, plynov a pevných telies • rozlíšiť merateľné a nemerateľné vlastnosti telies • správne použiť pojem fyzikálna vlastnosť	
Vlastnosti pevných telies		komunikačná • zaznamenať pozorovania a merania do tabuľky • pokusom ilustrovať vybrané vlastnosti kvapalín, plynov a pevných telies • spracovať namerané hodnoty formou grafu (PC) • prezentovať výsledky pozorovania a merania • podieľať sa na práci v tíme pri tvorbe projektu
Krehkosť, tvrdosť, pružnosť, deliteľnosť. Meranie hmotnosti telies. Jednotky hmotnosti 1 g, 1 kg. Objem telies. Určovanie objemu geometricky pravidelných a nepravidelných telies. Dĺžka. Odhad dĺžky. Jednotky dĺžky 1 mm, 1 cm, 1 m, 1 km. Rozdielne a spoločné vlastnosti kvapalín, plynov a pevných telies. Zhrnutie vlastností pevných telies.	• použiť stratégiu riešenia problémov predpoklad - experiment - potvrdenie/nepotvrdenie predpokladu • vykonať zápis nameranej hodnoty fyzikálnej veličiny zaznamenať pozorovania a namerané hodnoty fyzikálnych veličín do tabuľky • zostrojiť graf lineárnej závislosti a použiť graf napr. pri odhade dĺžky	interpersonálna • kooperovať vo dvojici prípadne v skupine
ĎALŠIE ČINNOSTI PROJEKT: Tvorivé rozvinutie vedomosti o vlastnostiach tekutín. (Např. navrhnuť zariadenie, v ktorom možno dať do pohybu tekutiny horizontálnym aj vertikálnym smerom). AKTIVITA: Odhad a meranie dĺžky, voľba vlastnej jednotky. (Např. vlastná stopa ako jednotka, zmeranie dĺžky stopy, zostrojenie grafu závislosti medzi počtom stôp a dĺžkou.)		

SPRÁVANIE TELIES V KVAPALINÁCH A PLYNOCH

OBSAH	VÝKONOVÝ ŠTANDARD (ČO ŽIAK VIE)	ROZVÍJANÉ KOMPETENCIE
Správanie telies v kvapalinách		
Meranie objemu a hmotnosti telies plávajúcich, vznášajúcich a potápajúcich sa vo vode, určenie podielu m/V. Pojem hustota. Jednotky hustoty g/cm^3, kg/m^3. Vzťah medzi objemom a hmotnosťou telies zhotovených z rovnakej látky. Odčítanie hodnoty hustoty látky z grafu. Experimentálne určenie hustoty rôznych kvapalín. Meranie vytlačeného objemu vody plávajúcimi telesami a potápajúcimi sa telesami. Porovnanie hmotnosti telies plávajúcich v kvapaline s hmotnosťou vytlačenej kvapaliny. Porovnanie hmotnosti potápajúcich sa telies s hmotnosťou vytlačenej kvapaliny. Skúmanie objemu a hmotnosti vytlačenej kvapaliny pri ponáraní plávajúceho telesa v kvapalinách s rôznou hustotou.	- postupovať podľa návodu stratégiou: formulovanie problému - vyslovenie hypotézy – realizácia pokusov a meraní - spracovanie, posúdenie a interpretovanie výsledkov meraní - zostrojiť graf hustoty pre telesá z rovnakej látky, určiť z grafu hodnotu hustoty - aplikovať zistenie, že hmotnosť telesa plávajúceho v kvapaline a hmotnosť telesom vytlačeného objemu kvapaliny sú rovnaké - prakticky určiť hustotu malých telies - pracovať s tabuľkami MFCHT - identifikovať neznámu látku podľa jej hustoty - riešiť jednoduché výpočtové úlohy - vysvetliť vybrané javy z bežného života pomocou hustoty - získať informácie k tvorbe projektu - tvorivo využiť získané poznatky a informácie na vypracovanie projektu - podieľať sa na práci v tíme - prezentovať a obhájiť svoju prácu v triede - v rámci hodnotenia projektov v triede vybrať najlepší projekt a svoj výber zdôvodniť	poznávacia (kognitívna) - aplikovať model empirického poznávania - rozvíjať abstraktné myslenie upevňovaním vzťahu reálne meranie - grafické zobrazenie - aplikovať poznatky pri zostrojení modelov technických zariadení - tvorivo využiť vedomosti pri práci na projekte komunikačná - vyhľadať a spracovať informácie - spracovať namerané hodnoty formou grafu (PC) - prezentovať výsledky pozorovania a merania - argumentovať a diskutovať pri prezentácii projektu - kooperovať v tíme interpersonálna - kooperovať vo dvojici, prípadne v skupine intrapersonálna - vedieť kriticky zhodnotiť výsledky svojej práce a práce druhých - schopnosť sebaregulácie
Správanie telies v plynach		
Pozorovanie správania sa mydlových bubliniek vo vzduchu a v plyne s väčšou hustotou ako má vzduch. Hustoty plynov. ĎALŠIE ČINNOSTI:		

PROJEKT: Zostrojenie technického zariadenia, ktoré funguje na princípe nadľahčovania telesa vo vode alebo vo vzduchu (napr. ponorka, model meteorologického balóna). Skúmanie vplyvu teploty na zmenu hustoty látky.

RIEŠENIE PROBLÉMOV: Identifikácia neznámych látok pomocou určenia ich hustoty, práca s tabuľkami.

AKTIVITA: Skúmanie vplyvu teploty na zmenu hustoty látky (napr. pokusy s balónikmi naplnenými vodou rôznej teploty ponorenými do akvária s vodou)

7. ročník

mesiac	hodina	TÉMA	ČINNOSTI, METÓDY A FORMY PRÁCE	POJMOVÁ MAPA	VÝSTUP (ČO ŽIAK VIE)	ROZVÍJANÉ KOMPETEN CIE	PRIEREZO VÉ TÉMY
IX	1.	Čo sa budeme učiť	motivačné pokusy k obsahu vyučovania	experiment pozorovanie vysvetlenie	znázorniť reálny teplomer modelom	poznávacia (kognitívna) trénovať modelovanie ako myšlienkový proces analyzovať záznamy z meraní a ich grafický pribeh aplikovať poznatky o vlastnostiach plynov, kvapalín a pevných telies v technických zariadeniach a v bežnom živote	osobnostný a sociálny rozvoj deliť si úlohy niešť zodpovednosť environment álna výchova rozvíjať schopnosť kooperovať v skupine organizovať prácu dopravná výchova pozorovať svoje okolie vyhodnocovať situáciu z hľadiska bezpečnosti
	Teplota a čas				analyzovať grafy, vysvetliť pribeh čiar grafu	vypracovať záznam údajov z meteorologických pozorovaní, navrhnuť tabuľku, porovnať údaje v triede, prezentovať údaje aj formou grafov	tvorivo využiť vedomosti pri práci na projekte
	2.	Meranie teploty. Teplomer	zavedenie teploty ako fyzikálnej veličiny merania teploty kvapalinovým a digitálnym teplomerom zápis nameraných hodnôt do tabuľky	teplota ako fyzikálna veličina jednotka teploty Celsiova teplotná stupnica teplomer pravidlá merania teploty zápis nameranej hodnoty	porovnať dva grafy a z priebehu ich čiar určiť ich spoločné a rozdielne znaky	komunikačná zaznamenať pozorovania a merania do tabuľky spracovať namerané hodnoty formou grafu (PC) prezentovať výsledky pozorovania a merania podieľať sa na práci	rozvíjať schopnosť kooperovať v skupine organizovať prácu dopravná výchova pozorovať svoje okolie vyhodnocovať situáciu z hľadiska bezpečnosti
	3.	Meranie teploty a času	zavedenie času ako fyzikálnej veličiny jednoduché merania zmien teploty v priebehu času grafické znázornenie závislosti teploty od času	čas ako fyzikálna veličina jednotky času meradlá času	využiť PC pri zostrojovaní grafov	komunikačná zaznamenať pozorovania a merania do tabuľky spracovať namerané hodnoty formou grafu (PC) prezentovať výsledky pozorovania a merania podieľať sa na práci	rozvíjať schopnosť kooperovať v skupine organizovať prácu dopravná výchova pozorovať svoje okolie vyhodnocovať situáciu z hľadiska bezpečnosti
X	Premena kvapaliny na plyn				vypracovať záznam údajov z meteorologických pozorovaní, navrhnuť tabuľku, porovnať údaje v triede, prezentovať údaje aj formou grafov	tvorivo využiť vedomosti pri práci na projekte	rozvíjať schopnosť kooperovať v skupine organizovať prácu dopravná výchova pozorovať svoje okolie vyhodnocovať situáciu z hľadiska bezpečnosti
	4.	Vyparovanie	spoznávanie priebehu vyparovania aktívnou experimentálnou činnosťou aktívnou experimentálnou činnosťou zistiť, ako vonkajšie podmienky ovplyvňujú rýchlosť vyparovania	proces vyparovania ako zmena skupenstva priebeh vyparovania faktory ovplyvňujúce rýchlosť vyparovania vyparovanie v prírode	navrhnuť experiment, ktorý by umožnil zistiť hodnotu rovnovážneho bodu napr. v triede opísať	komunikačná zaznamenať pozorovania a merania do tabuľky spracovať namerané hodnoty formou grafu (PC) prezentovať výsledky pozorovania a merania podieľať sa na práci	rozvíjať schopnosť kooperovať v skupine organizovať prácu dopravná výchova pozorovať svoje okolie vyhodnocovať situáciu z hľadiska bezpečnosti
	5.	Var	sledovanie priebehu varu kvapaliny aktívnou experimentálnou činnosťou určovanie teploty varu kvapaliny pomocou grafu teploty v závislosti od času	var kvapaliny rozdiely medzi vyparovaním a varom teplota varu prchavé kvapaliny	navrhnuť experiment, ktorý by umožnil zistiť hodnotu rovnovážneho bodu napr. v triede opísať	komunikačná zaznamenať pozorovania a merania do tabuľky spracovať namerané hodnoty formou grafu (PC) prezentovať výsledky pozorovania a merania podieľať sa na práci	rozvíjať schopnosť kooperovať v skupine organizovať prácu dopravná výchova pozorovať svoje okolie vyhodnocovať situáciu z hľadiska bezpečnosti

					kolobeh vody v prírode modelovať vznik dažďa rozumie vzniku a škodlivosti kyslých dažďov	v tíme pri tvorbe projektu interpersonálna podieľať sa na práci v tíme kooperovať akceptovať skupinové rozhodnutia intrapersonálna vytvárať si vlastný hodnotový systém smerom k prírode	používanie ochranných pomôcok
X	6.	Tlak vzduchu a var	jednoduchým experimentom zistiť, že teplota varu kvapaliny závisí od okolitého tlaku	závislosť teploty varu kvapaliny od vonkajšieho tlaku var v tlakovom hrnci	znázorniť reálny teplomer modelom	poznávacia (kognitívna) trénovať modelovanie ako myšlienkový proces	osobnostný a sociálny rozvoj deliť si úlohy niest' zodpovednosť
XI	7.	Čo sme sa naučili	vytváranie štruktúry poznatkov formou obrázkov	súbor pojmov	analýzovať grafy, vysvetliť priebeh čiary grafu	analýzovať záznamy z meraní a ich grafický priebeh	environmentálna výchova
	8.	Test č. 1	kontrola vedomostí	štruktúra pojmov a zručností			
	Premena plynu na kvapalinu				porovnať dva grafy a z priebehu ich čiar určiť ich spoločné a rozdielne znaky		rozvíjať schopnosť kooperovať v skupine organizovať prácu
	9.	Kondenzácia	modelovanie priebehu kondenzácie jednoduchým experimentom	proces kondenzácie ako zmena skupenstva kondenzácia v prírode hmla, rosa	využiť PC pri zostrojovaní grafov	aplikovať poznatky o vlastnostiach plynov, kvapalín a pevných telies v technických zariadeniach a v bežnom živote	dopravná výchova pozorovať svoje okolie vyhodnocovať situáciu z hľadiska bezpečnosti
XII	10.	Ako vzniká dážď	aktívnou experimentálnou činnosťou modelovať vznik dažďa jednoduchým experimentom určiť teplotu rosného bodu v triede	kondenzácia v prírode rosný bod dážď kyslé dažde a ich škodlivosť	vypracovať záznam údajov z meteorologických pozorovaní, navrhnúť tabuľku,	tvorivo využiť vedomosti pri práci na projekte	tvorba projektu a prezentač
	Tuhnutie a topenie						

	11.	Tuhnutie	sledovanie procesu tuhnutia aktívnou experimentálnou činnosťou sledovanie zmien objemu počas tuhnutia a poukázanie na dôsledky	proces tuhnutia ako zmena skupenstva teplota tuhnutia tuhnutie rôznych látok	porovnať údaje v triede, prezentovať údaje aj formou grafov	komunikačná zaznamenať pozorovania a merania do tabuľky spracovať namerané hodnoty formou grafu (PC) prezentovať výsledky pozorovania a merania podieľať sa na práci v tíme pri tvorbe projektu	né zručnosti využívať IKT pri získavaní a spracúvaní informácií a pri prezentácii vlastnej práce vyjadriť sa verbálne aj písomne
	12.	Topenie	sledovanie procesu topenia aktívnou experimentálnou činnosťou sledovanie zmien objemu počas topenia a poukázanie na dôsledky porovnanie teploty topenia a tuhnutia konkrétnej látky	proces topenia ako zmena skupenstva teplota topenia topenie rôznych látok	navrhnuť experiment, ktorý by umožnil zistiť hodnotu rosného bodu napr. v triede opísať kolobeh vody v prírode modelovať vznik dažďa	interpersonálna podieľať sa na práci v tíme kooperovať akceptovať skupinové rozhodnutia intrapersonálna vytvárať si vlastný hodnotový systém smerom k prírode	dodržiavanie zásad bezpečnosti v triede používanie ochranných pomôcok
	13.	Prezentácia projektov	prezentácia skupinovej práce žiakov súťaž	používanie správnej terminológie	rozumie vzniku a škodlivosti kyslých dažďov		
I	14.	Čo sme sa naučili	vytváranie štruktúry poznatkov formou obrázkov	súbor pojmov			
	15.	Test č. 2	kontrola vedomostí	štruktúra pojmov a zručností			
Teplo							
II	16.	Historické názory na teplo	pochopenie historických názorov na teplo štúdiom odborných textov	historický názor: „teplo je pohyb“ rozdiel medzi teplotou a teplom (intuitívne)	formou experimentu dokázať rozdielnu fyzikálnu	poznávacia (kognitívna) trénovať modelovanie ako	osobnostný a sociálny rozvoj deliť si úlohy niest'

	17.	Spôsoby šírenia tepla	pokusné sledovanie priebehu šírenia tepla sálaním a prúdením	rôzne spôsoby šírenia tepla sálanie tepla prúdenie	vlastnosť látok – vodivosť tepla dodržať podmienky platného experimentu odhadnúť výslednú teplotu pri odovzdávaní tepla medzi horúcou a studenou vodou pracovať s tabuľkami MFCHT riešiť jednoduché výpočtové úlohy s využitím vzťahu pre výpočet tepla opísať technologicke postupy, napr. spôsob stanovenia energetickej hodnoty potravín spaľovaním získať informácie o energetickej hodnote potravín vysvetliť princíp činnosti tepelných spaľovacích motorov posúdiť negatívne vplyvy tepelných spaľovacích motorov na životné	myšlienkový proces analyzovať záznamy z meraní a ich grafický priebeh aplikovať poznatky o vlastnostiach plynov, kvapalín a pevných telies v technických zariadeniach a v bežnom živote tvorivo využiť vedomosti pri práci na projekte komunikačná zaznamenať pozorovania a merania do tabuľky spracovať namerané hodnoty formou grafu (PC) prezentovať výsledky pozorovania a merania podieľať sa na práci v tíme pri tvorbe projektu interpersonálna podieľať sa na práci v tíme kooperovať	zodpovednosť environmentálna výchova		
	Výmena tepla								
	18.	Vedenie tepla. Kalorimeter	pokusné sledovanie priebehu vedenia tepla v rôznych látkach vytvorenie tepelne izolovaného prostredia	šírenie tepla vedením tepelné vodiče tepelné izolanty kalorimeter				rozvíjať schopnosť kooperovať v skupine organizovať prácu	
III	19.	Výmena tepla medzi horúcou a studenou vodou	sledovanie priebehu výmeny tepla medzi studenou a teplou vodou odhadovanie a meranie výslednej teploty sústavy po zliatí teplej a studenej vody	tepelná výmena odovzdávanie tepla prijímanie tepla tepelná rovnováha					dopravná výchova pozorovať svoje okolie vyhodnocovať situáciu z hľadiska bezpečnosti
	20.	Výmena tepla medzi kovmi a vodou	sledovanie priebehu výmeny tepla medzi kovom a vodou odhadovanie a meranie výslednej teploty sústavy po vložení kovu do vody	tepelná výmena odovzdávanie tepla prijímanie tepla tepelná rovnováha					tvorba projektu a prezentačné zručnosti využívať IKT pri získavaní a spracúvaní informácií a pri prezentácii vlastnej práce vyjadriť sa verbálne aj písomne
	21.	Čo sme sa naučili	vytváranie štruktúry poznatkov formou obrázkov	súbor pojmov					dodržiavanie zásad bezpečnosti v triede
IV	22.	Test č. 3	kontrola vedomostí	štruktúra pojmov a zručností					používanie ochranných pomôcok

					prostredie a ich eliminácie	akceptovať skupinové rozhodnutia	
						intrapersonálna vytvárať si vlastný hodnotový systém smerom k prírode	
IV	23.	Látka a teplo. Hmotnosť a tepelná kapacita	zavedenie tepla ako fyzikálnej veličiny zavedenie hmotnostnej tepelnej kapacity ako dôležitej charakteristiky každej látky vyhľadávanie hmotnostných tepelných kapacít rôznych látok v tabuľkách a ich porovnávanie	tepelná výmena teplo jednotka tepla hmotnostná tepelná kapacita a jej jednotka	formou experimentu dokázať rozdielnu fyzikálnu vlastnosť látok – vodivosť tepla dodržať podmienky platného experimentu odhadnúť výslednú teplotu pri odovzdávaní tepla medzi horúcou a studenou vodou	poznávacia (kognitívna) trénovať modelovanie ako myšlienkový proces analyzovať záznamy z meraní a ich grafický priebeh aplikovať poznatky o vlastnostiach plynov, kvapalín a pevných telies v technických zariadeniach a v bežnom živote tvorivo využiť vedomosti pri práci na projekte	osobnostný a sociálny rozvoj deliť si úlohy niešť zodpovednosť environmentálna výchova rozvíjať schopnosť kooperovať v skupine organizovať prácu dopravná výchova pozorovať svoje okolie vyhodnocovať situáciu z hľadiska bezpečnosti
	24.	Výpočet tepla	odvodenie vzťahu na výpočet tepla odovzdaného alebo prijatého telesom pomocou experimentu a úvahou	teplo hmotnostná tepelná kapacita látky vzťah na výpočet tepla	pracovať s tabuľkami MFCHT riešiť jednoduché v ýpočtové úlohy s využitím vzťahu pre výpočet tepla opísať technické postupy, napr. spôsob stanovenia energetickej hodnoty potravín spaľovaním získať	komunikačná a zaznamenáť pozorovania a merania do tabuľky spracovať namerané hodnoty formou grafu	tvorba projektu a prezentačné zručnosti využívať IKT pri získavaní a spracovávaní informácií a pri prezentácii vlastnej práce vyjadriť sa
V	25.	Teplo a premeny skupenstva látok	utvrdenie poznatku, že každá skupenská zmena je podmienaná prijímaním alebo odovzdávaním tepla, pričom sa ale jej teplota nemení	teplo teplota zmena skupenstva grafické vyjadrenia priebehu zmeny skupenstva			
	Teplo ako energia						
	26.	Energetická hodnota potravín	určenie energetickej hodnoty potravín jednoduchým experimentom (napríklad spaľovaním orieška)	potrava ako zdroj energie rôzne zložky potraviny a ich energetické a výživové vlastnosti			
	27.	Tepelné spaľovacie motory	pozorovanie modelov tepelných spaľovacích motorov	tepelný spaľovací motor premena tepla			

				na pohyb	informácie o energetickej hodnote potravín vysvetliť princíp činnosti tepelných spaľovacích motorov	(PC) prezentovať výsledky pozorovania a merania podieľať sa na práci v tíme pri tvorbe projektu	verbálne aj písomne
VI	28.	Prezentácia projektov	prezentácia skupinovej práce žiakov súťaž	používanie správnej terminológie	posúdiť negatívne vplyvy tepelných spaľovacích motorov na životné prostredie a spôsoby ich eliminácie	interpersonálna podieľať sa na práci v tíme kooperovať akceptovať skupinové rozhodnutia	dodržiavanie zásad bezpečnosti v triede
	29.	Čo sme sa naučili	vytváranie štruktúry poznatkov formou obrázkov	súbor pojmov			používanie ochranných pomôcok
	30.	Test č. 4	kontrola vedomostí	štruktúra pojmov a zručností		intrapersonálna vytvárať si vlastný hodnotový systém smerom k prírode	

8. ročník

1. Charakteristika vyučovacieho predmetu

Časová charakteristika

2 h/ týždenne

Organizačná charakteristika

2 h nedelené,

Vyučovanie v triede a v laboratóriu.

Obsahová charakteristika

Pri výučbe bude najväčšia pozornosť venovaná samostatnej práci žiakov – aktivitám, ktoré sú zamerané na činnosti vedúce ku konštrukcii nových poznatkov. Dôraz sa kladie aj na také formy práce, akými sú diskusia, brainstorming, vytváranie logických schém a pojmových máp a práca s informáciami.

Okrem objavovania a osvojovania si nových poznatkov a rozvíjania kompetencií v oblasti fyzikálneho vzdelávania vyučovanie poskytne žiakovi možnosť získania informácie o tom, ako súvisí rozvoj prírodných vied s rozvojom techniky, technológií a so spôsobom života spoločnosti.

Výučba prírodovedných predmetov má u žiakov prehĺbiť aj hodnotové a morálne aspekty výchovy, ku ktorým patria predovšetkým objektivita a pravdivosť poznania. Realizovanie uvedených aspektov výchovy predpokladá uplatňovanie takých foriem práce ako sú diskusie so žiakmi, aktívne samostatné získavanie dát, informácií alebo overovania hypotéz.

2. Výchovno vzdelávacie stratégie predmetu

Intelektuálna oblasť

- § vedieť vysvetliť na primeranej úrovni prírodné javy v bezprostrednom okolí a vedieť navrhnúť metódy testovania hodnovernosti vysvetlení,
- § rozvíjať schopnosti myslieť koncepčne, kreatívne, kriticky a analyticky,
- § vedieť aplikovať logické postupy a kreativitu v skúmaní javov v bezprostrednom okolí,
- § vedieť získavať, triediť, analyzovať a vyhodnocovať informácie z rozličných vedeckých a technologických informačných zdrojov,
- § využívať informácie na riešenie problémov, efektívne rozhodnutia a pri rozličných činnostiach,
- § vedieť rozlíšiť argumenty od osobných názorov, spoľahlivé od nespoľahlivých informácií,
- § vedieť obhájiť vlastné rozhodnutia a postupy logickou argumentáciou založenou na dôkazoch,
- § vedieť analyzovať vzájomné vzťahy medzi vedou, technikou a spoločnosťou.

Schopnosti a zručnosti

- § nájsť súvislosti medzi javmi a aplikovať ich v praxi,
- § vedieť pripraviť, uskutočniť aj vyhodnotiť jednoduchý experiment,
- § dodržiavať pravidlá bezpečnosti práce počas experimentovania,
- § trénovať schopnosť sústredene pracovať a trpezlivo sa dopracovať k výsledku
- § vynakladať na dosiahnutie cieľa maximálne úsilie a zvládať prípadný neúspech,
- § zdokonaľovať sa v komunikácii so spolužiakmi, vedieť pracovať v skupinách,
- § vedieť správne formulovať aj otázky aj odpovede, ale aj počúvať druhých, dokázať argumentačne obhájiť svoj názor a nehanbiť sa priznať vlastnú chybu,
- § riešiť problémové situácie,
- § vedieť nájsť, získať a spracovať informácie z odbornej literatúry a iných zdrojov aj ich kriticky zhodnotiť z hľadiska ich správnosti, presnosti a spoľahlivosti.

Postojová oblasť

- § naučiť žiakov pristupovať k riešeniu problémov pozitívne,
- § byť otvoreným k novým objavom, vedeckým a technickým informáciám,
- § vzbudiť u žiakov záujem o prírodu a svet techniky,
- § snažiť sa pochopiť zákony a využívať ich vo svojom živote, lebo človek je súčasťou prírody, v ktorej zákony platia,
- § osvojiť a rozvíjať schopnosť cielene experimentovať, lebo experiment je jednou zo základných metód aktívneho poznávania v prírodných vedách a rozvíja nielen manuálne zručnosti, ale aj rozumové schopnosti,
- § vytvárať pozitívny vzťah žiakov k procesu poznávania a zdokonaľovania svojich schopností.

3.Vzdelávací obsah predmetu

Výber učiva v 8.roč. tvoria dva tematické celky:

I. SVETLO

Skúmanie vlastností svetla (7 h)

Odraz a lom svetla (11 h)

II. SILA A POHYB. PRÁCA. ENERGIA

Skúmanie sily (10 h)

Sila a pohyb (10 h)

Práca. Výkon. Trenie (6 h)

Pohybová a polohová energia (6 h)

Energia v prírode, technike a spoločnosti (9 h)

Očakávaný výstup

Po ukončení vyučovania žiak by mal byť schopný:

- § porozumieť prírodným aspektom vplyvujúcim na život človeka a vedieť vysvetliť prírodné javy vo svojom okolí,
- § osvojiť si niektoré základné pojmy, zákony a metódy fyziky,
- § vedieť získavať informácie o prírode a jej zložkách prostredníctvom vlastných pozorovaní a experimentov v laboratóriu a v prírode,
- § docieľiť schopnosť pracovať s grafmi, tabuľkami, schémami, obrázkami, náčrtmi, mapami,
- § vedieť využívať prostriedky IKT pri vyhodnocovaní a spracovaní získaných údajov,
- § vytvárať si vlastný úsudok o tých aspektoch prírodovedných poznatkov, ktoré sú dôležité pre život spoločnosti.

Prierezové témy

- osobnostný a sociálny rozvoj,
- environmentálna výchova,
- tvorba projektu a prezentačné zručnosti,
- komunikovať, argumentovať, používať informácie, spracovať ich, riešiť problémy,
- spolupracovať v skupine, prezentovať seba aj prácu skupiny.
- dopravná výchova,
 - vedieť pozorovať svoje okolie, vyhodnocovať situáciu z hľadiska bezpečnosti.

Hodnotenie

Testy

Projekty

Referovanie o práci v skupine

Zošity

Domáce úlohy

Praktické zručnosti

9. ročník

Tematický okruh: Magnetické a elektrické javy. Elektrický obvod.

Obsah:

Magnet a jeho vlastnosti
Zem ako magnet. Kompas.
Elektrický náboj, elektrické pole
Elektrometer, elektrický obvod
Znázornenie elektrického obvodu
Žiarovka
Elektrické vodiče a izolanty z pevných látok
Sériové a paralelné zapojenie žiaroviek
Elektrický prúd
Elektrické napätie
Zdroje elektrického napätia
Rezistor
Ohmov zákon
Elektrický odpor
Vedenie elektrického prúdu v pevných a kvapalných látkach
Elektrická energia a jej premeny
Bezpečnosť pri práci s elektrickými obvodmi

Výkon

- Vysvetliť princíp určovania svetových strán kompasom
- Získať informácie o objave žiarovky
- Zakresliť elektrický obvod
- Zapojiť elektrický obvod podľa schémy
- Odmerať veľkosť elektrického prúdu a elektrického napätia v sériovo zapojenom elektrickom obvode
- Riešiť výpočtové úlohy
- Respektovať pravidlá bezpečnosti pri práci s elektrickými spotrebičmi

Chémia

CHARAKTERISTIKA UČEBNÉHO PREDMETU

Predmet chémie vo vzdelávacej oblasti Človek a príroda svojim experimentálnym charakterom vyučovania umožňuje žiakom hlbšie porozumieť zákonitostiam chemických javov a procesov. Obsah učiva tvoria poznatky o vlastnostiach a použití látok, s ktorými sa žiaci stretávajú v každodennom živote. Sú to predovšetkým tieto oblasti: chémie potravín a nápojov, kozmetiky, liečiv, čistiacich prostriedkov, atď.

Zvlášť významné je, že pri štúdiu chémie špecifickými poznávacími metódami si žiaci osvojujú i dôležité spôsobilosti. Ide predovšetkým o rozvíjanie spôsobilosti objektívne a spoľahlivo pozorovať, experimentovať a merať, vytvárať a overovať hypotézy v procese riešenia úloh rôznej zložitosti.

Organickou súčasťou učebného predmetu chémie je aj systém vhodne vybraných laboratórnych prác, ktorých správna realizácia si vyžaduje osvojenie si základných manuálnych zručností a návykov bezpečnej práce v chemickom laboratóriu.

CIELE UČEBNÉHO PREDMETU

Cieľom vyučovania chémie na základnej škole je oboznámiť žiakov s významom poznatkov z chémie pre človeka, spoločnosť a prírodu, čo umožňuje u žiakov vytvorenie pozitívneho vzťahu k učebnému predmetu chémie. Ďalším významným cieľom vyučovania chémie na ZŠ je v čo najväčšej miere prispieť k splneniu všeobecných cieľov vzdelávania, vytváraniu a rozvíjaniu kľúčových kompetencií prostredníctvom obsahu chémie.

Cieľom vyučovania chémie je podieľať sa na rozvíjaní prírodovednej gramotnosti, v rámci ktorej je potrebné rozvíjať aj čitateľskú gramotnosť a prácu s odborným textom. Žiaci by mali porozumieť odborným textom na primeranej úrovni a majú vedieť aplikovať získané poznatky pri riešení konkrétnych úloh. V rámci samostatnej práce majú byť schopní samostatne získavať potrebné informácie súvisiace s chemickou problematikou z rôznych informačných zdrojov (odborná literatúra, internet) a využívať multimediálne učebné materiály.

Vyučovanie chémie na hodinách základného typu a laboratórnych cvičeniach realizované metódami aktívneho poznávania, výraznou mierou prispieva k formovaniu a rozvíjaniu logického, kritického a tvorivého myslenia žiakov, ktoré im umožňuje nachádzať vzťahy medzi štruktúrou a vlastnosťami látok ako aj osvojenie dôležitých manuálnych zručností. Významným cieľom vyučovania chémie je aj oboznámenie sa žiakov s chemickými látkami, ktoré pozitívne a negatívne ovplyvňujú život človeka (chemické aspekty racionálnej výživy, vplyv alkoholu, nikotínu a iných drog na ľudský organizmus).

V predmete chémie si žiaci majú v dostatočnej miere osvojiť zručnosti a návyky bezpečnej práce v chemickom laboratóriu. Potrebné je, aby žiaci dosiahli takú úroveň pochopenia a zvládnutia učiva, aby vedeli využiť na hodinách získané vedomosti, spôsobilosti a návyky v každodennom živote.

Ďalšie ciele

Identifikácia a správne používanie pojmov. Žiak vie správne používať základné pojmy a identifikovať ich v reálnych situáciách. Pritom nie je vhodné iba mechanické odrecitovanie definícií. Vedomosť týchto pojmov žiak dokáže tým, že rozumie textu, v ktorom sa vyskytujú a že ich aktívne používa v správnom kontexte.

Kvalitatívny popis objektov, systémov a javov a ich klasifikácia - žiak vie popísať a popísať objekt, systém alebo jav, ktorý pozoruje podľa skutočnosti, modelu alebo nákresu vie popísať stavbu systému, vie nájsť spoločné a rozdielne vlastnosti látok, predmetov alebo javov (napríklad uviesť hlavné rozdiely medzi kovmi a nekovmi).

Vysvetlenie javov - žiak vie vysvetliť niektoré javy pomocou známych zákonov alebo pomocou jednoduchších javov

Predvídanie javov a určovanie kauzálnych súvislostí - žiak vie v jednoduchých prípadoch predpovedať, čo sa v určitej situácii stane, rozhodnúť, či za určitých okolností je daný jav možný alebo nie (napríklad určiť faktory, ktoré ovplyvňujú rýchlosť chemickej reakcie). **Pozorovanie, experimentovanie, meranie a odhady** - žiak vie zrealizovať jednoduchý experiment podľa návodu, navrhnuť a zrealizovať jednoduchý experiment, ktorý simuluje určitý jav, alebo dáva odpoveď na určitú otázku. Do tejto skupiny patria predovšetkým merania a odhady veľkosti niektorých veličín, zhromažďovanie a vhodné usporiadanie údajov (napríklad zistiť, či roztok je kyslý, zásaditý alebo neutrálny).

Kvantitatívny popis - žiak vie vypočítať niektoré veličiny z iných. Vie v jednoduchých prípadoch porovnať dve veličiny rovnakého druhu, určiť ako sa určitá veličina mení. Vie určiť hodnotu niektorých veličín z grafu alebo z tabuľky alebo naopak.

Aplikácia vedomostí - žiak vie opísať niektoré prírodné alebo umelé systémy a v jednoduchších prípadoch opísať aj princíp ich fungovania. Vie uviesť príklady aplikácie určitých prírodných javov, rozhodnúť, kedy je daný jav výhodný a kedy nevýhodný. Vie posúdiť dôsledky určitých javov alebo ľudskej činnosti z ekologického, ekonomického alebo zdravotného hľadiska (napríklad vysvetliť škodlivé účinky používania chloridu sodného k zimnému posypu ciest). Učebný predmet chémia v Štátnom vzdelávacom programe ISCED 2 sa vyučuje ako povinný predmet v 6., 7., 8. a 9. ročníku. Minimálna časová dotácia je 132 vyučovacích hodín s rozdelením do ročníkov 0,5 - 0,5 -1-2 hodiny týždenne.

OBSAH

6. ročník

1. Látky a zmesi

- 1.1 Látky a chémia
- 1.2 Pozorovanie, pokus, meranie
- 1.3 Chemické laboratórium
- 1.4 Poznávanie vlastností látok
- 1.5 Chemické látky a zmesi
- 1.6 Oddeľovanie zložiek zmesí
- 1.7 Roztoky
- 1.8 Voda
- 1.9 Vzduch

7. ročník

2. Premeny látok

- 2.1 Spoznávanie chemických reakcií v našom okolí
- 2.2 Zmeny pri chemických reakciách

Obsahový štandard

Chemická reakcia, horenie, horľaviny, reaktant, produkt, chemický rozklad, chemické zlučovanie, energetické zmeny pri chemických reakciách, rýchlosť chemických reakcií, faktory ovplyvňujúce rýchlosť chemických reakcií.

Výkonový štandard

rozlíšiť chemický a fyzikálny dej,
poznať horenie ako chemický dej,
vymenovať príklady horľavých a nehorľavých látok,
vysvetliť podstatu hasenia horiacich látok,
vymenovať niektoré hasiace látky (voda, piesok, oxid uhličitý),
opísať spôsoby správneho hasenia pri horení konkrétnych látok,
poznať označenie horľavín,

uviesť príklady chemických reakcií z bežného života,
rozlíšiť reaktanty a produkty,
rozlíšiť na príkladoch reakcie chemického rozkladu a chemického zlučovania,
poznať reakcie, pri ktorých sa energia uvoľňuje a pri ktorých sa energia spotrebuje s dôrazom na bežný život,
rozlišovať pomalé a rýchle reakcie,
jednoducho zdôvodniť vplyv teploty, množstva reaktantov, plošného obsahu reaktantov (v tuhom skupenstve) a katalyzátora na rýchlosť chemických reakcií s dôrazom na bežný život,
poznať telefónne číslo požiarnikov
vedieť používať ochranné pomôcky – okuliare, rukavice, ochranný štít,
poznať zásady bezpečnej práce v chemickom laboratóriu, základné piktogramy (napr. tieravina, horľavina),
dodržiavať zásady bezpečnej práce v chemickom laboratóriu,
dodržiavať zásady bezpečnej práce s chemickými látkami v praxi,
poznať pomôcky používané pri vykonaných laboratórnych prácach,
vykonať podľa návodu čiacky pokus,
vedieť pozorovať deje sprevádzajúce pokus, vyhodnotiť a interpretovať ich,
zaznamenať výsledok pokusu.

Námety na LC

1. Vplyv faktorov na rýchlosť chemickej reakcie
2. Sledovanie rozkladu peroxidu vodíka

Alternatívne: Študovanie vplyvu rôznych látok na rýchlosť rozkladu peroxidu vodíka

Hasenie plameňa oxidom uhličitým, získaním reakciou octu a sódy bikarbóny

Námety na tvorbu projektov

1. Hasenie horiacich látok
2. Faktory ovplyvňujúce rýchlosť chemických reakcií v bežnom živote

8. ročník

Obsah:

Atómy
Elektrónový obal
Jadro atómu
Mikročastice
Protónové číslo
Chemický prvok
Periodická sústava prvkov
Chemická značka prvku
Chemická väzba
Molekuly
Ióny
Oxidačné číslo
Oxidácia
Redukcia
Oxidačno-redukčné reakcie
Chemické rovnice
Kyslík
Oxidy - CO, CO₂, CaO, SiO₂, Al₂O₃
Vodík
Kyseliny - HCl, H₂SO₄, HNO₃
Alkalické kovy - K, Na
Hydroxidy - NaOH, NH₄OH, Ca(OH)₂

Kyslé a zásadité roztoky

pH

Indikátory - univerzálny, fenoftalein, neutrálny lakmus

Neutralizácia

Soli - NaCl, CaCl₂, CaCO₃

Výkon:

vysvetliť poznať zapísať určiť

-chem. značky -vznik iónov -počet elektrónov

-vznik chem. väzby -chem. vzorce -redox.-reakc. -ox.č. atómu

-vznik kysl. dažďov -označenie el. náboja -neutralizácia -pH

-zákl. vl. H a O -vzorce dvoj. a viacat. mol. napr.: H₂,

O₂, Cl₂, CO₂, H₂O,...

-názvy a vz. napr.: CO,CO₂,...

-vplyv kysl. dažďov na živ.

-funkcie HCl v ľud. org.

uviesť rozlíšiť opísať zaznamenať

-príklady na ox.-red. reakc. -prvky a zlúčeniny -stavbu atómov -výsledok pokusov

-význ. Na⁺,K⁺,Mg²⁺,Ca²⁺,Fe²⁺ pre ľud. org. -neutralizácia

9. ročník

Tematický okruh: Chemické výpočty

Obsah:

Látkové množstvo, jednotka látkového množstva

Molárna hmotnosť, jednotka molárnej hmotnosti

Zloženie roztokov (hmotnostný zlomok, konc. látkového množstva)

Výkon:

Riešiť výpočtové úlohy

Tematický okruh: Organické látky

Obsah:

Charakteristika organických látok

Štvorväzbovosť uhlíka

Uhlíkový reťazec – otvorený, uzavretý

Molekulový, štruktúrny a zjednodušený štruktúrny vzorec

Jednoduchá, dvojité a trojitá väzba

Alkény

Alkény

Alkíny

Prírodné zdroje uhlovodíkov

Oktánové číslo benzínu

Polymerizácia

Halogénderiváty uhlovodíkov

Kyslíkaté deriváty

Prírodné látky:

- Sacharidy
- Tuky
- Bielkoviny
- Vitamíny
- Enzýmy
- Hormóny

Plasty
Lieky
Drogy
Pesticídy
Mydlá
Kozmetické prípravky

Výkon:

poznať:

typ väzby medzi atómami v alkánoch, alkénoch a alkínoch

prírodné zdroje uhlovodíkov

základné frakcie ropy, druhy benzínu

produkty horenia, uhlovodíkov a ich negatívne vplyvy na ovzdušie

názvy, vzorce a vlastnosti nasl. zlúčenín: metán, etán, propán, bután, etén, etin, chlormetán, metanol, etanol, kys.

mravčia, kys. octová, acetón

význam fotosyntézy

účinky skupín liekov

výhody a nevýhody používania pesticídov

rozdiely medzi mydlami a saponátmi

zásady bezpečnej práce v chemickom laboratóriu, základné piktogramy

vlastnosti:

- sacharídov
- tukov
- bielkovín
- cholesterolu
- vitamínov
- enzímov
- hormónov
- plastov